

รายงานผลการศึกษาระดับสมบูรณ

โครงการจ้างที่ปรึกษาเพื่อวิจัยสื่อและการสร้างสันติภาพ
:
บทเรียนทางนโยบายสำหรับภาคใต้ของประเทศไทย

โดย

Dr. SASCHA HELBARDT

ตามสัญญาเลขที่ พย. (ป)(ดส) 89/2556 ลงวันที่ 1 พฤษภาคม 2556

สารบัญ

	หน้า
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
แนวทางการศึกษาและวิธีการดำเนินการ	3
ผลการวิจัย	7
1. รวันดา	
1.1 บริบททางประวัติศาสตร์	7
1.2 ความแตกแยกของกลุ่มภายในการก้าวสู่ระบอบประชาธิปไตย	8
1.3 การกำกับดูแลสื่อโดยรัฐภายหลังความขัดแย้ง	9
1.4 การกำกับดูแลตนเองและจริยธรรมสื่อ	17
1.5 บทบาทของรัฐต่อสื่อมวลชนในช่วงเวลาของความขัดแย้ง และภายหลังความขัดแย้ง	20
1.5.1 บทวิเคราะห์กรอบโครงสร้างทางการเมืองและสื่อ ในช่วงเวลาของความขัดแย้ง	20
1.6 การดำรงอยู่ของสื่อที่โจมตีรัฐและการโฆษณาชวนเชื่อ	21
1.7 บทวิเคราะห์กรอบโครงสร้างทางการเมืองและสื่อในกระบวนการ สร้างสันติภาพ	22
2. อินโดนีเซีย	
2.1 กล่าวนำ	25
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับกลุ่มต่างๆ	25
2.3 สื่อในฐานะเหยื่อของความขัดแย้ง	27
2.4 บทบาทของรัฐต่อสื่อมวลชนในช่วงเวลาของความขัดแย้ง และภายหลังความขัดแย้ง	29
2.5 สื่อต่อต้านรัฐบาลและการโฆษณาชวนเชื่อ	31
2.6 บทวิเคราะห์กรอบทางการเมืองต่อการดำเนินงานของสื่อมวลชน ในกระบวนการสร้างสันติภาพ	33
2.7 แบบแผนองค์กรและผลกระทบทางนโยบายต่อสื่อมวลชน ภายหลังความขัดแย้งในอาเจะห์	34
2.8 บทวิเคราะห์การแก้ไขกฎหมายกำกับดูแลสื่อ	36

3. พม่า	
3.1 กล่าวนำ	37
3.2 การควบคุมโดยรัฐและการถือกำเนิดของสื่อเพื่อชนกลุ่มน้อย ในช่วงเวลาของความขัดแย้ง	40
3.3 บทบาทของรัฐต่อสื่อมวลชนในช่วงเวลาของความขัดแย้ง และภายหลังความขัดแย้ง	43
3.4 การถือกำเนิดของลัทธิหัวรุนแรงในสื่อออนไลน์และการกำกับดูแลโดยรัฐ	44
3.5 วาทศิลป์ของกลุ่มหัวรุนแรงในสื่อกระแสหลักและการกำกับดูแลโดยรัฐ	49
4. ไอร์แลนด์เหนือ	
4.1 ภาพรวมของการรายงานข่าวของสื่อมวลชนในประเด็นปัญหา ของไอร์แลนด์เหนือ	54
4.2 ภาพรวมของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์ในไอร์แลนด์เหนือ	57
4.3 มุมมองจากภายนอก ส่วนที่ 1: การกำกับดูแลโดยรัฐในไอร์แลนด์ใต้	58
4.4 มุมมองจากภายนอก ส่วนที่ 2: การเมืองว่าด้วยการควบคุมสื่อในบริเตน	60
4.5 การต่อต้านระบบการเซ็นเซอร์ของสื่อมวลชน (การดำเนินการของคนในอุตสาหกรรมและการฟ้องร้อง)	62
4.6 ยุคสิ้นสุดการเซ็นเซอร์ และการรายงานข้อมูลข่าวสารภายหลังความขัดแย้ง	63
5. บทสรุปกำกับสื่อในช่วงกระบวนการสันติภาพ	65
ก) ผลลัพธ์เชิงประจักษ์	65
ข) ข้อเสนอแนะทางนโยบาย	69
อ้างอิง	75

โครงการวิจัยสื่อและการสร้างสันติภาพ: บทเรียนทางนโยบายสำหรับภาคใต้ของประเทศไทย

แนวโน้มของสื่อในปัจจุบันมุ่งให้คุณค่าเรื่องเนื้อหาที่ปรากฏบนสื่อมากขึ้นและละเลยความสำคัญของการผลิตเนื้อหาสื่อที่มีคุณภาพของบริบทดังกล่าวได้แก่เงื่อนไขทางสังคมวัฒนธรรมและการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรอบทางนโยบายซึ่งต้องมีการปรับแก้จากที่ไว้ใช้ยามที่มีความขัดแย้งขั้นรุนแรงมาสู่สถานการณ์ภายหลังความขัดแย้ง

ความขัดแย้งป้อนข้อมูลข่าวสารให้สื่อนำเสนอในขณะที่การรับมือความขัดแย้งโดยสันติวิธีไม่เอื้อให้เกิดข่าวสารที่เร้าอารมณ์การนำเสนอเป็นไปเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้รับสื่อที่มีความรู้ความเข้าใจไม่มากแต่มีทัศนคติและมุมมองในแบบของตนเองหากข้อมูลข่าวสารมีความแตกต่างไปจากความคาดหวังของผู้รับสื่อมากจนเกินไปจะทำให้ผู้รับไม่เข้าใจสารสนเทศจึงนำไปสู่การนำเสนอข้อมูลแบบผิวเผินและเต็มไปด้วยอคติซึ่งไม่ใช่เพียงเพราะนักข่าวมีอคติเป็นทุนเดิม

ความสนใจของสื่อที่มีต่อกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความรุนแรงหรือผู้ที่ทำหน้าที่ตีความความขัดแย้งเป็นการยกระดับสถานะให้แก่คนเหล่านี้โดยแสดงว่าพวกเขาเป็นบุคคลสำคัญแม้แต่ในระดับนานาชาติสื่อจึงเปรียบเสมือนพื้นที่ที่กลุ่มต่างๆ ใช้นำเสนอตัวเองซึ่งความขัดแย้งเป็นแหล่งที่มาที่สำคัญของข่าวสารดังนั้นการนำเสนอข่าวของสื่ออาจทำให้การปรองดองและการสร้างสันติภาพเป็นไปด้วยความยากลำบาก

การศึกษาเกี่ยวกับการผลิตสื่อมีมิติต่างๆ ดังนี้

- **มิติด้านกฎหมายและนโยบาย** ได้แก่ กฎระเบียบที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการกำกับดูแลรูปแบบของกรสื่อสาร (ว่าเป็นองค์กรของรัฐหรือของเอกชนมาจากส่วนกลางหรือจากท้องถิ่น ฯลฯ)
- **สำนึก** ได้แก่ ระดับสำนึกทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่แตกต่างกันสื่อมีความเป็นพหุนิยมมากน้อยเพียงใด
- **พื้นที่สาธารณะ** เป็นที่นิยามความดีงามร่วมวิสัยทัศน์ในอนาคตรวมถึงวิธีการบรรลุเป้าหมายโดยอาศัยการตีความความดีงามร่วมและแนวทางนโยบายใหม่ๆ
- **มิติการตีความ** ได้แก่ เนื้อหาความหมายที่ปรากฏในข้อมูลข่าวสารมีอคติหรือไม่
- **มิติเหตุและผล** ได้แก่ ผลประโยชน์ความเป็นเหตุเป็นผลขององค์กรสื่อและผู้ผลิต

มิตินโยบายนับว่ามีความสำคัญมากที่สุดเพราะนโยบายและกฎหมายเป็นตัวกำหนดสำนึก (สำนึกทางการเมืองที่มีต่อชนกลุ่มน้อย) การตีความ (อุดมการณ์) และความเป็นเหตุเป็นผล (รูปแบบของสื่อ) นโยบายและพื้นที่สาธารณะต่างพึ่งพาซึ่งกันและกันโดยมีสื่อเป็นตัวกลางทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณชนแล้วสาธารณชนป้อนข้อมูลกลับเข้าสู่พื้นที่สาธารณะในลักษณะของข้อเรียกร้องต่างๆ ให้ตัวแสดงทางการเมืองนำไปใช้กำหนดนโยบาย

การเปลี่ยนแปลงจากสถานการณ์ความขัดแย้งไปสู่สถานการณ์ภายหลังความขัดแย้งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างว่าด้วยขอบเขตของสื่อในช่วงที่มีเหตุการณ์รุนแรงสื่อถูกใช้เป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อของทุกฝ่ายเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่กิจกรรมต่างๆ ของกลุ่มและสร้างฐานเสียงในกลุ่มผู้สนับสนุนทั้งที่มีอยู่จริงและที่จินตนาการว่ามีอยู่โดยสื่อได้ทำให้จินตนาการที่มีร่วมกันถือกำเนิดขึ้นเป็นรูปธรรมซึ่งผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของกลุ่มถือว่าเป็นพวกของฝ่ายตรงข้ามทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกลุ่มเกิดขึ้นไม่ได้ข่าวสารของอีกฝ่ายถือว่าเป็นข้อมูลที่มีอคติและมีจุดประสงค์ซ่อนเร้นการตีความต่างๆ

จึงอยู่บนฐานของอุดมการณ์ที่กลุ่มยึดติดในขณะที่พื้นที่สาธารณะก็ไม่ได้เอื้อให้เกิดความดีงามร่วมบนฐานของความแตกต่างหลากหลายหากเปรียบเทียบมิติของการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างตามข้อต่างๆ สรุปได้ดังนี้

มิติ	ข้อต่างๆ	
นโยบาย	เผด็จการรวมอำนาจ	พหุนิยมกระจายอำนาจ
สำนึก	ต่อต้านคนนอก	ยอมรับผู้อื่น
พื้นที่สาธารณะ	กระจัดกระจาย	บูรณาการ
การตีความ	ภายในกลุ่มผิวเผิน	วิเคราะห์เชิงลึก
ความเป็นเหตุเป็นผล	รักษาความเป็นกลุ่มเฉพาะของตน	บูรณาการเข้ากันเป็นระบบ

ตัวแบบเชิงอุดมคติของสื่อในช่วงเวลาที่มีความขัดแย้งรุนแรงมีลักษณะเป็นเผด็จการปฏิเสธความแตกต่างทางวัฒนธรรมพื้นที่สาธารณะมีลักษณะกระจัดกระจายใช้การตีความข้อมูลข่าวสารกันเองภายในกลุ่มและกลุ่มทำการประดิษฐ์ศัพท์บนฐานของอคติไว้ใช้กันเองโดยมีความแตกต่างเป็นแรงขับเคลื่อนระหว่างกลุ่มตามธรรมชาติของความขัดแย้ง

ความรุนแรงเป็นวิธีการรับมือกับความขัดแย้งในเวลาที่ว่าทกรรมจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กัน (เกิดเส้นแบ่งระหว่างกลุ่ม) กลุ่มผู้ก่อการร้ายขนาดเล็กลงมือทำลายพื้นที่สาธารณะเพื่อรักษาอิทธิพลของตนไว้ความรุนแรงมีลักษณะไม่สิ้นสุดเพราะการกระทำที่รุนแรงมักนำไปสู่ความรุนแรงในระดับที่สูงขึ้นไปอีกกลุ่มอาจรู้สึกว่ารัฐกดขี่ข่มเหงพวกตนและมองว่าการใช้ความรุนแรงเข้าสู่เป็นหนทางเดียวที่จะเอาชนะรัฐเมื่อรัฐตอบโต้กลุ่มหัวรุนแรงด้วยวิธีการรุนแรงกลับไปกลุ่มจะนำเสนอว่ารัฐใช้ความรุนแรงซึ่งกระตุ้นให้เกิดความรุนแรงต่อไปอันเป็นวิธีที่ใช้มาแต่ในอดีตเพื่อสร้างความชอบธรรมให้แก่การก่อความรุนแรงครั้งต่อไปโดยสื่อมีบทบาทในการสร้างความชอบธรรมของการใช้ความรุนแรงให้เกิดขึ้นอย่างถาวรปัญหาที่จำเป็นต้องแก้ไขได้แก่ทำอย่างไรให้สื่อกลายเป็นเครื่องมือไว้จัดวางจรรดงกล่าวนี้แทน

ในการทำลายความเป็นเผด็จการและโครงสร้างเฉพาะของกลุ่มซึ่งเป็นฐานของความขัดแย้งจำเป็นต้องบูรณาการพื้นที่สาธารณะที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจายโดยให้สื่อทำหน้าที่สำคัญนี้เนื่องจากพื้นที่สาธารณะเป็นที่นิยมความดีงามร่วมและวิสัยทัศน์ในอนาคตรวมถึงวิธีการบรรลุเป้าหมายความชอบธรรมอาศัยการตีความความดีงามร่วมและแนวทางนโยบายใหม่ๆพื้นที่สาธารณะมีความสำคัญเมื่อเชื่อมโยงกับการกำหนดนโยบายโดยสื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายรัฐบาลกับประชาชนสื่อนำเสนอระบบการเมืองว่าประชาชนต้องการอะไรและให้ข้อมูลแก่ประชาชนว่ากระบวนการทางการเมืองเป็นอย่างไรบ้างเพื่อกำจัดจรรยาบรรณแล้วแทนที่ด้วยจรรยาบรรณที่เน้นการปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน

โครงสร้างอุดมคติของสื่อในยุคภายหลังความขัดแย้งประกอบด้วยนโยบายที่มีความเป็นพหุนิยมโดยเป็นนโยบายที่เป็นที่รับรู้ร่วมกันและเปิดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายในพื้นที่สาธารณะซึ่งจำเป็นต้องใช้การตีความข้อมูลข่าวสารและความมีเหตุมีผลอย่างลึกซึ้งเพื่อให้ระบบและองค์กรดำรงอยู่ได้

ลักษณะโดยทั่วไปของตัวแบบตามอุดมคติจะมีเงื่อนไขที่แตกต่างหลากหลายและมีการเปลี่ยนข้อไปมาคำถามหลักได้แก่มิติด้านใดที่เปลี่ยนแปลงได้ง่ายและมิติใดที่ยากต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายมีบทบาทอย่างไรในการแปรเปลี่ยนของมิติต่างๆโดยจะทำการศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนผ่านของเหตุการณ์ความขัดแย้งที่รุนแรงทั้งหมด 3 กรณีได้แก่วันดาอาจะห์และพม่าประกอบกับข้อมูลชายแดนภาคใต้ของไทยเพื่อหาข้อสรุป

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้คือเพื่อหาคำตอบว่านโยบายและสื่อเองสามารถเปลี่ยนแปลงมิติทางโครงสร้างและขอบเขตของสื่อได้มากน้อยเพียงใดโดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายกับสื่อที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะ

ขอบเขตการวิจัย

การทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนโยบายสื่อกับการสร้างสันติภาพในเชิงเปรียบเทียบจะใช้กรณีศึกษาทั้งหมด 3 กรณีด้วยกันได้แก่เวียดนามจาเฮอร์และพม่าโดยมีระยะเวลาในการศึกษานาน 8 เดือนรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับชายแดนภาคใต้ของไทยเพื่อหาข้อสรุปเชิงนโยบาย

กรณีศึกษาทั้ง 3 กรณีจะเป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานส่วนการวิจัยในพื้นที่ภาคใต้ของไทยจะมุ่งศึกษาประเภทของนโยบายและสื่อที่จัดว่าเป็นตัวทำลายหรือชะลอวงจรอุบาทว์ของเหตุการณ์ความรุนแรงในปัจจุบัน

แนวทางการศึกษาและวิธีการดำเนินการ

วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้วิธีการวิจัยขั้นพื้นฐานของสังคมศาสตร์ทั้งในเชิงคุณภาพและปริมาณการวิจัยเชิงคุณภาพใช้สำหรับรวบรวมข้อมูลเพื่อทำความเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์และเหตุที่นำไปสู่พฤติกรรมในการใช้วิทยุชุมชนโดยมุ่งเน้นเหตุผลที่ผู้จัดรายการนำเสนอเพื่ออธิบายพฤติกรรมต่างๆ หากต้องการทราบว่าทำไมผู้จัดรายการในภาคใต้ของประเทศไทยจึงหลีกเลี่ยงการสนทนาออกอากาศประเด็นเหตุของความรุนแรงในพื้นที่ไม่จำเป็นต้องใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่สามารถใช้กลุ่มตัวอย่างขนาดเล็กที่เป็นตัวแทนท้องถิ่นต่างๆ

การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง(Semi-structured interview)

หลักการสำคัญของการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างคือการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้าแต่คำตอบสามารถมีลักษณะเปิดกว้างโดยขึ้นอยู่กับผู้ให้สัมภาษณ์นอกจากนี้ลำดับของคำถามสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ข้อดีของเทคนิคการสัมภาษณ์นี้มีดังต่อไปนี้

1. เพิ่มมุมมองใหม่ของคำถามการวิจัย
 2. ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงตรรกะการให้เหตุผลของตน
- การสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างใช้สำหรับการรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้
- เจ้าของสถานีวิทยุชุมชน
 - พนักงานของสถานี
 - นักข่าว
 - ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ

การสัมภาษณ์กลุ่ม(Focus Group)

การวิจัยจะใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วยกลุ่มสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1. นักข่าว
2. นักการเมือง
3. สมาชิกองค์กรด้านสื่อและองค์กรกำกับดูแลสื่อ
4. กลุ่มตัวอย่างจากในเมืองและหมู่บ้าน

คำถามการวิจัย
<ol style="list-style-type: none">1. สื่อมีความเป็นพหุนิยมมากขึ้นหรือไม่ในช่วงการสร้างสันติภาพ2. สื่อพยายามวิเคราะห์เหตุการณ์หรือสร้างอคติ3. สื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายต่างๆหรือไม่4. สื่อนำเสนอข้อเรียกร้องทางการเมืองหรือไม่5. สื่อมีบทบาทในการนิยามความตึงเครียดหรือไม่6. สื่อนำเสนอวิสัยทัศน์ในอนาคตหรือไม่

วิธีวิจัย:

- (1) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญช่วยในการประเมินว่าสื่อและการกำกับดูแลของรัฐส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติต่างๆและระหว่างชนกลุ่มน้อยต่างๆกับรัฐหรือไม่
- (2) แบบสำรวจใช้เพื่อประเมินว่ารายการต่างๆประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเปลี่ยนแปลงค่านิยมของผู้รับสื่อ
- (3) เครื่องมือวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อใช้เพื่อวิเคราะห์การกำหนดขอบเขตโครงการสื่อสร้างสันติภาพ (รายการวิทยุโทรทัศน์)

ตัวชี้วัด : ประเมินว่าโครงการสื่อต่างๆมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงขอบเขตการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อในประเทศหลังเหตุการณ์ความขัดแย้งอย่างไร

1. การเข้าถึงผู้รับสื่อเช่นหากกำลังส่งของสัญญาณวิทยุหรือโทรทัศน์อยู่ในระดับต่ำจะเป็นการจำกัดอิทธิพลของสื่อหรือนักเคลื่อนไหวจะเข้าถึงประชาชนได้จำนวนไม่มาก
2. ประเมินว่าผู้รับสื่อสามารถเข้าถึงสื่อได้อย่างไร (ก่อนการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในรวันดาปีค.ศ. 1994 รัฐบาลแจกจ่ายวิทยุให้ประชาชนโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย) ซึ่งภาษาที่ใช้ในโครงการสร้างสันติภาพต้องเป็นภาษาที่ชนกลุ่มน้อยต่างๆเข้าใจ
3. ประเมินว่ารัฐบาลและภาคประชาสังคมเป็นตัวแสดงหลักที่สนับสนุนให้เกิดความเป็นพหุนิยมในสื่อใช่หรือไม่ความเป็นพหุนิยมส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายในการแสดงความคิดเห็น (รวมถึงความเห็นของชนกลุ่มน้อย) หรือไม่สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับรัฐภาคเอกชนและเนื้อหารายการหลักในขณะที่ยังจัดได้แก่บริบททางการเมืองและเศรษฐกิจในการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ
4. การประชุมกับผู้แทนสื่อภาคประชาสังคมผู้ประกอบการชาวบ้านไทยและมาเลเซียฯ

แนวทาง 2 ประการที่ใช้ประเมินบทบาทนโยบายของรัฐด้านสื่อและสันติภาพเพื่อหาข้อสรุปทางนโยบายสำหรับปัญหาความขัดแย้งทางตอนใต้ของไทย

1. บทบาทเชิงประวัติศาสตร์ในการกำกับดูแลสื่อของรัฐและผลกระทบต่อสันติภาพของชนกลุ่มน้อย
2. ตัวชี้วัดเชิงโครงสร้าง (ลักษณะการก่อตั้งสื่อและการกำกับดูแลสื่อ) ใช้เพื่อประเมินผลกระทบจากนโยบายโดยพิจารณาจากการที่สื่ออยู่ภายใต้ระบบตรวจสอบการกำกับดูแลเนื้อหาและกระบวนการออกใบอนุญาตเป็นต้นหากสื่อมีความเป็นอิสระสูงจะช่วยลดความเสี่ยงของการใช้สื่อเพื่อหวังผลในสถานการณ์ความขัดแย้งคำถามที่สำคัญประการหนึ่งได้แก่สื่อของชนกลุ่มน้อยมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นหรือไม่
3. เพื่อวิเคราะห์ว่านโยบายส่งผลกระทบต่อเนื้อหาของสื่อในประเด็นสันติภาพระหว่างกลุ่มชนต่างๆอย่างไรโดยพิจารณาจากทั้งผู้ประกอบการจากภาครัฐและผู้ประกอบการเอกชนที่ได้รับผลกระทบจากการกำกับดูแลของรัฐบาลตัวชี้วัดเชิงเนื้อหารายการได้แก่
 1. สื่อสะท้อนความรุนแรงในอดีตอย่างไร
 2. รัฐกำกับดูแลเนื้อหาที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังหรือลดทอนความเป็นมนุษย์ของฝ่ายตรงข้ามหรือไม่
 3. สื่อปลูกฝังอัตลักษณ์ของชาติตามแบบฉบับของรัฐหรือไม่
 4. สื่อทำหน้าที่แจ้งเตือนเกี่ยวกับความขัดแย้งของชนกลุ่มน้อยหรือมีส่วนยกระดับความขัดแย้งและรัฐมีปฏิกิริยาโต้ตอบอย่างไร

ยกตัวอย่างเช่นนโยบายการใช้ภาษาราชการของชนกลุ่มน้อยจะถูกนำมาเปรียบเทียบกับนโยบายการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันและในกิจการกระจายเสียงของชนกลุ่มน้อยโดยวิเคราะห์ชั่วโมงการออกอากาศภาษาของชนกลุ่มน้อยโดยผู้ประกอบการเอกชนและสาธารณะในพม่าและรวันดาอาทิเช่นพม่ามีสถานีวิทยุชุมชนเพื่อชนกลุ่มน้อยอย่างฉาน (Shan) และคะฉิ่น (Kachin) แต่มีสื่อของรัฐหรือสื่อที่อยู่ในเครือข่ายผู้มีอำนาจรัฐเป็นผู้ผลิตเนื้อหาการออกอากาศนอกจากนี้ภาษาที่รัฐหรือผู้นำของรัฐใช้ในการแถลงนโยบายไปสู่ประชาชนจะถูกนำมาใช้ในการวิเคราะห์อีกด้วย

คำถามข้างต้นดัดแปลงมาจากตัวชี้วัดการพัฒนาของสื่อจาก “International Council of the International Programme for the Development of Communication” (IPDC) ปีค.ศ. 2008 แหล่งที่มาลำดับที่๒คือรายงาน “Digital Media in Conflict-Prone Societies” ในปี ค.ศ. 2009 โดย Centre for International Media Assistance (CIMA) ตัวชี้วัด๒ประการสำหรับประเมินบทบาทของสื่อในความขัดแย้ง

จุดเน้นของงานวิจัย: กรณีศึกษาว่าด้วยสื่อและสันติภาพ

1. รวันดา

สืบเนื่องจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในรวันดาที่มีสถานีวิทยุ “Radio Milles des Collines” เป็นผู้ทำการปลุกระดมทำให้นักรบฮูตู (Hutu Militias) ลุกขึ้นสังหารชนกลุ่มน้อยทุตซี (Tutsi) ต่อมาเมื่อสื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลจึงมีโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สื่อรวันดา (Rwanda Media Strengthening Program) เพื่อสร้างความปรองดองระหว่างกลุ่มต่างๆแม้ว่ากระบวนการสร้างสันติภาพในรวันดานับว่าประสบ

ผลสำเร็จแต่ยังไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ถึงการเกิดขึ้นของพื้นที่สาธารณะและความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่สาธารณะกับนโยบายซึ่งเป็นหัวข้อศึกษาหลักของงานวิจัยชิ้นนี้

2. อาเจาะห์

อาเจาะห์ยังคงเป็นตัวอย่างที่ทำนายเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งจากการที่ประชาชนขาดการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เชื่อถือได้ส่งผลให้ประชาชนรู้สึกไม่ปลอดภัยหวาดกลัวและไม่พอใจจนนำไปสู่ความขัดแย้งทางสังคมและการเมือง(International Media Support, Draft Report of Joint Media Assessment Mission to Aceh, 2005) คำถามการวิจัยเช่นเดียวกับกรณีศึกษาในวันดาได้แก่สื่อสามารถเอื้อให้เกิดพื้นที่สาธารณะและเชื่อมโยงกับนโยบายได้หรือไม่ปัญหาหลักของอาเจาะห์คือความไร้ความไว้วางใจในกลุ่มขบวนการGAM ภายหลังจากการสร้างสันติภาพในอาเจาะห์โดยแบ่งเป็นฝ่ายที่ได้เข้ารับตำแหน่งในรัฐบาลระดับท้องถิ่นและระดับรัฐกับฝ่ายที่ถูกเนรเทศออกนอกประเทศและไม่มีตำแหน่งทางการเมืองส่งผลให้เกิดความตึงเครียดทั้งภายในกลุ่มGAM และในหมู่ชาวอาเจาะห์

3. พม่า

ในหลายทศวรรษที่ผ่านมาสื่อในพม่าอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลทหารข้อมูลจากสื่อมีอคติและบิดเบือนข้อเท็จจริงพื้นที่สาธารณะไม่ถือกำเนิดขึ้นแม้แต่ในรูปแบบของข่าวลือต่างๆภายหลังการเปิดประเทศจึงค่อยมีการรายงานข้อมูลข่าวสารที่มีความเป็นพหุนิยมมากขึ้นผ่านสื่อของเอกชน

กรณีศึกษาพิเศษ:ภาคใต้ของไทย

ภาคใต้ของไทยมีความรุนแรงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องแม้ว่าระดับความรุนแรงจะน้อยกว่าในวันดาและอาเจาะห์อยู่มากแต่มีลักษณะยืดเยื้อและผลิตซ้ำตัวมันเองมานับแต่ปีค.ศ. 2004 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสื่อและองค์กรสื่อในภาคใต้ของไทยไม่ได้ชี้ให้เห็นว่าสื่อมีโครงสร้างที่เอื้อต่อกระบวนการสร้างสันติภาพจากข้อมูลที่มีอยู่สรุปได้ว่าสื่อรับใช้กลุ่มต่างๆแฝงด้วยอคติและไม่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ๆสื่อทางเลือกรูปแบบใหม่และความสัมพันธ์กับนโยบายจะเป็นหัวข้อสนทนาของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีความหลากหลายทางชนชั้น ตัวอย่างเช่นการจัดตั้งสถานี 2 ภาษา ที่ออกอากาศรายการเดียวกันในมาเลย์เซียและไทยการรายงานข้อมูลข่าวสารที่มีความเป็นพหุนิยม

กรอบวิธีการวิจัย

สิ่งสำคัญที่ทำให้สื่อสามารถมีบทบาทในการสร้างสันติภาพได้แก่ความเป็นพหุนิยมและการรับรู้ถึงความแตกต่างหลากหลายของผลประโยชน์และทัศนคติซึ่งต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงขอบเขตเนื้อหาของสื่อ ดังนั้นงานวิจัยจำเป็นต้องมุ่งศึกษาการเปลี่ยนแปลงกรอบการนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อโดยมีนัยของการเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. จากการนำเสนอเหตุการณ์ความรุนแรงเป็นหลักไปสู่การอธิบายบริบทของความขัดแย้ง
2. จากการนำเสนออคติไปสู่การรายงานข้อเท็จจริง
3. จากการนำเสนอบุคคลสำคัญไปสู่การนำเสนอความคิดเห็นของประชาชน
4. จากการนำเสนอความต่างไปสู่การชี้ให้เห็นถึงจุดร่วม
5. ให้สื่อสนับสนุนวาทกรรมสาธารณะและการแสดงออกทางความคิด

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสัมพันธ์กับนโยบายและผลลัพธ์ทางนโยบายอย่างใกล้ชิดซึ่งต้องเป็นอิสระจากการเมืองและการตรวจสอบโดยรัฐเพื่อเป็นตัวกลางในการสร้างสันติภาพซึ่งต้องสามารถให้ข้อมูลเชิงวิพากษ์เกี่ยวกับนโยบายนำเสนอข้อดีและข้อเสียเป็นต้นซึ่งจะทำให้สื่อเป็นที่น่าเชื่อถือและมีความเป็นวัตถุวิสัย (objective) โดยการไม่นำเสนอว่าฝ่ายตรงข้ามเลวและอีกฝ่ายหนึ่งดีเพื่อลดระดับเหตุการณ์ความรุนแรง

ผลการวิจัย

1. วรรณคดี

1.1 บริบททางประวัติศาสตร์

ระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน ค.ศ. 1994 เกิดเหตุการณ์สังหารหมู่ประชาชนจำนวนราว 800,000 คนซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยที่ตติและกลุ่มฮูตูส่วนหนึ่งโดยมีรัฐบาลรัฐเห็นเป็นใจในฐานะประเทศภายหลังเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์รัฐบาลรวันดาได้เข้าแทรกแซงการฟื้นฟูประเทศการก่อสร้างบรรยากาศแห่งการปรองดองการปฏิรูประบบยุติธรรมซึ่งตลอดระยะเวลา 19 ปี ภายหลังเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ความท้าทายต่างๆยังคงปรากฏให้เห็นจากความแตกแยกที่ยังรกร้างฝังลึกอยู่ในสังคมรัฐบาล RPF จึงมีนโยบายการสร้างเอกภาพภายในชาติ (National Unity) และขจัดประเด็นเรื่องชาติพันธุ์ในแวดวงราชการ

ความตึงเครียดในประเด็นเรื่องชาติพันธุ์อันนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์มีต้นตอมาจากยุคก่อนการล่าอาณานิคมเมื่อกษัตริย์รวันดาพัฒนาระบบชนชั้นที่ตั้งอยู่บนฐานของอาชีวะเมื่อเยอรมนีและเบลเยียมเข้ามาปกครองประเทศในยุคล่าอาณานิคมจึงใช้ระบบชนชั้นนี้ปกครองประเทศทางอ้อมผ่านทางเครือญาติให้ชนกลุ่มน้อยที่ตติอยู่ในสถานะแบบชนชั้นสูงได้รับการศึกษาและดำรงตำแหน่งในการบริหารประเทศในขณะที่ชนกลุ่มน้อยฮูตูยังมีฐานะยากจนและไร้การศึกษา

นอกจากนี้ภายใต้การปกครองของเบลเยียมยังมีการแจกบัตรแสดงชาติพันธุ์ซึ่งเป็นมรดกที่เอื้อต่อการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในเวลาต่อมางานวิจัยหลายชิ้นได้ชี้ให้เห็นถึงความเข้มแข็งและสลับซับซ้อนในระบบการเมืองและการบริหารจัดการประเทศจนเมื่อสถานการณ์เลวร้ายถึงขีดสุดจึงนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในปี ค.ศ. 1994 ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนรัฐบาลแล้วหลายครั้งหลายหนแต่กลับไม่มีการเปลี่ยนแปลงองค์กรภายในอย่างถอนรากถอนโคน (Purdekova 2011; Uvin 1996) ในช่วงการปฏิวัติสังคมนิยม ค.ศ. 1959 – 1961 กลุ่มฮูตูที่ต่อต้านชนชั้นสูงโดยได้รับการสนับสนุนจากสำนักแคธอลิกสามารถโค่นล้มกษัตริย์ที่ตติได้จากที่เคยเป็นที่รักของเหล่าผู้ล่าอาณานิคม (“darlings of the colonizer”) (Chrétien 2003: 305) ชนกลุ่มที่ตติต้องสูญเสียสถานะทางสังคมและถูกบังคับให้ลี้ภัยไปอยู่ตามประเทศเพื่อนบ้าน ในปี ค.ศ. 1959 และ ค.ศ. 1970-1972 ลูกหลานชนกลุ่มที่ตติในภายหลังได้ก่อตั้งแนวร่วม RPF (Rwandan Patriotic Front – RPF) เพื่อรุกรานรวันดาและก่อสงครามกลางเมืองในปี ค.ศ. 1990 สาธารณรัฐรวันดาที่สอง (Rwanda's Second Republic) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1973 และสิ้นสุดในปี ค.ศ. 1990 เป็นสาธารณรัฐขนาดเล็กนับถือแคธอลิกและไร้ซึ่งสงครามโดยมีระบอบการปกครองแบบเผด็จการภายใต้การนำของ Juvenal Habyarimana จากชนกลุ่มฮูตู

1.2 ความแตกแยกของกลุ่มภายในการก้าวสู่ระบอบประชาธิปไตยและการถือกำเนิดบัตรแสดงชาติพันธุ์

ปลายยุค 80s ถึงต้นยุค 90s เป็นจุดเริ่มต้นของการเปิดเสรีทางการเมืองและสื่อมวลชนพรรคการเมืองและสื่อเอกชนใหม่ๆทำการแข่งขันกับรัฐบาลพรรคเดียวอย่าง MRND ที่เรืองอำนาจอยู่เดิมในปี ค.ศ. 1991 กว่า 50 หนังสือพิมพ์และนิตยสารในท้องตลาดมุ่งประเด็นในเรื่องการแสดงความคิดเห็นซึ่งสะท้อน

ให้เห็นว่าระยะเริ่มแรกของการเปิดเสรีสื่อไม่ได้ตั้งอยู่บนตรรกะของสื่อมวลชนแต่มุ่งไปที่การแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคลซึ่งเป็นช่วงเวลาเดียวกับที่การปกครองแบบเผด็จการในวันดาภายใต้การนำของ Habyarimana สิ้นสุดลง

ภายหลังการล่มสลายของกำแพงเบอร์ลินและสหภาพโซเวียตความขัดแย้งในวันดาไม่ได้มีที่มาจากระดับภูมิภาคเป็นหลักอีกต่อไปนับแต่ต้นยุค 90s กระบวนการทำให้เป็นประชาธิปไตยและการเปิดเสรีพร้อมกับการเข้ามาของแนวร่วม RPF นำโดยชนกลุ่มชาติและสงครามกลางเมืองในปี ค.ศ. 1990 Habyarimana ใช้ระบบบัตรแสดงชาติพันธุ์ในการรักษาอำนาจเอาไว้ผลของการพูดคุยเพื่อสันติภาพในปี ค.ศ. 1993 ณ เมือง Arusha แสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันระหว่างรัฐบาลฮูตูกับกองทัพทตซี แม้ว่ารัฐบาลของ Habyarimana กำลังดำเนินการพูดคุยเพื่อสันติภาพก็ได้ให้การสนับสนุนสื่อหัวรุนแรง ซึ่งในภายหลังได้กลายเป็นตัวแสดงที่สำคัญในความขัดแย้งในปี ค.ศ. 1994 “Radio Télévision Libre de Mille Collines” (RTL) หรือรู้จักในระดับท้องถิ่นว่า “Radio Television La Mort” ได้กลายเป็นสื่อแรกที่ถูกนิยามว่าเป็น “สื่อแห่งความตาย” (Death Media) ทำหน้าที่ปลุกใจเพื่อเตรียมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เป้าหมายของ RTL คือรายชื่อผู้ให้การสนับสนุนและผู้ถือหุ้เพื่อเป็นกระบอกเสียงให้แก่พรรคหัวรุนแรงของ Habyarimana วันดา มีผู้รู้หนังสือต่ำกว่าร้อยละ 50 ของประชากรในประเทศ ทำให้วิทยุเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายและยังเป็นที่ยอมรับในหมู่ประชาชนทุกระดับรายได้และการศึกษา

สถานีวิทยุเอกชน RTL มีความแตกต่างอย่างมากจากสถานีวิทยุสาธารณะ Radio Rwanda โดยมีการแจกแผ่นพับและทำการวิจารณ์ประธานาธิบดีในกรณีกระบวนการสร้างความปรองดองนักข่าวจาก RTL เตรียมการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์โดยใช้การประชาสัมพันธ์จากการผสมผสานระหว่างการรายงานข่าวบันเทิงและการเหยียดชาติพันธุ์กระบวนการสร้างความรุนแรงเป็นไปอย่างช้าๆแต่สม่ำเสมอรายการออกอากาศเป็นภาษา Kinyarwanda (ภาษาท้องถิ่น) และฝรั่งเศสทำให้ผู้ฟังต่างชาติไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาที่เป็นภาษาท้องถิ่น RTL เริ่มออกอากาศตั้งแต่ Habyarimana และ RPF ประสบความสำเร็จในการบรรลุข้อตกลงสันติภาพ ณ เมือง Arusha ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1993 RTL ได้รับความนิยมนอย่างรวดเร็วจากการจัดรายการเพลงคองโกและเพลงป๊อปสากลที่มีจังหวะทันสมัยกว่าเพลงพื้นเมืองของวันดาผู้ฟังสามารถโทรเข้ามาขอเพลงและสนทนากับผู้ดำเนินรายการต้นเดือนตุลาคม ค.ศ. 1993 รายการของ RTL เริ่มมีเนื้อหารุนแรงในประเด็นการแบ่งแยกทางชาติพันธุ์และอคติรวมถึงข่าวลือเกี่ยวกับแผนการชั่วร้ายของ RPF ในการทำลายกลุ่มชนฮูตูที่เป็นประชากรส่วนใหญ่โดยมีกำลังจากบทความของนิตยสาร Kangura

RTL ขึ้นนำและปลุกกระดุมให้เกิดการทำลายล้างเผ่าพันธุ์ทตซีหรือกลุ่มคนที่ผู้ดำเนินรายการเรียกว่า “แมลงสาบ” (Inyenzi) ต้นยุค 90s มีข้อที่ถูกปลุกกระดุมโดยสถานีวิทยุได้สังหารกลุ่มชนทตซีจำนวนมาก สื่อ 2 ประเภทที่เป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อของชนกลุ่มฮูตูที่มีประสิทธิภาพที่สุดได้แก่นิตยสาร “Kangura” หนังสือพิมพ์ภาษาฝรั่งเศส “The Kinyarwandan” และสถานีวิทยุเอกชน “RTL” “Kangura” เป็นนิตยสารตีพิมพ์เดือนละ 2 ปี ก่อตั้งเมื่อพฤษภาคม ค.ศ. 1990 และบริหารโดยอดีตคนขับรถบัส Hassan Ngeze ต้นปี ค.ศ. 1991 นิตยสารนี้ถูกเรียกว่าเป็น “เสียงที่ปลุกและปกป้องประชาชนส่วนใหญ่” Kangura มีส่วนรับผิดชอบอย่างมากต่อการใช้ศัพท์ “gukora” แปลว่า “ทำงาน” ที่สถานี RTL หมายถึง “การเช่นฆ่าชนกลุ่มทตซี” จากนั้นหน้าปกนิตยสารปีที่ 26 ขึ้นคำถามที่ว่า “อะไรเป็นอาวุธที่ดีที่สุดในการปราบปรามพวก Inyenzi (ทตซี) ให้ราบคาบ? โดยแสดงภาพมีด Machete ไว้ใต้คำถาม

ภายหลังเหตุการณ์ยิงจู่โจมเครื่องบินของประธานาธิบดี Habyarimana ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1994 การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์จึงเริ่มขึ้นโดยสถานี RTL ทำหน้าที่สำคัญ 2 ประการ ได้แก่ การเผยแพร่อุดมการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ผ่านการโฆษณาชวนเชื่อและแจ้งที่อยู่หรือที่หลบภัยของชนกลุ่มทตซีผู้สังหารชนกลุ่ม

ทัตซิจะโทรเข้ามาที่สถานีเพื่อรายงานพฤติกรรมของตนและจะได้รับการสรรเสริญเยินยอจากผู้ดำเนินรายการ แม้ว่านิตยสาร Kangura และสถานี RTLM เป็นของผู้ประกอบการเอกชนแต่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกลุ่มฮูตูหัวรุนแรงของรัฐบาลรวันดา

จากบทเรียนกรณีนิตยสาร Kangura และสถานี RTLM แสดงให้เห็นถึงอำนาจการทำลายล้างของสื่อที่ไม่ถูกตรวจสอบหรือกำกับดูแลกฎหมายอาญาและกฎหมายว่าด้วยสื่อมวลชน ค.ศ. 2000 ได้บัญญัติการกระทำของสื่อมวลชนที่ถือเป็นการกระทำผิดทางอาญาไว้หลายประการกฎหมายบัญญัติโทษหมิ่นประมาทหรือใส่ร้ายป้ายสีไว้โดยให้คำนิยามว่า “การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นภัยต่อความกฎหมายและระเบียบสาธารณะ” หรือ “ดูถูกเหยียดหยามประธานาธิบดีรวมไปถึงการบันทึกเสียงหรือถ่ายโอนถ้อยคำในที่ลับ” ความผิดทางอาญาขั้นร้ายแรงที่สุดของสื่อมวลชนรวันดาคือสิ่งที่เรียกว่า “การแบ่งฝักแบ่งฝ่าย” (divisionism) หรือบทสนทนาที่ปรากฏอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนระหว่างกลุ่มฮูตูกับกลุ่มทัตซิจิในประมวลกฎหมายอาญากฎหมายแบ่งฝักแบ่งฝ่ายคือ “การใช้คำพูดเขียนข้อความหรือการกระทำที่เป็นการแบ่งพักแบ่งพวกซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งหรือการจลาจลในหมู่ประชาชนบนฐานของการเลือกปฏิบัติ”

มีข้อสังเกตที่ว่านโยบายดังกล่าวส่งผลดีต่อ RPF เนื่องจากฮูตูยังคงเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศในขณะที่รัฐบาลมองว่าการทำลายความแตกต่างระหว่างชาติพันธุ์เป็นสิ่งสำคัญควบคู่ไปกับการสร้างเอกภาพของชาติฝ่ายตรงข้ามกลับมองว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการปิดกั้นเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตยประเด็นการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายมีแนวโน้มที่จะถูกใช้เป็นเหตุผลในการสกัดกั้นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อมวลชนและคู่แข่งทางการเมือง

นอกจากนี้กฎหมายสื่อมวลชนของรวันดาก็กำกวมวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนโดยนิยามให้สื่อมวลชนคือผู้ที่จบการศึกษาและมีประสบการณ์ด้านสื่อสารมวลชนพร้อมกับได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการสื่อสารมวลชนจากสภาสื่อมวลชน(Media High Council) ซึ่งเป็นองค์กรกำกับดูแลสื่อในรวันดา (Press Law 2002, Article 59 + 60) องค์กรที่ประสงค์จะทำหน้าที่แจ้งข้อมูลข่าวสารสาธารณะต้องลงทะเบียนกับรัฐโดยระบุลักษณะของข้อมูลข่าวสารที่จะเผยแพร่ส่วนผู้ได้รับใบอนุญาตต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของรายการ (Press Law Art. 34)

1.3 การกำกับดูแลสื่อโดยรัฐภายหลังความขัดแย้ง

การส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในสังคมภายหลังความขัดแย้งอย่างรวันดาก่อให้เกิดสถาบันต่างๆเพื่อแก้ไขการแบ่งขั้วภายในสังคมและการเมืองของประเทศ เศรษฐกิจของรวันดาเติบโตอย่างรวดเร็ว จนประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือยกให้เป็น “แบบอย่าง” หรือ “ต้นแบบในอุดมคติ” ในขณะที่รัฐบาลรวันดาเองวางเป้าหมายให้ประเทศเป็นเหมือนดัง “ทุ่งหญ้าซิลิคอน” (Silicon Savannah) (GoR 2000; Magistad 2011) เศรษฐกิจมหาภาคแบบเสรีนิยมใหม่สนับสนุนการแข่งขัน การพัฒนา และเสรีภาพเพื่อวางรากฐานประชาธิปไตย แต่ในโลกของสื่อมวลชนยังคงประสบปัญหาการไม่ไว้วางใจกัน อันเป็นผลพวงทางประวัติศาสตร์ ความคาดหวังของประชาชนบวกกับความต้องการของรัฐบาลที่จะเปลี่ยนแปลงบรรยากาศในโลกของสื่อมวลชน จำเป็นต้องมีการจัดการสื่อที่มีประสิทธิภาพกว่าที่เป็นอยู่

ในรวันดาเช่นเดียวกับประเทศในแอฟริกาส่วนใหญ่ มีการให้เสรีภาพสื่อ นับแต่ยุค 90s ในช่วงเวลาเดียวกับที่มีการก่อตั้งพรรคการเมืองต่างๆ ปฎิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนให้การรับรองสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในมาตรา 19 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นยังเป็นสิทธิที่สำคัญที่เอื้อต่อสิทธิมนุษยชนด้านอื่นๆอีกด้วย โดยถือเป็นสิทธิตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งมีข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นเพียงใน

กรณีเพื่อปกป้องสิทธิหรือชื่อเสียงของผู้อื่น ความมั่นคงแห่งชาติ ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และการรักษาศีลธรรมอันดีงาม (article19.org) วรรณดาร์บรองปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในวันที่ 16 เมษายน ค.ศ. 1975 และปฏิญญาWindhuk ว่าด้วยหลักเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในแอฟริกา ในวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 1991 (Maina 2010: 3) รัฐธรรมนูญของวรรณดาร์บรองสิทธิเสรีภาพของสื่อและสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในมาตรา 33 และ 34

กรอบกฎหมายระหว่างประเทศรับรองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและเสรีภาพของสื่อมวลชนให้เป็นสิทธิสากล แต่ในวินดาร์บรองเหล่านี้ไม่นับว่าเป็นสิทธิแบบไร้ขอบเขต (Absolute Right) ปัจจุบันสื่อในวินดาร์บรองอยู่ระหว่างแนวคิดเสรีภาพของสื่อกับอุดมการณ์ต่อต้านการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และการใช้คำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง

“การบูรณาการมาตราที่ 19 เป็นคนละประเด็นกับการนำไปใช้ สื่อมวลชนไม่สามารถหลีกเลี่ยงการกำกับดูแลอันเป็นผลทางประวัติศาสตร์ เราจำเป็นต้องมีการกำกับดูแล เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นต้องอยู่ภายในกรอบของกฎหมาย สื่อจึงมีหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์ทางสร้างสรรค์ และการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของสื่อต้องอยู่บนฐานของความรับผิดชอบ” (เจ้าหน้าที่ MHC)

“เสรีภาพของสื่อมวลชนเป็นสิ่งที่ล้ำค่าได้ ผมรู้สึกแปลกเวลาที่ผมสอนนักเรียนเกี่ยวกับทฤษฎีว่าด้วยเสรีภาพของสื่อมวลชน แต่ในทางปฏิบัติพวกบรรณาธิการจะคอยบอกนักข่าวว่าเรื่องใดบ้างที่เป็นประเด็นอ่อนไหวเกินกว่าที่จะนำเสนอ ผมคิดว่านี่เป็นเรื่องที่น่าเศร้า” (เจ้าหน้าที่อบรม)

“โดยทั่วไปเสรีภาพของสื่อมวลชนจัดเป็นสิทธิมนุษยชน ตามมาตรา 19 ของปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และควรประกาศใช้อย่างเป็นสากล ไม่ใช่ตามแต่บริบท เจ้าหน้าที่รัฐในวินดาร์บรองเน้นย้ำว่าไม่มีการแบนสื่อ หากนักข่าวไม่กล้านำเสนอประเด็นอย่างใดอย่างหนึ่ง ถือว่าเป็นความผิดของตัวนักข่าวเอง ซึ่งผมไม่เห็นด้วย การกำกับดูแลตนเอง (Self-Censorship) เป็นผลมาจากประสบการณ์ที่เคยถูกปราบปราม นักข่าวมักไม่ได้ประกาศว่า ‘โอเค ผมทราบดีว่าผมมีอิสระในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร แต่เพื่อประโยชน์ของชาติ ผมจะไม่ขอนำเสนอบางประเด็น’ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไร้สาระ ผมพบกับเรื่องแบบนี้บ่อยครั้งเวลาที่ประชุมกับบรรณาธิการ นักข่าวเองเป็นคนพูดว่า ‘เราไม่สามารถนำเสนอเรื่องนี้ได้’ ดังนั้นข้อถกเถียงของรัฐบาลไม่ได้พิดนักข่าวใช้หลักการกำกับดูแลตนเองเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา แม้ว่าการโยนความผิดให้นักข่าวจะเป็นผลมาจากยุทธศาสตร์แบบฉลาดแกมโกง เพราะความหวั่นกลัวของนักข่าวต้องมีที่มา นักข่าวไม่ได้โง่หรือเลือกที่จะตั้งข้อจำกัดให้ตนเอง แต่พวกเขาทราบหรือกลัวสิ่งที่จะเกิดขึ้น” (เจ้าหน้าที่เอ็นจีโอต่างชาติ)

ด้วยเหตุนี้เสรีภาพของสื่อมวลชนในวินดาร์บรองจึงไม่ได้เป็นสิทธิแบบไร้ขอบเขต และรัฐบาล RPF ยังคงไม่ไว้วางใจสื่อที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การกำกับดูแล “รัฐบาลยังคงระมัดระวังและไม่ให้อิสระกับสื่อมวลชนโดยสมบูรณ์” (Coles 2007: 6)

ก) ประวัติศาสตร์และพัฒนาการกฎหมายสื่อมวลชนในวินดาร์บรอง ค.ศ. 2002–2013

“พวกเราถือกำเนิดขึ้นในช่วงเวลาที่ความรุนแรงได้ทำลายฉันทามติและมาตรฐานสังคมการบริหารบ้านเมืองภายหลังความขัดแย้งจึงเป็นเรื่องของการฟื้นฟูอำนาจรัฐ เยียวยาการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอดีต และส่งเสริมการปรองดองในสังคม ปัญหาในการประนีประนอมเหตุการณ์ในอดีตมาจากการติดตามและเฝ้าระวังของสื่อมวลชน” (เจ้าหน้าที่ RGB)

ภายหลังการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์การเมืองรูปแบบใหม่มุ่งเปลี่ยนแปลงวินดาร์บรองไปสู่รัฐภายใต้รัฐธรรมนูญที่เคารพหลักสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อย่างไรก็ตามกระบวนการดังกล่าวดำเนินไปอย่างช้าๆ และยังไม่เป็นที่ประจักษ์ชัด แม้จะมีการเปิดเสรีสื่อในปี ค.ศ. 1991 แต่การเซ็นเซอร์โดยรัฐในปี ค.ศ. 1994

ส่งผลให้วันดาเหลือเพียงสถานีวิทยุของชาติวันดา (National Radio Rwanda) และ ORINFOR ที่ทำหน้าที่องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ

นอกเหนือจากความช่วยเหลือหลากหลายรูปแบบที่วันดาได้รับจากนานาประเทศภายหลังการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ รัฐบาลกระตือรือร้นที่จะทำการเปลี่ยนแปลงภาคสื่อมวลชน ประการแรกคือการออกกฎหมายสื่อมวลชนเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม ค.ศ. 2002 ที่มีเนื้อหาไปทางเสรีนิยมอยู่ค่อนข้างมาก (LDGL 2006: 13) อย่างไรก็ตามสื่อมวลชนวันดายังคงมองหาอาชีพเสริมและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านไปสู่การเปิดเสรีสื่อในปี ค.ศ. 2002 มีอิทธิพลต่อการใช้อำนาจนิติบัญญัติ กลุ่มเคลื่อนไหว LDGL ได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนไว้ดังนี้ ประการที่หนึ่งคือ สถานการณ์ด้านความมั่นคงจากภายนอกวันดา ประการที่สอง การที่สื่อมวลชนประณามการแทรกแซงจากนานาชาติภายหลังการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ โดยเฉพาะการถือกำเนิดของศาลอาญาระหว่างประเทศเพื่อชาววันดา (Tribunal Penal International pour le Rwanda – TPIR) ในปี ค.ศ. 1994 เพื่อทำการตัดสินกลุ่มคนที่ต้องรับผิดชอบต่อเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และบทบาทของ “สื่อที่สร้างความเกลียดชัง” (Hate Media) ประการที่สาม ประเด็นอิทธิพลของ “สื่อที่สร้างความเกลียดชัง” ซึ่งยังคงเผยแพร่อุดมการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์มาจากภายนอกประเทศ¹ และประการที่สี่ กรอบโครงสร้างการเมืองภายในที่มุ่งตั้งคำถามเกี่ยวกับประเด็นเรื่องความยุติธรรม แม้ว่า “การปรองดองแห่งชาติ” (National Reconciliation) เป็นเรื่องสำคัญอย่างมากภายหลังการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ แต่ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1995 วันดาต้องเผชิญกับวิกฤตการเมืองภายในเป็นครั้งแรก ตามด้วยการลาออกจากตำแหน่งของนายกรัฐมนตรี Faustin Twagiramungu ในปี ค.ศ. 2000 ประธานาธิบดีของวันดา Pasteur Bizimunga ถูกจับในข้อหากระทำการที่ก่อให้เกิดการแบ่งแยกในสังคมและการฉ้อราษฎร์บังหลวง (สามารถอ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ LDGL 2006: 13ff and project 2) อันส่งผลให้กระบวนการเปลี่ยนผ่านล่าช้าหยุดชะงักจนถึงปี ค.ศ. 2003

ในการปรึกษาหารือเรื่องกฎหมายสื่อมวลชนฉบับแรกผู้บรรยายได้กล่าวไว้ ดังนี้

“บรรยากาศของการปรึกษาหารือเต็มไปด้วยความเคลือบแคลงสงสัย สืบเนื่องมาจากสงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นเป็นระยะเวลายาวนานและเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ” (เจ้าหน้าที่ MHC)

ด้วยเหตุนี้ สังคมจึงถูกแบ่งออกเป็นขั้วต่างๆ อันได้แก่ กลุ่มที่เป็นเหยื่อของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และกลุ่มผู้กระทำการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงมิติทางด้านชาติพันธุ์ ซึ่งแม้จะไม่มีกรกล่าวถึงอย่างเปิดเผย แต่เพียงพอที่จะชี้ให้เห็นถึงมรดกตกทอดจากยุคอาณานิคม (Burnet 2009) รัฐบาลจึงต้องยกเลิกการอ้างอิงถึงชาติพันธุ์ใดๆ และประกาศให้การอ้างอิงทางชาติพันธุ์เป็นสิ่งผิดกฎหมาย (Buckley-Zistel 2009) ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นด้านลบของกฎหมายสื่อมวลชน (LDGL 2006: 15)

การปฏิรูปสื่อวันดาเป็นสาระสำคัญของกฎหมายสื่อมวลชน ปี ค.ศ. 2002 2009 และ 2013

สื่อมวลชนวันดา: *“มีการปรับปรุงกฎหมายสื่อมวลชนทุกปีหรือทุกๆสองปี โดยพวกเราได้ผลักดันสิทธิของสื่อมวลชนและสนับสนุนเสรีภาพของสื่อมวลชนที่ละเล็กทีละน้อย ในปี ค.ศ. 2009 ผมเคยเสนอแนะแก่รัฐสภาเพื่อปรับปรุงกฎหมายสื่อมวลชน เพราะบางมาตรามีลักษณะที่กำกวม ประการแรกคือ ให้ตั้งองค์กรสื่อมวลชนวันดา ซึ่งเป็นเรื่องที่ซับซ้อน กฎหมายกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีทุนทรัพย์หลักหลายล้านเพื่อประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการสื่อตีพิมพ์ ทั้งยังต้องอาศัยเอกสารและต้องตอบคำถาม*

¹ ความรุนแรงของสื่อที่สร้างความเกลียดชังปรากฏให้เห็นเด่นชัดเมื่อ Gaspard Gahigi อดีตบรรณาธิการของ RTLM ออกแถลงการณ์ใหม่ Amizero (espoir) ผ่านทาง DRC และหนังสือพิมพ์ Kangura จากต่างประเทศ Jean-Pierre Chrétien กล่าวว่า “การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์อาจไม่เกิดขึ้นหากเนื้อหาที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังไม่ได้แพร่กระจายอย่างรวดเร็วเช่นนี้ (Chrétien 1995)

จำนวนมาก รวมถึงการตรวจสอบประวัติอาชญากรรม อีกประการหนึ่งคือ ‘คำนิยามของอาชีพสื่อมวลชน’ ที่ว่าสื่อมวลชนต้องมีปริญญาด้านสื่อสารมวลชน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่ายและไร้สาระ เช่น นักข่าวเศรษฐกิจจะต้องไปเรียนปริญญาอีกครั้งเพื่อให้ได้วุฒิด้านสื่อสารมวลชน หรือในขณะนี้ผมกำลังรับสมัครพนักงาน (ผู้ให้สัมภาษณ์เป็นเจ้าของนิตยสารออนไลน์ greatlakesmedia.com) ผมต้องจ้างคนที่ตอบสนองความต้องการของผม กฎหมายไม่ควรมาชี้ว่าผมต้องการคนประเภทไหนในห้องข่าวของผม ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิขององค์กรสื่อด้วยน้ำมือของกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีปัญหาอีกประการหนึ่งคือ กฎหมายต้องการให้รัฐบาลทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อมวลชนทั้งหมดในวันดา ซึ่งไม่ฉลาดเอาเสียเลย อย่างไรก็ตามรัฐบาลจึงได้กำกับดูแลสื่อแล้ว สื่อมวลชนทำงานรับใช้รัฐบาลหรือไม่ นั่น เป็นสถานการณ์ที่ทำให้มีการตั้งสภาสื่อมวลชนเพื่อกำกับดูแลสื่อ และพวกเราตกลงในหลักการกำกับดูแลตนเอง ผมเองเป็นประธานคณะกรรมการในช่วงรอยต่อนี้” (self-regulatory body; online journalist)

ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2013 ประธานาธิบดี Kagame เห็นด้วยกับกฎหมายสื่อมวลชนภายหลังสี่ปีที่มีการพิจารณาและปรึกษาหารือกัน รัฐสภาและระหว่างกลุ่มพี่น้องสื่อมวลชน กฎหมายใหม่ได้รับการรับรองในเดือนมีนาคมและมีผลบังคับใช้นับแต่นั้นเป็นต้นมา กฎหมายใหม่ไม่ได้ให้อำนาจกำกับดูแลแก่สภาสื่ออีกต่อไป กฎหมายอีกสองฉบับ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และกฎหมายองค์กรสภาสื่อ

สิ่งสำคัญที่เพิ่มเติมเข้ามาในกฎหมายฉบับใหม่ ได้แก่ การกำกับดูแลตนเอง ซึ่งสื่อสิ่งพิมพ์จะกำกับดูแลตนเองโดยสมบูรณ์ ในขณะที่สื่อกระจายเสียงจะกำกับดูแลตนเองเพียงบางเรื่องจะเห็นได้ว่าช่วงเวลาสิบปีนับแต่ปี ค.ศ. 2003 ถึง ค.ศ. 2013 สภาสื่อไม่ได้มีอำนาจในการกำกับดูแล แต่มีบทบาทในการจัดกิจกรรมสร้างขีดความสามารถของสื่อมวลชน

ในปี ค.ศ. 2004 สถาบันวิทยุเอกชนจำนวน 6 สถาบันได้สิทธิออกอากาศภายใต้การกำกับดูแลของสภาสื่อที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 2003 เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งและข่าวสารอื่นที่สำคัญแก่ประชาชน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย พร้อมกับการเติบโตของนักสื่อสารมวลชนที่ได้รับการศึกษาจากคณะวารสารศาสตร์และนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูตารี (School of Journalism and Communication of the University of Butare) ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. 2011 ณ เมืองคิกาลี Kigali) การกำกับดูแลตนเองของสื่อมวลชนมีขึ้นภายหลังการเลือกตั้งของสภาในเดือนกันยายน ค.ศ. 2013 ภายใต้กฎหมายใหม่ ว่าด้วยสื่อมวลชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์และสื่ออินเทอร์เน็ตจะอยู่ภายใต้หน่วยงานกำกับดูแลสาธารณูปโภคของวันดา (Rwanda Utility and Regulatory Agency – RURA²) กฎหมายสื่อมวลชนของวันดาทำการกำกับดูแลการมีส่วนร่วมในภาคสื่อมวลชนอีกด้วย โดยนิยามนักสื่อสารมวลชนว่าเป็นผู้ที่เข้ารับการศึกษาคณะวารสารศาสตร์ ทั้งยังมีประสบการณ์และถือใบอนุญาตที่ออกโดยสภาสูง (Press Law 2002, Article 59 and 60) องค์กรต่างๆที่สนใจประกอบกิจการสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อกระจายเสียงต้องลงทะเบียนกับรัฐ และระบุลักษณะของข้อมูลข่าวสารที่จะเผยแพร่ส่วนผู้ได้รับใบอนุญาตต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของเนื้อหาที่ตีพิมพ์หรือรายการ (Press Law Art. 34) ก่อนหน้านี้สื่อมวลชนทั้งหมดอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ MHC ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาล นักสื่อสารมวลชนส่วนใหญ่มองว่า MHC เป็นพวกเดียวกันกับรัฐบาล (Baguma 2007: concernedjournalists.org/print/789) จึงรวมตัวกันเพื่อกำกับดูแลตนเอง (อ่านรายละเอียดเกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเองได้ที่ ‘National Dialogue MHC 2012’)

กฎหมายเข้าถึงข้อมูลข่าวสารนับเป็นนวัตกรรมของสังคมวันดา ซึ่งมีผลบังคับใช้ในปี ค.ศ. 2009 ภายหลังจากที่มีการพบว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐจำนวนหนึ่งไม่ยอมเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่กระทบต่อสาธารณะ กฎหมายดังกล่าวกำหนดให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์อยู่ตลอด

² กระทั่งปี ค.ศ. 2013 RURA กำกับดูแลโครงข่าย และ MHC มีหน้าที่กำกับดูแลเนื้อหาการ

การเปลี่ยนแปลงมีนัยว่านักสื่อสารมวลชนถูกคาดหวังให้ต้องมีความรับผิดชอบที่สูงขึ้นและปฏิบัติหน้าที่อย่างโปร่งใส เมื่อไม่มีเจ้าหน้าที่รัฐคอยกำกับดูแลหรือจับผิดการทำงานของสื่อมวลชน

“ช่วงเวลาดังกล่าวเป็นเรื่องของการให้คำปรึกษาและล๊อบบี้ผู้มีอำนาจ เนื่องจากยังมีคนในรัฐบาลจำนวนหนึ่งที่เกรงว่าสื่อมวลชนจะกลายเป็นผู้ร้ายอีกครั้ง แต่เราตอบกลับไปว่า ‘ความกังวลที่ว่าสื่อจะปลุกเร้าให้เกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์อีกเป็นเรื่องที่ไร้สาระ เพราะรัฐเป็นผู้กำหนดทิศทางของประเทศ แม้การเปลี่ยนแปลงจะเป็นไปอย่างช้าๆ แต่เรามีความหวัง มีนักวิจารณ์จำนวนมากที่ไม่ยอมเข้าร่วมการพูดคุยใดๆ และข้อวิจารณ์ของพวกเขาก็ไม่มีความเป็นเหตุเป็นผล คุณต้องอดทนอดกลั้นและรู้จักที่จะวิจารณ์อย่างสร้างสรรค์หากคุณต้องการปฏิรูปประเทศ’”(REFO, Press House, RALGA staff).

ข) พัฒนาการล่าสุด

อ้างอิงจากผู้ประสานงานโครงการพัฒนาสื่อมวลชนของ RGB โครงการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามต่างๆในการปฏิรูปสื่อมวลชนภายในประเทศ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2013 รัฐสภาได้ออกกฎหมายสำคัญ 3 ฉบับ ได้แก่ กฎหมายองค์กรสภาสื่อที่กำหนดกรอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของ MHC โดยประกาศใช้เมื่อวันที่ 11 มีนาคม ค.ศ. 2013 พร้อมกับกฎหมายว่าด้วยการกำกับดูแลตนเองของสื่อมวลชน และกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

หนึ่งในประเด็นที่สำคัญของกฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารคือ การปฏิรูปสื่อของรัฐ (ORINFOR) ให้เป็นองค์กรสื่อสารสาธารณะ (RBA) นอกจากนี้นโยบายใหม่ๆเกี่ยวกับสื่อมวลชนยังสนับสนุนให้เกิดการกำกับดูแลตนเอง ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2011 รัฐบาลได้อนุมัติให้มีการโครงการพัฒนาระบบการสื่อสารของภาครัฐและสร้างขีดความสามารถของสื่อมวลชนผ่านทางสภาสื่อ กฎหมายทั้ง 3 ฉบับนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระราชบัญญัติสื่อมวลชนและพระราชบัญญัติการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่งเสริมความเป็นอิสระของสื่อมวลชนและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร อันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักธรรมาภิบาลและเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่จะไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบที่สำคัญของกฎหมายสื่อมวลชนฉบับใหม่ ได้แก่ การกำกับดูแลตนเอง โดยมาตรา 4 บัญญัติให้องค์กรกำกับดูแลตนเองมีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน และจัดทำหลักวิชาชีพ มาตรา 15 ให้อำนาจหน้าที่องค์กรในการดำเนินการเมื่อสิทธิของสื่อมวลชนถูกลิดรอน องค์กรกำกับดูแลตนเองของสื่อมวลชนถูกนิยามให้เป็นองค์กรที่นักสื่อสารมวลชนเป็นผู้จัดตั้งขึ้น โดยมีหน้าที่ดูแลให้สื่อมวลชนปฏิบัติหน้าที่ตามหลักวิชาชีพพร้อมทั้งปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ (Chapter 1, art 2 (20))³

กฎหมายฉบับใหม่ให้การรับรองสิทธิของนักข่าวในการรวบรวมข้อมูลข่าวสาร (Chapter 1, art 2 (19) การเก็บแหล่งที่มาของข้อมูลเป็นความลับ (Chapter 3, art 13) การเข้าถึงบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลข่าวสาร โดยมีการยกเว้นกฎเกณฑ์บางอย่าง อาทิเช่น วิธีการในการได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารและการเผยแพร่ข้อมูล รวมถึงการปกป้องสิทธิส่วนบุคคล นอกจากนี้กฎหมายยังรับรองสิทธิในการโต้ตอบและแก้ต่าง (Chapter 5)

ปัจจุบันได้มีการยกเลิกหลักเกณฑ์ที่ว่านักสื่อสารมวลชนต้องมีวุฒิการศึกษาเฉพาะด้าน จึงเป็นการเอื้อให้นิยามของคำว่านักสื่อสารมวลชนมีความหมายที่กว้างขึ้น และทำให้ผู้ประกอบการอาชีพอิสระมีสิทธิเทียบเท่านักข่าวที่เป็นพนักงานประจำ ทั้งยังมีการยกเลิกการลงโทษให้หยุดปฏิบัติหน้าที่และการปิดกิจการสื่ออีกด้วย

³ ภาพรวมว่าด้วยข้อดีและข้อด้อยของกฎหมายสื่อฉบับใหม่ปรากฏในมาตรา 19: http://www.ifex.org/rwanda/2013/03/22/rwanda_media_law_does/ (20.05.2013).

“แนวความคิดของสภานิติบัญญัติยังมีลักษณะที่ไม่ต้องการเปิดเสรีสื่อ ในความคิดของผมอิทธิพลของสื่อต่อเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เป็นสิ่งที่กล่าวอ้างเกินจริง มีปัจจัยทางสังคมและการเมืองเกี่ยวข้องอยู่ด้วยต่างหาก รัฐมนตรีทุกคน ตำรวจ ทหาร ทุกคนต่างมีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ใช่แค่สื่อมวลชน ผมคิดว่าการกำกับดูแลยังมีลักษณะที่เข้มงวดจนเกินไป อย่างไรก็ตามผมยังคงหวังว่าจะมีการเปิดเสรีภาคสื่อมวลชนบ้าง (เจ้าหน้าที่ NGO)

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมองว่ากฎหมายใหม่นี้เป็นเครื่องบ่งชี้การเปิดเสรีสื่อมวลชนวันดา โดยไม่ให้รัฐถือครองสื่อ สิ่งสำคัญได้แก่ การออกกฎระเบียบต่างๆ และการส่งเสริมการกำกับดูแลตนเอง เพื่อปฏิรูปภาคสื่อมวลชนโดยอาศัยกฎหมายว่าด้วยสื่อมวลชน และการปฏิรูปสถาบันสื่อ ทั้งนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและตัวแสดงในภาคสื่อมวลชนต่างเห็นพ้องต้องกัน (MININFOR Draft Media Policy)

ค) ร่างกฎหมายการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

วันดารับรองกฎหมายการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารภายหลังจากที่รัฐสภาและกลุ่มพี่น้องสื่อมวลชนได้พิจารณาร่างเป็นเวลาสี่ปี กฎหมายมีผลบังคับใช้และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว (National Gazette n° 4/2013 of 08/02/2013) หนึ่งในหลักการสำคัญได้แก่ ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของรัฐบาลผ่านทางการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของประชาชน

“แนวโน้มที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะปฏิเสธไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณะแก่นักข่าว โดยให้เหตุผลว่า ‘ทางเราไม่มีความเห็นใดๆ เราติดราชการ กรุณาส่งหนังสือเพื่อขอข้อมูลอย่างเป็นทางการเสียก่อน’ จะหมดไปเมื่อกฎหมายการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมีผลบังคับใช้” (Media practitioner, newspaper journalist).

กฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมีเจตนารมณ์เพื่อ “เอื้อให้สาธารณชนและนักข่าวสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่หน่วยงานราชการและองค์กรเอกชนจำนวนหนึ่งถือครองอยู่” (Art. 1) นิยามของการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ “การยื่นความประสงค์ ได้รับ ตรวจสอบ ทำความเข้าใจ อ่าน ใช้เป็นตัวอย่าง ทำสำเนา และใช้ประโยชน์” จากข้อมูลข่าวสารตามที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย (Art. 2 (2) โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำด้านสารสนเทศและการติดต่อสื่อสาร (Art. 2 (6)) ประจำหน่วยงานราชการหรือเอกชนเพื่อให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่ต้องการใช้ข้อมูล พร้อมกับคำขวัญ “เพียงไปที่สำนักงาน...ในวันดาพวกเรายินดีต้อนรับ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้กำหนดนโยบายชอบที่จะแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมายใหม่นี้

ง) กฎหมาย RBA มาตรา 2 (20)

“Orinfor เป็นองค์กรขนาดใหญ่ โดยเป็นเจ้าของสถานีวิทยุชุมชนจำนวน 5 สถานี สถานีวิทยุธุรกิจ 1 สถานี สถานีวิทยุของรัฐสภา 1 สถานี นอกจากนี้ยังเป็นเจ้าของสถานีโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์อีก 2 ฉบับ Orinfor จึงเป็นองค์กรขนาดใหญ่ภายใต้ร่มเงาขององค์กรขนาดมหึมา” (Media Manager Radio Rwanda)

กฎหมายปฏิรูป ORINFOR จากที่เป็นองค์กรรัฐให้เป็นองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ (Rwanda Broadcasting Agency) มีนัยเพื่อเป็นหลักประกันเรื่องความเป็นกลางและความเป็นมืออาชีพในการออกอากาศรายการข่าว รายการเพื่อการศึกษา และรายการบันเทิง การปฏิรูปดังกล่าวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหาร บุคลากร ภาระหน้าที่ และงบประมาณ รวมถึงแผนการปรับโครงสร้างองค์กร รวมถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหารายการและคุณภาพรายการ RBA ถูกนิยามไว้ว่าเป็น

“องค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ด้านการกระจายเสียงและแพร่ภาพหรือทางอินเทอร์เน็ตเพื่อประโยชน์สาธารณะ” (Art 2 (22))

ปัจจุบันรัฐบาลเป็นผู้บริหาร ORINFOR และคอยตรวจสอบเนื้อหาการรายงานและนโยบายขององค์กรอย่างใกล้ชิด โดยมีเจ้าหน้าที่เป็นข้าราชการ ซึ่งกฎหมาย RBA จะเปลี่ยนแปลงสิ่งเหล่านี้ทั้งหมด มาตรา 5 บัญญัติถึงหน้าที่ขององค์กรในฐานะองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพที่ให้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะอย่างเป็นกลางและเที่ยงตรง ไม่ว่าจะป็นข่าวระดับชาติ ข่าวระหว่างประเทศ และรายการบันเทิง RBA จะมีงบประมาณเป็นของตนเองในการว่าจ้างบุคลากรโดยปราศจากการชี้แนะของรัฐบาล รวมถึงออกอากาศเนื้อหาการรายงานเพื่อสาธารณประโยชน์ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของรัฐบาล

“RBA จะไม่เป็นองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพของรัฐแต่เป็นของสาธารณะเพื่อประโยชน์สาธารณะ กฎหมายนี้จะเอื้อให้ RBA สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นอิสระ” (Minister of Local Government)

อย่างไรก็ตามนักวิเคราะห์บางคนยังมีข้อสงสัยว่า RBA จะสามารถเป็นอิสระได้อย่างแท้จริง โดยยกตัวอย่างประเทศยูกันดาและเคนยาที่องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะยังถูกมองว่าอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลและมีอคติ โดยเฉพาะเมื่อกฎหมายกำหนดให้รัฐถือครองหุ้นอยู่เป็นจำนวนร้อยละ 20 ส่วนร้อยละ 80 เป็นผู้ถือหุ้นเอกชน ทั้งนี้การกำกับดูแลโดยรัฐอาจเป็นสิ่งที่จำเป็นหากพิจารณาจากประวัติศาสตร์ของสื่อวันดา คณะกรรมการของ RBA จะต้องได้รับการรับรองโดยประธาน ประธานของคณะกรรมการในช่วงเปลี่ยนผ่านตั้งข้อสงสัยไว้ว่า “คุณคิดว่าทำอย่างนี้แล้ว RBA จะเป็นองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะจริงหรือ?”

นักสื่อสารมวลชนเห็นพ้องต้องกันว่า RBA ต้องนำเสนอเนื้อหาการรายงานที่เป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้ชมเพื่อหาโฆษณา ในช่วงการเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบดิจิทัล RBA จะเป็นผู้นำในการออกอากาศรายการเป็นดิจิทัลให้แก่สถานีอื่นๆภายใต้ใบอนุญาตที่ RURA ออกให้เป็นพิเศษ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบที่ต้องอาศัยความเชื่อมั่นในคุณภาพของ RBA นอกเหนือไปจากนั้นนักสังเกตการณ์ยังเฝ้าดูว่า RBA จะสามารถสร้างสมดุลระหว่างการให้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะกับการตอบสนองความต้องการของรัฐ โดยเฉพาะภายหลังการประกาศใช้กฎหมายว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร คำถามที่สำคัญได้แก่ RBA จะจัดลำดับความสำคัญอย่างไรระหว่างรัฐกับสาธารณะในฐานะองค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะ?⁴

จ) สภาสื่อมวลชน: โครงสร้างและรูปแบบองค์กร

สภาสื่อ (The Media High Council – MHC) หรือเดิมรู้จักในนาม The High Council of the Press (HCP) ก่อตั้งขึ้นตามกฎหมายสื่อมวลชนที่ 18/2002 ประจำวันที่ 11/05/2002 (มาตรา 73) ในฐานะองค์กรอิสระว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน กฎหมาย (Presidential Decree) ที่ 99/01 ประจำวันที่ 12/11/2002 ได้กำหนดโครงสร้างและหน้าที่ขององค์กรในการกำกับดูแลสื่อมวลชน รัฐธรรมนูญของสาธารณรัฐวันดาประกาศใช้เมื่อเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2003 (มาตรา 34) บัญญัติให้เมืองครั้งนี้ แต่ให้โครงสร้างและอำนาจหน้าที่เป็นไปตามกฎหมายอีกฉบับหนึ่ง ด้วยเหตุนี้จึงมีการแก้ไขกฎหมายข้างต้นและประกาศใช้กฎหมายใหม่ในปี ค.ศ. 2009 โดยยกเลิกชื่อ HCP และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้สูงขึ้นในฐานะองค์กรกำกับดูแลสื่อกระจายเสียง โทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ สภาสื่อมวลชน (MHC) ประกอบด้วย 2 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการ ซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจ และส่วนงานเลขาธิการ ทำหน้าที่บริหารจัดการสำนักงาน คณะกรรมการประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมด 7 คน ได้แก่ ตัวแทนจากสื่อเอกชนจำนวน 2 คน ตัวแทนจากสื่อ

⁴อ้างอิงจาก “Dialogue on Media Development”, 29.05.2013, Kigali, organised by RGB

สาธารณชน 1 คน ตัวแทนจากภาคประชาสังคม 1 คน ตัวแทนจากภาคธุรกิจ 1 คน และตัวแทนจากรัฐบาลกลางอีก 2 คน

ส่วนงานเลขานุการขึ้นตรงต่อเลขานุการซึ่งแต่งตั้งตามกฎหมาย (Prime Minister's Decree) (มาตรา 16) โดยมีส่วนงานหลักจำนวน 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนงานธุรการและการเงิน ส่วนงานพัฒนาวิชาชีพ สื่อมวลชน และส่วนงานออกใบอนุญาตและกำกับดูแลสื่อ ก่อนการประกาศใช้กฎหมายใหม่ MHC เป็นหน่วยงานของรัฐบาล มีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลสื่อมวลชนในประเทศ รวมถึงการให้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การลงทะเบียนผู้ประกอบการที่กระทำผิดกฎหมาย การส่งเสริมและปกป้องเสรีภาพของสื่อมวลชนภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย มาตรา 2 ของกฎหมายฉบับใหม่บัญญัติให้ MHC เป็นองค์กรอิสระ มีหน้าที่ส่งเสริม “การสร้างขีดความสามารถของสื่อมวลชน” อำนาจหน้าที่หลักของ MHC บัญญัติไว้ในมาตรา 6 (1-8) ซึ่งรวมถึงการส่งเสริมการสร้างขีดความสามารถของสื่อมวลชน และการสร้างความร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด

“การกำกับดูแลสื่อในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาภายใต้รัฐธรรมนูญปี ค.ศ. 2003 เป็นการตรวจสอบการทำงานของสื่อมวลชน ให้นักข่าวและบรรณาธิการเข้าใจผลเสียของการฝ่าฝืนกฎระเบียบ จากการปฏิบัติหน้าที่ของ MHC หากสื่อไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐาน หรือข้อเกี่ยวข้องคุณธรรมฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และมุมมองการแบ่งฝักแบ่งฝ่ายทางการเมือง สื่อนั้นจะต้องรับโทษ โดยเน้นย้ำหัวใจของวารสารศาสตร์เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและความปรองดองผ่านทางหลักจริยธรรมสื่อมวลชน ทั้งนี้สื่อต้องระลึกถึงประวัติศาสตร์ที่เป็นมาและไม่พยายามนำพาสังคมไปสู่จุดแตกหัก นักสังเกตการณ์บางคนมองจุดนี้ว่าเป็นการปิดกั้นเสรีภาพ เพราะคิดว่าทุกคนควรมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น แล้วให้สังคมเป็นผู้ตัดสินว่าสิ่งใดเลวสิ่งใดดี แต่เรารู้ดีว่าพวกเราไม่ควรยอมให้เกิดสภาพเช่นนั้น เนื่องจากจะมีคนชี้หน้าให้ผู้คนฆ่ากันเอง ซึ่งเคยเกิดขึ้นมาแล้ว ภายหลังเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ MHC มองว่าผู้คนอาจโน้มเอียงกลับไปสู่การรายงานข้อมูลข่าวสารอย่างขาดความรับผิดชอบ MHC จึงมีหน้าที่ป้องกันสภาพดังกล่าว ผมคิดว่านี่เป็นหนทางหนึ่งสู่การปรองดอง เพราะการส่งเสริมและลงโทษการเมืองแบบแบ่งฝักแบ่งฝ่ายเป็นการส่งเสริมให้เกิดการปรองดอง” (ผู้กำหนดนโยบาย, เจ้าหน้าที่ RGB)

ภาคสื่อมวลชนในวันดาเพิ่งถือกำเนิดขึ้นและยังประสบปัญหาในเรื่องของขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ ในประเด็นอื่นๆที่สื่อมวลชนจัดเป็นปัจจัยที่สี่ สื่อมวลชนจะมีความเป็นมืออาชีพและมีความมั่นคงทางการเงินจนสามารถส่งเสริมการพัฒนาประเทศ อาทิเช่น การมีขีดความสามารถในการดำเนินการวิจัยอย่างเป็นอิสระเพื่อให้ข้อมูลข่าวสารแก่สาธารณชน กรณีนี้สื่อมวลชนสามารถต่อกรกับเจ้าหน้าที่รัฐในประเด็นคอร์รัปชันและการใช้อำนาจในทางที่ผิด ทำให้รัฐบาลมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งยังตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน สื่อมวลชนวันดายังไม่ค่อยแสดงบทบาทในด้านนี้ ปัญหาหลักอยู่ที่ทักษะความสามารถที่มีอยู่จำกัดของนักข่าว นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องการเงินและโครงสร้างการบริหารจัดการในองค์กรสื่อ สื่อต่างๆไม่สามารถมีผลงานออกมาอย่างสม่ำเสมอหรือจ่ายเงินเดือนพนักงานตรงเวลา ส่วนใหญ่ประกอบกิจการอย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีงบประมาณสำหรับการเดินทางหรือการติดต่อสื่อสาร

ในปี ค.ศ. 2013 MHC ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการหลายครั้งเพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้แก่สื่อมวลชน ยกตัวอย่างเช่น ในเดือนเมษายนได้มีการประชุมว่าด้วยการพัฒนาเนื้อหาข่าวรายการ โดยเน้นเรื่องกรารายงานข่าวแบบเจาะลึกทางวิทยุและโทรทัศน์ ซึ่งนักข่าวนับสิบให้ความสนใจ ในวันเสรีภาพสื่อโลกตอนเดือนพฤษภาคมได้จัดให้มีการประชุมในหัวข้อเนื้อหาสื่อที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง⁵ รวมถึงประเด็นทางกฎหมายศีลธรรม และการเมืองของการกำกับดูแลสื่อมวลชน

⁵อ้างอิงจากเว็บไซต์ MHC และหน้าเฟซบุ๊กของ MHC.

1.4 การกำกับดูแลตนเองและจริยธรรมสื่อ

“การพัฒนากระบวนการกำกับดูแลตนเองเป็นก้าวแรกที่จะนำไปสู่การกำกับดูแลตนเอง สำหรับผม ประเด็นข้อกฎหมายเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เพราะสภาพแวดล้อมของรัฐทำให้พวกเรา รู้สึกว่าโดนคุกคาม อย่าง การเข้ามามีส่วนร่วมของรัฐหรือแนวความเห็นของรัฐที่มีต่อสื่อมวลชน ดังนั้นการดำเนินการของสื่อมวลชน อย่างเป็นระบบเปรียบเสมือนจุดแข็งของพวกเรา รัฐบาลไม่สามารถควบคุมสื่อมวลชนทั้งหมดได้ในเวลา เดียวกัน เราจึงต้องกระจายตัวอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ กระจายข่าวจากตรงนี้บ้าง ตรงนั้นบ้าง ซึ่งผมคิดว่านี่คือจุด แข็งของสื่อมวลชน ตอนนี้พวกเราต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ พวกเราได้พิจารณาประเด็นข้อกฎหมายไป แล้ว ตอนนี้ต้องเริ่มดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมให้สื่อมวลชนมีความเป็นเอกภาพและความสามัคคี เพื่อให้ ระบบการกำกับดูแลตนเองดำเนินต่อไปได้ ต้องทำอะไรหากผู้บริโภคข้อมูลข่าวสารถูกเอารัดเอาเปรียบ? ต้องทำอะไรหากสื่อมวลชนถูกรีดลอนสิทธิเสรีภาพ? ต้องทำอะไรหากรัฐบาลยึดกฎหมายไว้ในมือ? สิ่ง เหล่านี้ขึ้นอยู่กับระบบการกำกับดูแลตนเองที่ต้องมีกฎเกณฑ์และหลักจรรยาบรรณแบบมีอาชีพ หรือการ กำกับดูแลตนเองอย่างเป็นระบบ รับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ตามกฎหมายสื่อมวลชนมาตรา 3 หากกฎหมาย ไม่ได้ให้อำนาจตรงนี้ไว้การรวมตัวกันจะไม่มีสถานะทางกฎหมาย ซึ่งไม่มีใครต้องการให้เป็นเช่นนั้น ภายหลัง การประกาศกฎหมายดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาให้กฎหมายมีผลบังคับใช้ พวกเราต้องเรียกประชุมองค์กร สื่อต่างๆ ทั้งที่ขึ้นทะเบียนและที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนอย่างเป็นทางการ เพื่อจัดตั้งคณะกรรมการรักษาการในช่วง เปลี่ยนผ่านเป็นเวลา 6 เดือน เราจึงมีคณะกรรมการรักษาการภายในองค์กรสื่อมวลชนทั้งหมด ร้อยละ 75 เป็น นักสื่อสารมวลชน ร้อยละ 25 มาจากภาคธุรกิจ มหาวิทยาลัย องค์กรด้านกฎหมาย และภาคประชาสังคม ตัวแทนผู้บริโภคจัดว่ามีความสำคัญเช่นกัน ซึ่งผมได้รับเลือกให้เป็นประธานคณะกรรมการ ผมยินดีเป็นอย่างยิ่ง ผมได้ทำในสิ่งที่ผมเชื่อและในสิ่งที่ผมได้นำเสนอต่อรัฐสภา โดยผมจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไป เพื่อประโยชน์ของ เพื่อนๆ สื่อมวลชน” (Mugabe, ประธานคณะกรรมการรักษาการเพื่อการกำกับดูแลตนเอง)

ประเด็นเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและสื่อที่มีวุฒิภาวะเป็นที่โต้เถียงกันอยู่บ่อยครั้ง อ้างอิง จากเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Reyntjens 2011) สื่อมวลชนขาดความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างน่าใจหาย การรายงานข้อมูลข่าวสารมีผลต่อการรับรู้ของประชาชน และยุยงให้เกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในปี ค.ศ. 1994 แม้ว่าในแง่หนึ่งจะเป็นการหยิบยื่นโอกาสให้เสียงส่วนน้อยสามารถแสดงความคิดเห็นจากการเข้าถึงผู้คนตาม หมู่บ้าน (VoxPop) ในแง่นี้สื่อมวลชนได้เปิดพื้นที่ให้สาธารณชนได้ชี้แจงข้อกังวลต่างๆของตน ดังนั้นสื่อมวลชน จำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมาก

“การทำงานของสื่อมวลชนต้องเป็นไปตามหลักการที่ไม่ขัดต่อสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น หลักการ เหล่านี้มาจากทั้งหน่วยงานของรัฐที่ต้องการปกป้องประชาชน และตัวสื่อมวลชนเองที่ต้องการผลิตผลงานอัน เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ยอมรับจากสาธารณชน ซึ่งปรากฏอยู่ในกฎหมายและหลักจรรยาบรรณของสื่อมวลชน (IPP 2009: 7)

ก) การกำกับดูแลตนเองของสื่อมวลชน

รายงานของรัฐว่าด้วยการดำเนินงานของสื่อมวลชนในปี ค.ศ. 2008 มีเนื้อหาต้องการให้ สื่อมวลชนปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ “รายงานต่างๆของ MHC นำเสนอกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชนที่ ขัดต่อหลักกฎหมายและจริยธรรมสื่อ MHC ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีการหมิ่นประมาททั้งหมด 8 ครั้ง เรื่อง ร้องเรียนอื่นๆ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ผิดจากหลักจริยธรรมและวิชาชีพสื่อมวลชน รวมถึงกรณี Bonaventure Bizimuremyi อดีตเจ้าของและผู้อำนวยการ Umuco หนังสือพิมพ์ภาษาท้องถิ่น Kinyarwanda ใน Kigali ถูก

นักข่าวกล่าวหาว่าไดตีพิมพ์เรื่องราวที่มีเนื้อหาแบ่งแยกทางชาติพันธุ์ ระหว่างวันที่ 12 ถึง 27 มีนาคม ค.ศ. 2008 ฉบับที่ 045 MHC ยังพบว่าหนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันนี้นำเสนอเนื้อหาในแง่ลบเกี่ยวกับประธานาธิบดี Paul Kagame โดยเปรียบประธานาธิบดีว่าเป็นเหมือนเผด็จการ Adolf Hitler” (MHC 2008: 2)

“แนวคิดการกำกับดูแลตนเองมีความเก่าแก่เทียบเท่าตัวตัวเอง แต่การกำกับดูแลเป็นสิ่งใหม่และเป็นผลพวงจากประวัติศาสตร์ การกำกับดูแลตนเองมีที่มาจากความเกรงกลัวผู้มีอำนาจ เช่น อยาวิพากษ์วิจารณ์ MTN เพราะเป็นผู้สนับสนุนรายการ อยาวิวิจารณ์รัฐบาลเพราะคุณอาจไม่ได้รับการรับรองสถานะ สื่อมวลชนยังคงระมัดระวังเรื่องคำพูด” (นักหนังสือพิมพ์)

ข) หลักจริยธรรมสื่อ

ศัพท์ “Déontologie” เริ่มถูกนำมาใช้ในวงการวารสารศาสตร์ของฝรั่งเศส มาจากคำภาษากรีก “deon” (พันธกรณี หรือหน้าที่) และ “logos” (คำหรือวาทกรรม) ดังนั้น “déontologie” จึงหมายถึงหลักปฏิบัติของนักสื่อสารมวลชน และหน้าที่ที่มีต่อผู้อ่าน ผู้ฟัง ผู้ชม และต่อตนเอง โดยระบุถึงสิ่งที่ควรปฏิบัติและสิ่งที่ไม่สมควรในอาชีพนักสื่อสารมวลชน ในแอฟริกาการจัดการจัดทำแนวทางปฏิบัติในวิชาชีพสื่อมวลชนมีความจำเป็นภายหลังการเปิดเสรีภาคสื่อมวลชนในต้นยุค 90s เมื่อสื่อภาคธุรกิจเริ่มเติบโตไปพร้อมกับสื่อของรัฐ หลังจากที่ก่อนหน้านี้รัฐบาลมีสิทธิผูกขาดในการใช้สื่อแต่เพียงผู้เดียว

“อย่างไรก็ตามหลักปฏิบัติของสื่อมวลชนมีความหมายเฉพาะในสังคมที่ยอมรับหลักสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและความคิดที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งในระดับนานาชาติและระดับชาติ” (IPP 2009: 13)

สมาคมนักข่าววันดา (The Association of Rwanda Journalists ได้แก่ ARJ ARFEM และ REFO) ได้จัดทำหลักจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชนขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม ค.ศ. 2005 ทั้งนี้สื่อหนังสือพิมพ์และวิทยุยังมีกฎบัตรเป็นของตนเอง นอกจากนี้ยังมีข้อควรปฏิบัติเป็นการเฉพาะของผู้สื่อข่าว การสงคราม หรือในช่วงเวลาพิเศษอย่างการเลือกตั้ง ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2011 มาการพัฒนาหลักจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชนฉบับที่ 2 ขึ้น โดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อออกกฎระเบียบที่มีบทลงโทษทางกฎหมาย แต่เพื่อเสนอแนะแนวทางการตัดสินใจตามหลักจริยธรรมสื่อ ซึ่งสื่อมวลชนวันดาสมัครใจที่จะยึดถือหลักจรรยาบรรณดังกล่าว (Code of Ethics 2011)

“พวกเราทราบว่ามือนักสื่อสารมวลชนจำนวนเพียงเล็กน้อยที่เข้าใจหลักจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน พวกที่รู้จักหลักจรรยาบรรณก็กลับไม่ค่อยได้ยึดถือนำไปปฏิบัติ เราเข้าใจว่าเป็นปัญหาเรื่องของการนำเสนอ โดยเริ่มแรกสภาสื่อนำเสนอหลักจรรยาบรรณวิชาชีพที่นักสื่อสารมวลชนเองกลับไม่มีเวลาระดมสมองช่วยกันพัฒนาขึ้น ตอนนี้อาจจะขอคำแนะนำจากประเทศบुरुнди(Burundi) เพราะมีความคล้ายคลึงกับวันดาในหลายๆเรื่อง ในขณะที่ภาคสื่อมวลชนของบुरुндиได้รู้คหน้าไปมากแล้ว เราจึงอยากรู้ว่าทำไมบुरुндиจึงประสบความสำเร็จ และต้องการเข้าใจสถานการณ์ภายในภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับกิจการการสื่อสาร พวกเราได้รับการสนับสนุนในเรื่องเงินทุนและผู้เชี่ยวชาญ จึงจัดให้มีการสัมมนาเพื่อพิจารณาหลักจริยธรรมเป็นข้อๆ ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยตัวแทนจากทุกส่วน ทั้งเจ้าหน้าที่กำกับดูแลสื่อ ผู้ประกอบกิจการวิทยุธุรกิจ นักวิชาการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเหล่าหัวหน้าบรรณาธิการ จำนวน 40 – 45 คน การสัมมนามีขึ้น 3 วัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำหลักจรรยาบรรณที่ตรงตามมาตรฐานสากลขั้นพื้นฐาน พวกเรารู้สึกว่าคนส่วนใหญ่ต้องการจัดทำหลักจรรยาบรรณที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในขณะนี้ แต่พวกเราต่างออกไปว่า ควรจัดทำหลักจรรยาบรรณที่จะนำไปสู่การพัฒนาสื่อมวลชนที่มีความเป็นมืออาชีพ ตัวอย่างเช่น มาตราหนึ่งได้ระบุไว้ว่า นักสื่อสารมวลชนไม่ควรรับตำแหน่งหัวหน้าบรรณาธิการควบคู่กับตำแหน่งเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เพราะจะนำไปสู่การขัดกันแห่ง

ผลประโยชน์ (Conflict of Interest) ซึ่งมีบางคนแย้งว่า ‘ฉันสามารถรับมือสองตำแหน่งนี้ได้ในเวลาเดียวกัน’ แต่การกระทำดังกล่าวขัดต่อหลักวิชาชีพ และอาจนำไปสู่ความสับสนระหว่างกรรณการรายงานข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงกับการโฆษณา นอกจากนี้เรายังประสบปัญหาสื่อที่ใช้รูปภาพที่มีความอ่อนไหวอย่างภาพของผู้ต้องหา จึงถึงเวลาแล้วที่เราต้องมาปรึกษาหารือกันอย่างเปิดเผย ซึ่งผมต้องขอบคุณอย่างมากสำหรับความร่วมมือ โดยตอนนี้หากเราพูดถึงหลักจรรยาบรรณวิชาชีพสื่อมวลชน ทุกคนเข้าใจว่าเราหมายถึงอะไร และเริ่มนำไปปฏิบัติ” (เจ้าหน้าที่ REFO และ RALGA)

ค่านิยมและสิทธิที่ปรากฏในหลักจรรยาบรรณ ได้แก่ การนำเสนอข้อเท็จจริง ความถูกต้องของข้อมูล ไม่ขโมยผลงานของผู้อื่น ไม่รับสินบน ไม่ใส่ร้ายป้ายสี ไม่กล่าวอ้างอย่างเลื่อนลอย ไม่แพร่พรายข้อมูลอันเป็นความลับ (Code of Ethics 2011) นอกจากนี้ยังมีประเด็นความซื่อสัตย์ (ไม่รับเงินหรือสินบนใดๆ) เกียรติภูมิในวิชาชีพและความซื่อสัตย์ต่อองค์กร การได้มาซึ่งข้อมูลอย่างโปร่งใสและสุจริต การไม่เป็นส่วนหนึ่งของการโฆษณาชวนเชื่อใดๆ ความรับผิดชอบต่อผลงานของตนเอง ความเป็นมืออาชีพ และการมีมโนธรรม

บางหลักเกณฑ์อ้างอิงถึงหลักจรรยาบรรณ (ในความหมายกว้างๆ) และมาตรฐานตามหลักวิชาชีพว่าด้วยค่านิยมพื้นฐาน อันได้แก่ การเคารพในชีวิต การส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี ฯลฯ รวมถึงข้อห้ามต่างๆ อันได้แก่ ห้ามให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ ไม่ลักขโมย ไม่ทำร้ายผู้อื่นโดยเจตนา นอกจากนี้ยังมีหลักวารสารศาสตร์ ได้แก่ การยึดมั่นในหน้าที่และความเป็นอิสระจากแรงกดดันทางเศรษฐกิจ การเมือง และวิชาชีพ การรับผิดชอบต่อความไว้วางใจที่ได้รับจากสาธารณะในฐานะสื่อมวลชน การรายงานข่าวสารข้อมูลที่ถูกต้องและเข้าใจได้ง่าย ส่วนหลักการว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ การให้บริการคนทุกกลุ่มของสังคม (คนรวย คนจน เด็ก ผู้ใหญ่ พวกฝ่ายซ้าย ฝ่ายขวา ฯลฯ) การปกป้องและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและประชาธิปไตย และการทำงานเพื่อให้สังคมก้าวหน้าต่อไป

นักสื่อสารมวลชนมีหน้าที่ (ข้อ 1 ถึง 20) มากกว่าสิทธิที่ได้รับ (ข้อ 21 ถึง 27) เปรียบเทียบจากหลักจรรยาบรรณในปี ค.ศ. 2005 ฉบับปี ค.ศ. 2011 มีการเพิ่มเติมหลักมโนธรรมเข้าไว้ด้วย (ข้อ 23)

“นักสื่อสารมวลชนสามารถอ้างถึงหลักมโนธรรม เพื่อปฏิเสธที่จะเขียนหรืออ่านบทวิจารณ์หรือบทบรรณาธิการที่ขัดต่อหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ รวมถึงการตัดต่อบทความ ผลงานทางวิทยุ โทรทัศน์ และผลงานอิเล็กทรอนิกส์ โดยการปฏิเสธดังกล่าวจะไม่ส่งผลต่อการเลิกจ้าง และหากองค์กรบอกเลิกสัญญาให้พนักงานทั้งหลายแสดงพลังต่อต้านการกระทำดังกล่าว”

ประโยคข้างต้นสะท้อนถึงความคลุมเครือของหลักจรรยาบรรณวิชาชีพที่นำเสนอค่านิยมและสิทธิต่างๆ แต่กลับไม่ได้สร้างหลักประกันไว้ให้ โดยเจ้าหน้าที่รัฐคนหนึ่งได้อธิบายไว้ว่า

“ทางเราได้ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการกำกับดูแลตนเอง โดยหากสื่อต้องการกำกับดูแลตนเอง ต้องเข้าใจหลักจรรยาบรรณและหลักเกณฑ์ต่างๆ เราได้แจกจ่ายคู่มือให้แก่นักศึกษาและนักสื่อสารมวลชนทุกคน ผมคิดว่าหนทางยังอีกยาวไกลในแง่ของระดับวิชาชีพ โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้งภายในและภายนอกตัวอย่างปัจจัยภายใน ได้แก่ นักสื่อสารมวลชนส่วนใหญ่อายุน้อย และต้องเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากประสบการณ์ จึงต้องใช้เวลาเรียนรู้ ส่วนภาคสื่อเอกชนมีคนเดียวคนเดียวหรือสองคน ไม่มีสำนักงานอะไรเลย นั่งลงเขียนข่าวและเรียกตัวเองว่าเป็น ‘สื่อมวลชนมากประสบการณ์’ ทั้งยังไม่มีผู้ทำหน้าที่บรรณาธิการ ผมสอนหนึ่งในวารสารศาสตร์ชื่อว่า ‘การวิเคราะห์และวิพากษ์ของสื่อ’ ผมถามนักเรียนว่า พวกคุณทำงานกันกี่คน มีบรรณาธิการหรือไม่? คุณมีทุนที่จะลงพื้นที่แล้วจัดทำรายงานข่าวหรือไม่? จริงอยู่ที่พวกเขาทำงานเป็นนักข่าว แต่เป็นนักข่าวประเภทใด? พวกนักศึกษาด้านสื่อสารมวลชนยังพอมีคุณภาพอยู่บ้าง แต่นักสื่อสารมวลชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจวิชาชีพของตนอย่างถ่องแท้ ผมจึงบอกว่าหนทางนั้นยังอีกยาวไกล แต่เราก็ต้องเริ่มจากจุดใดจุดหนึ่ง อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมทางการเมืองหรือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ในทาง

การเมืองอาจเล็งเห็นความจำเป็นในการจำกัดสิทธิในการแสดงความคิดเห็น สืบเนื่องมาจากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา แต่ผมแย้งว่าเราจะสามารถถอดล่องเว็บไซต์และบล็อกเป็นล้านๆได้อย่างไร? แม้แต่จีนหรือรัสเซียยังไม่สามารถหลีกเลี่ยงเนื้อหาที่เป็นอันตรายได้ สื่อมวลชนทำงานตามระบบเศรษฐกิจ หากปราศจากการโฆษณาสื่อก็หมดความหมาย รัฐบาลคือผู้ให้การสนับสนุนทางการเงินรายใหญ่ที่สุด และมีกระบอกเสียงเป็นของตัวเอง ผมต้องการชี้ให้เห็นว่า แทนที่จะมีหนังสือพิมพ์ 30 ฉบับที่มีนักข่าวหนึ่งหรือสองคน ควรยุบรวมเป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพสัก 5 ฉบับก็พอ” (เจ้าหน้าที่ RALGA)

1.5 บทบาทของรัฐต่อสื่อมวลชนในช่วงเวลาของความขัดแย้งและภายหลังความขัดแย้ง

1.5.1 บทวิเคราะห์กรอบโครงสร้างทางการเมืองและสื่อในช่วงเวลาของความขัดแย้ง

“สื่อพหุนิยมเป็นแนวคิดใหม่ในรวันดา การมีสื่อจำนวนมากไม่ได้หมายความว่าสื่อสะท้อนความเห็นที่แตกต่างหลากหลายสื่อนำเสนอตัวแสดงทางการเมืองมากกว่าประเด็นที่พรรคฝ่ายค้านหยิบยกขึ้นมา ในความเป็นจริงไม่มีความเห็นต่าง และภาคประชาสังคมเพิ่งถือกำเนิดขึ้น” (SFCG 2010: 12)

ในวันที่ 4 มิถุนายน ค.ศ. 2013 หน่วยงานความมั่นคงของรวันดาได้ยึดหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจำนวน 3 รายตรงแนวชายแดนยูกันดา “แหล่งข่าวหน่วยงานความมั่นคงระบุว่าบทความในหนังสือพิมพ์ดังกล่าวนำเสนอกรณีที่ดีรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรมโดนไล่ออกจากเหตุพิพาทการเข้ารับตำแหน่งสมัยที่สาม” (greatlakesvoice.com, 04.06.2013)

นักจัดรายการวิทยุ : “พวกเราเป็นอิสระ แต่อย่างน้อยเพียงใด? เราทำงานอยู่ในสภาพแวดล้อมเฉพาะ รวันดาต่างจากสหรัฐอเมริกา เราเห็นคนปามะเชื้อเทศใส่ประธานาธิบดีในข่าว เรารู้สึกตกใจ พวกเขาทำแบบนั้นได้อย่างไร? เขาบอกว่าเป็นเสรีภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม ที่แห่งนี้เราเป็นอิสระแต่ไม่มาก ไม่เช่นนั้นเราจะถูกมองว่าเป็นพวกเรียกร้องการปฏิรูป”

ประธานองค์กรกำกับดูแลตนเอง : “อันที่จริงผู้ที่กล่าวว่านักสื่อสารมวลชนรวันดาไม่เป็นมืออาชีพ ไม่รู้จริงและพยายามจำกัดสิทธิของพวกเรา เราเรียกว่าเป็นคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังสื่อมวลชน และผมรู้สึกอึดอัดเวลาที่ได้ยินคำกล่าวนี้ ทุกประเทศมีนักข่าวที่ไม่เป็นมืออาชีพ อย่างกรณีเรื่องอื้อฉาวของเมอร์ด็อก (Murdoch) ในหนังสือพิมพ์เดอะ ซัน (The Sun) แต่ไม่ใช่ทุกคน คุณเห็นข่าวเมื่ออาทิตย์ที่แล้วมียึดหนังสือพิมพ์ 3 รายตรงชายแดน ซึ่งไม่ได้เป็นประเด็นเรื่องความไม่เป็นมืออาชีพ แต่เป็นประเด็นการควบคุมสื่อ! หน่วยงานความมั่นคงรวันดาทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อหรือ? ไม่! สื่อมวลชนรวันดาในฐานะองค์กรกำกับดูแลตนเองต้องออกมาคัดค้าน หากต้องมีการยึดหนังสือพิมพ์ ให้เป็นไปตามหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ”

คำกล่าวข้างต้นมีความชัดเจนตรงที่หน่วยงานความมั่นคงไม่ได้มีหน้าที่ยึดสื่อ ปัญหาต้องได้รับการแก้ไขผ่านหลักจรรยาบรรณวิชาชีพ ภายใต้กฎหมายสื่อมวลชนฉบับใหม่ สภาสื่อภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสื่ออีกต่อไป การควบคุมสื่อไม่ได้อยู่ในรูปแบบที่เป็นทางการ แต่อยู่ในรูปของการกำกับดูแลตนเองและความเกรงกลัว กรณีข้างต้นในเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2013 ตรงชายแดนยูกันดาที่มีการตีพิมพ์หนังสือพิมพ์เพราะมีต้นทุนที่ถูกกว่า โดยหนังสือพิมพ์ระบุว่า สื่อมวลชนที่เป็นอิสระและการพัฒนาสู่ระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องเพื่อฝัน รัฐเข้าแทรกซึมภาคสื่อมวลชนโดยคอยตรวจตราและบีบบังคับ ควบคุมความเห็นต่างๆโดยอ้างว่าต้องจำกัดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนเพื่อไม่ให้เหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์เกิดขึ้นซ้ำอีก ในกรณีนี้การควบคุมและปราบปรามสื่อมวลชนที่แม้จะมีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้กลับดำรงอยู่ในรูปของการกำกับดูแลตนเองของสื่อมวลชน พร้อมกับบริบทเฉพาะและมรดกทางประวัติศาสตร์ของรวันดา

คำถาม: “คุณคิดอย่างไรกับการกำกับดูแลตนเอง?”

A: “ส่วนตัวผมเห็นว่ามีการกำกับดูแลตนเองมากกว่าการควบคุมโดยรัฐ ทุกอย่างเป็นเรื่องต้องห้าม อันตราย แต่ต้องไม่ได้ เหมือนกับไฟ สำหรับรายการทอล์คโชว์ต้องออกแบบรายการอย่างเหมาะสม จึงจะสามารถทำการเสวนาได้ และเราได้รับโทรศัพท์จากหน่วยงานภาครัฐบ่อยครั้งว่าให้ดำเนินรายการต่อไป เพราะเป็นประโยชน์ต่อชาววันดา เห็นไหมว่าทุกอย่างดูเหมือนเป็นสิ่งต้องห้าม แต่ในความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น ระหว่างรายการเราพูดคุยเกี่ยวกับชาวฮูตูและทูตซี เรากลับมาบอกทุกคนให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็น แต่ผู้ฟังต้องเปิดใจหรือรู้จักเปิดใจ ซึ่งบางครั้งผู้คนถูกทำให้เข้าใจผิด ทุกอย่างอาจถูกทำให้เข้าใจผิด คนเราจึงหวาดกลัว...” (เจ้าหน้าที่ NGO)

การกำกับดูแลตนเองตามคำกล่าวข้างต้นอ้างถึงการขาดทักษะของนักสื่อสารมวลชน ไม่เชื่อมั่นในความสามารถของตน ทั้งยังขาดความเป็นมืออาชีพและความรับผิดชอบต่อสังคม

“ความแตกต่างที่สำคัญที่สุดระหว่างประเทศของเราประเทศอื่นๆ ได้แก่ วัฒนธรรมการปรึกษาหารือ” (Culture of Discussion) ในประเทศอื่นพวกเขาจริงจังและตะโกนใส่กัน แต่ไม่ใช่ในวันดา แม้แต่ในช่วงเวลาของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ พวกเขาหลับนิ่งเงียบ พวกเขาใช้อาวุธมีดแต่ไม่ร้องตะโกน สามเดือนให้หลังมีคนตายเป็นล้าน แต่เราก็กังนึ่งเงียบ คุณสามารถพูดว่าเราไม่มีประชาธิปไตย เราไม่มีความเห็นต่าง แต่คุณต้องเข้าใจว่าทำไม” (เจ้าหน้าที่ MHC)

นักศึกษาด้านวัฒนธรรมมักหยิบยกความอ่อนไหวทางบริบทและกล่าวอ้างการใช้อำนาจของรัฐบาล ทุกวันนี้ในแวดวงผู้กำหนดนโยบายเห็นว่าบริบททางการเมืองของการเปิดเสรีในช่วงเริ่มแรกของสงครามกลางเมืองเอื้อให้เกิดการระดมมวลชนเพื่อฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ในขณะที่เจ้าหน้าที่จำนวนมากแย้งว่าสิทธิเสรีภาพที่มากจนเกินไปทำให้ผู้คนแสดงความคิดเห็นตามต้องการ ส่งผลให้ภายหลังความขัดแย้งจึงมีความพยายามจำกัดการแสดงความคิดเห็นและควบคุมความเห็นต่าง ปลายปี ค.ศ. 1995 องค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศจำนวน 38 องค์กรถูกขับไล่ออกนอกประเทศ โดยถูกประณามว่าแอบอ้างอุดมการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ (Reyntjens 2010: 3)

1.6 การดำรงอยู่ของสื่อที่โจมตีรัฐและการโฆษณาชวนเชื่อ

“ภายหลังการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์สื่อบางสำนักอย่าง BBC และ VoA สนับสนุนผู้กระทำการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์โดยการออกอากาศการเดินทางประจำปีที่เรียกว่า “พิธีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” (Genocide Commemoration) ทุกวันที่ 6 เมษายน ก่อนพิธีรำลึกการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ณ กรุงบรัสเซล กลุ่มที่ทำพิธีฆ่าล้างเผ่าพันธุ์นำเสนอทฤษฎีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ซ้อน (Double Genocide) และมุ่งไว้ว่าร้ายแก่เหยื่อชาวฮูตู” (MHC 2011: viii)

“การแบ่งแยก” (Divisionism) “อุดมการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” (Genocide Ideology) และ “การปฏิเสธการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” (Negationism) สัมพันธ์กับบริบทการเมืองของรวันดาภายหลังเหตุการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์อย่างชัดเจน รวมถึงความพยายามที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ขึ้นอีก กฎหมายว่าด้วยการแบ่งแยกในปี ค.ศ. 2001 การปฏิเสธการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ปี ค.ศ. 2003 และกฎหมายในปี ค.ศ. 2008 บรรญัติให้อุดมการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงกฎหมายว่าด้วยสื่อมวลชน (ค.ศ. 2003 2009 และ 2013) (Maina 2010) คำพูดของประธาน MHC อ้างว่า BBC และ VoA “ทำลายความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาววันดา” รัฐบาลแถลงว่ารัฐมีอำนาจและสิทธิระงับการออกอากาศของทั้งสองสถานี “หากไม่มี

⁶ Divisionism is treated in Law No 47/2001, Official Gazette of the Republic of Rwanda, Feb. 15, 2002, ‘genocide ideology’ Law No 18 of July 2008 and ‘negationism’ in Law No 33/ 2003 of September 2003

การเปลี่ยนแปลง” ในวันที่ 25 เมษายน ค.ศ. 2009 รัฐบาลระงับการออกอากาศภาษา Kinyarwanda ของ BBC หลังจากที่ได้ฟังตัวอย่างรายการ “Imvho n’Imvano” รัฐมนตรีอ้างว่ารายการปรากฏเนื้อหาที่เป็นอันตรายอย่างถึงที่สุด (Reyntjens 2010: 4) ภายใต้กรอบ “การแบ่งแยก” และ “อุดมการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” ความเห็นต่างได้ถูกกำจัดออกไป และใช้การตีประวัติศาสตร์และความจริงของ RPF แทน ทางเลือกอื่นๆทั้งในและนอกประเทศถูกวิพากษ์อย่างรุนแรง (Buckley-Zistel 2010; Reyntjens 2010: 16) กฎหมายว่าด้วยการแบ่งแยกให้นิยามการกล่าวถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์อย่างกว้างๆว่าเป็นอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนที่เผยแพร่ในช่วงเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

NURC: “เมื่อปีที่แล้วหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งได้ตีพิมพ์บทความที่มีเนื้อหาในเชิงเลือกปฏิบัติ เราจึงเชิญนักข่าวทุกคนมาประชุมและขอให้หลีกเลี่ยงไม่ตีพิมพ์บทความในลักษณะเดียวกัน ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้ง การเลือกปฏิบัติ และการแบ่งแยก”

สื่อต่อต้านรัฐและการโฆษณาชวนเชื่อในวันดาที่มีมาส่วนใหญ่นอกจากประเทศ ยกตัวอย่างเช่นจากสำนักพิมพ์ในยูกันดา หรือคองโก หรือล่าสุดจากอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันวันดาแยกการการส่งเสริมเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อมุ่งสู่การเป็น ‘Silicon Savannah’ ของแอฟริกา ออกจากการควบคุมเนื้อหาออนไลน์ รัฐบาลวันดาไม่ใช่วิธีตรวจตราเนื้อหาออนไลน์ แต่มุ่งให้เจ้าหน้าที่ระดับสูงใช้สื่อสังคมออนไลน์เพื่อต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อที่มีเนื้อหาต่อต้านรัฐ

1.7 บทวิเคราะห์กรอบโครงสร้างทางการเมืองและสื่อในกระบวนการสร้างสันติภาพ

ภายหลังปี ค.ศ. 994 เราเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก เรามีเพียงสถานีวิทยุและสื่อสิ่งพิมพ์ของรัฐที่เราจะอาศัยอยู่ไม่กี่ราย ทุกสิ่งที่สื่อมวลชนเคยทำไว้ทำให้การทำงานของเรานี้ประสบกับปัญหา พวกเราเป็นสื่อมวลชนรุ่นใหม่! แต่เราอาจทำผิดพลาดเหมือนสื่อมวลชนในอดีตได้เช่นกัน รัฐบาลอ้างว่ารัฐต้องควบคุมทุกอย่าง เพราะเรากำลังเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่รุนแรง เพราะสื่อมวลชนถูกมองว่าเป็นเครื่องมือของการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ราวกับว่าสื่อมวลชนคือมดที่ใช้สังหาร ดังนั้นสื่อคืออำนาจที่สอง อย่างไรก็ตามคุณต้องเข้าใจความคิดของชาววันดา พวกเขาฟังวิทยุแล้วคิดว่าทุกอย่างเป็นความจริง จึงไม่ใช่ความผิดของสื่อ แต่เป็นความผิดของนักข่าว แม้ว่าภาคสื่อมวลชนโดยรวมต้องมารับเคราะห์ เราไม่มีสื่อที่เป็นอิสระ ทุกอย่างถูกตรวจสอบครั้งแล้วครั้งเล่าจนบริสุทธิ์ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย” (อดีตนักจัดรายการวิทยุและเจ้าหน้าที่ NGO)

สังคมเปลี่ยนผ่านอย่างในวันดาพยายามควบคุมและสร้างความชอบธรรมให้แก่การตรวจสอบสื่อมวลชน สิทธิของสื่อมวลชนไม่ได้เป็นสิทธิแบบไร้ขีดจำกัดและยังเป็นที่ถกเถียง ในงานเสวนาสัปดาห์สิทธิของสื่อมวลชนมีการหยิบยกประเด็นข้อมูลลับเพื่อความมั่นคงของชาติ แต่ใครเป็นผู้ตีความความมั่นคงของชาติ? แม้การควบคุมสื่อจะขัดต่อกฎหมาย แต่นักสื่อสารมวลชนชี้ว่าการกำกับดูแลตนเองเปรียบได้กับไวรัสในวิชาชีพ ในระหว่างการเสวนานักสื่อสารมวลชน 2 คนกล่าวว่า

“คนในรัฐบาลไม่ชอบถูกวิพากษ์วิจารณ์ พวกเขาต้องการสื่อที่สนับสนุนรัฐอย่าง Radio Rwanda ในปี ค.ศ. 1963 คุณเป็นนักข่าวที่ดีหรือไม่หากคุณต่อต้านรัฐบาล? การเป็นสื่อมืออาชีพหมายถึงต้องวิพากษ์วิจารณ์ทุกอย่างหรือไม่? เราจำเป็นต้องหาสมดุล การรายงานมีทั้งในแง่ดีและลบ สื่อควรนำเสนอความจริงหรือข้อเท็จจริง วิชาชีพสื่อมวลชนเป็นเรื่องของสำนักพิมพ์ที่คุณต้องปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ ความเป็นอิสระจากรัฐบาลและบริษัทเอกชนหมายถึงการเป็นอิสระจากแหล่งเงินทุน สื่อมวลชนอย่างเราเป็นพวกจงหองเพราะเราคิดว่าเราต้องเป็นอิสระใช่หรือไม่? (นักหนังสือพิมพ์และเจ้าหน้าที่ MHC)

องค์กรด้านสื่อต่างๆในวันดาได้เผยแพร่แนวคิดสื่อที่มีความเป็นอิสระ ต้นตัว และเข้าถึงได้ง่าย แม้ว่าสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของวันดายังคงเปราะบาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องสิทธิในการแสดง

ความคิดเห็น ในช่วงการเลือกตั้งประธานาธิบดีในปี ค.ศ. 2010 องค์กรด้านสิทธิมนุษยชนและสื่อมวลชนได้นำเสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์ที่บีบคั้น ชาวรวันดาระมัดระวังที่จะแสดงความคิดเห็นเพราะไม่ต้องการถูกกล่าวหาว่าส่งเสริมการแบ่งแยกในสังคม ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลมีความเชื่อว่าต้องปิดกั้นความคิดเห็นที่ไม่สร้างสรรค์ เพราะเกรงว่าจะนำไปสู่ความรุนแรงหรือการแบ่งแยก ผลที่ตามมาคือการจำกัดขอบเขตการนำเสนอข้อมูลข่าวสารหรือหลักพหุนิยม อย่างไรก็ตามนักสื่อสารมวลชนและผู้กำหนดนโยบายส่วนใหญ่เห็นว่าภาคสื่อมวลชนก้าวหน้าขึ้น และหากพิจารณาจากประวัติศาสตร์ของประเทศแล้ว พวกเขาคิดว่าได้เดินมาถูกทางแล้ว

ความท้าทายได้แก่ การสร้างความเชื่อมั่นว่าการจำกัดขอบเขตเนื้อหาสื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ประวัติศาสตร์ซ้ำรอย และไม่ได้เป็นการจำกัดบทบาทของสื่อมวลชนในกระบวนการสร้างประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ภาคสื่อมวลชนมีการพัฒนาตามหลักพหุนิยมและการบริหารข้อมูลสารสนเทศอย่างเห็นได้ชัด แม้จะเป็นไปอย่างช้าๆ แต่ดำเนินไปเรื่อยๆอย่างมั่นคง แม้กระทั่งทุกวันนี้ข้อหา “อุดมการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์” ยังมีนิยามแบบกว้างๆ และห้ามการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลทุกรูปแบบ แต่ความเชื่อมั่นในการพัฒนาจะสร้างความเข้าใจว่าการวิพากษ์วิจารณ์ไม่ได้ลดขวัญและกำลังใจของประเทศหรือนำไปสู่ “การแบ่งแยก” เสมอไป

ภายหลังความขัดแย้งมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์นโยบายของรัฐบาลอย่างรุนแรง Ndahiro, a communication ที่ปรึกษาด้านสื่อสารมวลชนของ Kagameอธิบายไว้ ดังนี้

“มีกลุ่มคนและองค์กรที่ต่อต้านกฎหมายยุติอุดมการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในวันดา เช่น Carina Tertsakian จากกลุ่มเผ่าระวังด้านสิทธิมนุษยชนค้านว่า การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ถูกใช้เป็นข้ออ้างในการจำกัดเสียงวิพากษ์วิจารณ์และความเห็นต่าง แต่ Robert Kahn ได้ตั้งคำถามว่า “จะมีใครสามารถต่อต้านกฎหมายอาชญากรรมร้ายแรง หากไม่ได้เป็นอาชญากรเสียเอง?” (Ndahiro 2010: 4)

ไม่เป็นที่น่าแปลกใจเลยที่ Tertsakian จะไม่เป็นที่ยอมรับ และถูกปฏิเสธใบอนุญาตทำงานด้านสิทธิมนุษยชนในปี ค.ศ. 2010

ภายหลังการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์วันดาถูกกล่าวหาว่าก่ออาชญากรรมต่อมนุษยชาติจากการปฏิบัติทางทหารต่อกลุ่ม Interahamwe กลุ่มติดอาวุธที่กระทำการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์และลักขโมยไปกองโก รวมถึงการปราบปรามผู้สมัครฝ่ายตรงข้ามในช่วงเวลาเลือกตั้ง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าความหวาดกลัวและความเจ็บปวดยังคงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจ ความเจ็บปวดจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ทำให้ผู้คนมองว่าการทารุณกรรมผู้อื่นเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อความอยู่รอด

คำถาม: คุณโน้มน้าวประชาชนอย่างไร? พวกเขาวิตุน้ำขึ้นจากตอนเหตุการณ์ฆ่าล้างเผ่าพันธุ์หรือไม่?

A: “ผมคิดว่ารวันดามีสาธารณชนอยู่สองประเภท ในเมืองเรามีระดับการพัฒนาที่สูงและมีความเป็นสมัยใหม่ แต่ในระดับหมู่บ้านผู้คนยังล้าหลัง พวกเขาอยู่ในกระบวนการพัฒนา ผู้คนในเมืองอ่อนไหว พวกเขาเคยเห็นการเลือกตั้ง และเหตุการณ์ต่างๆ แต่ชาวบ้านในหมู่บ้านยังคงเป็นชาวนา ผมพูดได้ว่าระดับการนึกคิดไตร่ตรองของพวกเขาอยู่ต่ำอยู่ เวลาคุณพูดว่า ‘ก’ พวกเขาจะเชื่อว่าเป็น ‘ก’ แล้วถ้าใครมาบอกว่า ‘ไม่ใช่ก แต่เป็น ข’ พวกเขาจะตอบกลับมาว่า ‘เป็นไปไม่ได้ต้องเป็น ก’ การโน้มน้าวชาวบ้านต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนความเห็นบ่อยๆ แต่นักข่าวแทบจะไม่เคยเข้าไปตามหมู่บ้านเพราะการคมนาคมที่ยากลำบากและการลงพื้นที่เป็นงานที่หนัก นอกจากนี้ยังมีปัญหาอิทธิพลของผู้มีอำนาจ โดยชาวบ้านจะเชื่อฟังเสมอ ภาคประชาสังคมจึงควรเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่รัฐบาล แต่คุณก็เห็นได้ว่าในวันดา ยังไม่มีภาคประชาสังคม”

นโยบายมีผลกระทบเล็กน้อยเพียงใดต่อชาวบ้านนั้นไม่ได้มีการศึกษาอย่างจริงจัง คำกล่าวโจมตีอย่างรุนแรงของ Tom Ndahiro สะท้อนให้เห็นว่าททกรรมกระแสหลัก นอกจากนี้สื่อวันดาไม่ได้มีความเป็นพหุนิยมและไม่ใช้ทุกคนที่สามารถเข้าถึงได้ ขณะนี้มีข้อถกเถียงประเด็นการรู้เท่าทันสื่อ การให้การศึกษาแก่ประชาชนให้รู้เท่าทันสื่อ หรือการกำกับดูแลเนื้อหารายการ

“การกำกับดูแลใน 10 ปีที่ผ่านมาตามรัฐธรรมนูญ ค.ศ. 2003 เป็นการตรวจสอบการทำงานของสื่อมวลชน และให้นักสื่อสารมวลชนตระหนักถึงผลที่จะได้รับจากการขาดความรับผิดชอบต่อสังคม โดยนักสังเกตการณ์บางคนมองว่าเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน เพราะคิดว่าทุกคนควรมีเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็นแล้วให้สังคมเป็นผู้ตัดสินว่าสิ่งใดเลวสิ่งใดดีแต่เรารู้ดีว่าพวกเราไม่ควรยอมให้เกิดสภาพเช่นนั้นเนื่องจากจะมีคนขึ้นมาให้ผู้คนฆ่ากันเองซึ่งเคยเกิดขึ้นมาแล้วดังนั้นเราไม่มีทางยอมให้สื่อพูดว่า ‘เราให้สังคมตัดสิน’” (ผู้กำหนดนโยบายและเจ้าหน้าที่ RGB)

เจ้าหน้าที่ระดับสูงแสดงออกอย่างชัดเจนในฐานะผู้ชี้แนะแนวทางแก่ประชาชนชาววันดา ประชาชนยังให้ความสำคัญกับสื่อวิทยุเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งเห็นได้ชัดจากรายการยอดนิยมที่ให้ผู้ฟังโทรศัพท์เข้าไปพูดคุยในรายการ จากรายงานของ MHC เรื่องการเลือกตั้งประธานาธิบดีปี ค.ศ. 2010:

“สื่อได้ให้ความสำคัญกับผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าแหล่งข่าวอื่นๆเป็นครั้งแรก นับเป็นความก้าวหน้าอย่างยิ่ง แสดงให้เห็นถึงการตื่นตัวและการมีส่วนร่วมของทั้งพลเมืองและสื่อมวลชน โดยมีการให้ความสำคัญกับความเห็นของคนธรรมดา” (MHC 2010: 5)

กรอบทางกฎหมายที่เปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนผ่านจากการกำกับดูแลโดยรัฐเป็นการกำกับดูแลตัวเองนำมาซึ่งความรับผิดชอบต่อที่เพิ่มมากขึ้น นักกฎหมายมักกล่าวอ้างว่าสื่อมวลชนขาดทักษะ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการที่จัดโดยทั้ง MHC องค์กรพัฒนาเอกชน และสถาบันการศึกษาต่างๆ นักสื่อสารมวลชนได้เรียนรู้การนำเสนอข่าวอย่างเป็นกลางจากข้อเท็จจริง ซึ่งนักสังเกตการณ์มองว่าเป็นมาตรฐานที่ดีแม้ว่ายังไม่ดีที่สุดในอีกก้าวหนึ่งที่สำคัญได้แก่ การตรวจสอบองค์กรของรัฐ อ้างอิงจากร่างกฎหมายการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร:

“สังคมต้องสามารถตรวจสอบทั้งสื่อและรัฐบาลได้ นอกจากนี้สื่อมวลชนไม่สามารถยกตัวว่าตนเป็นอิสระและต้องสามารถรับทราบข้อมูลทุกอย่าง ยกตัวอย่างเช่น เมื่อ Museveni และ Kagame พบกัน ณ ที่ประชุม นักข่าวได้สอบถามในภายหลังว่า คุณได้ปรึกษาหารือกันเรื่องใดบ้างเป็นการส่วนตัว? Museveni ตอบว่า ความลับต้องเป็นความลับต่อไป เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงสามารถดักฟังโทรศัพท์ได้ภายหลังเหตุการณ์ 9/11 แม้จะขัดต่อมาตรา 19 แม้แต่สวีเดนที่รับรองสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน ยังให้สามารถจำกัดสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนได้เพื่อความมั่นคงของชาติ ที่ประชุมสรุปได้ว่า “เราไม่สามารถประมาทกับสถานการณ์ด้านความมั่นคง”

2. อินโดนีเซีย

2.1 กล่าวนำ

การสิ้นสุดยุคของซูฮาร์โต (Suharto) และการถือกำเนิดระบอบการปกครองใหม่ในปี ค.ศ. 1998 นำไปสู่การเปิดเสรีสื่อเป็นครั้งแรกในรอบ 3 ทศวรรษอย่างไรก็ตามยังคงมีการจำกัดเสรีภาพของสื่อในพื้นที่ที่มีความขัดแย้งอาทิเช่นมาลุกู (Maluku) ปาปัว (Papua) และอาเจะห์ (Aceh)

นับแต่ระบอบการปกครองใหม่ถือกำเนิดขึ้นอาเจะห์ถูกประกาศให้เป็นพื้นที่ปฏิบัติการทางการทหาร (ค.ศ. 1989 – 1998) ภายหลังจากล่มสลายของยุคซูฮาร์โตในปี ค.ศ. 1998 อาเจะห์อยู่ภายใต้กฎอัยการศึกในปี ค.ศ. 2003 – 2004 และมีสถานะเป็นพื้นที่ฉุกเฉิน (Civil Emergency Status) ในปี ค.ศ. 2004 – 2005 ในช่วงเวลาดังกล่าวจังหวัดถูกตัดขาดจากอิทธิพลภายนอกสื่อมวลชนนักประชาสัมพันธ์เคลื่อนไหวนักวิจัยและนักวิชาการถูกห้ามไม่ให้เดินทางเข้าอาเจะห์เว้นแต่ได้รับการยกเว้นจากรัฐบาล นอกจากนี้ยังมีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาออกโดยประธานาธิบดีหมายเลข 43/2003 เพื่อควบคุมการเดินทางเข้าอาเจะห์ของสื่อทั้งจากในประเทศและต่างประเทศซึ่งชี้ให้เห็นว่าเสรีภาพของสื่อยังไม่ถือกำเนิดขึ้นในอาเจะห์แต่อย่างใด

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับกลุ่มต่างๆ

นอกเหนือจากการปิดกั้นเสรีภาพสื่อดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น สื่อยังประสบความยากลำบากในการรายงานข่าวจากแหล่งที่มาทั้ง 2 ฝ่าย

A) ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับฝ่าย Gol (Government of Indonesia)

สื่อมวลชนสามารถรายงานข่าวสารเกี่ยวกับอาเจะห์ได้ต่อเมื่อยอมรับกฎกติกาของกองทัพในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2003 พลตรี Endang Suwarya ในฐานะผู้ใช้อำนาจกฎอัยการศึกได้ให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนว่า “ผมต้องการให้ข่าวที่ถูกตีพิมพ์ออกไปแสดงถึงความรักชาติโดยเน้นประโยชน์ของอินโดนีเซียในฐานะประเทศที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวเป็นหลักอย่าได้ตีพิมพ์ข่าวจากฝ่าย GAM” แสดงให้เห็นว่าสื่อมวลชนที่ทำข่าวเกี่ยวกับอาเจะห์ต้องอยู่ในสายตาของกองทัพซึ่งหนังสือพิมพ์ Serambi เป็นสื่อแรกที่พลตรี Suwarya สั่งการไม่ให้ตีพิมพ์ข้อมูลข่าวสารจากฝ่าย GAM โดยเชื่อกันว่าสื่ออื่นๆ ได้ถูกสั่งการในทำนองเดียวกันในเวลาต่อมาทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่า “สื่อสั่งได้” (embedded journalist)⁷

อันที่จริงสื่อสั่งได้เพิ่งเกิดขึ้นในอาเจะห์ ก่อนวันที่ 19 พฤษภาคม ค.ศ. 2003 ไม่นานมีการประกาศกฎอัยการในอาเจะห์ นักข่าวอินโดนีเซียจำนวน 54 คน ได้รับการฝึกอบรม “ความช่วยเหลือฉุกเฉินสำหรับนักข่าว” ในค่ายกองกำลังสำรองของกองทัพ (Kostrad) “Sanggabuana” ในจังหวัดชวาตะวันตก เนื้อหาการฝึกอบรม ได้แก่ การหลีกเลี่ยงไม่ให้หลงเข้าไปในป่า การเอาชีวิตรอดในป่า การเอาชีวิตรอดท่ามกลางกระสุนปืน และทักษะอื่นๆที่เกี่ยวข้อง⁸ นอกจากนี้ผู้เข้าอบรมยังได้รับอนุญาตให้เข้าฝึกปฏิบัติการทางทหารอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ได้สวมใส่เครื่องแบบและใช้เครื่องมือของกองทัพ⁹ ซึ่งหมายความว่ากองทัพสามารถควบคุมและเฝ้าดูนักข่าว โดยนักข่าวต้องรายงานข่าวสารความขัดแย้งตามความต้องการของกองทัพ

⁷ www.accessmylibrary.com/coms2/summary_0286-23349197_ITM สืบค้นเมื่อ 15 March 2013

⁸ www.insideindonesia.org/feature-editions/war-of-words สืบค้นเมื่อ 25 July 2013

⁹ www.ipsnews.net/2003/06/media-indonesia-crackdown-on-aceh-a-propaganda-war-too/ สืบค้นเมื่อ 25 July 2013

ผู้เข้าอบรมส่วนใหญ่เป็นสื่อระดับชาติ รายงานจากกลุ่มเฝ้าระวังสื่อในอาเจะห์ (Aceh News Watch) นำเสนอว่าสื่อหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์ระดับชาติมีรายงานข่าวสารความขัดแย้งในอาเจะห์อย่างเป็นกลาง¹⁰

“ในช่วงเวลาของความขัดแย้งสื่อมวลชนไม่มีทางเลือกมากนัก ต้องยอมรับรายงานข่าวสารที่เป็นที่ยอมรับของผู้มีอำนาจในขณะนั้น...รัฐบาลอินโดนีเซียใช้ระบบเดียวกับสหรัฐอเมริกาตอนที่โจมตีอิรัก เรียกว่า “สื่อฝังได้” (Embedded Journalists) ในตอนนั้นกองทัพเกณฑ์นักข่าวจากจากรัฐมาที่อาเจะห์ และให้อยู่ในสายตาของกองทัพตลอดเวลา ดังนั้นข่าวสารที่นักข่าวนำเสนอได้ผ่านการตรวจกรองจากกองทัพก่อน”¹¹

B) ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับฝ่าย GAM

ในขณะที่สื่อระดับชาติทำงานร่วมกับกองทัพสื่อมวลชนขนาดเล็กทำงานร่วมกับฝ่าย GAM กรณีตัวอย่างที่สำคัญได้แก่นักข่าวอิสระชาวอเมริกัน William Nessen ได้ผันตัวเองเป็นสมาชิกฝ่าย GAM ในช่วงเวลาที่ Nessen เข้าร่วมกับฝ่าย GAM ได้ผลิตภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับความขัดแย้งในอาเจะห์ชื่อว่า “The Black Road”¹²

สื่อสิ่งได้อื่นๆ ได้แก่ Jamaluddin จากสถานีโทรทัศน์ Televisi Republik Indonesia (TVRI, Television of the Republic of Indonesia) หรือกรณีนักข่าว 2 คน (คนหนึ่งเป็นช่างกล้องอีกคนเป็นนักข่าว) จากสถานีโทรทัศน์ RCTI ในกรุงจาการ์ตาและสื่อท้องถิ่นอื่นๆ ยกตัวอย่างเช่นหนังสือพิมพ์ Suwa ที่มีนักเคลื่อนไหวท้องถิ่นจาก Sentral Informasi Referendum Aceh (SIRA, Centre for Information on Aceh Referendum) อยู่เบื้องหลัง

Hendra Syahputra นักข่าวอาวุโสได้ให้สัมภาษณ์ว่า ด้วยการรายงานข่าวสารเกี่ยวกับฝ่าย GAM ไว้ ดังนี้ “ผมเผชิญกับความยากลำบากตอนลงพื้นที่ในปี ค.ศ. 2002 ช่วงการประกาศกฎอัยการศึกในอาเจะห์ ซึ่งเกี่ยวพันกับฝ่าย GAM...ผมอยู่กับ Mr. Abdullah Syafie (ผู้บังคับบัญชาฝ่าย GAM) ก่อนที่เขาจะถูกยิง ผมให้คำมั่นสัญญาว่าเขาทางโทรศัพท์ก่อนจะตกลงนัดพบกันในอาเจะห์ตะวันออก จากนั้นผมจึงสัมภาษณ์เขา ซึ่งเป็นเรื่องที่ค่อนข้างท้าทาย ผมถูกปิดตาแล้วนำตัวไปพบเขาโดยรถจักรยานยนต์ พอถึงที่หมายถึงเปิดตาได้ ประสบการณ์แบบนี้ต้องอาศัยการตกลงกันเป็นการเฉพาะ นักข่าวต้องถามคำถามอย่างระมัดระวัง ไม่ให้พวกเขาโกรธ แต่ผมคิดว่านี่เป็นผลพวงที่สำคัญในการแสวงหาข้อมูลสำหรับการรายงานข่าวสาร¹³”

นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่าย GAM กับสื่อมวลชนกระทำการส่งต่อข้อมูลข่าวสาร (press release) ไปสู่สื่อประเภทต่างๆ โดยฝ่าย GAM มีหน่วยพิเศษที่ทำหน้าที่ประสานงานกับสื่อมวลชนซึ่งในบางกรณีสื่อมวลชนได้รับอนุญาตให้ตีแผ่กิจกรรมของฝ่าย GAM โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเฉลิมฉลองวันครบรอบของฝ่าย GAM ที่มีขึ้นทุกวันที่ 4 ธันวาคมของทุกปี

“หากกล่าวถึงพิธีเฉลิมฉลองของฝ่าย GAM ที่ Peureulak (ชาวตะวันออก) พวกเราทราบดีว่าไม่ใช่ทุกคนที่จะได้เข้าร่วม นักข่าวต้องเส้นใหญ่และรู้จักคนในที่ไว้ใจได้ บางครั้งเราทราบว่าเพื่อนร่วมงานของเราอยู่ในงาน และพวกเราก็อยากจะเข้าร่วมด้วย แต่มันเสี่ยง

¹⁰ www.pmw.c2o.org/2003/indon4162.html. Accessed 15 March 2013

¹¹ สัมภาษณ์ Munawar Liza, Helsinki Aceh Peace Negotiator from GAM side, Banda Aceh, 4 กันยายน ค.ศ. 2013

¹² <http://aso.gov.au/titles/documentaries/black-road>. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน ค.ศ. 2013

¹³ สัมภาษณ์ Hendra Syahputra นักข่าวอิสระ ณ Banda Aceh, 27 กันยายน ค.ศ. 2013

เกินไป...บางครั้งนักข่าวบางคนแอบไป Peureulak โดยมีเหตุผลอยู่ 2 ประการ ประการแรกคือ ได้รับเชิญเป็นการเฉพาะ และประการที่สองคือ ไม่ต้องการให้กองทัพรู้ เพราะจะไม่สามารถไปร่วมงานได้อีก¹⁴

2.3 สื่อในฐานะเหยื่อของความขัดแย้ง

ในช่วงเวลาของความขัดแย้งสื่อมวลชนตกเป็นเหยื่อของการประทุษร้ายและการข่มขู่ทั้งจากฝ่าย Gol และฝ่าย GAM ดังในกรณีมีรายงานว่าผู้ดำเนินรายการวิทยุคนหนึ่งถูกทำร้ายอากรสาหัสโดยกลุ่มสมาชิก Kopassus ซึ่งเป็นกลุ่มปฏิบัติการระดับสูงของกองทัพอินโดนีเซียนักข่าวที่ทำงานร่วมกับฝ่าย GAM จะถูกทรมาณจนในบางครั้งถึงแก่ชีวิตในวันที่ 17 มิถุนายน ค.ศ. 2003 นักข่าวจาก TVRI นามว่า Jamaluddin ถูกพบเสียชีวิตภายหลังจากที่หายตัวไปเป็นเวลาเกือบหนึ่งเดือนส่วน Nessen ถูกกล่าวหาว่าเป็นสายลับให้ฝ่าย GAM จึงถูกตัดสินจำคุกเป็นเวลา 5 ปีแต่ถูกส่งตัวออกนอกประเทศในเวลาต่อมานอกจากนี้นักข่าวจาก RCTI นามว่า Ersia Siregar ถูกยิงจนเสียชีวิตโดยกองทัพอินโดนีเซีย (Human Right Watch: 2003)

ในทำนองเดียวกันสื่อมวลชนที่ทำงานร่วมกับฝ่าย Gol ตกเป็นเป้าของฝ่าย GAM มีรายงานว่าฝ่าย GAM มีรายชื่อนักข่าวจำนวน 54 คน ที่ได้รับการฝึกอบรมกับกองทัพในจังหวัดชวาตะวันตกเป็นเวลา 4 วันในช่วงเดือนพฤษภาคมปี ค.ศ. 2003 หรือในกรณีนักข่าวจากสถานีโทรทัศน์ Indosiar นามว่า Arie Wilan Orah ถูกยิงเสียชีวิตโดยฝ่าย GAM นอกจากนี้สื่อมวลชนจำนวนมากถูกทั้งฝ่าย Gol และฝ่าย GAM ชุมนุมในขณะปฏิบัติหน้าที่ในรถทำข่าวโดย Indonesian Journalists Association (PWI, Persatuan Wartawan Indonesia) ระบุว่ามียกขบวนอย่างน้อย 3 ราย เสียชีวิตและอีก 12 ราย ถูกทำร้ายในช่วงการประกาศกฎอัยการศึก

ในความเป็นจริงนักข่าวบางคนหลบหนีออกจากอาเจาะห์ หนึ่งในนั้นคือ Rahmad Sanjaya ปัจจุบันเป็นนักข่าวสายงานศิลปะ หลังจากที่เขาเผชิญกับสถานการณ์ที่เลวร้ายในอาเจาะห์ โดยเฉพาะระหว่าง ค.ศ. 1998 – 1999 ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2000 Sanjaya ได้โอนย้ายไปที่จาการ์ตา

“ในเดือนตุลาคมผมย้ายไปจาการ์ตา เพื่อรักษาชีวิต อันที่จริงไม่มีใครรู้ชะตาชีวิตของตัวเอง นักข่าวสายการสงครามต้องรับความเสี่ยงนี้”¹⁵

นอกจากนี้นักข่าวบางคนต้องหลบหนีและเก็บตัวในช่วงเวลาหนึ่งเพื่อรักษาชีวิตของตนเอง ดังที่ Hendra Syahputra ได้กล่าวไว้ “ผมเคยได้รับแจ้งเตือนจาก KODAM (กองบัญชาการส่วนภูมิภาค) ผมกำลังหลบหนีโดยได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนสื่อมวลชน ผมคิดว่าเป็นเรื่องปกติในช่วงเวลานั้นที่สถานการณ์ไม่ปกติและพวกเราถูกกดดัน หากเราเข้าร่วมกับกองทัพ ฝ่าย GAM ก็จะไม่พอใจ หากเราใกล้ชิดกับฝ่าย GAM กองทัพก็จะโกรธ ทั้งยังมีสายลับภายในกองทัพ เราต้องระมัดระวัง”¹⁶

ในการประชุมระดับชาติว่าด้วยการรายงานข่าวในสถานการณ์ความขัดแย้ง (National Summit on Conflict Conscious Journalism) จัดโดยกลุ่มพันธมิตรสื่อมวลชนอิสระ (Aliansi Jurnalis Independen, AJI) และสหพันธ์นักข่าวนานาชาติ (International Federation of Journalists – IFJ) ณ กรุงจาการ์ตา เมื่อวันที่ 27 เมษายน ค.ศ. 2006 สื่อมวลชนที่เข้าร่วมการประชุมได้นำเสนอจุดอ่อนของการรายงานสถานการณ์ความขัดแย้งไว้ ดังนี้ (Anto & Pardede, 2007)

¹⁴สัมภาษณ์ Didik Ardiansyah, นักข่าวโทรทัศน์ระดับชาติ TransTV, หัวหน้ากองข่าว Aceh IJTI, Banda Aceh, 24 กรกฎาคม 2013

¹⁵สัมภาษณ์ Rahmad Sanjaya, นักข่าว AcehArts.com, Banda Aceh, 17 กันยายน ค.ศ. 2013

¹⁶สัมภาษณ์ Hendra Syahputra, นักข่าวอิสระ, Banda Aceh, 27 กันยายน ค.ศ. 2013

- ขาดองค์ความรู้ทางประวัติศาสตร์และลักษณะความขัดแย้ง
- ขาดองค์ความรู้ในการลงพื้นที่เพื่อรายงานข่าว
- ขาดการเตรียมการโดยเฉพาะการไม่ระบุตัวผู้ให้ข้อมูลเวลาที่ลงพื้นที่จนนำไปสู่ความสับสนหรือตื่นตระหนก
- ความต้องการรายงานความรุนแรงจนเพิกเฉยต่อมิติด้านมนุษยธรรม
- ไม่คำนึงถึงผลที่ตามมาจากการรายงานข่าวสาร
- ไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ให้ข้อมูล
- ความเอนเอียงไปทางผู้ให้ข้อมูลจากภาครัฐ
- ในกรณีส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลมักมาจากภาครัฐ
- การขาดสมดุลในการรายงานข่าวสาร
- โดรนแทรกซึมได้ไง
- แบ่งฝักแบ่งฝ่าย
- แทบจะหรือไม่เคยนำเสนอแนวทางการแก้ไขความขัดแย้ง
- ชอบปลุกปั่น
- แทบจะไม่เคยลงพื้นที่เพื่อยืนยันข้อเท็จจริง
- บางครั้งขาดความซื่อสัตย์ (ในการใช้ข่าวหรือรูปภาพ)
- ขาดความหลากหลายหรือความเป็นพหุวัฒนธรรม
- ขาดความเที่ยงตรงในการรายงานข่าวสาร
- มีจิตวิญญาณที่จะปฏิบัติหน้าที่แต่ไม่คำนึงถึงความปลอดภัยของตนเอง
- มีแนวโน้มที่จะทำงานแบบลุยเดี่ยว (โดยเฉพาะสื่อสิ่งพิมพ์) ทั้งที่ควรจะทำงานเป็นทีม
- เคยชินกับการพาดข่าวแบบเกินจริง
- ขาดทักษะในการวิเคราะห์
- ขาดองค์ความรู้เสริม อาทิเช่น สังคมวิทยา นิติศาสตร์ และจิตวิทยา
- ขาดการรายงานข่าวสารแบบเจาะลึก
- แทบไม่เคยอ้างอิง โดยเฉพาะพวกนักข่าวรายวัน

จุดอ่อนที่กล่าวมาข้างต้นอาจทำให้นักข่าวตกเป็นเป้าหรือเป็นเหยื่อของความรุนแรง ในการหลีกเลี่ยงการณดังกล่าว นักข่าวคนหนึ่งได้เสนอว่าสื่อมวลชนต้องฉลาดพอและรู้จักหาสมดุล “เวลาที่เราเข้าไปในเขตแดนของ GAM กองทัพจะอ้างว่าเราเป็นนักข่าวฝ่าย GAM เพราะเราอาจมองเห็นประโยชน์ของฝ่าย GAM ในช่วงเวลานั้นเราประสบความสำเร็จลำบากในการรักษาความสัมพันธ์กับทั้งสองฝ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลสองด้าน พอเราเอนเอียงไปฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เราถูกลักพาตัว ข่มขู่ หรือปลิดชีพ เพราะเวลานั้นการปลิดชีพิตคนไม่ใช่เรื่องยาก ซึ่งเป็นความท้าทายที่ พวกเราเผชิญ เราจึงต้องฉลาดพอ”¹⁷

¹⁷ สัมภาษณ์ Didik Ardiansyah นักข่าวช่องโทรทัศน์ระดับชาติ TransTV, หัวหน้ากองข่าวอาละห์ UTI, Banda Aceh, 24 กรกฎาคม ค.ศ. 2013

2.4 บทบาทของรัฐต่อสื่อมวลชนในช่วงเวลาของความขัดแย้งและภายหลังความขัดแย้ง

ในช่วงเวลาของความขัดแย้งกองทัพกับรัฐถือกันว่าเป็นหนึ่งเดียวกัน ดังนั้นรัฐบาลอินโดนีเซียตระหนักถึงความสำคัญในการเอาชนะใจชาวอาเจระห์จากความช่วยเหลือของสื่อมวลชน โดยเฉพาะการรายงานข้อมูลข่าวสารว่าอาเจระห์เป็นส่วนหนึ่งของอินโดนีเซีย นอกจากนี้รัฐบาลยังพยายามกอบกู้ระบบกฎหมายบ้านเมืองไปพร้อมกับการเยียวยาชาวอาเจระห์ รัฐบาลทราบว่ามีแค่พวก GAM ในอาเจระห์ที่อยู่ฝ่ายตรงข้ามกับรัฐบาล ด้วยเหตุนี้ นักข่าวจากจการ์ตาจำนวนมากจึงได้รับอนุญาตให้เข้าไปทำข่าวในพื้นที่ขัดแย้งของอาเจระห์ โดยรายงานสถานการณ์ให้เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายรัฐบาล

ในทางกลับกันสื่อท้องถิ่นในอาเจระห์ถูกจำกัดให้ตีพิมพ์หรือเผยแพร่ข่าวสารความขัดแย้งเพียงในระดับจังหวัด นักข่าวระดับชาติเท่านั้นที่สามารถรายงานสถานการณ์ความขัดแย้งให้ชาวอินโดนีเซียทั่วประเทศ ในช่วงเวลาของความขัดแย้งนักข่าวต้องรักษาความสัมพันธ์กับกองทัพ ทำให้การรายงานข่าวสารถูกกลั่นกรองโดยทั้งรัฐบาลและกองทัพ การนำเสนอข่าวสารใดๆที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่าย GAM นับว่าเป็นการทรยศต่ออำนาจอธิปไตยของอินโดนีเซีย (Kitley, 2006)

ภายหลังข้อตกลงสันติภาพในปี ค.ศ. 2005 ได้มีการล้มเลิกข้อจำกัดนี้ สื่อมวลชนทั้งหลายได้รับอนุญาตให้รายงานสถานการณ์ภายหลังความขัดแย้ง อาทิเช่น การเลือกตั้ง และกระบวนการบูรณาการต่างๆ อย่างไรก็ตามในช่วงเดือนแรกๆหลังจากที่มีข้อตกลงสันติภาพ นักข่าวประสบปัญหาในการรายงานข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการบูรณาการ อาทิเช่น การกลับสู่ถิ่นฐานของนักรบ GAM ภายหลังการหลบหนี ปัญหาที่ใหญ่ที่สุดในขณะนั้นคือ ความไว้วางใจระหว่างทั้งสองฝ่ายที่จะไม่ปะทะกันจนเกิดความรุนแรง

“ใน ปี ค.ศ. 2005 รัฐบาลได้ขอให้นักรบ GAM ออกมาจากที่หลบซ่อนในที่อกเขา ซึ่งเป็นเรื่องที่ อ่อนไหว เนื่องจากพวกนักรบยังไม่วางใจในความปลอดภัย ซึ่งพวกเราสามารถรู้สึกได้ ทหารยังคงประจำการอยู่ตามหมู่บ้านต่างๆ เราต้องการรายงานข่าวสารกระบวนการบูรณาการ แต่ยังมี ความลังเลอยู่ เพราะเกรงว่าพวกทหารจะเห็นพวกเราแล้วอ้างว่าพวกเราอยู่ฝ่าย GAM ถึงแม้ว่าความตึงเครียดจะลดน้อยลงไปแล้วเมื่อเทียบกับในช่วงเวลาของความขัดแย้ง ช่วงเปลี่ยนผ่านนี้เป็นช่วงเวลา ที่นักรบออกจากที่อกเขาแล้วบางคนได้มาช่วยเหลือเหยื่อสึนามิ...แต่พวกเขายังคงไม่วางใจและยังมี ความเคลือบแคลงสงสัย แม้ว่าจะอยู่ในระดับที่น้อยลงและแตกต่างไปจากปี ค.ศ. 2000 – 2004”¹⁸

ข้อตกลงสันติภาพระบุให้อาเจระห์มีส่วนร่วมทางการเมืองผ่านทางการเลือกตั้ง โดยข้อ 1.2.2 ระบุว่า “การเลือกตั้งท้องถิ่นที่บริสุทธิ์และเป็นธรรมจะมีขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ. 2006 โดยอาศัยกฎหมายใหม่ว่าด้วยการปกครองอาเจระห์ เพื่อเลือกหัวหน้าฝ่ายบริหารของอาเจระห์ และหลังจากนั้นจะมีการเลือกตั้งสภานิติบัญญัติของอาเจระห์ในปี ค.ศ. 2009” ดังนั้นผู้มีส่วนได้เสียในอาเจระห์รวมถึงรัฐบาลต่างเห็นพ้องที่จะสนับสนุนให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างสงบและเรียบร้อย (*Pemilukada Damai*) ซึ่งประกอบด้วยการรณรงค์ตามท้องถนนในเขตต่างๆ การรณรงค์ผ่านสื่อ และการจัดตั้งศูนย์ให้บริการข้อมูลข่าวสารสาธารณะในแต่ละเขต

¹⁸ สัมภาษณ์ Didik Ardiansyah, นักข่าวช่องโทรทัศน์ระดับชาติ TransTV, หัวหน้ากองข่าวอาเจระห์ UJI, Banda Aceh, 24 กรกฎาคม ค.ศ. 2013

การจัดการเลือกตั้งต้องอาศัยความพยายามของทุกฝ่าย องค์กรท้องถิ่น องค์กรของรัฐ ผู้นำทางศาสนา และผู้สมัครต่างมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านอำนาจเป็นไปอย่างสงบเรียบร้อย นอกจากนี้ผู้สมัครผู้ว่าราชการและกลุ่มที่เกี่ยวข้องยังได้ลงนามในแถลงการณ์สันติภาพ แม้ว่าความตึงเครียดและเหตุการณ์รุนแรงจะเกิดขึ้นบ้าง แต่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ได้ยืนหยัดในหลักสันติอย่างเปิดเผย

อ้างอิงจากกลุ่มสังเกตการณ์การเลือกตั้งอาเจะห์จากสหภาพยุโรป (EU Election observation mission in Aceh – EUEOM) สื่อมวลชนอาเจะห์ต่างๆได้นำเสนอรายงานข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง แต่มุ่งความสนใจไปที่การเลือกตั้งผู้ว่าราชการและการเลือกตั้งในเขตที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้ง การรายงานข่าวสารจำกัดอยู่ที่ท้องถิ่นของตนเอง ยกเว้นช่องรายการโทรทัศน์ของรัฐ Televisi Republik Indonesia (TVRI) และช่องรายการวิทยุ Republik Indonesia (RRI)

EUEOM พบว่าสื่อบางรายมีอคติและเข้าข้างผู้สมัครบางคน นอกจากนี้ในเวลานั้นคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงของอินโดนีเซียและสถานีไม่ได้มีบทบาทที่สำคัญในช่วงการเลือกตั้ง โดยเฉพาะช่วงการรณรงค์หาเสียง การมีส่วนร่วมของสื่อมวลชนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงท้ายของกระบวนการเลือกตั้ง เพื่อรณรงค์ให้ชาวอาเจะห์ไปลงทะเบียนเพิ่มเติมในฐานะผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับหมู่บ้าน โฆษณาทางวิทยุจำนวนหนึ่งออกอากาศเป็นภาษาอาเจะห์ อินโดนีเซีย และอีก 5 ภาษาท้องถิ่น ทั้งยังมีรายการที่จัดโดยองค์กรสตรีอาเจะห์ที่ได้จัดทำแบบทดสอบและจำลองการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่เรียกว่า “Balai Syura Ureung Inong Aceh” เพื่อผู้มีสิทธิออกเสียงเป็นครั้งแรกและผู้พิการ โดยออกอากาศตามสถานีวิทยุจำนวน 22 สถานี และมีผู้เข้าร่วมรายการมากกว่า 8,000 คน

คณะกรรมการอิสระเพื่อการเลือกตั้ง (*Komite Independen Pemilihan Aceh*, KIP) ของอาเจะห์ได้จัดตั้งศูนย์ประชาสัมพันธ์สำหรับแถลงข่าวและให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านทางป้ายประกาศ ใบปลิว จดหมายข่าว และสื่อวิทยุ โดยบรรดานักข่าวและบรรณาธิการได้รับการฝึกอบรมโดย KIP ในกรารายงานข่าวการเลือกตั้ง

นอกจากนี้ Aceh Provincial KPI ได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับคณะกรรมการตรวจสอบการเลือกตั้งในอาเจะห์ (*Panitia Pengawas Pemilihan Aceh*, Panwaslih) โดยมุ่งกำกับดูแลสื่อมวลชนในช่วงการเลือกตั้ง บันทึกข้อตกลงความร่วมมือจัดให้มีกลไกที่ Panwaslih สามารถแจ้ง KPI ให้รับทราบถึงความเป็นไปได้ของการไม่ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชนหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนี้ไม่ประสบผลสำเร็จในทางปฏิบัติ เนื่องจากการดำเนินงานที่ไม่มีประสิทธิภาพของ Panwaslih

รัฐบาลยังจัดให้มีโครงการจำนวนมากเพื่อสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนในอาเจะห์ หนึ่งในนั้นได้แก่ระบบเฝ้าระวังความรุนแรงระดับชาติ (NVMS, Nasional Pemantauan Kekerasan – SNPK) ริเริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 2012 โดยกระทรวง Indonesian Coordinating Ministry for People’s Welfare (Kemencokesra) จากการสนับสนุนของศูนย์ Habibie Center และธนาคารโลก ภารกิจหลักได้แก่ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงใน 9 จังหวัด รวมถึงอาเจะห์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับการวางแผนนโยบายในการป้องกันเหตุความรุนแรง ร่วมกับศูนย์สันติภาพและการแก้ไขความขัดแย้ง (Centre for Peace and Conflict Resolution – CPCRS) ประจำมหาวิทยาลัย Syiah Kuala ในอาเจะห์ ศูนย์ได้รายงานความคืบหน้าจากการติดตามกระบวนการสร้างสันติภาพอย่างสม่ำเสมอ โดยรวบรวมข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอันได้แก่ Serambi Indonesia, Kontras, Waspada, Aceh Kita, Pro Haba, Analisa, Rakyat Aceh และ Harian Aceh.¹⁹

¹⁹ www.snpk-indonesia.com. สืบค้นเมื่อ 1 เมษายน ค.ศ. 2013

2.5 สื่อต่อต้านรัฐบาล และการโฆษณาชวนเชื่อ

ขบวนการปลดปล่อยอาเจะห์ (The Free Aceh Movement – GAM) ไม่เน้นการใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยพึ่งสื่อแบบดั้งเดิมในการประชาสัมพันธ์เพื่อขอแรงสนับสนุน พวกเขาทำรายนักข่าวที่รายงานข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำของขบวนการในแง่ลบ GAM ออกใบปลิวและแถลงการณ์ผ่านสื่อระหว่างประเทศ เพราะพวกเขาต้องการให้นานาชาติตระหนักถึงความต้องการแบ่งแยกดินแดนออกจากอินโดนีเซีย นอกเหนือจากสื่อระหว่างประเทศ ยังมีการติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มคนอาเจะห์ตามประเทศต่างๆ ทั่วโลก

โอกาสในการใช้สื่อเกิดขึ้นเมื่อยุคซูฮาร์โตล่มสลายลง การเสื่อมลงของอำนาจรัฐเป็นผลมาจากความล้มเหลวในการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับการทารุณกรรมของกองทัพและการปราบปรามการประท้วงของประชาชน รวมถึงคำมั่นสัญญาของฮาบีบีในการจัดทำประชามติสำหรับติมอร์ตะวันออก ก่อให้เกิดบรรยากาศของความรู้สึกชาตินิยมขึ้น ความหวาดกลัวการปราบปรามทางกายภาพลดน้อยลงในช่วงเวลานั้น ในปี ค.ศ. 1998 ถึง 1999 ผู้บัญชาการ TNI ได้รับคำสั่งให้ใช้มาตรการในลักษณะโหมน้ำวจิตใจมากขึ้น และเจ้าหน้าที่บางคนเกรงว่าจะได้รับโทษหากใช้มาตรการที่รุนแรง

วิกฤตรัฐบาลทำให้ GAM มีกลไกใหม่ๆ ในการกระจายข้อมูลข่าวสาร สื่อได้กลายเป็นเครื่องมือในการโฆษณาชวนเชื่อ ผู้บัญชาการภาคพื้นสนามของ GAM ได้ออกแถลงการณ์รายวัน และให้ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น โดยในบางครั้งข่มขู่หรือทำลายรถตู้ขนส่งหนังสือพิมพ์ที่ไม่ปฏิบัติตาม ประชาชนสามารถอ่านแถลงการณ์ฉบับเต็มของ GAM ในหนังสือพิมพ์รายวันได้จนกระทั่งการประกาศภาวะฉุกเฉินในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 2003

แม้ GAM จะประสบกับอุปสรรคต่างๆ อยู่บ้าง แต่ในช่วงต้นยุค 90s กิจกรรมของขบวนการได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากในมาเลย์เซีย สำนักข่าวข่าวใหม่ของ GAM (*Biro Penerangan GAM*) ถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อประสานงานด้านงานประชาสัมพันธ์และการรณรงค์เกี่ยวกับกิจกรรมของขบวนการ เจ้าหน้าที่ประกอบด้วยสมาชิกดั้งเดิมจากกลุ่มชาวอาเจะห์ เช่น Bakhtiar Abdullah ซึ่งเป็นผู้ประสานงานโครงการอบรมของ GAM ในลิเบีย และมีเจ้าหน้าที่คนอื่นๆ จากอินโดนีเซีย เช่น Ishak Daud (กลับมาจากมาเลย์เซียภายหลังจากที่เป็นผู้นำกลุ่มติดอาวุธในอาเจะห์ตะวันออกมาเป็นเวลานาน) และ Yusra Habib Abdul Gani (อดีตอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัย Muhammadiyah University ในจาการ์ตา) หน้าที่หลักของกลุ่มคือการโฆษณาชวนเชื่อภายในชุมชนชาวอาเจะห์ และเสาะหาแรงงานอาเจะห์เท่าที่จะทำได้ในแหล่งที่อยู่อาศัยของผู้อพยพ ตามตลาดหรือสถานที่ก่อสร้าง

หน้าที่อีกประการหนึ่งคือ ประสานงานเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ที่ถูกคุมขังเนื่องจากฝ่าฝืนกฎหมายตรวจคนเข้าเมือง ช่วยเหลือผู้ที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และลี้ภัย UNHCR และองค์กรอื่นๆ เพื่อขอความช่วยเหลือ ในขณะที่เดียวกันสำนักก็ได้พัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์และทักษะในการใช้สื่อ ทั้งยังเริ่มจัดทำรายงานเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอาเจะห์และแจกจ่ายให้แก่กลุ่มผู้อพยพหรือองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ

โฆษก GAM เองได้พูดถึงสิทธิมนุษยชนมากขึ้น และประเด็นความทุกข์ทรมานของชาวอาเจะห์จากการกระทำของกองทัพได้กลายเป็นจุดโฆษณาชวนเชื่อและวิสัยทัศน์ทางอุดมการณ์ของขบวนการ

เหตุผล 3 ประการในการเรียกร้องอิสรภาพของ GAM ได้แก่ ประวัติศาสตร์ที่เป็นอิสระของอาเจะห์ อันเป็นเหตุผลประการแรกในการเรียกร้องอิสรภาพ ประกอบกับการเข้ายึดครองดินแดนอย่างไม่ชอบธรรมของอินโดนีเซียภายหลังการปกครองโดยฮอลแลนด์ เหตุผลประการที่สองคือ การปกครองที่ล้มเหลวโดยส่วนกลางจากจาการ์ตา รวมถึงการกดขี่ข่มเหงทางเศรษฐกิจ โดยใช้ทฤษฎีการพึ่งพา (Dependency Theory)

และแนวคิดสังคมนิยมในการอธิบาย ประการที่สามคือ การไร้ความสามารถของอินโดนีเซียในการให้ความยุติธรรม ความคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน และประชาธิปไตย

ทั้ง 3 เหตุผลมุ่งอธิบายว่าอินโดนีเซียไม่ได้เป็นเพียงรัฐเทียม (Artificial State) แต่เป็นรัฐ “อาณานิคมใหม่” (Neo-Colony) สิ่งตีพิมพ์เต็มไปด้วยแถลงการณ์ต่อต้านรัฐอินโดนีเซียในประเด็นเรื่องเชื้อชาติ ตัวอย่างเช่น การเรียกรัฐบาลอินโดนีเซียว่าเป็น “ผู้ล่าอาณานิคมชาวอินโดนีเซียชวา” (Javanese Indonesian) หรือ “อินโดนีเซียชวาใหม่” (Lately Fabricated Javanese Indonesia)

นอกจากนี้ GAM ยังใช้กลยุทธ์การประชาสัมพันธ์อีกหลายรูปแบบในการต่อต้านรัฐบาล ประการแรกคือ การรณรงค์โฆษณาชวนเชื่อถึงประวัติศาสตร์อันรุ่งโรจน์ของอาเจห์ พร้อมกับประณามการแย่งเอาทรัพยากรแร่ธาตุของชาวชวาไปจากอาเจห์ คำบอกเล่าของเหล่าโฆษกและเนื้อหาในใบปลิวอธิบายว่า หากอาเจห์ได้รับอิสรภาพจะมีฐานะร่ำรวยเทียบเท่าบรูไน

กลยุทธ์ประการที่สอง คือ การระดมพลังสนับสนุนจากประชาชนให้ต่อต้านรัฐบาลอินโดนีเซีย โดยการประณามกองทัพและยั่วยุให้กองทัพใช้กำลัง นับแต่ปี ค.ศ. 1991 GAM ได้มุ่งประเด็นไปที่การละเมิดสิทธิมนุษยชนของกองทัพ นอกเหนือจากประเด็นทางเศรษฐกิจและประวัติศาสตร์

กลยุทธ์ประการที่สาม คือ การขัดขวางรัฐบาลท้องถิ่นและให้ขบวนการเข้าไปมีอิทธิพลแทนเมื่อประสบโอกาส โรงเรียนหลายร้อยแห่งถูกเผาทำลายและครูจำนวนมากถูกทำร้ายจนถึงแก่ชีวิต รวมถึงนักการเมืองและข้าราชการท้องถิ่น เว้นแต่จะเข้าร่วมขบวนการกับ GAM กระทั่งปี ค.ศ. 2001 กว่าร้อยละ 80 ของชาวบ้านในอาเจห์อยู่ภายใต้อิทธิพลของ GAM ในขณะที่ระบอบราชการจากส่วนกลางได้ยุติการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด

กลยุทธ์ประการที่สี่ คือ การขับไล่ชาวชวาออกจากอาเจห์ ในช่วงกลางปี ค.ศ. 1999 GAM ขับไล่ชาวชวาจำนวนไม่น้อยกว่า 15,000 คนออกจากพื้นที่ แม้ว่าคนเหล่านั้นจะอาศัยอยู่ในอาเจห์มาตั้งแต่ยุค 70s ซึ่งสะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ต่อต้านชาวชวาของ GAM จากการที่ชาวชวามีมือกับกองทัพ (ซึ่งเป็นที่เกลียดชังของ GAM) และการแข่งขันด้านอาชีพการงานระหว่างชาวอาเจห์กับคนจากที่อื่น ทั้งยังมีความหวาดระแวงว่ากองทัพจะเกณฑ์คนที่ไม่ใช่ชาวอาเจห์เข้าร่วมกับกองทัพเพื่อต่อสู้กับ GAM ที่เป็นขบวนการแบ่งแยกดินแดน ดังในกรณีของติมอร์ตะวันออก ซึ่งในปี ค.ศ. 2002 ได้มีการจัดตั้งกลุ่มติดอาวุธชาวชวาขึ้น แต่ไม่เป็นที่ประจักษ์ชัดว่ากองทัพมีส่วนสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มดังกล่าว

กลยุทธ์ประการสุดท้าย คือ การกดดันรัฐบาลอินโดนีเซียอย่างหนักโดยอาศัยความเห็นอกเห็นใจจากนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกลุ่มสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ นอกจากนี้ในช่วงกลางปี ค.ศ. 1999 ได้มีการอพยพชาวอาเจห์จำนวนกว่า 80,000 ถึง 100,000 คน ออกจากหมู่บ้านไปยังค่ายผู้ลี้ภัยจำนวน 61 ค่าย เพื่อสร้างวิกฤตผู้ลี้ภัย

จากยุทธศาสตร์ดังกล่าวข้างต้น GAM ได้ทำการรณรงค์อย่างต่อเนื่องว่าหากอาเจห์ได้รับอิสรภาพจากอินโดนีเซีย จะมีฐานะร่ำรวยเทียบเท่าบรูไน หนึ่งในประเทศที่ร่ำรวยที่สุดของโลก ภายหลังจากข้อตกลงสันติภาพ ไม่นานญาติให้มีสื่อต่อต้านรัฐหรือการโฆษณาชวนเชื่ออีกต่อไป ทั้ง 2 ฝ่ายตกลงที่จะสร้างความไว้วางใจตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือที่ระบุว่า “ทุกฝ่ายที่ขัดแย้งกันจะยึดมั่นในการสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อกัน”

2.6 บทวิเคราะห์กรอบการเมืองต่อการดำเนินงานของสื่อมวลชนในกระบวนการสร้างสันติภาพ

ภายหลังการประชุมทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการจำนวน 5 ครั้ง นับแต่เดือนมกราคม ถึงเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2005 จึงได้ข้อสรุปว่าด้วยการสร้างสันติภาพในอาเจห์ถัน เมือง Helsinki โดยมี Martti Ahtissari อดีตประธานาธิบดีฟินแลนด์ เป็นคนกลางคอยสร้างความไว้วางใจให้ทั้ง 2 ฝ่าย

กระบวนการสร้างสันติภาพประสบผลสำเร็จด้วยเหตุผลหลายประการด้วยกัน โดยอ้างอิงจาก Hamid Awaluddin (2008:27) แกนนำในการพูดคุยสันติภาพจาก Gol เอง และนโยบาย “รูตชิปปาก” (Zip Mouth Policy) หรือ การไม่อนุญาตให้ทั้งฝ่าย Gol และ GAM ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเจรจาตลอดระยะเวลา 7 เดือนโดย Ahtissari ให้สัมภาษณ์ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องต้องกันว่าจะให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชนให้น้อยที่สุดในช่วงที่มีการพูดคุยกัน (2008:23) ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงไม่ให้สื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีลักษณะปลุกเร้าอารมณ์ หรือความรู้สึก

ผู้ใกล้ชิดชาวฟินแลนด์ Martti Ahtissari ได้นำวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างจากการไกล่เกลี่ยครั้งก่อนๆ ที่พยายาม ดำเนินการโดยองค์กรหลายๆ แห่ง ซึ่งรวมถึง Centre for Humanitarian Dialogue (HDC) Martti ได้ตั้งวินัยในการเจรจาอย่างเข้มงวด ซึ่งรวมถึงวิธีการจัดการกับสื่อ ปรัชญาของเขาคือ “ไม่มีอะไรจะตกลงจนกว่าทุกอย่างจะตกลง” แม้ว่าเขาจะยืนยันว่าข้อตกลงที่ไม่สามารถแก้ปัญหาทั้งหมดของทั้งสองฝ่ายที่เผชิญหน้ากันได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเขายืนยันกับ GAM ว่าไม่ควรขอความเป็นอิสระในฐานะผลลัพธ์ของกระบวนการสันติภาพ วิธีการนี้แตกต่างกันกับวิธีการอื่นๆ ซึ่งในที่สุดมีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพระหว่าง GOI และ GAM ในสิงหาคม 2005

ผมได้เห็นมาก่อนข้อตกลง Helsinki สื่อมีบทบาทสำคัญในการเตรียมความพร้อมของสภาพแวดล้อม [หมายถึงชาวอะเจห์ในพื้นที่ความขัดแย้ง] ให้พร้อมที่จะยอมรับกระบวนการของความสงบสุข จากนั้นในช่วงกระบวนการสันติภาพเรายังเห็นว่าสื่อได้กลายเป็นพลังที่ยิ่งใหญ่ที่สามารถเปลี่ยนการรับรู้ของชุมชนในกระบวนการสันติภาพ²⁰

ในหลายกรณีเมื่อทั้ง 2 ฝ่ายให้ข้อมูลแก่สื่อมวลชน จะพยายามนำเสนอด้านดีของการพูดคุย ยกตัวอย่างกรณี Jusuf Kalla อดีตรองประธานาธิบดีของอินโดนีเซีย ซึ่งเป็นที่รู้จักในฐานะผู้สนับสนุนให้เกิดกระบวนการพูดคุยเพื่อสันติภาพ แม้ว่าจะไม่ได้เข้าร่วมพิธี ณ เมือง Helsinki โดย Kalla เคยให้สัมภาษณ์ว่า

“หากไม่มีทางออกแบบสันติวิธี นั้นหมายความว่า เราจะต้องมีสงครามที่ยืดเยื้อต่อไปหรือ ? นั่นคือสิ่งที่ประชาชนต้องการหรือ? หากเราไม่ต้องการให้เกิดสงคราม เราต้องพูดคุยหรือประชุมกันต่อไป ตกลงไหมที่ผู้คนถามเราว่าทำไมเราถึงเจรจากับกลุ่ม GAM แต่พวกเขาก็ยังถามด้วยว่าทำไมความขัดแย้งยังดำรงอยู่? (Serambi Indonesia, July 7, 2005, กล่าวใน Aspinal & Crouch: 2003)

อีกหนึ่งตัวอย่าง ได้แก่ ข่าวจากเว็บไซต์ข่าวรายวัน “Sinar Baru Online” รายงานว่า 2 วันก่อนการลงนามข้อตกลงในวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 2005 ประธานาธิบดีของอินโดนีเซีย Susilo Bambang Yudhoyono กล่าวเตือนคณะตัวแทนเพื่อการลงนามสันติภาพฝ่ายอินโดนีเซียว่าให้ระมัดระวังไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลเสียต่อกระบวนการพูดคุย ท่านประธานาธิบดีได้กล่าวไว้ว่า การลงนามที่จะถูกจารึกไว้ในหน้าประวัติศาสตร์นี้จะต้องแสดงให้เห็นถึงความตั้งใจของรัฐบาลอินโดนีเซียในการสร้างสันติภาพอย่างยั่งยืนเพื่อเป็นของขวัญการครบรอบ 60 ปีของวันประกาศอิสรภาพเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม²¹

²⁰ สัมภาษณ์ Munawar Liza ผู้เจรจาสันติภาพ Helsinki จากฝ่าย GAM, Banda Aceh, 4 กันยายน ค.ศ. 2013

²¹ www.watchindonesia.org/SIB_14.8.05.htm. สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม ค.ศ. 2013

2.7 รูปแบบองค์กรและผลกระทบของนโยบายหลังความขัดแย้งสื่อในอาเจะห์

หนึ่งเดือนหลังจากการเกี่ยวข้องและการสนับสนุนของ EU ระหว่างกระบวนการเจรจาใน Helsinki ซึ่งได้มีการก่อตั้ง Aceh Monitoring Mission (AMM) ขึ้นและเริ่มทำงานเมื่อวันที่ 15 กันยายน 2005 ทั้งนี้ AMM นั้นริเริ่มมาจาก EU และได้รับความร่วมมือจากประเทศในอาเซียน นอร์เวย์ และ สวิตเซอร์แลนด์ วัตถุประสงค์รวมคือเพื่อช่วย GoI และ GAM ในการนำ MoU ไปปฏิบัติใช้

ความรับผิดชอบของ AMM คือการปลดกำลังอาวุธของ GAM และการย้ายที่ใหม่ของกำลังทหารและ ตำรวจ ซึ่งเสร็จสมบูรณ์เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2006 โดยตั้งอยู่บนบันทึกความเข้าใจ Helsinki GAM ต้องส่งคืน อาวุธทั้งหมดให้แก่ AMM จำนวน 840 ชิ้น ในทางกลับกัน GoI ก็ต้องย้ายกำลังทหารและตำรวจเช่นเดียวกัน อ้างอิงจาก MoU จำนวนกองกำลังที่คงอยู่ในอาเจะห์มีจำนวน 14,700 และลดลงเหลือ 9,100 ในเวลาต่อมา ในกรณีนี้สื่อมีบทบาทสำคัญในการรายงานเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ ความคืบหน้าของ AMM สามารถเข้าไปดูได้ที่ในเว็บไซต์ <http://www.aceh-mm.org/index.htm>

ยิ่งไปกว่านั้น ในสถานการณ์หลังความขัดแย้งได้มีการรณรงค์สื่อสันติภาพจากหลายภาคส่วน องค์กรสื่อคือผู้ที่รณรงค์สื่อสันติภาพอย่างกระฉับกระเฉง หนึ่งในนั้นคือ สหพันธ์นักข่าวอิสระ (Aliansi Jurnalisme Independen, AJI) สหพันธ์ได้จัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับสื่อสันติภาพหลายครั้ง ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการอภิปรายเกี่ยวกับสื่อเลือกตั้งสันติภาพระหว่าง 17-18 มีนาคม 2012 ที่บันดาอาเจะห์²² หนึ่งในบุคคลที่สำคัญคือ Maimun Saleh หัวหน้า AJI บันดาอาเจะห์ อ้างอิงจาก Saleh คุณค่าพื้นฐานที่สุดที่ตกลงร่วมกันโดยนักข่าวทั้งหมดคือต้องเป็นอิสระไม่ใช่ว่าการสร้างทัศนคติเชิงบวกหรือลบของผู้ลงสมัครเลือกตั้งตามหลักจริยธรรม แม้ว่าสื่อทุกแขนงจะสนับสนุนสื่อสันติภาพ Saleh แนะนำว่าในทางปฏิบัติ มันทมีหลักวิธีในการรายงานการเลือกตั้งอย่างสันติ ดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ ไม่ใช่ต่อเฉพาะกลุ่มหรือบุคคลเฉพาะ ซึ่งรวมถึงเจ้าของสื่อ ดังนั้นนักข่าวต้องเป็นอิสระจากผลประโยชน์ใด ๆ ในระหว่างขั้นตอนการเลือกตั้ง
2. รายงานข่าวอย่างแม่นยำและเป็นกลาง สื่อสันติภาพยังหมายถึงการหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่ส่งเสริมความรุนแรงและการเลือกปฏิบัติ
3. แก้ไขทันทีหากรายงานผิดพลาด
4. เปิดพื้นที่สำหรับคนด้อยโอกาส (เสียงของคนกลุ่มน้อย) และให้สื่อเป็นพื้นที่สาธารณะ

ขณะที่บรรทัดฐานของการรายงานข่าวการเลือกตั้งอ้างอิงจาก Saleh:

1. ไม่ยอมรับคำยืนยันจากกลุ่มใดหรือบุคคลที่มีส่วนร่วมในการเสนอชื่อ
2. อย่าสัญญาอะไรเกี่ยวกับเนื้อหาของรายงานข่าวการเลือกตั้ง
3. ระมัดระวังในการรายงานการสำรวจหรือผลการสำรวจผลที่อาจสร้างหรือเปลี่ยนแปลงการรับรู้ของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง
4. อย่าให้คำอธิบายที่ไม่ถูกต้อง ใส่ร้ายใส่ร้ายป้ายสี ทำให้เสียชื่อเสียงเฉพาะบุคคลหรือกลุ่ม
5. อย่ารับสินบนเพื่อการตีพิมพ์หรือเซ็นเซอร์

อีกองค์กรหนึ่งคือสมาคมนักข่าวชาวอินโด (Persatuan Wartawan Indonesia, PWI) ในวันที่ 22 ตุลาคม 2011 PWI ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ ขณะที่อดีตผู้ว่าฯของอาเจะห์ Irwandi Yusuf ได้สนับสนุนให้นักข่าวฝึกการรายงานอย่างสันติ ผู้ว่าฯให้เหตุผลว่านักข่าวไม่เพียงแต่รับผิดชอบต่อนายจ้างเท่านั้น แต่ยังต้องรับผิดชอบต่อศีลธรรมต่อผู้รับชมสาธารณะด้วย หลังความขัดแย้งในอาเจะห์ โดยเฉพาะในช่วง

²² www.acehita.com/berita/pilkada-2012-ujian-berat-bagi-media-aji-banda-aceh. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน ค.ศ. 2013

เลือกตั้ง ผู้ว่าฯ ได้ขอให้สื่อคำนึงถึงจิตวิญญาณของสื่อสันติภาพ เพื่อที่จะได้ไม่ปลุกปั่นสถานการณ์ ดังนั้นผู้ว่าฯ ได้ยืนยันว่ามันสำคัญยิ่งที่นักข่าวต้องมีความสามารถที่ตี²³

อีกหนึ่งตัวอย่าง คือ BBC ที่เข้ามามีบทบาทสำคัญด้วยกันกับองค์กรระหว่างประเทศอื่นในการฝึกอบรมการรายงานข่าวแบบสันติ นักข่าวที่เข้าร่วมการฝึกอบรมกล่าวว่าพวกเขาได้ประโยชน์จากการฝึกอบรม ตัวอย่างเช่น พวกเขาเรียนรู้ว่าควรใคร่ครวญเกี่ยวกับผู้ทำการลักพาตัวอย่างไร เพื่อให้เปลี่ยนจากการมุ่งความโกรธไปเป็นความเศร้าใจ โดยการเขียนถึงผลกระทบของโศกนาฏกรรมที่เกิดขึ้นในอาเจห์ (Braithwaite et al, 2010).

มันน่าสนใจอย่างยิ่งที่ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ หรือ NGO ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการรณรงค์สื่อสันติภาพ แผนงานอื่นๆเกี่ยวกับสื่อสันติภาพและการสร้างเสริมศักยภาพของนักข่าวมีดังต่อไปนี้

1. การสร้างศักยภาพสำหรับความเป็นมืออาชีพของสื่อในตอนต้นของกระบวนการปรองดองในแผนงานอาเจห์ ได้รับเงินสนับสนุนโดย European Instrument for Democracy & Human Rights (EIDHR) ในปี 2006 มูลนิธิKajian Informasi, Pendidikan dan Penerbitan Sumatra (KIPPAS) ได้นำแผนงานนี้มาปฏิบัติใช้ หนึ่งในผลโครงการสำคัญคือหนังสือที่มีชื่อว่า “Meretas Jurnalisme Damai in Aceh (การมีส่วนร่วมในสื่อสันติภาพในอาเจห์)” ตีพิมพ์ในปี 2007 หนังสือเล่มนี้ประกอบด้วยทฤษฎีและประสบการณ์เชิงประจักษ์เกี่ยวกับสื่อสันติภาพที่อาจสามารถนำมาใช้งานได้ในอาเจห์
2. Peuneugah Aceh (ข่าวจากอาเจห์) เป็นรายการวิทยุประจำวัน ริเริ่มโดย Internews จาก มีนาคม 2005 ถึง กันยายน 2006 มีผู้ฟังประมาณหนึ่งล้านคนต่อวัน รายการนี้ได้กลายเป็นรายการยอดนิยมในอาเจห์ ถึงแม้ว่ารายการนี้รายงานข่าวเกี่ยวกับสถานการณ์หลังสิ้นนามิในอาเจห์ Peuneugah Aceh ก็ยังรายงานเรื่องสถานการณ์หลังความขัดแย้งล่าสุด ซึ่งรวมถึงความคืบหน้าของข้อตกลงสันติภาพ Helsinki²⁴
3. โครงการวิทยุเยาวชนอาเจห์ โครงการนี้นำมาปฏิบัติโดย Search for Common Ground (SFCG) อินโดนีเซีย ตั้งแต่ เมษายน 2008 ถึง กุมภาพันธ์ 2009 โครงการนี้ได้รับเงินสนับสนุนจาก DFID และดูแลจัดการโดย World Bank อ้างอิงจากรายงาน SFCG วัตถุประสงค์รวมของโครงการคือ ต้องการเปลี่ยนแนวคิดชาวอาเจห์ให้รับมือกับความขัดแย้งโดยใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบใช้ความร่วมมือ โครงการนี้ใช้เวลาทั้งสิ้น 10 เดือน และในโครงการนี้มีการฝึกการจัดการความขัดแย้งและเนื้อหาหนังสือ โดยมีการนำเสนอประเด็นปัญหาเยาวชนผ่านรายการวิทยุ (2009:2)
4. Social Economic Recovery Aceh Program (SERAP) โครงการนี้นำมาปฏิบัติโดยสหพันธ์แคนาดาซึ่งได้รับความร่วมมือจาก PASKA, Marketing Circle และ Polling Centre โครงการนี้มุ่งสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและสันติภาพแก่ชาวอาเจห์ หน้าที่หลักๆของ SERAP คือ สร้างทีมและฝึกหัวหน้าชุมชนในการเฝ้าระวังสันติภาพและตอบสนองเมื่อมีสัญญาณแห่งความขัดแย้งเกิดขึ้น ตลอดจนฝึกการรายงานข่าวอย่างสันติภาพแก่นัก

²³ www.waspada.co.id/index.php?option=com_content&view=article&id=220926:gubernur-utamakan-jurnalisme-damai&catid=13&Itemid=26 สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน ค.ศ. 2013

²⁴ <http://peacemedia.usip.org/resource/peuneugah-aceh-news-aceh-acehnese> สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม ค.ศ. 2013

จัดวิทยุชุมชน หนึ่งในสถานที่ที่ใช้วิธีการนี้คือ Serenda Radio ใน Meulaboh ทางตะวันตกของอาเจะห์²⁵

นอกจากองค์กรระหว่างประเทศ ในระดับท้องถิ่น ปัญหานี้ได้เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หนึ่งในนั้นคือ Munandar สมาชิกของ Aceh Indonesian Broadcast Commission (Komisi Penyiaran Indonesia, KPI)

“ตัวอย่างที่ครอบคลุมมากที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายเลือกตั้งที่จะเกิดขึ้นในปี 2014 ที่เราสามารถเสริมสร้างความมุ่งมั่นที่จะรักษาความสงบของทุกฝ่าย ความสงบสุขในความหมายอะไร? ครั้งแรกที่มีการแข่งขันแย่งที่นั่ง [ในรัฐสภา] ประการที่สองอดีตทหารที่อยู่ภายใต้พรรคท้องถิ่น พวกเขาจะแข่งขันกับพรรคอื่น ๆ เพื่อให้ได้ที่นั่งที่เหล่านั้น พวกเขาต้องตรวจสอบหลักการสันติภาพที่ตกลงกัน บางทีจากมุมมองนี้การมีส่วนร่วมของเราคือการเป็นตัวกลางเมื่อมีสื่อกระจายเสียงไม่ได้อำนวยความสะดวกแก่กลุ่มต่างๆทั้งหมด แต่มีแนวโน้มเอนเอียงด้านแก่กลุ่มเฉพาะ ในความเป็นจริงในกรณีนี้สื่อกระจายเสียงจะยิ่งสร้างความขัดแย้ง สิ่งนี้ไม่ควรจะเกิดขึ้น อำนาจของเรามีจำกัดอยู่เพียงในสื่อกระจายเสียงและเรามีการวางแผนว่าการเลือกตั้งในอาเจะห์นั้นจะสงบสุข”²⁶

แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตว่าการรายงานข่าวสันติภาพไม่สามารถดำเนินการอย่างเต็มที่เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เหตุผลหนึ่งคือความไร้ความสามารถของรัฐบาลที่จะปกป้องนักข่าวจากการข่มขู่ หรือความรุนแรงเมื่อพวกเขา รายงานข่าวที่อาจทำลายชื่อเสียงของบุคคลที่เฉพาะเจาะจง การรายงานข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้งในอาเจะห์นั้นมีผู้สมัครคนหนึ่งโจมตีสื่อเพราะความไม่เป็นธรรม

2.8 การวิเคราะห์การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบของกฎหมายของสื่อ

ในอินโดนีเซียรวมถึงอาเจะห์ มีสองกฎหมายที่เป็นหลักสำหรับสื่อร่วมสมัยในอินโดนีเซีย ขณะที่สื่อสิ่งพิมพ์นั้นอยู่ภายใต้ระเบียบ Law 40 of 1999 on press ส่วนวิทยุและโทรทัศน์อยู่ภายใต้กฎหมายกระจายเสียง No. 32/2002 ช่วงความขัดแย้ง ทั้งสองกฎหมายดูเหมือนนำมาปฏิบัติใช้อย่างไม่มีประสิทธิภาพ

อาเจะห์ประกาศใช้กฎอัยการศึก (2003-2004) และสถานะฉุกเฉิน (2004-2005) กฎระเบียบทั้งสองข้างต้นแข็งแกร่งกว่ากฎระเบียบที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์และการกระจายเสียง ในช่วงระยะเวลาทั้งหมดพื้นที่นี้ปลอดจากอิทธิพลภายนอก เช่น นักข่าว นักกิจกรรม นักวิจัย และนักวิชาการ พวกนี้ถูกห้ามเข้าไปในอาเจะห์เว้นแต่ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล นอกจากนี้มีการประกาศใช้ presidential decree No. 43/2003 เพื่อ จำกัด การเข้ามาของสื่อต่างประเทศและระดับชาติในอาเจะห์ กฎระเบียบเพิ่มเติม (ฉบับที่กฎหมาย 23/1959) ในกรณีฉุกเฉินยังถูกนำมาใช้ซึ่งมีพื้นฐานทางกฎหมายสำหรับการ จำกัด การเคลื่อนไหวของสื่อในอาเจะห์ ดังนั้นเสรีภาพสื่อมวลชนยังไม่เกิดขึ้นในอาเจะห์

ในระหว่างกระบวนการสันติภาพ “นโยบายรูดชิปปาก” ถูกนำมาใช้ตามที่อธิบายไว้ก่อนหน้านี้ หลังจากข้อตกลงสันติภาพในปี 2005 ได้มีการนำข้อห้ามต่อสื่อมาใช้ในช่วงความขัดแย้ง ผู้สื่อข่าวจึงสามารถเข้าถึงเหตุการณ์ในอาเจะห์เพื่อรายงานข่าวมากขึ้น แต่กฎหมายฉบับอื่น No. 11/2006 เกี่ยวกับการปกครองอาเจะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรา 153 ระบุว่า อาเจะห์มีอำนาจในการใช้ค่านิยมอิสลามในสื่อและในกิจการกระจายเสียง ซึ่งหมายความว่าสื่อใด ๆ ใน อาเจะห์ควรถูกกำกับตามค่านิยมอิสลาม กฎหมายที่ระบุไว้ว่าการบริหารอาเจะห์จะต้องประสานงานกับ อาเจะห์ KPI ในการเลือกโปรแกรมที่สามารถ หรือไม่สามารถ

²⁵ www.coopscanada.coop/assets/firefly/files/files/Building_Lastings_Peace_and_Prosperty_in_Aceh.pdf, สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม ค.ศ. 2013

²⁶ สัมภาษณ์ Munandar สมาชิกคณะกรรมการ Aceh chapter of Indonesian Broadcasting Commission 2013-2016, Banda Aceh, 27 กันยายน ค.ศ. 2013

ออกอากาศ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของค่านิยมทางศาสนาและวัฒนธรรม ร่างของ *qanun* (เทศบัญญัติ) ในสื่อกระจายเสียงและวิทยุอิสลามถูกเสนอโดยสถานีวิทยุของอาเจห์ และอาเจห์ KPI แต่ได้รับการประท้วงจากผู้สื่อข่าวในอาเจห์ในกุมภาพันธ์ 2008 อ้างอิงจากหัวหน้าสมาคมผู้สื่อข่าวอาเจห์ในอินโดนีเซีย (PWI) Dahlan TH: "พูดตรงๆ ผมยังไม่ทราบว่าเลยว่าที่พื้นที่ไหนที่พวกเขาจะไล่ตาม เนื้อหาข่าวหรือบุคลิกภาพของนักข่าวกันแน่"²⁷ อ้างอิงจาก Munandar, สมาชิกของอาเจห์ KPI:

“บางทีการตีความที่อยากที่สุดคือการเพิกถอนใบอนุญาต ... มันมีกระบวนการ เริ่มโดยการแจ้งเตือนคำเตือนที่สามารถแสดงต่อสาธารณชน หรือโดยตรงไปยังสื่อกระจายเสียง ตัวอย่างเช่น จะมีการประเมินผลใบอนุญาต โดยเริ่มจากข้อจำกัดของระยะเวลาการออกอากาศ หากยังทำผิดซ้ำ โปรแกรมการออกอากาศสามารถระงับได้และอาจถึงการถอนใบอนุญาต ดังนั้นไม่ใช่การละเมิดทุกอย่างที่มีผลถึงการถอนใบอนุญาต มันมีขั้นตอนของมัน”²⁸

3. พม่า

3.1. กล่าวนำ

สื่อในพม่ามีบทบาทอย่างมากในสถานการณ์ความขัดแย้ง ภายหลังจากปฏิรูปประเทศสื่อทั้งระดับชาติและสื่อนานาชาติต่างมุ่งความสนใจไปที่ประเด็นความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในพื้นที่ชายขอบ ยกตัวอย่างเช่น กลุ่มคะฉิ่นและกลุ่มฉานมีสถานีวิทยุชุมชนเถื่อนเป็นของตนเอง ซึ่งเอื้อต่อการระดมมวลชนเพื่อต่อสู้กับรัฐบาลพม่า ทำให้รัฐบาลพม่าไม่พอใจ สถานีวิทยุและโทรทัศน์ในพม่าจึงยังคงดำเนินการโดยรัฐหรือพวกพ้องของผู้มีอำนาจในรัฐบาล แม้จะยอมรับแนวคิดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นก็ตาม

ความสนใจในที่นี่จะมุ่งไปยังความขัดแย้งระหว่างชาวพุทธและชาวมุสลิมในพม่าเป็นส่วนใหญ่ เพราะมีศักยภาพการในการเปรียบเทียบคำถามชาวมุสลิมในภาคใต้ของประเทศไทย ตั้งแต่ความรุนแรงครั้งแรกใน Rakhine ช่วงต้นเดือนมิถุนายน 2012 ความขัดแย้งระหว่างพวกหัวรุนแรงชาวพุทธและมุสลิมแพร่กระจายไปยังหลายจังหวัดที่ยากจนในพม่า ในกรณีส่วนใหญ่ความรุนแรงเริ่มต้นจากความขัดแย้งเล็กๆในหมู่บ้านจากนั้นจะมีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นจลาจลขนาดใหญ่และไม่สามารถควบคุมได้ เมื่อความไว้วางใจระหว่างซึ่งกันและกันเสียไป ชุมชนที่มีประชากรมุสลิมขนาดใหญ่ทุกคนมีชีวิตการเป็นอยู่ที่ต้องตื่นตัวตลอดเวลา สถานการณ์เช่นนี้ยังสร้างความหวาดกลัวให้แก่กลุ่มชนอื่น ๆ เช่น คนจีน เป็นต้น พระสงฆ์หัวรุนแรง และรูปแบบนาซีของพวกเขา " 969 แคมเปญ " มีบทบาทสำคัญในการปลุกเร้าความรู้สึกต่อต้านชาวมุสลิม และสร้างความหวาดกลัวที่ไม่มีมูลความจริงแก่ชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิม (Moe, 2013) แม้ว่าผู้นำของ 969 แคมเปญปฏิเสธ ความจริงที่ว่า การเคลื่อนไหวของเขาไม่ได้อยู่เบื้องหลังสถานการณ์ที่ไม่สงบ (MacGregor, 2013) มีหลักฐาน หลายอย่างที่พระสงฆ์หัวรุนแรงเป็นหนึ่งในปัจจัยหลักที่กระตุ้นให้เกิดความเกลียดชังที่มีต่อชนกลุ่มน้อยชาวมุสลิม (Moe, 2013)

ผลที่ตามมา สามารถเห็นได้ในอำนาจการทำลายล้างสูงที่เกิดจากการกระทำการก่อการร้ายของมวลชนประชาชน แม้ว่าจะไม่มีการรายงานอย่างเป็นทางการของการเสียชีวิตและการบาดเจ็บจากความขัดแย้งทั่วประเทศ หนังสือพิมพ์วอลล์สตรีทเจอร์นัลอ้างว่าความตึงเครียดที่เพิ่มมากขึ้นทำให้คนมากกว่า 250,000 คนต้องย้าย และมากกว่า 200 คน เสียชีวิตในช่วงหลายปีที่ผ่านมา (mahtani & Myo , 2013) กลุ่มเผ่าระวังอ้างว่าส่วนใหญ่ผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บนั้นเป็นชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ในรัฐ Rakhine ทางตะวันตกที่ติดกับ

²⁷ www.thejakartapost.com/news/2008/02/14/journalists-protest-draft-ordinance.html สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน ค.ศ. 2013

²⁸ สัมภาษณ์ Munandar สมาชิกคณะกรรมการ Aceh chapter of Indonesian Broadcasting Commission 2013-2016, Banda Aceh, 27 กันยายน ค.ศ. 2013

ชายแดนบังคลาเทศ ตามด้วยการตอบสนองแบบ tit-for-tat ต่อแรงงานพม่าในต่างประเทศที่ประเทศมาเลเซีย โดยกลุ่มชาวมุสลิม และการทำลายล้างชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธในบังคลาเทศ ซึ่งอยู่ใกล้กับชายแดนพม่า สร้างความกังวลใจแก่ทั้งสองฝ่าย พุทธและมุสลิม (Fernandez, 2013) แม้จะมีความกลัวที่ฝังรากลึก แต่ หลายๆองค์กรทำประโยชน์จากสถานการณ์ที่ย่ำแย่โดย grassroots peace initiative²⁹ ในขณะที่สื่อ บางส่วน เลือกที่จะรายงานข่าวนองเลือดในช่วงความขัดแย้ง และมีคนที่ช่วยรณรงค์การรายงานข่าวใน สถานการณ์ความขัดแย้ง ประชากรรู้สึกขมขื่นเกี่ยวกับผลกระทบเชิงลบของการใช้ความรุนแรง กลุ่มที่มีความ เชื่อเดียวกันเหมือนกันได้รวมตัว และการเคลื่อนไหวสันติภาพกำลังมีแรงผลักดันในการสร้างความไว้วางใจของทุก ศาสนา และส่งเสริมความสำคัญของทัศนคติที่ตระหว่งกัน อย่างไรก็ตามก็ไม่ได้หมายความว่าความรุนแรง นั้นเป็นเรื่องง่ายสำหรับพม่า การระบาดของไฟเป็นคำเปรียบเทียบกับจะอธิบายสถานการณ์ความ ขัดแย้งที่เพิ่มขึ้น ไฟมักต้องการใครสักคนที่จุดไฟเผาและเชื้อเพลิงซึ่งพร้อมที่จะถูกเผาไหม้ลุกเป็นไฟ

การแบ่งเชื้อชาติและศาสนาไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่อยู่มานานเท่าเอกราชของประเทศ มันจะ กลายเป็นความรุนแรงมากขึ้นเมื่อนายกรัฐมนตรี U Nu เล่นเหยียดเชื้อชาติในการเลือกตั้งปี 1960 เขาความ พยายามที่จะดึงดูดความสนใจของคะแนนเสียงในชนบทที่นับถือศาสนาพุทธโดยใช้กฎหมายพุทธกับทุกศาสนา ทำให้ชนกลุ่มน้อยที่ไม่นับถือศาสนาพุทธรู้สึกแปลกแยก ถึงแม้ว่ามีการยกเลิกออกกฎหมายที่เป็นอันตรายต่อ สังคม การแบ่งแยกระหว่างพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆดูเหมือนไม่แตกต่างกันมาก แม้ว่ามีโอกาสที่จะเกิด รูปแบบของความขัดแย้งของประชาชนขึ้นในปี 2012 และ 2013 ก็ตาม

การแบ่งแยกนี้ลึกมากยิ่งขึ้นภายใต้การปกครองของพรรค Burma Social Programme Party Lian (2013) กล่าวว่าการดูหมิ่นและการดูหมิ่นนโยบายเชื้อชาติของ Ne Win จะส่งผลกระทบต่อประชากรที่ไม่ใช่คนพื้นเมืองรวมทั้งจีน และอินเดียด้วย ทันทีที่เขาเข้ามาในประเทศในปี 1962 ด้วยการรัฐประหารทหาร เขาพยายามที่จะสร้างภาพ ของการเป็นผู้ช่วยเหลือประเทศโดยรวมดินแดนทั้งหมดให้อยู่ภายใต้ธงของชาติเดียวกัน อย่างไรก็ตาม Matthews (2001) ระบุว่าเขาเป็นผู้นำเข้าสู่ยุค "โดดเด่นด้วยคุณสมบัติที่น่ารังเกียจต่อชนกลุ่มน้อยและ ศาสนา" (pg.9) ท่ามกลางสถานการณ์เหล่านี้ชนกลุ่มน้อยมีความเสี่ยงอย่างมากภายใต้การปกครองของเขา ทำให้ชาวต่างชาติที่ร่ำรวยประมาณ 300,000 อินเดียและจีน 100,000 ย้ายหนีออกไป

การไม่ให้ความสำคัญแก่ชนกลุ่มน้อย กลายเป็นกลยุทธ์ทางการเมืองที่สำคัญในเวลานี้และ Seekin (2006) กล่าวถึงความทุกข์ทรมานของชนกลุ่มน้อยในฐานะการเลือกปฏิบัติอย่างเป็นทางการต่อ สมาชิกชนกลุ่มน้อย เชื้อชาติและศาสนา ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตชาวพม่า ตั้งแต่ยุค Ne Win รวมทั้งกลุ่ม อื่นๆ เช่น กะเหรี่ยง (Kayins) คะเรนนี่ เจี้ยว ฉิ่น และคะฉิ่น ตลอดจนลูกหลานของคนที่มาจากอินเดีย ในยุค อาณานิคม อังกฤษ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวมุสลิมที่นับถือศาสนาคริสต์ หรือศาสนาฮินดู Lian (2012) ยังวิพากษ์วิจารณ์ Burmanization กับชนกลุ่มน้อยอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ทางการเมืองและสังคม สำหรับต่อชนกลุ่มน้อย โดยมีข้อห้ามต่างๆเพิ่มมากขึ้น เมื่อระบบของรัฐบาลกลาง ซึ่งได้รับการ สนับสนุนจาก ชนกลุ่มน้อยที่ถูกปฏิเสธ Lian ที่แย้งว่าภายใต้นโยบาย Burmanization ของNe Win เขาเปิดโครงการสร้าง ชาติเพื่อสร้างสังคมให้เป็นเนื้อเดียวกัน โดยจัดตั้งระบบการปกครองฝ่ายเดียว และดันทุรังตั้ง "เส้นทางสังคม นิยมพม่า" จึงปฏิเสธสิทธิ โดยธรรมชาติ และความเท่าเทียมกันของชนกลุ่มน้อยที่ร่วมกันก่อตั้งสหภาพ

ในกระบวนการ Burmanization นี้ไม่เพียงเฉพาะกับ BSPP แต่รวมถึงทายาทด้วย SLORC ได้ใช้ พุทธศาสนาในการที่รวมประเทศ Walton (2013) กล่าวว่า " ความจริงที่อดีตอึดอัดคือชาตินิยม โดยธรรมชาติ

²⁹ A series of events for Muslim-Buddhist harmony were organized and gained media attention in second half of 2013. For instance, www.smile-edu.org/index.php?option=com_content&view=article&id=13&Itemid=82

มักมีพลังที่มองไม่เห็นซึ่งคนส่วนใหญ่ทิ้ง และในบางกรณีนั้นสร้างขึ้นจริงโดยกลุ่มที่อ่อนแอกว่า จากมุมมองนี้ ชาตินิยมไม่น่าจะเป็นปรากฏการณ์ในประเทศ เนื่องจากความหลากหลายทางศาสนา และชาติพันธุ์ของพม่า ความสงบสุขใน สังคมมักถูกคุกคามเสมอตั้งแต่สมัย Ne Win เป็นนโยบายการเลือกปฏิบัติที่เป็นภัยชนกลุ่มน้อย ราชการพลเรือนและทหารระดับสูงแทบจะไม่นับถือศาสนาคริสต์นิกาย โรมันคาทอลิกที่ตรงข้ามกับระบบอาณานิคมที่ให้ โอกาสเท่าเทียมกัน แก่ชนกลุ่มน้อยและกลุ่มใหญ่ในการทำงานราชการ ชาวมุสลิมได้รับการเลือกปฏิบัติ มากกว่าคริสตชน ในการเลือกทำอาชีพ (Steinberg , 2010)

กลยุทธ์ Burmanization นั้นล้มเหลวที่ไม่เพียง แต่วัตถุประสงค์ในการประชุมการรวมรัฐ แต่ยังทั้งผลข้างเคียงอย่างมากในเชิงลบทำให้เสียการทำงานร่วมกันในสังคมของประเทศ ในตอนนั้นพม่ามีการ จัดการเพื่อเสริมสร้างการควบคุมอำนาจอธิปไตยทั่วประเทศ แต่ความสำเร็จของการสร้างชาติที่ค่อนข้าง อ่อนแอ เพราะสงครามกลางเมือง และความขัดแย้งภายในระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ นโยบายการเลือกปฏิบัติ ภายใต้การปกครองของเผด็จการ BSPP ไม่ได้รับการยกเว้นสำหรับภาคสื่อสารมวลชน (Zawana , 1978) มันไม่น่าแปลกใจที่ตลอดการควบคุมพื้นที่สื่อ รัฐบาลสามารถกดแนวคิดพหุนิยมและวิถีชีวิตของประชาชนไว้ได้

มีการขยายตัวของสื่อมวลชนและสื่อมวลชนอิสระในพม่าหลังสิ้นสุดสงคราม เมื่อรัฐบาลนายพล Ne Win ทำรัฐประหารครั้งที่สอง ในปี ค.ศ. 1962 (Smith, 1996) ภายใต้การปกครองของพรรคสังคมนิยม พม่า 26 ปี รัฐบาลนำข้อห้ามต่อสื่อหลายอย่างมาใช้พร้อมกับความเป็นชาตินิยมของหนังสือพิมพ์ (Smith, 1995) รัฐบาลชั่วคราวดำเนินการกระบวนกรต่างอย่างเป็นขั้นตอน การยกเลิกเสรีภาพสื่อสั้นกว่าหนึ่ง ทศวรรษ ระหว่างปี 1962-1969 เมื่อคณะปฏิวัติ (รัฐบาลชั่วคราว) เข้ามามีอำนาจ ในตอนนั้นมีหนังสือพิมพ์ รายวันถึง 40 ฉบับ ซึ่ง 20 ฉบับตีพิมพ์เป็นภาษาพม่า 4 เป็นภาษาอังกฤษ 6 เป็นภาษาจีน 9 เป็นภาษาอินเดีย และ 1 เป็นภาษาฉิน (Than, 1978) ซึ่งหนังสือพิมพ์เอกชนเหล่านี้ค่อยๆปิดตัวลงด้วยค่าปรับที่ไม่คาดคิดทาง กฎหมาย เช่น การหลีกเลี่ยงภาษี คณะปฏิวัติประกาศว่ารัฐภายใต้ชื่อที่เรียกว่าสาธารณชนต้องเป็นเจ้าของ หนังสือพิมพ์ทั้งหมด จากนั้นหนังสือพิมพ์ภาษาจีนและหนังสือพิมพ์อินเดีย ตลอดจนสิ่งพิมพ์ของชนกลุ่มน้อย ไม่ได้รับอนุญาตให้เผยแพร่อีกต่อไป (Zawana , 2003)

อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงที่รัฐเป็นเจ้าของสื่อ รัฐบาล BSPP ล้มเหลวในการกระตุ้น พหุนิยมและการทำงานร่วมกันทางสังคมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์และรับฟังเสียงของพวกเขาอย่างจริงจังต่อความ คิดเห็น ความคิด และค่านิยม นอกจากนี้ยังล้มเหลวที่จะรวมกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งหมดของพม่าที่ในการปฏิสัมพันธ์ กับคนอื่น ความหลากหลายทางเชื้อชาติเป็นที่ยอมรับได้ก็ต่อเมื่อมันอยู่ในสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและ ก็มักจะลงเอยด้วยการตระหนักถึงพม่าว่าเป็นพี่ใหญ่ สื่อของรัฐนั้นละเลยในเรื่องเกี่ยวกับชาวมุสลิมและฮินดู ราวกับว่าพวกเขาไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ทั้งๆ ที่มีการเลือกปฏิบัติเป็นอย่างมากกับศาสนาและชาติพันธุ์ของชนกลุ่มน้อย แต่ความตึง เครียดระหว่างเชื้อชาติและศาสนานี้ไม่ได้อยู่บนดิน อันเนื่องมาจากความกลัวต่อการปราบปราม ยกเว้นในพื้นที่ สงครามกลางเมืองตามแนวชายแดน การประท้วงและความรุนแรงการไม่ได้เป็นตัวเลือกในช่วงเวลานั้น ตั้งแต่ ความมั่นคงและการจัดระเบียบทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเสริมสร้างการปกครองของชนกลุ่มหนึ่ง มาตรการเซ็นเซอร์ข่าวได้ถูกนำมาโดย BSPP เพื่อกรองเนื้อหาของสื่อที่อาจก่อให้เกิดการจลาจลของเชื้อชาติ ใดๆ สื่อถูกขังไว้โดยรัฐบาลเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งทุกอย่างที่ออกเป็นครั้งคราวโดยคณะกรรมการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงสื่อ ในชุดของคำสั่งที่ออกในปี 1970 PSB ห้ามเนื้อหาที่โจมตีหรือไม่สนใจหลักปฏิบัติของศาสนาใดๆ ในประเทศ รัฐบาลยังไม่ยอมให้ภาพการ์ตูนใดๆซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อเอกภาพบนความหลากหลายในหมู่ชาติ พันธุ์ต่างๆ (Zawana, 1978)

โดยทั่วไปกฎหมายสิ่งพิมพ์และสำนักพิมพ์ลงทะเบียน 1962 ถูกแทนที่ด้วยพระราชบัญญัติสื่อ (ลงทะเบียน) 1867 ที่หนังสือทุกเล่ม นิตยสารวารสาร เพลง และสคริปต์ภาพยนตร์ ต้องส่งไปตรวจก่อนที่ ออกอากาศ หรือในบางกรณีก่อนที่จะมีการจัดจำหน่าย (Iyer, 1999) หาก PSB กำกับให้สำนักพิมพ์ต้องส่ง สำเนาหนังสือก่อนตีพิมพ์ เท่ากับว่าสำนักพิมพ์ต้องทำตาม PSB ในการแนะนำเปลี่ยนแปลงหรือลบอะไรก็ตาม นอกเหนือจากกฎระเบียบที่เข้มงวด สิ่งพิมพ์และสำนักพิมพ์ต้องลงทะเบียนกับ PSB และต้องแสดงตัวว่า รับผิดชอบต่อสิ่งที่ผลิตเผยแพร่ออกไปทุกหน้า (Iyer, 1999)

กฎการเซ็นเซอร์ที่เข้มงวดมากที่สุดในโลกทำให้ความไม่สงบได้รับการควบคุมอย่างมีประสิทธิภาพ แต่มันไม่ได้ช่วยสร้างความสามัคคีในสังคม เมื่อ BSPP หยุดปกครองประเทศหลังจากที่ปี 1988 รัฐบาลทหารใหม่เลือกที่จะดำเนินนโยบายตามเดิม ในขณะที่นโยบายกึ่งประชาธิปไตยที่รุนแรงมากขึ้นในวัน เกือบเกี่ยวของรัฐบาลทหารพม่า SLORC และ SPDC สื่อยังถูกรักษาไว้เป็นอย่างดีเพื่อที่จะไม่เผยแพร่เนื้อหาที่ไม่ ดีของผู้คน ขณะที่กำลังฟื้นฟูการจัดระเบียบสังคม

สื่อในกว่าห้าทศวรรษที่ผ่านมาในยุคทหารไม่ได้มีโอกาสที่จะเรียนรู้ธรรมชาติสากลของสังคม แม้ว่าพม่าจะมีความหลากหลายอย่างมากก็ตาม หลักคิดที่กลัวชาวต่างชาติภายใต้นโยบายโดดเดี่ยวของ BSPP และการโฆษณาชวนเชื่อพิเศษของชาวพุทธพม่าของรัฐบาลทหารได้ส่งผลกระทบต่อสังคม (Steinberg, 2010) และอิทธิพลเชิงลบนี้สามารถเห็นได้ในสำนวนของแคมเปญต่อต้านมุสลิมระหว่างปี 2012-2013 ซึ่งตามมาด้วยการข่มขืนและฆาตกรรม Rakhine ในเดือนพฤษภาคม 2012

เมื่อทหารเปลี่ยนจากรัฐบาลเผด็จการไปเป็นรัฐบาลกึ่งพลเรือนอย่างเป็นทางการ สื่อที่ได้ตัว สำหรับการเปลี่ยนตัวเองเป็นประชาธิปไตย การเปิดภูมิทัศน์สื่อที่มีการออกแบบการปฏิรูปออกเป็นสามขั้นตอน (Hsan, 2012) ได้แก่ (1) ผ่อนคลายข้อจำกัดต่อสื่ออย่างเป็นขั้นตอน (2) ร่างกฎหมายใหม่เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ที่ ช่วยให้เสรีภาพสื่อมวลชนสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและใช้กฎหมาย (1962) แทน (3) เพื่อสนับสนุนภาคเอกชน ให้ใช้สื่ออย่างผสมกลมกลืนเพื่อส่งเสริมเสรีภาพ และความน่าเชื่อถือ และเสรีภาพ และความเป็นเหตุเป็นผล ภายใต้กฎหมายใหม่เกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ การผ่อนคลายนโยบายข้อจำกัดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการอย่างรวดเร็ว หลังจากการเลือกตั้งภายใต้รัฐบาลใหม่ในปี 2008

3.2 การควบคุมของรัฐและการเกิดขึ้นของสื่อชาติพันธุ์ในบริบทของความขัดแย้ง

รัฐบาลทหารพม่าซึ่งเข้ามาสู่อำนาจครั้งแรกในปี 1962 ได้ปราบปรามสื่อท้องถิ่นอยู่หลาย ทศวรรษ ภายใต้รัฐบาลทหาร ภาษาราชการและระบบการศึกษานั้นใช้ภาษาพม่าซึ่งพูดโดยคนส่วนใหญ่ในภาค กลาง โดยมีการห้ามไม่ให้มีการเรียนการสอนภาษาท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธุ์อื่นของพม่าซึ่งมีประมาณ 40 เปอร์เซ็นต์ ของประชากรจึงถูกตัดสิทธิ์การศึกษาและเขียนภาษาแม่ของพวกเขา ในช่วงปลายเดือนธันวาคม 2012 รัฐบาลปฏิรูปของประธานาธิบดีเต็งเส่งยกข้อห้ามในการเผยแพร่ข่าวในภาษาท้องถิ่น และเมษายน 2013 หนังสือพิมพ์รายวันก็ได้รับอนุญาตเป็นครั้งแรกในรอบสี่ทศวรรษที่ผ่านมา จนกระทั่งมากกว่าหนึ่งโหลที่ สื่อชาติพันธุ์ได้รับการจัดตั้งขึ้นในต่างประเทศเพื่อที่จะหลบหนีการควบคุมของรัฐบาล และส่วนใหญ่พวกเขา เขียนข่าวในประเทศผ่านเว็บไซต์ บล็อก และ Twitter สถานการณ์นี้ได้เปลี่ยนภาคส่วนการกระจายเสียงและ ภาคส่วนสิ่งพิมพ์อย่างมีนัยสำคัญ

ร้านขายหนังสือพิมพ์ในเมืองอย่างย่างกุ้งมีนิตยสารและหนังสือพิมพ์หลากหลายประเภท ภายหลังจากที่หนังสือพิมพ์รายวันที่ไม่ใช่ของรัฐสามารถออกจำหน่ายได้ในเดือนเมษายน ตลาดหนังสือพิมพ์ได้ เจริญเติบโตและมีหนังสือพิมพ์รายวันให้เห็นอยู่จาก 7 สำนักพิมพ์ แม้ว่าการจัดจำหน่ายในเขตชนบทจะ ประสบอุปสรรคจากเครื่องพิมพ์และระบบจัดจำหน่ายที่ล้าสมัย รวมถึงสภาพถนนที่เลวร้าย อย่างไรก็ตามพม่า

ยังคงมีการควบคุมสื่ออย่างเข้มงวดนับแต่ปี ค.ศ. 1962 อันส่งผลให้ภาคสื่อมวลชนมีลักษณะขบเซา พร้อมกับการล้มหายตายจากของสื่อเพื่อชนกลุ่มน้อย ในต้นเดือนสิงหาคม ค.ศ. 2013 รัฐมนตรีกระทรวงสารสนเทศ Aung Kyi ประกาศว่า พม่าขาดแคลนสิ่งที่เรียกว่า “รูปแบบสื่อมวลชนที่รับผิดชอบต่อสังคม” (socially responsible media model) โดยอ้างถึงการกระจายตัวของสื่อต่างๆที่ยังขาดความสมดุล

“เราพึ่งยกเลิกตัวแบบเผด็จการและตั้งเป้าสู่รูปแบบเสรีนิยม แต่ในขณะนี้ตลาดสื่อรวมศูนย์อยู่ตามเมืองใหญ่ๆอย่างย่างกุ้ง และมันตะเล่ย์ ทำให้การแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารขาดความสมดุล รูปแบบเสรีนิยมจึงยังไม่เหมาะสม เราควรยึดรูปแบบสื่อมวลชนที่รับผิดชอบต่อสังคมก่อน”

สื่อมวลชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยและมองว่าเป็นความพยายามของรัฐที่จะควบคุมสื่อทางอ้อม พร้อมทั้งโต้แย้งว่าการแพร่กระจายของข้อมูลข่าวสารไปสู่เมืองต่างๆ อย่างทั่วถึงจะสามารถเกิดขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขสื่อที่เป็นอิสระ รัฐบาลยังคงใช้อำนาจควบคุมสื่อท่ามกลางเสียงคัดค้านจากสภาสื่อของพม่า (Myanmar’s Interim Press Council – MPC) ที่ถูกตั้งขึ้นในช่วงปฏิรูปสื่อ MPC สนับสนุนหลักการกำกับดูแลตนเองแต่กระทรวงยังคงเจตนาหมิ่นในการควบคุมสื่อ โดยเฉพาะสื่อกระจายเสียง ในเดือนกรกฎาคม สภาล่างได้มีมติอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์เพื่อผ่านกฎหมายสิ่งพิมพ์ (Printer’s and Publisher’s Act) อันเป็นที่ถกเถียงกันอย่างกว้างขวางทั้งด้านเนื้อหาและวิธีการผ่านกฎหมาย เพราะกฎหมายได้ให้อำนาจกระทรวงสารสนเทศในการยกเลิกใบอนุญาตสิ่งพิมพ์ได้ไม่ว่าในกรณีใดๆ นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังคุ้มครองเรื่องการรักษาความสงบสุขของบ้านเมือง ซึ่งเปิดโอกาสให้รัฐเข้าแทรกแซงสื่อได้ตามอำเภอใจ เริ่มแรกรัฐมนตรีสารสนเทศได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะนำร่างของตนและร่างที่ผ่าน MPC ซึ่งมีการรับรองเสรีภาพของสื่อให้สภาพิจารณา แต่สภากลับได้รับเพียงร่างของรัฐมนตรี ในภายหลังพรรค NLD ได้อ้างว่า ไม่มีเวลาอ่านร่างโดยละเอียด และคิดว่าเป็นร่างที่ผ่านความเห็นชอบจาก MPC แล้ว ขณะนี้ MPC ยังคงหวังว่าสภาสูงจะปฏิเสธและตีกลับกฎหมายดังกล่าวลงมา

อีกข้อขัดแย้งหนึ่งระหว่างรัฐบาลกับสื่อมวลชน ได้แก่ เรื่องมาตรฐานทางจริยธรรมของสื่อมวลชน MPC ให้ความสำคัญกับการกำกับดูแลตนเอง รวมถึงการพิจารณาคดีสื่อมวลชนโดยศาลที่เป็นอิสระ ในกรณีที่มีการละเมิดมาตรฐานทางจริยธรรม เช่น การหมิ่นประมาท ในขณะที่รัฐมนตรีต้องการตัดสินใจเองหากพบว่าสื่อกระทําผิด

แม้ว่ากระทรวงสารสนเทศจะมีเจตนาหมิ่นที่ชัดเจนในการควบคุมสื่อมวลชนต่อไป แต่นับว่าสื่อมวลชนมีอิสระมากขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละวัน หนังสือพิมพ์มีการตีแผ่เนื้อหาต่อต้านการดำเนินงานของรัฐบาล แม้ว่าจะมีการหลีกเลี่ยงประเด็นที่มีความอ่อนไหวอยู่บ้างอย่างเรื่องงบประมาณของกองทัพ

สื่อกระจายเสียงมีอิสระในระดับที่น้อยกว่า เพราะรัฐบาลตระหนักดีถึงอิทธิพลของสื่อกระจายเสียงต่อการเมือง นอกจากนี้ผู้ที่ทำหน้าที่ร่างกฎหมายกระจายเสียงยังเดินทางไปศึกษาที่สิงคโปร์และมาเลเซียเซีย ซึ่งเป็นประเทศที่รัฐยังสามารถควบคุมสื่อได้ผ่านทางกฎหมายความมั่นคงภายใน และมองว่าเป็นตัวแบบที่เหมาะสมกว่าตัวแบบของไทยและฟิลิปปินส์ที่ให้อิสระแก่สื่อมวลชนในระดับที่สูงกว่า ในปัจจุบันนักเคลื่อนไหวเพื่อสื่อของชนกลุ่มน้อยไม่คาดหวังว่ารัฐบาลจะยอมให้มีสื่ออิสระเพื่อชนกลุ่มน้อย หรือรูปแบบการกระจายเสียงประเภทอื่นๆอย่างวิทยุชุมชน เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการมีความหวงหวัดถึงผลลัพธ์ทางการเมืองที่จะตามมาหากมีสื่อกระจายเสียงที่เป็นอิสระเกิดขึ้น

ตั้งแต่มีการปฏิรูปสื่อ มีการก่อตั้งสื่อสิ่งพิมพ์อิสระใหม่ๆเพื่อบริการประชาชนแต่ละชาติพันธุ์ ผู้บุกเบิกเหล่านี้กล่าวว่า พวกเขาต้องเผชิญกับความท้าทายหลากหลายรูปแบบ Nan Paw Gay โฆษกสำนักงานข่าวต่างประเทศของพม่า (BNI) Umbrella Group ที่มี 12 องค์กรสื่อเพื่อชนกลุ่มน้อยเป็นเจ้าของ กล่าวว่า แม้จะมีการยกข้อจำกัด แต่จำนวนของสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ยังมีน้อยเนื่องจากเผชิญอุปสรรคหลากหลาย:

"เราได้รับอนุญาตตามกฎหมายในการเผยแพร่หนังสือพิมพ์ในภาษาชาติพันธุ์เป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ปี 1962 แต่เราไม่สามารถพูดได้ว่าเรามีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางในขณะนี้" เธอบอกว่า "ไม่ใช่ทุกกลุ่มชนกลุ่มน้อยกำลังพิมพ์ที่นี่ [ในพม่า]"³⁰

ตุลาคม 2013 มีการก่อตั้ง 4 วารสารสำหรับชาติพันธุ์ภาษารายเดือนและรายปักษ์ในฉิ่น มอญ กะเหรี่ยง และรัฐกะเหรี่ยง สื่อชาติสำหรับพันธุ์เผชิญกับความยากลำบากของการเมืองเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน ข่าววารสารกะเหรี่ยง ผู้ให้บริการข้อมูลของชนกลุ่มน้อยที่ใหญ่ที่สุดของประเทศเท่านั้นที่สามารถเผยแพร่เดือนละครั้งได้เนื่องจากขาดเงินทุน พม่ามีสงครามกลางเมืองมานานกว่าทศวรรษ ทำให้ไม่มีโครงสร้างพื้นฐานสำหรับการผลิตหนังสือพิมพ์และวารสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงฤดูฝนก็แทบจะไม่ได้

การแจกจ่ายหนังสือพิมพ์ในเมืองที่ด้อยพัฒนาตามพื้นที่ต่างๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นสิ่งที่ทำนาย เธอกล่าวว่าการเพิ่มการรักษาความปลอดภัยสำหรับผู้สื่อข่าวชาติพันธุ์ยังเป็นที่น่ากังวลใจ ในขณะที่ความตึงเครียดระหว่างรัฐบาลและกลุ่มกบฏชาติพันธุ์ยังคงมีอยู่ แม้จะมีคำสั่งหยุดยิงแล้วก็ตาม อีกปัญหาโครงสร้างเกี่ยวกับความจริงที่ว่าเนื่องจากการปราบปรามการศึกษาชาติพันธุ์นั้นทำให้ความสามารถในการอ่านภาษาชาติพันธุ์ค่อนข้างต่ำในหมู่ประชากรปกติ ในฐานะหัวหน้าบรรณาธิการของสำนักข่าวอิสระมอญ (Nai Kasauh Mom) อธิบายว่า:

"แม้ว่าเราจะมีพิมพ์ในภาษามอญ แต่มีเพียงร้อยละ 20 ของประชากรมอญเท่านั้นที่สามารถอ่านภาษามอญออก ดังนั้นเราจึงสามารถขายหนังสือพิมพ์ของเราได้เฉพาะในบางสถานที่ในรัฐมอญเท่านั้น ซึ่งมีโรงเรียนมอญแห่งชาติอยู่"³¹

สำนักข่าวอิสระมอญ ได้ย้ายจากประเทศไทยไปยังเมืองหลวงของรัฐมอญมะละแหม่งในเดือนเมษายนปี 2013 และในขณะนี้ได้จัดพิมพ์หนังสือพิมพ์รายเดือนประมาณ 3,000 ฉบับ

ในแง่ของปัญหาโครงสร้างเหล่านี้ทำให้สื่อที่ออกอากาศมีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โครงสร้างพื้นฐานและความสามารถในการอ่านไม่ได้ส่งผลกระทบต่อต่อการแพร่กระจาย อย่างไรก็ตามในขณะนี้ก็ยังไม่ชัดเจน ถ้ามีการอนุญาตให้มีกระจายเสียงเสียงสื่อชาติพันธุ์

นโยบายของรัฐบาลพม่าที่มีต่อสื่อของชนกลุ่มน้อยยังมีลักษณะคลุมเครือ กองทัพพม่าพยายามสกัดกั้นวิทยุ Laiza FM ที่เป็นของชนกลุ่มน้อยคะฉิ่นโดยการออกอากาศบนคลื่นความถี่เดียวกัน และโจมตีบล็อก (blog) ของกลุ่มคะฉิ่นที่มีเนื้อหาเรียกร้องอิสรภาพ อย่างไรก็ตามรัฐบาลทราบดีว่าต้องพึ่งพาสื่อมวลชนเพื่อชนะการเลือกตั้งระดับชาติในปี ค.ศ. 2015 กระทรวงสารสนเทศจึงมีโครงการก่อตั้งสถานี "Union Television Channel" ขึ้นใหม่ในเดือนกันยายน ค.ศ. 2013 โดยสถานีดังกล่าวจะออกอากาศรายการเกี่ยวกับวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมดั้งเดิมเป็นหลัก รวมถึงสถานการณ์ปัจจุบันของชนกลุ่มน้อยต่างๆ อันได้แก่ คะฉิ่น (Kachin) กะยา (Kayah) คายิน (Kayin) ชิน (Chin) มอญ (Mon) ระไข่ (Rakhine) และฉาน ในหมวดที่ 2 ของร่างพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะได้บัญญัติให้องค์การกระจายเสียงและ

³⁰ The Irrawaddy, October 31, 2013.

³¹ The Irrawaddy, October 31, 2013.

แพร่ภาพสาธารณะมีรายการที่เป็นภาษาของชนกลุ่มน้อย อย่างไรก็ตามร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวยังคงเป็นที่ถกเถียงกันอยู่ในขณะนี้

3.3. บทบาทของรัฐต่อสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้งและก่อนความขัดแย้ง

ตั้งแต่จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงไปเป็นประชาธิปไตย นักการเมืองพม่าจากทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายตรงรู้วาทลักษณ์คือความเร่งด่วนสูงสุดสำหรับการปฏิรูปประชาธิปไตย (Huiying และ Wang, 2013)³² ภาคประชาสังคมและสื่อ ต้องการให้รัฐบาลเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมหลักนิติธรรมตามคำนิยามรายงานสหประชาชาติเกี่ยวกับหลักนิติธรรมและการเปลี่ยนผ่านระบอบยุติธรรมในช่วงความขัดแย้งและหลังความขัดแย้งในสังคม โดยหลักนิติธรรมหมายถึง หลักการของการกำกับดูแลสำหรับทุกสถาบันการศึกษาและหน่วยงาน ทุกภาครัฐและเอกชน รวมทั้งรัฐเองก็ต้องมีความรับผิดชอบต่อหลักนิติธรรมที่มีการประกาศต่อสาธารณะ มีผลบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกันและมีอิสระในการตัดสินใจ และมีความสอดคล้องกันกับบรรทัดฐานสากลของสิทธิมนุษยชน มันต้องเป็นมาตรการเพื่อให้แน่ใจว่าการยึดมั่นในหลักการของกฎหมายสูงสุดนั้นมีความเสมอภาคกัน กฎหมายน่าเชื่อถือ มีความเป็นธรรมในการใช้กฎหมาย มีการแบ่งแยกแยกอำนาจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ความแน่นอนทางกฎหมาย มีความโปร่งใสตรวจสอบได้

ในทางตรงกันข้าม รูปแบบอื่นของการปกครอง "หลักนิติธรรม" หมายถึงสถานการณ์ที่ไม่มีใครได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายเป็นพิเศษที่กำหนดโดยรัฐบาลไม่ว่าจะเป็นธรรมหรือไม่ก็ตาม รัฐบาลใช้กฎหมายในวิธีที่สะดวกที่สุดสำหรับพวกเขาในการปกครองรัฐต่างๆ หมายความว่าพวกเขาเป็นผู้ตั้งกฎและพวกเขาเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด พวกเขาใช้กฎหมายเพื่อตอบสนองความต้องการของตัวเอง ซึ่งในกรณีนี้กฎหมายเป็นเครื่องมือของรัฐบาล (AHRC, 2011)

แม้ว่าผู้นำรัฐบาลพม่าประกาศว่าพวกเขาให้ความสนใจอย่างจริงจังที่จะปฏิรูประบบศาล แต่สถาบันต่างๆนั้นไม่สามารถทำได้ อีกทั้งขาดความตั้งใจทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ไม่เพียงแต่กฎหมาย ตัวผู้ปกครองเองเผชิญกับความท้าทายภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่รุนแรง ขณะที่การปฏิรูปนั้นเกิดขึ้นเร็วเกินไปและมากเกินไป ในขณะที่กฎหมายเก่า และสถาบันที่คุกคามเสรีภาพในการแสดงออกยังไม่อยู่ แต่กระนั้นความพยายามที่จะนำหลักนิติธรรมยังไม่รวดเร็วเพียงพอ ภายใต้สถานการณ์นี้ ชุดของความขัดแย้งทางโลกระหว่างศาสนาอิสลามพุทธศาสนาเกิดขึ้น ตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของปี 2012 คำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังและการโจมตีชนกลุ่มน้อยมีการเผชิญหน้ามากขึ้นในรูปแบบต่างๆ จุดเริ่มต้นผู้เล่นจากทั้งสื่อกระแสหลักและ social media ตระหนักถึงผลกระทบความรุนแรงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมน้อยเกินไปและการรายงานข่าวของพวกเขาถูกรวบงำด้วยความกลัวชาวต่างชาติต่อประชากรมุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรฮิงยา สื่อ ของประชาชน รวมทั้ง Facebook และ Blog ผลิตข้อความที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง มันจึงเป็นเรื่องยากที่จะรักษา ความสงบสุข (Eleven, 2013a)

ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ คำถามที่จะถูกถามในพื้นที่สาธารณะคือ พม่ามีกฎที่แข็งแกร่งพอที่จะลดคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังของสื่อและบุคคลได้หรือไม่? ถ้าไม่ สูตรของกฎหมายใหม่และสถาบันจำเป็นหรือไม่? เมื่อรัฐไม่สามารถจัดการความปลอดภัยให้ดีเพียงพอสำหรับพวกเขา อะไรเป็นกลไกที่ดีที่สุดที่จะหยุดการมีส่วนร่วมเชิงรุกของสื่อที่นำไปสู่ความรุนแรงได้?

กฎระเบียบส่วนใหญ่ที่รัฐบาลอังกฤษเป็นผู้แนะนำเพื่อสำหรับควบคุมการต่อต้านการเป็นอาณานิคม ซึ่งรวมถึงสื่อที่ได้รับการแก้ไขให้มีข้อห้ามมากขึ้นภายใต้ยุคก่อนอิสราเอลทหารปกครอง (Iyer, 1999) เครื่องมือทางกฎหมายเก่าๆทั้งหมดเหล่านี้จะต้องมีการยกเลิกหรือแก้ไข นอกจากนี้กฎหมายและ

³² ประธานาธิบดี Thein Sein ได้เน้นย้ำความสำคัญของหลักนิติรัฐ (Rule of Law) ทุกครั้งที่กล่าวปราศรัยประจำเดือน

สถาบันต่างๆได้รับการดูหมิ่นจากประชาชนเป็นจำนวนมาก กำลังรอคอยถึงจุดสิ้นสุด ในขณะที่ร่างกฎหมายใหม่กำลังถกเถียงกันในรัฐสภา ซึ่งร่างกฎหมายใหม่ไม่ตีพอสสำหรับพม่า รายงานการประเมินหลักนิติธรรมของพม่า³³ เห็นว่าพม่ายังคงต้องการการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมพร้อมกับความเคารพต่อหลักนิติธรรมที่คนพม่าได้เห็นกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายเป็นศัตรู ตามประสบการณ์ที่เข้มข้นของพวกเขาที่รัฐบาลทหารในอดีตที่ผ่านมา รายงานฉบับนี้มีข้อเสนอแนะว่าการปฏิรูปจำเป็นที่จะชักจูงผู้คนให้เชื่อว่ากฎหมายนั้นจะปกป้องพวกเขามากกว่าเป็นการข่มขู่พวกเขาเพิ่มเติม ในสมัยที่อยู่ภายใต้การปกครองของทหาร กฎหมายเผด็จการทำลาย ชีวิตของฝ่ายตรงข้ามทางการเมือง ซึ่งรวมถึงบุคลากรสื่อมวลชน ในมุมมองของรัฐบาลถือว่าเป็นสิ่งสำคัญต่อพฤติกรรมความเป็นผู้นำรัฐและเป็นการละเมิดการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ

สอดคล้องกับการปรับกฎหมายการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง สถาบันต้องการกฎหมายนี้เช่นกัน ชุดของการเปลี่ยนแปลงสถาบันเกิดขึ้นแล้วสำหรับอนาคตของสื่อพม่า อย่างไรก็ตามยังห่างไกลความสำเร็จ ในวาระแรกของรัฐบาลใหม่ก็อาจจะไม่ได้มีโอกาสในการผลิตกลไกใหม่ของกฎหมายและสถาบันสำหรับทุกๆ ด้านของสื่อ ในขณะที่เดียวกันมีปัญหาเร่งด่วนเช่นการต่อต้านพวกหัวรุนแรงเพื่อจะป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงมากขึ้น ในขณะที่มีการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกไม่รวดเร็วพอ การเพิ่มขึ้นของความรุนแรงกลายเป็นด้านมืดของการเปลี่ยนแปลง ระบบเก่าของ "หลักนิติธรรม" กลายเป็นที่ยอมรับไม่ได้ในทางพื้นฐานทางศีลธรรม ในขณะที่ประสิทธิภาพของ "หลักนิติธรรม" ยังไม่พร้อม

3.4 การถือกำเนิดของลัทธิหัวรุนแรงในสื่อออนไลน์และการกำกับดูแลโดยรัฐ

เมื่อความขัดแย้งทางโลกระหว่างมุสลิมและพุทธศาสนาเกิดขึ้นในพม่า ขั้นตอนการปฏิรูปเหล่านี้ยังคงห่างไกลจากความสำเร็จ สื่อกระโจนเข้าสู่ความขัดแย้งระหว่างโรฮิงยาและยะโฮอย่างมีอารมณ์ สื่อไม่มีเวลามากที่จะเรียนรู้วิธีที่จะเป็นประชาธิปไตย ซึ่งความขัดแย้งได้เริ่มที่จะไหม้เป็นไฟแล้ว ในขณะที่สื่อยังไม่พร้อมสำหรับเหตุการณ์ความขัดแย้ง แต่ความขัดแย้งได้เข้ามาอยู่ในห้องข่าวและส่งผลกระทบต่อผู้ชมในการศึกษาการสนับสนุนสื่อระหว่างประเทศ สื่อของรัฐพม่าสะท้อนภาพสื่อที่ "ไม่มีจริยธรรมไม่มีมาตรฐาน" กล่าวได้ว่า นโยบายการเซ็นเซอร์ที่เข้มข้นและการบีบบังคับกว่าห้าทศวรรษที่ผ่านมาได้ทำให้บรรณาธิการไม่รับผิดชอบต่อจริยธรรม แต่รับผิดชอบต่อคณะกรรมการตรวจสอบสื่อ (เซ็นเซอร์) แทน

แต่การผ่อนคลายนโยบายการเซ็นเซอร์ในมิถุนายน 2011 หมายความว่าความรับผิดชอบของสื่อมืออาชีพในขณะนี้จะเปลี่ยนจากรัฐไปเป็นนักข่าว สื่อจะต้องเผชิญกับการตรวจสอบข้อเท็จจริงมากขึ้นจากประชาชนและต้องสามารถเชื่อถือได้ ในกรณีส่วนใหญ่องค์กรสื่อยังมีมือใหม่และไม่มีประสบการณ์ อีกความหมายหนึ่ง สื่อพม่าในปัจจุบัน - แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา - ยังคงอยู่ในขั้นแรกเริ่ม (IMS, 2012, p-22)

ส่วนหนึ่งของผลการศึกษา IMS นั้นขาดความแม่นยำ เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้อาศัยข้อมูลจากการสัมภาษณ์เป็นอย่างมาก โดยจำนวนของผู้ตอบคำถามมีจำกัด อีกทั้งยังขาดการวิเคราะห์เนื้อหาที่เพียงพอ ภาพของสื่อพม่าไม่ได้สะท้อนภาพรวมของมาตรฐานสื่อพม่าอย่างแท้จริง แต่ความจริงก็ไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าสื่อบางที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องจริยธรรมและบรรทัดฐานของความเป็นธรรมอย่างจริงจังซึ่งมีการละเมิดด้วยเหตุผลหลายประการ

เมื่อเทียบกับสื่อสิ่งพิมพ์ social media จะรองรับพวกหัวรุนแรงมากกว่า ตามการโพสต์ของแต่ละบุคคล การ comment และการกด like ใน Facebook แทบจะไม่สามารถควบคุมอะไรได้เลย แม้แต่

³³ Myanmar Rule of Law Assessment by New Perimeter, Perseus Strategies, and the Jacob Blaustein Institute for the Advancement of Human Rights which is accessible at www.burmalibrary.org/docs15/Myanmar-Rule-of-Law-Assessment-3-5-13.pdf

อินเทอร์เน็ตในประเทศพม่าก็ตาม การสำรวจล่าสุด สัดส่วนของผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในพม่ามีเพียงเจ็ดเปอร์เซ็นต์ ของประชากร การขยายตัวของกรรงานข่าวผ่านอินเทอร์เน็ตก่อให้เกิดการเจริญเติบโตของสื่อออนไลน์และ social media ที่ได้รับมักจะได้รับการยกเว้นจากการเซ็นเซอร์ก่อนการตีพิมพ์ การเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ล่าช้า และระบบการตรวจสอบของรัฐบาลที่ผ่านมา ทำให้การขยายตัวของสื่อประชาชนลดลง (Crispin, 2007)

ในขณะที่จำนวนมีบัญชีปลอมและบัญชีที่ไม่มีรายละเอียดเป็นจำนวนมาก มันจึงเรื่องยากสำหรับ ผู้อ่านที่จะแยกแยะกระทุ้เหล่านี้ว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ ในกรณีของการต่อต้านโรฮิงยา และการรณรงค์ ชาตินิยมตามรูปแบบนาซี และคู่แข่งของพวกเขา ผลกระทบของข่าวลือผ่าน social media เป็นสิ่งที่น่ากลัว ขณะนี้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศกล่าวว่ามีกว่า 800,000 บัญชี ที่มีการใช้ชื่อปลอม รัฐมนตรีช่วยยืนยันว่า ข้อมูลอันตรายของสื่อที่ขาดความรับผิดชอบคือ "บางคดีอาญาขนาดเล็กอาจกลายเป็นจลาจลทางศาสนาเพราะ คนสามารถเข้าถึง social media ได้"

นอกจากนี้กลุ่มพระสงฆ์หัวรุนแรง 969 ได้ใช้ Facebook เป็นเครื่องมือในการชักจูง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เครือข่ายพระภิกษุสงฆ์หัวรุนแรงได้กระจายข้อความการรณรงค์ต่อต้านมุสลิมผ่านบัญชี Facebook ถึงแม้ว่าหลักศาสนาพุทธห้ามทำแบบนี้ก็ตาม ผู้นำของ 969 U Wirathu ได้โพสต์ข้อความผ่าน Facebook ส่วนใหญ่ การโพสต์และความคิดเห็นของเขานั้นจะเป็นความกลัวที่ไม่มีมูลความจริงเกี่ยวกับ อิสลาม ซึ่งอัตราการเกิด ระหว่างผู้หญิงพม่ากับคนมุสลิมเพิ่มขึ้นทุกปี (Zarni , 2013) บางโพสต์มีการกล่าวหา ว่าชาวมุสลิมมีความตั้งใจที่จะรุกรานศาสนาของคนส่วนใหญ่ ตัวอย่างเช่นใน 16 เมษายน 2013 หนึ่งในบันทึก ของเขาเขียนกล่าวหาว่าร้านค้าสิ่งทอที่ชาวมุสลิมเป็นเจ้าของใกล้ๆ กับตลาด Mingalar พิมพ์รูปเจดีย์ลงบน เสื้อผ้า เขายังกล่าวหาต่ออีกว่านี่เป็นธุรกิจครอบครัวมุสลิม ซึ่งมีเจตนาขายผ้าขึ้นเพื่อดูถูกพระพุทธรเจ้า เป็นผล ให้ร้านค้าสิ่งทอมีการประชุม แกล้งข่าวทันทีและอธิบายกับผู้สื่อข่าวว่าสินค้านำเข้าจากประเทศไทยและไม่ได้ เป็นผลิตภัณฑ์ของตัวเอง³⁴ พวกเขาอ้างชี้แจงอีกว่าเป็นธุรกิจของครอบครัวมุสลิม ไม่มีความตั้งใจที่จะทำลาย ศักดิ์ศรีของใครคนใดคนหนึ่ง

นอกเหนือจากการวิจารณ์ในท้องถิ่นอย่างกว้างขวางต่อพระสงฆ์หัวรุนแรง³⁵ กลุ่มวิกฤตการณ์ ระหว่างประเทศ (ICG) ยังประณามต่ออีกว่าการตอบสนองจากหน่วยงานรัฐนั้นไม่เพียงพอ ในขณะที่ ICG ยอมรับความจริงที่ว่าผู้นำรัฐบาลและตำรวจตระหนักถึงความร้ายแรงของสถานการณ์และกำลังดำเนินการเพื่อ แก้ไขปัญหาการใช้ความรุนแรงบนดิน แต่สงครามในไซเบอร์นั้นแก่การจัดการ นโยบายขัณฑ์ธรรมของ ประธานาธิบดีเกี่ยวกับการเหยียดสีผิวยังมีผลต่อคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังบนโลกไซเบอร์ทั้งสองฝั่ง ชาว พุทธและมุสลิม (ICG,2013)

ในความเป็นจริงกฎหมายที่มีอยู่ในประเทศพม่าสามารถใช้ในการดำเนินการกับการแสดงออก เกี่ยวกับความคลั่งไคล้ทางศาสนาแบบสุดโต่งและการยั่วยุ ในประมวลกฎหมายอาญาของ ประเทศพม่าบทที่ XXII ระบุค่าปรับทางอาญาของการข่มขู่ ดูถูกและความน่ารำคาญในมาตราที่ 505 (C) มาตรา 505 ไว้อย่าง

³⁴ มันเป็นเรื่องจริงมากที่ครอบครัวของผมทำร้านสิ่งทอ ผมเองเห็นชนิดของผ้าที่หลายต่อหลายครั้ง บ้านครอบครัวของฉันที่นับถือศาสนาพุทธยังใช้ผ้าที่มีการออกแบบเจดีย์นี้กับ ปลอกหมอน ฯลฯ พระภิกษุสงฆ์หัวรุนแรงพยายามที่จะใช้กรอบเชิงลบที่ว่าศาสนาของชาวมุสลิมเป็นภัยอันตรายและภัยคุกคาม แต่ต่อสื่อได้ติดตามเรื่องราวและเปิดเผยความ จริงตามที่ชี้แจงโดยเจ้าของร้าน

³⁵ ใน Facebook พระสงฆ์หัวรุนแรงอย่าง U Wirathu ได้รับการสนับสนุนส่วนใหญ่มาจากประชากรที่ไม่มีการศึกษา เมื่อพวกเขาโพสต์จึงมีการสะกดคำผิดเป็นจำนวนมาก แต่ยังมี บางคนพยายามที่จะป้องกันไม่ให้เกิดข้อความที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังอย่างชัดเจนและบางครั้งส่งผลให้เกิดการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้ที่สนับสนุนและบรรดาผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์ เขา

ชัดเจนว่าใครก็ตามที่ทำให้การเผยแพร่หรือกระจายคำสั่งใด ๆ ข่าวนี้อหรือเจตนาที่จะปลุกกระดม หรือแนวโน้มที่จะปลุกกระดม ต่อผู้อื่นหรือชุมชนใด ๆ จะต้องระวางโทษจำคุกถึงสองปีหรือทั้งปรับทั้งจำ (Eleven, 2013)

นอกจากนี้คำปรับต่อกระทำผิดทางศาสนาระบุไว้ในบทที่สิบห้ามาตรา 295 ว่า "ใครก็ตามที่ทำลายความเสียหายใด ๆ ต่อสิ่งบูชา หรือวัตถุใด ๆ ที่ถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ โดยชนชั้นหรือใครก็ตาม ซึ่งมีความตั้งใจที่ดูถูกศาสนาใด ๆ ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคล จะถูกพิจารณาว่าเป็นการทำลายล้างก่อให้เกิดความเสียหาย เป็นดูถูกศาสนา จะได้รับการลงโทษซึ่งอาจขยายไปถึงสองปีหรือปรับ หรือทั้งจำทั้งปรับ" ตามกฎหมาย

นอกเหนือจากแนวปฏิบัติทางอาญาเหล่านี้ ยังมีเครื่องมืออื่น ๆ อีกที่รัฐนำมาใช้สำหรับการปิดปากฝ่ายตรงข้าม กฎหมายบางส่วนเหล่านี้ เดิมมาจากช่วงยุคอาณานิคมและสังคมนิยม ภายใต้ชื่อของการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ รัฐบาลทหารมีความพยายามเล็กน้อยในการแก้ไขกฎหมายอาณานิคมบางส่วน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อควบคุมกบฏพื้นเมืองต่อจักรวรรดิอังกฤษ สำหรับคนอื่น ๆ พวกเขายังเพิ่มบทกฎหมายให้มีความเข้มงวดเพิ่มมากขึ้น หลังจากที่มีการปฏิรูปเริ่มขึ้น ฝ่ายนิติบัญญัติของรัฐบาลใหม่ได้รับมอบหมายในการเรียกกฎระเบียบเหล่านี้มาแก้ไขเพิ่มเติม หรือร่างกฎหมายใหม่เพื่อมาแทนกฎหมายเดิม (ICG , 2012) กฎหมายหลายข้อเป็นอาวุธของระบบเผด็จการในการป้องกันการรุกรานของ เทคโนโลยีสากล กลไกของการควบคุมนั้นมีข้อห้ามที่ไม่สมจริง แม้แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐเองก็ไม่สามารถนำไปปฏิบัติใช้ในการควบคุมประชาชนได้จริง (Fuller , 2012) ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติไร้สายและ โทรเลขของพม่า (1933) ซึ่งเป็นที่รู้จักโดยรัฐบาลอังกฤษและมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดย SLORC ในปี 1995 และปี 1996 ป้องกันห้ามไม่ให้อุปกรณ์ โทรเลข ใดๆ ที่มีไว้ในครอบครองต่อกับวิทยุ โมเด็ม คอมพิวเตอร์ เครื่องโทรสาร และสัญญาณดาวเทียม หากไม่ได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการ พระราชบัญญัติโทรทัศน์และวิดีโอ (1995) ซึ่งเจ้าของ โทรทัศน์ เครื่องบันทึกเทป วิดีโอ และเคเบิลทีวี ได้รับใบอนุญาตจากระทรวง การสื่อสาร โดยกรมไปรษณีย์แห่งชาติ สามารถควบคุมกระบวนการผลิตและการจัดจำหน่ายวัสดุโทรทัศน์เท่านั้น (Deeds, 2009); กฎหมายพัฒนาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์ (1996) กำหนดให้ผู้ใช้ต้องได้รับอนุญาตจากระทรวง การสื่อสารก่อนที่จะใช้นำเข้าหรือครอบครองอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (Deeds, 2009 ; Ho, 2008) กฎหมาย ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2004) กำกับดูแลข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ ที่คนที่มีชื่อเสียงหลายคนและนักการเมือง เช่น Zaganar, Nay Phone Latt และ Zaw Latt Thet Htwe ถูกจับและถูกขังเป็นระยะเวลานาน ด้วยข้อหาการใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของรัฐ (Than, 2009) อย่างไรก็ตามตอนนี้คำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังสามารถทำได้อย่างอิสระ ในขณะที่กฎหมายเหล่านี้งานไม่ได้แล้ว Muang Zarni นักวิชาการชาวพม่าที่ถูกเนรเทศกล่าวว่าในแง่ของความจริงที่ว่าพม่า/รัฐบาลทหาร มีประวัติการใช้ประโยชน์จากอคติทางศาสนาและชาติพันธุ์ในสังคมหลายเชื้อชาติ สำหรับจุดหมายทางการเมืองและยุทธศาสตร์ของพวกเขา รัฐบาลตั้งแง่ต้องการแพร่กระจายความรู้สึกรอคอยต่อต้านชาวมุสลิมในสังคมเพื่อจุดหมายทางการเมืองของตัวเอง รวมทั้งความคิดที่ว่าประชาชนจะไม่ปลอดภัยหากไม่ปกครองด้วยเผด็จการ ในทำนองเดียวกัน คนอื่น ๆ ที่มีส่วนร่วมในการศึกษาครั้งนี้ยังช่วย วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลว่าไม่ได้ทำหน้าที่เพียงพอในการจัดการกับสถานการณ์ความรุนแรง

บางคิดว่าการระบอบของความขัดแย้งทางเชื้อชาตินั้นเป็นการวางแผนโดยเจตนาโดยกลุ่มคนบางคน แม้ประธานาธิบดีพม่าประธานก็เป็นหนึ่งในนั้น เขายอมรับต่อสาธารณะถึงการโจมตีหมู่บ้านชาวมุสลิมอย่างรุนแรงในตุลาคม 2013 ว่าตรงกับระหว่างที่เขาเมาเยื่อน ความขัดแย้งทั้งหมดที่เกิดขึ้นใน Meikhtila, Okkan, Lashio และ Kantbaloo มีรูปแบบเดียวกันหมดราวกับว่ามีแผน เลขานุการ

สภาการหนังสือพิมพ์ยังกล่าวว่า "ผมสงสัยมากกว่ามันไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ"³⁶ ในเดือนกันยายน 2013 โฆษกสำหรับพรรคฝ่ายค้าน สันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย Nyan Win มีความคิดเห็นแบบเดียวกัน เขากล่าวว่า "เราเชื่อว่ามีมือที่มองไม่เห็นอยู่เบื้องหลัง มันไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะบอกว่าใครเป็นใคร. มันไม่ได้เป็น ความขัดแย้งระหว่างศาสนาพุทธและศาสนาอิสลาม แต่เราคิดว่าบางคนกำลังสร้างสถานการณ์" (Eleven, 2013b)

Eleven Media ยังรายงานว่าการกระทำส่วนใหญ่เหล่านี้มีลักษณะทั่วไปและสาเหตุที่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความพยายามในการข่มเหงผู้หญิงท้องถิ่น เช่น การข่มขืนและการแพร่กระจายของข่าวลือที่ ไม่มีมูล ความจริง ความขัดแย้งส่วนใหญ่จะกลายเป็นเรื่องใหญ่ เมื่อไม่สามารถควบคุมการรวมตัวของฝูงชนและใช้ความรุนแรงกับประชาชนชาวมุสลิมในท้องถิ่น การกำเนิดจลาจลในหลายสถานที่ จากยะไข่ถึง Meiktila และเมืองอื่นๆ ในแคว้น Mandalay และบางเมืองในแคว้นหงสาวดี Lashio ในรัฐฉาน และ Kantbalu เมือง Sagaing มีประวัติศาสตร์ความขัดแย้งร่วมกัน อย่างไรก็ตามใน ช่วงปลายเดือนมิถุนายน ปี 2013 โฆษกรัฐบาลพม่า รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ ปฏิเสธว่ารัฐบาลพม่าและกองทัพไม่ได้อยู่เบื้องหลังในการ ยุ่วยุให้เกิดความขัดแย้งทางศาสนา "รัฐบาลมุ่งมั่นในการเป็นประชาธิปไตยของประเทศ มีความพยายามที่จะ เปลี่ยนสังคมพม่าไปเป็นประชาธิปไตย จะไม่การย้อนกลับ เพียงแค่เดินไปข้างหน้า แต่เมื่อมีปัญหา [นั่นคือ ความขัดแย้งทางศาสนาในประเทศ] เกิดขึ้นก็ ถูกกล่าวหาว่าผู้อยู่เบื้องหลัง สิ่งที่น่าอนงก็คือ รัฐบาลและ กองทัพไม่มีเหตุผลที่จะสร้างความขัดแย้ง" เขาประกาศ ในการแถลงข่าว (Eleven, 2013c) ในทำนองเดียวกัน ข้าราชการจากศูนย์สันติภาพพม่าได้ปฏิเสธว่ารัฐบาลไม่ได้อยู่เบื้องหลัง³⁷ ศูนย์สันติภาพพม่ากล่าวว่าคนไม่ได้ มีเพียงแค่ความอ่อนไหวต่อความขัดแย้งอันเนื่องมาจาก การขาดการศึกษาในการตอบสนองต่อวิธีการใช้ความรุนแรง ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้ มันเป็นเรื่องไม่น่าแปลกใจที่หนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ ซึ่งดำเนินการโดยนักข่าว รุ่นใหม่จะสับสนและหลงกับการแปลความหมาย ของสิ่งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ความขัดแย้ง³⁸

แม้จะไม่มีหลักฐานในการสนับสนุนทฤษฎีสุมรู้ร่วมคิดของเขา แต่มีการวิพากษ์วิจารณ์ต่อรัฐบาล เป็นอย่างมากที่ปล่อยให้คำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังได้อย่างอิสระ โดยไม่ต้องขบเซตใดๆ มันเป็น ความจริงว่าคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังพูดยังคงเกิดขึ้นศาล แม้ว่าจะมีกฎหมายที่กำหนดไว้สำหรับการ ปกครองที่มีประสิทธิภาพของระบอบเผด็จการในอดีต กฎหมายทั้งหมดเหล่านี้ยังไม่ถูกยกเลิกหรือแทนที่ด้วย กฎหมายใหม่

อย่างไรก็ตาม มันจะไม่เป็นธรรมดาที่เห็นว่า social media มีแต่ข้อเสียเพียงอย่างเดียว ควรให้ ความดีความชอบแก่ social media ในการเปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาธิปไตยของประเทศด้วย ทั้งๆ ที่มีผลกระทบที่ไม่ดีของผู้ใช้ขาดความรับผิดชอบทาง แต่ Facebook กลับเป็นกลไกสำคัญของการ เปลี่ยนแปลงไปสู่ประชาธิปไตยที่ผ่านมา พื้นที่สาธารณะออนไลน์นั้นประชากรกลุ่มเล็กเข้ามามีส่วนร่วมแต่กลับ มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ผู้นำใหม่ ในฐานะที่เป็นผู้กำหนดนโยบายพยายามที่จะตอบสนอง โดยตรงกับนักวิจารณ์จาก Facebook กับนโยบายทางเศรษฐกิจและสังคมของเขา เพื่อให้เป็นโปรดปรานของ ประชาชนทั่วไป ตัวอย่างเช่น ในเดือนกันยายนรัฐบาลพม่าวางแผนที่จะเฉลิมฉลองไม่ใช้รถยนต์ในย่างกุ้ง พร้อมกับ 1500 เมืองทั่วโลก แต่เกิดความโกลาหลของประชาชนกับความคิดนี้ใน social media และในที่สุด รัฐบาลต้องยกเลิกแผนดังกล่าว คนใช้ Facebook ชี้ให้เห็นว่ามันเป็นเรื่องไร้สาระมากที่ห้ามคนใช้รถยนต์ เนื่องจากระบบขนส่งสาธารณะในพม่าแย่งแย่งอยู่

³⁶ สัมภาษณ์กับเลขานุการสภาการหนังสือพิมพ์ เมื่อ 15 สิงหาคม 2013

³⁷ มันได้รับการกล่าวถึงในการสัมภาษณ์กับผู้ไกล่เกลี่ยชั้นนำจากศูนย์สันติภาพพม่าและเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการที่ปรึกษา การสัมภาษณ์ได้ดำเนินการในเดือนสิงหาคม ก่อนที่ประธานาธิบดีจะถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ทำให้สถานการณ์ในยะไข่รุนแรง จากความบังเอิญที่การเดินทางของเขาไปยังเมืองท้องถิ่นเกิดขึ้นพร้อมเหตุการณ์ความขัดแย้ง

³⁸ The weakness of the media in dealing with conflict issues is also confirmed in an interview with Kyaw Thu from Paung Ku.

การสื่อสารโดยตรงระหว่างสำนักงานรัฐมนตรีและผู้ใช้ ได้สร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การพัฒนาล่าสุด social media พิสูจน์ว่ามันสามารถนำไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยการเสริมสร้างพื้นที่สาธารณะ ซึ่งตั้งอยู่บนความซับซ้อนและความต้องการจากสื่อของประชาชนที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่าสามารถโต้ตอบได้ทันทีและได้สร้างรูปแบบเฉพาะ ของการขยายตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาเกิดวิกฤต มีการอภิปรายเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติทางศาสนาทางศีลธรรมบนดินในด้านหนึ่งมีกรบ Facebook เพิ่มขึ้น ต่อสู้กับผู้อื่น ขึ้นอยู่กับความแตกต่างทางศาสนา โดยเฉพาะ ใน page ของพวกรุนแรง เช่น Facebook ของ U Wirathu ซึ่งเป็นเรื่องธรรมดาที่ จะเห็นการด่าทอล้อเลียนชาวมุสลิม ภาพต่อไปนี้เป็นรูปถ่ายโดยบุคคลที่นาม Kyaw ariyan ariyan เป็นชื่อเดิมของอาระและ แสดงให้เห็นถึงอำนาจสูงสุดของยะไข่และความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ แต่โพสต์ส่วนใหญ่ของยะไข่ จะกลายเป็นที่น่ารังเกียจ และ comment ต่างๆเหล่านี้ก็ปรากฏอยู่ใน timeline ของ U Wirathu ทั้งหมด

การต่อสู้ระหว่างบัญชี Facebook ที่ใช้ชื่อมุสลิม ยังคงแสดงให้เห็นถึงความขมขื่นที่มาจากความโกรธและการแพร่กระจายของข้อความที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง นอกจากนี้ยังมีบัญชีที่เกิดขึ้นใหม่ของชาวมุสลิมซึ่งเป็นผู้สนับสนุนสันติภาพและส่งเสริมความสามัคคีระหว่างเชื้อชาติในประเทศพม่า มีคนเป็นห่วงว่าความรุนแรงจะนำไปสู่การรัฐประหารอีกครั้งหรือความเสียหายอย่างจริงจังต่อความคืบหน้าของการพัฒนาทางเศรษฐกิจและนำไปสู่การปฏิรูปในที่สุด การกล่าวหาภายใต้ัทฤษฎีสมรู้ร่วมคิดอีกทฤษฎีหนึ่งก็คือ เจ้าหน้าที่รัฐบางคนกำลังเล่นบทบาทผู้ก่อการในการกระตุ้นความโกรธของชาวมุสลิมและการสร้างสถานการณ์ความขัดแย้ง

ระหว่างสองศาสนาโดยการดูหมิ่นภาษา ซึ่งพลเมืองทั่วไปจะระมัดระวังความรุนแรงรูปแบบนี้อยู่แล้ว ตัวอย่างเช่น บรรณาธิการสื่อที่มีชื่อเสียงหลายคนได้ตั้งคำถามในการโพสต์ Facebook ของพวกเขาในช่วงความขัดแย้งปี 2013 ว่า “ถ้าเจ้าหน้าที่รัฐกำลังใช้บัญชีปลอม facebook โดยการสร้างตัวตนปลอมจากทั้งสองฝ่าย มุสลิมและพุทธ” นาธาน หม่อง ผู้ก่อตั้ง Kamaryut สื่อบอก “ผมจะ block บัญชีพวกนี้ที่ปลอมตัวเป็นนักข่าวหัวรุนแรง นโยบายการแทรกแซงของผมจะนำไปใช้กับทุกคนในรายชื่อเพื่อนของผม”³⁹

คู่ขนานกันกับกลุ่ม Facebook หัวรุนแรงต่อต้านมุสลิม ยังมีการเคลื่อนไหว ใน Facebook ของกลุ่มศาสนาอื่นที่ดำรงอยู่ร่วมในสังคม ซึ่งมีทุกศาสนา อันได้แก่ศาสนาฮินดู มุสลิม พุทธ และ คริสต์ การต่อต้านจากคนกลุ่มเหล่านี้ได้ทำให้ศีลธรรมของพระสงฆ์หัวรุนแรงลดลง โดยได้เสนอกฎหมายห้ามแต่งงานระหว่างเชื้อชาติและการคว่ำบาตรธุรกิจที่ชาวมุสลิมเป็นเจ้าของ เมื่อภาคประชาสังคมต่อต้านการโฆษณาชวนเชื่อลัทธิชาตินิยมสุดโต่งของพระสงฆ์ โดยการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสามัคคีและสร้างสันติภาพทางสังคม comment เชิงบวกและจำนวนคนกด like ให้พระสงฆ์หัวรุนแรงปรับตัวลดลงกว่าที่ผ่านมา แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเสียงของพวกหัวรุนแรงจะจางหายไป

3.5 วาทศิลป์ของกลุ่มหัวรุนแรงในสื่อกระแสหลักและการกำกับดูแลโดยรัฐ

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าสื่อกระแสหลักนั้นมีความรับผิดชอบมากกว่า social media แต่ความประมาทเป็นครั้งคราวของสื่อกระแสหลักอาจเป็นอันตรายมากขึ้นกว่าการโพสต์ใดๆของ social media เนื่องจากสามารถไปได้ไกลกว่าและทั่วทั้งประเทศ ข้อผิดพลาดทางจริยธรรมบางครั้งยังอาจจะมาจากการขาดประสบการณ์มากกว่า ความตั้งใจที่จะระดมความรักชาติสุดโต่ง กว้านักข่าวรุ่นใหม่จะมีวุฒิภาวะเต็มตัวต้องใช้เวลา ที่สามารถแยกแยะความแตกต่างระหว่างการใช้งานที่ตีและการใช้งานในเชิงลบของเสรีภาพในการแสดงออก สิ่งแรกและสิ่งสำคัญที่สุด พวกเขาจำเป็นต้องทำความเข้าใจกับการปฏิบัติของเสรีภาพสื่อโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ไม่ว่าสื่อจะใหม่หรือยังไม่บรรลุนิติภาวะแค่ไหน จะมีข้อยกเว้นเสมอเสรีภาพในการแสดงออก อันได้แก่ข้อความซึ่งเป็นอันตรายต่อความสงบเรียบร้อยและการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ เป็นภัยคุกคามต่อความตายหรือการคุกคามที่ละเมิดรัฐธรรมนูญอย่างรุนแรงหรือการกระทำก่อการร้าย ข้อความที่ช่วยให้เกิดความผิดทางอาญาอื่นๆมักจะอยู่ภายใต้ข้อจำกัดภายใต้กรอบกฎหมายที่มีอยู่ (Head, 2009)

ตัวอย่างเช่น หลังจากการจลาจลปะทุขึ้นในรัฐยะไข่ในการตอบสนองต่อการข่มขืนและฆ่าหญิงสาวยะไข่อายุ 26 ปี ซึ่งกล่าวหาว่าหนุ่มโรฮิงยา 3 คนเป็นคนทำ ในเดือนพฤษภาคม 2012 ภาพถ่ายของวารสารข่าวรายสัปดาห์ตีพิมพ์ภาพศพที่ถูกเชือดคอ การไม่ได้รับอนุญาตจาก PSRD และห้ามไม่ให้ขึ้นหน้าปกนั้น รัฐบาลอย่างกึ่งตัดสินใจที่ดำเนินคดีนี้ตรงข้ามกับภาพถ่ายหน้าปก

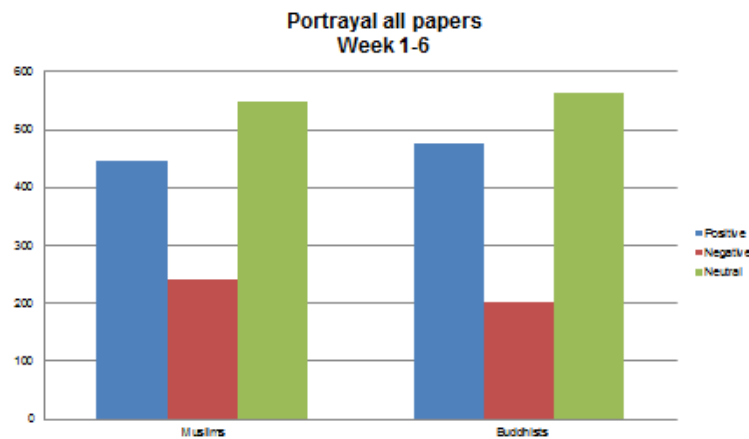
ในกรณีหญิงสาว ผลกระทบต่อความรู้สึกได้แพร่กระจายไปสู่ social media เนื่องจากผู้ใช้อินเทอร์เน็ตจำนวนมากโพสต์ภาพเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายลงในบัญชี Facebook ของพวกเขา และช่วยให้คนอื่นๆ แก่แค่นโรฮิงยามันไม่ได้เกิดขึ้นแต่เพียงการตอบสนองด้วยความโกรธเพียงอย่างเดียว แต่ยังคงดันให้แก่งแค่นอีกด้วย สภาพวะของความเป็นศัตรูได้รับส่งกระทบต่อประชากรมุสลิมในท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในจังหวัดอื่นๆ และมีความวิตกกังวลต่อพม่าหัวรุนแรง ในตอนนั้นสื่อดูเหมือนจะมีความกังวลเล็กน้อยเกี่ยวกับผลกระทบการโจมตีกฎหมายศาสนาอิสลามซึ่งครอบคลุมถึงอัตลักษณ์ของโรฮิงยาด้วย ในขณะที่สื่อทางชาติพันธุ์มีน้อย สื่อหลายสำนักได้รายงานข่าวอย่างสะเพร่าซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของความขัดแย้ง แม้โทรทัศน์ที่รัฐเป็นเจ้าของและหนังสือพิมพ์พม่า Alin และ Kyemon ผลิตผลาดที่ใช้นิยาม "Kalar" วันที่ 5 มิถุนายน 2012 โดยหมายถึง

³⁹ หลายคนที่ใช้วิธีการที่คล้ายกัน เชื่อว่าเป็นความพยายามที่จะลดข้อความที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังระหว่างบุคคล ถ้าข้อความที่รุนแรงถูก block อย่างน้อยชุมชนใน Facebook ก็จะไม่ได้เห็นมัน มันเองยังทำเช่นเดียวกัน แต่มีประสิทธิภาพสามารถวัดได้โดยการศึกษาในเชิงลึกเท่านั้น

ชาวมุสลิมที่ถูกฆ่าตายในการโจมตีรถบัสที่มุ่งหน้าไปยังย่างกุ้งในรัฐยะไข่ ในวันถัดไปที่กรมประชาสัมพันธ์ทำการแก้ไขหลังจากมีการวิพากษ์วิจารณ์

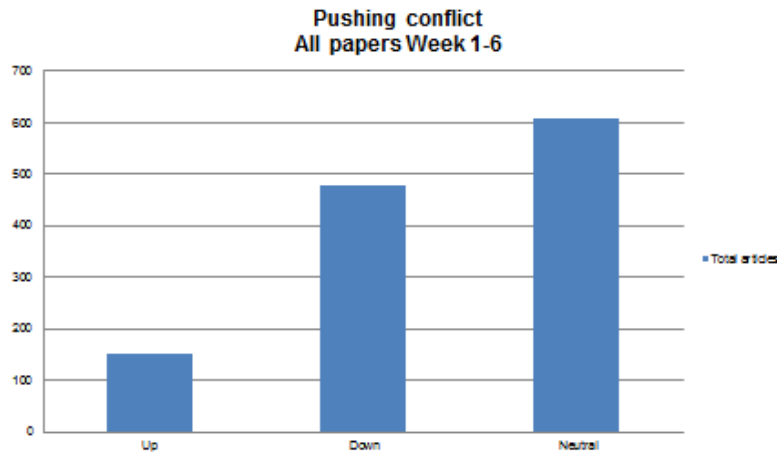
ต่อมาสื่อส่วนใหญ่เรียนรู้อย่างรวดเร็วว่าผลของความขัดแย้งนั้นเยอะมากและความต่อเนื่องอาจทำให้เสียความศรัทธาในการปฏิรูปประเทศ แม้ว่าจะมีทักษะและความรู้เกี่ยวกับความขัดแย้งในระดับทำงานวิจัยชิ้นหนึ่งซึ่งดำเนินการโดย Internews ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสื่อสิ่งพิมพ์ต้องมีความระมัดระวังไม่ให้ความขัดแย้งที่มีอยู่ลุกลามเป็นไฟ ในการศึกษาชิ้นนี้นักวิจัยตรวจสอบเนื้อหาข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวัน 11 ฉบับ รวมถึง Golden Fresh Land, The New Light of Myanmar, The Mirror, The Standard Daily, The Union Daily, 7 Day, Daily Eleven Myawaddy, Newsweek Daily, The Voice และ Yangon Time และวิเคราะห์การรายงานข่าวประจำวัน ในช่วงความขัดแย้งระหว่าง 1 เมษายน 2013 และ 12 พฤษภาคม 2013 ประการแรกทีมวิจัยตรวจสอบวิธีการที่ สื่อสะท้อนภาพเกี่ยวกับพุทธและมุสลิม คนมุสลิมและชาวพุทธมีภาพเชิงบวกเป็นกลาง และเชิงลบร่วมกัน รูปต่อไปนี้แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธและมุสลิมสามประเภท

Portrayal

คำถามต่อไปของทีมวิจัยคือการสำรวจขอบเขตของสื่อเหล่านี้ว่าส่งผลต่อความตึงเครียดภายใต้ระยะเวลาของการศึกษาเท่าใด ในการประเมินผลสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้ง เรื่องความเป็นกลางเป็นเรื่องสำคัญ ในขณะที่กลุ่มสำคัญรองลงมาใช้ภาษาที่ไม่ได้ปลุกกระตมเพื่อจะหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง อย่างไรก็ตามส่วนเล็ก ๆ ของเรื่องเหล่านี้ไม่ได้ช่วยความขัดแย้งในฐานะกลุ่มที่เป็นกลางและไม่เร้าใจ เรื่องราวของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ใช้ประโยชน์จากเสรีภาพสื่อที่คิดค้นขึ้นใหม่และไม่ได้ปฏิบัติทางจริยธรรมอย่างเคร่งครัดอย่างที่ควรจะทำ วิธีการศึกษาไม่ได้ช่วยในการอธิบายสื่อไหนที่ความขัดแย้งส่วนใหญ่มีความละเอียดอ่อนและอันไหนที่น้อยที่สุด แต่การศึกษาครั้งนี้นับเฉพาะจำนวนรวมของเรื่องที่ทำเนิกรายงานในระดับที่แตกต่างกันของการยั่วเยวที่อาจเกิดขึ้นเท่านั้น

Inflaming Tension?

การศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์ในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่โดยทั่วไปไม่ได้เติมเชื้อไฟ พวกเขาให้ความสนใจการถ่ายทอดเสียงที่ตอบโต้คำพูดและข่าวลือที่เป็นอันตราย อย่างไรก็ตามจะมีการสืบค้นคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังต่อไป แม้จะมีขนาดสัดส่วนที่ไม่มากก็ตาม

จุดสูงสุดของความขัดแย้งในปี 2013 มีการอภิปรายกันว่าสื่อพม่าควรได้รับอิสรภาพจากการเซ็นเซอร์หรือไม่ ในอดีตที่ผ่านมาองค์กรตรวจสอบมีอำนาจเต็มทีในการตรวจสอบและลบ ถ้าหากหนังสือพิมพ์เขียนข่าวที่มีความรู้สึกความขัดแย้ง ในขณะที่ทุกๆ ประโยคจะถูกตรวจสอบโดยผู้มีอำนาจของกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศในระบบ Pre-censorship ข้อความที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังจึงเป็นเรื่องง่ายที่จะควบคุมและสื่อที่ขาดความรับผิดชอบนี้จะถูกลงโทษทันที อย่างไรก็ตามหลังจากการยกเลิกการเซ็นเซอร์ในกลางของเดือนสิงหาคมในปี 2012 PSRD เปลี่ยนสถานะกลายเป็นองค์กรรับลงทะเบียนอย่างเดียวและหน้าที่ของการกำกับดูแลเนื้อหาของสื่อถูกโอนไปยังสภาสื่อ แต่สภาสื่อกลับไม่มีอำนาจลงโทษใดๆ

จุดเริ่มต้นความขัดแย้งทางเชื้อชาติเกิดขึ้นพร้อมกันกับแรงกดดันจากนักข่าวและผู้ผลิตต่อกระทรวงสารสนเทศเพื่อเสรีภาพสื่อโดยสมบูรณ์โดยปราศจากเงื่อนไขใดๆ ตามที่สัญญาแม้กระทั่งเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง RSDP ก็ตั้งใจอยู่แล้วที่จะปล่อยให้ Watchdog แต่ผู้มีอำนาจเลือกที่จะเปิดเสรีอย่างค่อยเป็นค่อยไปอย่างช้าๆ ในการถ่ายโอนอำนาจสื่อจาก MOI ไปสู่คณะกรรมการบรรณาธิการสื่อ บางครั้ง MOI ถึงกับข่มขู่เสรีภาพสื่อโดยการลงโทษหนังสือพิมพ์ที่เขียนข่าวการทุจริตของรัฐบาล นโยบายที่ไม่สอดคล้องทำให้สื่อสงสัยเกี่ยวกับแรงจูงใจของกระทรวง แรงบันดาลใจจากการปฏิรูปการเมืองผู้คนจากอุตสาหกรรมสื่อไม่สามารถทนต่อกฎระเบียบที่ขัดขวางเสรีภาพของตนเองได้ เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์หลังจาก ปี 1988 นักข่าวได้ออกมาประท้วงตามถนนต่อต้านการระงับวารสารรายสัปดาห์สองฉบับ The Voice และ Envoy การลงโทษบ่อยๆโดยรัฐบาลผลักดันให้นักข่าวจนตรอกและต้องตอบโต้เพื่อล้มเลิกระบบการเซ็นเซอร์ โดยการรวบรวมลายเซ็นคำร้องและได้มีการส่งรายชื่อไปยังประธานาธิบดี ควบคู่ไปกับการจลาจลเชิงเชื้อชาติในะไซ การเคลื่อนไหวของเสรีภาพสื่อมวลชนกำลังได้รับแรงสนับสนุน

ท่ามกลางชุดของความขัดแย้งซึ่งคุกคามการปฏิรูปที่เปราะบาง ขั้นตอนสำคัญสำหรับเสรีภาพสื่อมวลชนได้รับการดำเนินการในวันที่ 20 สิงหาคม 2012 เพราะความกังวลต่อเรื่องความขัดแย้งที่กำลัง

เกิดขึ้น มีคนในวงการสื่อไม่มากนักที่คาดว่าคณะกรรมการเซ็นเซอร์จะลดอำนาจในเร็ว ๆ นี้ ในขั้นตอนต่อไป ภูมิทัศน์สื่อได้ส่งผลต่ออย่างมากต่อการยกเลิกการผูกขาดของรัฐในหนังสือพิมพ์รายวัน (Mon, 2012)

ก่อนเดือนสิงหาคม 2012 สื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหมดกล่าวได้ว่าเข้มงวดมากที่สุดในโลก ซึ่งมักจะตัด 10%-20% ของเนื้อหา ก่อนหน้านี้อาจเป็นส่วนหนึ่งของเนื้อหาที่ถูกกลบเกลื่อนนี้ถูกพิจารณาว่าเป็นการกระทำที่ขาดความรับผิดชอบของสื่อเอกชน ขณะนี้ในระบบใหม่ การเซ็นเซอร์ตัวเองถือว่าเป็นวิธีที่มีจริยธรรมวิธีเดียว ในบริบทใหม่คำถามที่จะเกิดขึ้นคือ นักข่าวพม่ามีความอ่อนไหวที่จะหลีกเลี่ยงความขัดแย้งเชิงลึกเพียงพอ หรือจะมีกลไกใหม่ที่เข้ามาแทนที่การเซ็นเซอร์สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของสื่อหรือไม่ อิสรภาพสื่อเป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา แต่คำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังไม่ควรที่จะได้รับอิสระเช่นนั้น

สภาสื่อแนวอังกฤษยังถูกสร้างขึ้นโดยผู้แทนจากสื่อและภาคประชาสังคมทันทีหลังจากล้มเลิกการเซ็นเซอร์ในเดือนกันยายน 2012 ภายใต้การแนะนำของกระทรวง สถานะขององค์กรที่สร้างขึ้นใหม่นี้มีจุดมุ่งหมายเพียงรักษาการเท่านั้นก่อนที่จะตั้งองค์กรใหม่มาแทนที่ตามกฎหมายสื่อ ในฐานะที่เป็นองค์กรอิสระ มันถูกออกแบบมาเป็นเครื่องมือสำหรับการตรวจสอบเนื้อหาของสื่อหลังจากตีพิมพ์เพื่อตรวจสอบว่ามีข้อความใด ๆ ที่เป็นภัยคุกคามต่อความเป็นปึกแผ่นของชาติและความสามัคคี หรือทำให้ใครคนใดคนหนึ่งเสียชื่อเสียง นอกจากนี้ยังสามารถหาข้อยุติในประเด็นด้านจริยธรรมและข้อพิพาทบนฐานฉันทามติได้

ตามประกาศของกระทรวงในเดือนสิงหาคม 2012 สมาชิกสภายังได้รับความไว้วางใจที่จะร่างกฎหมายสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งจะมาแทนที่พระราชบัญญัติสิ่งพิมพ์ 1962 การเกิดขึ้นของสถาบันใหม่นี้รัฐไม่ได้สนับสนุนอย่างเต็มที่ตั้งแต่แรก ต้องหาเงินด้วยสนับสนุนด้วยตนเอง จนกระทั่งประธานาธิบดีบริจาคเงินสดประมาณ 50000 USD ให้ในเดือนสิงหาคม 2013 การดำเนินงานอาศัยฐานการตัดสินใจของการลงมติ เอกฉันทจาก 29 สมาชิกสภา ในขณะที่สภาสื่อพยายามที่จะเสนอร่างกฎหมายสื่อ วิธีที่ MOI ทำนั้นยุ่งยากมาก และมันไม่ได้ช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมตามกฎหมาย กระทรวงร่างกฎหมายฉบับที่สองของตัวเองและส่งไปยังสภาผู้แทนราษฎรในเดือนกุมภาพันธ์โดยปราศจากองค์ความรู้จากสภาสื่อ เหตุผลไม่ชัดเจนว่าทำไมรัฐบาลต้องออกกฎหมายฉบับที่สอง สภาผู้แทนราษฎรไม่ได้ตระหนักว่าใครเป็นผู้ร่างกฎหมาย ทุกคนยกให้ร่างผ่านแบบถล่มทลาย ส่งผลให้อำนาจ IPC ในการร่างกฎหมายในทางลดลง ระหว่างการรวบรวมข้อมูลการวิจัยนี้ ทั้งสภาสื่อและกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ ยังคงมีการอภิปรายเนื้อหาร่างกฎหมาย อื่น ๆ ในเดือนสิงหาคม ทั้งสองฝ่ายสามารถบรรลุข้อตกลงในการแก้ไข โดยแก้กฎหมายบางกฎตามที่อีกฝ่ายต้องการ ส่วนรัฐสภาซึ่งจะจัดขึ้นในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2013 จะมีบทบาทในการตัดสินใจสำคัญว่าส่วนไหนจะถูกถอดออกหรือยอมรับในที่สุด

อย่างไรก็ตาม NGO ระหว่างประเทศ มาตรา 19 ซึ่งสนับสนุนให้สื่อมีเสรีภาพในพม่า วิจารณ์อย่างหนักต่อทั้งสองร่าง สำหรับ “กฎหมายสื่อ” ของ IPC ตามคำร้องขอของประธานาธิบดี มาตรา 19 เรียกร้องให้มีการปรับเปลี่ยนหลายจุด จากการวิเคราะห์ของมันคือ falling short of international law and open to abuse

ร่างที่สองที่เสนอโดยกระทรวงจะเรียกว่า ร่างสิ่งพิมพ์และอุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์ นั้นเผชิญกับการวิจารณ์ที่แข็งกร้าวจากนักข่าว ผู้สังเกตการณ์ทั้งจากท้องถิ่นและในต่างประเทศมีข้อพิพาทกล่าวว่ามันมีบทบัญญัติบางประการที่จะอนุญาตให้มีการกำหนดมาตรการเผด็จการรวมทั้งการเซ็นเซอร์ มาตรา 19 ต้องการให้สมาชิกรัฐสภาปฏิเสธโดยบอกว่า "มันจะเป็นขั้นตอนสำคัญถอยหลังสำหรับเสรีภาพในการแสดงออกและเสรีภาพของสื่อ การฟื้นฟูก่อนการเซ็นเซอร์และการควบคุมเต็มรูปแบบ"

ความเป็นศัตรูกันสามารถรับรู้ได้ถึงพลังงานจากสภาการหนังสือพิมพ์ ในขณะที่ความเข้มข้นไม่ได้ลดน้อยลงเลยท่ามกลางวิกฤตความขัดแย้ง สำหรับกลุ่มที่ไม่ใช่ภาครัฐและภาคประชาสังคมอย่าง IPC เป็น

ก้าวใหม่ในประวัติศาสตร์ที่จะได้รับโอกาสในการต่อสู้กับผู้อำนาจซึ่งมักจะจำกัดสิทธิของพวกเขา อย่างไรก็ตามในระหว่างการต่อสู้กับ MOI สภาการหนังสือพิมพ์แบบรับภาระมากเกินไป หน้าที่ของไม่ได้มีเพียง การดำเนินงานร่างกฎหมายเท่านั้น แต่ยังแก้ปัญหาข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมืออาชีพของสื่อ สำหรับการแก้ปัญหาความขัดแย้ง สภาการหนังสือพิมพ์ไม่สามารถใช้การดำเนินการมาตรการตามที่ผู้อ่านร้องเรียนมาได้

ในขณะที่เดียวกัน มีการใช้เสรีภาพในทางที่ผิดโดยตัวแสดงสื่อในวงกว้างอย่างไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน สมาชิกของสภาสื่อมวลชนซึ่งยังคงต้องการไม่ออกนามกล่าวว่านักข่าวรุ่นใหม่และบรรณาธิการรุ่นใหม่เข้าสู่วงการสื่อเมื่อเร็ว ๆ นี้มีวัตถุประสงค์ทางธุรกิจอย่างเดียวไม่ได้ตระหนักถึงจริยธรรมสื่อเลยและมักจะรายงานข่าวที่ผิดจรรยาบรรณเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่านในการส่งเสริมการขาย อย่างไรก็ตามสภาการหนังสือพิมพ์ไม่สามารถลงโทษได้เพราะไม่ได้เป็นองค์กรที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมาย สิ่งที่สามารถทำได้เป็นเพียงการกล่าวคำเตือนด้วยวาจาในการประชุมกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเท่านั้น ก่อนที่ร่างกฎหมายสื่อฉบับใหม่ ออก ซึ่งจะทำให้บทบาทของสภาการหนังสือพิมพ์เป็นองค์กรตามกฎหมายนั้น สื่อใด ๆ ที่ละเมิดเผ่าพันธุ์หรือศาสนา สภาไม่สามารถลงโทษได้ บทบาทของ IPC คือการรับเรื่องร้องเรียนที่ส่งมาโดยประชาชนและดำเนินการตามมติที่เห็นชอบร่วมกันในหมู่สมาชิก ประเด็นที่ IPC ต้องเผชิญในปีแรกๆคือ ข้อหาหมิ่นประมาทและกรณีที่เกี่ยวข้องกับสื่อที่ผิดจรรยาบรรณที่ละเมิดข้อห้ามทางวัฒนธรรม เช่น สื่อลามก จนถึงบัดนี้สภาสื่อพม่าได้ทำคดีประมาณ 45คดี แต่ไม่มีการร้องเรียนเรื่องคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังและการเหยียดสีผิวหนึ่งในความท้าทายสำหรับระบบนี้คือการขาดความตระหนักเกี่ยวกับการเหยียดสีผิวและคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ในขณะที่สิทธิมนุษยชนไม่ได้ที่ถูกกล่าวถึงในพื้นที่สาธารณะเลยก่อนที่จะมีการปฏิรูปทางการเมือง แนวคิดเหล่านี้ประชาชนยังไม่คุ้นเคย ถ้าหากประชาชนทั่วไปตระหนักถึงแนวคิดการเหยียดสีผิวเป็นข้อห้าม ก็จะร้องเรียนเรื่องนี้ไปยังสภา นอกจากนี้ในช่วงการเปลี่ยนผ่านนี้ ประชาชนไม่ได้รับแจ้งข้างสารอย่างเพียงพอเกี่ยวกับบทบาทใหม่ของสภาสื่อและสิ่งที่สภาสื่อสามารถทำอะไรได้เพื่อพวกเขา

นอกจากนี้รัฐบาลที่ต้องการจะสร้างภาพตัวเองใหม่ในฐานะนักปฏิรูปหัวก้าวหน้า จากเดิมภายใต้กฎหมายเก่าได้ใช้กลไกการลงโทษราวกับว่าเป็นเครื่องมือเผด็จการทหาร อ้างอิงจากกระทรวง⁴⁰ สำหรับใบอนุญาตการเผยแพร่ ผู้สมัครใด ๆ จำเป็นต้องมีการลงนามสำหรับการรับประกันว่าจะไม่เผยแพร่เนื้อหา คำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง การแสดงภาพใดๆที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงหรือการกระทำที่เป็นผลร้ายต่อกลุ่มหรือศาสนาใด ๆ แต่องค์กรตรวจสอบไม่ได้อยู่ในสถานะที่จะตรวจสอบว่าถูกระเบียบเหล่านี้ถูกละเมิดหรือไม่ มีคนจำนวนมากคิดว่ารัฐบาลไม่ได้แสดงออกอย่างเหมาะสมเพียงพอในการระงับคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง หนึ่งในสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์กล่าวว่ายังมีทฤษฎีสมรู้ร่วมคิดที่กล่าวหาว่าการไม่ปฏิรูปของรัฐบาลเป็นพยายามที่จะสร้างเงื่อนไขในการกลับมาของระบบทหารที่ต้องการความไร้ประสิทธิภาพและจงใจปล่อยให้สื่อเสี่ยงภัยอย่างโดดเดี่ยว ตามข้อเรียกร้องของเขา ผู้ที่ยังคงยึดติดอยู่ อำนาจต้องการที่จะแสดงให้คนเห็นว่า "ความบ้ำระห่ำและความสับสนวุ่นวายเป็นอาการของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยและคุณก็รู้สึกถึงมันได้" ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่ออีกคนกล่าวว่า "ตอนนี้อำนาจกองทัพซึ่งเป็นเครื่องมือหลักในการรักษาความปลอดภัยของประเทศกำลังอยู่ในสถานะถดถอย ก่อนหน้านั้น กรณีใด ๆ ที่เห็นว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงจะถูกปราบทันทีโดยทหาร ตอนนี้ไม่ได้ใช้มาตรการนี้เพียงพอในการป้องกันรักษาความปลอดภัยของประชาชน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของการถดถอยของระบบเก่า ไม่มีข้อห้ามที่มีประสิทธิภาพต่อภาษาที่ไม่เหมาะสมในสื่อ ซึ่งรูปแบบใหม่ยังไม่ได้มีการนำมาใช้"

⁴⁰ สัมภาษณ์กับรัฐมาตรีช่วยกระทรวงเทคโนโลยีและสารสนเทศผ่านทาง Facebook เมื่อ 17 กันยายน ค.ศ. 2013

4. ไอร์แลนด์เหนือ

4.1 ภาพรวมของการรายงานข่าวของสื่อมวลชนในประเด็นปัญหาของไอร์แลนด์เหนือ

นับแต่จุดเริ่มต้นของความขัดแย้งในไอร์แลนด์เหนือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงความสำคัญของสื่อและการกำกับดูแลสื่อ สิ่งที่เรียกว่า “The Troubles” (ความเดือดร้อน) เป็นคำที่ใช้เพื่อลดระดับความรุนแรงทางภาษาสำหรับการรณรงค์รวมชาติไอร์แลนด์ ต่อต้านการใช้ความรุนแรงของผู้ที่ไม่เห็นด้วย และความพยายามของรัฐในการฟื้นฟูระเบียบบ้านเมืองด้วยกำลังตำรวจและทหาร รวมถึงมาตรการทางการเมือง

The Troubles มีต้นตอมาจากการตกต่ำของยุคอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 20 และการแข่งขันกันระหว่างกลุ่มชนที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากสงครามศาสนาในศตวรรษที่ 17 โดยคนส่วนใหญ่ที่เป็นโปรเตสแตนต์หรือกลุ่ม “Orange” เรียกตัวเองว่าเป็นพวก “สมาชิกสหภาพ” (Unionist) ยึดมั่นในการปกครองของบริเตนในมณฑลทั้ง 6 ของจังหวัด Ulster ธรรมเนียมต่างๆของกลุ่มนี้ถ่ายทอดผ่านทางอุดมการณ์ความจงรักภักดี (Loyalism) เสียงส่วนน้อยที่เป็นโรมันคาทอลิกปรารถนาที่จะรวมตัวกันใหม่ แยกตัวออกจากภาคเหนือและรวมตัวกันเป็นเสียงส่วนใหญ่ทางตอนใต้ของสาธารณรัฐ เรียกว่าเป็นพวก “ชาตินิยม” (Nationalist) หรือ พวกนิยมระบอบสาธารณรัฐ (Republican)

ความพยายามของกลุ่มเคลื่อนไหวระดับชาติ “Nationalist Civil Right” ในช่วงปลายยุค 1960s ที่ต้องการแก้ไขประวัติศาสตร์การเลือกปฏิบัติต่อชาวคาทอลิกในเรื่องการจ้างงาน การมีสิทธิเลือกตั้ง และการถือครองที่อยู่อาศัยถูกโจมตีจากฝ่าย Loyalist มาตรการชั่วคราวเพื่อฟื้นฟูเสถียรภาพได้กลายเป็นการปฏิบัติการของกองทัพบริเตนที่ยาวนานที่สุดในประวัติศาสตร์ยุคใหม่ ความรุนแรงดำรงอยู่ตั้งแต่ยุค 1970s ถึง 1980s เหตุการณ์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายในจังหวัด แต่บางครั้งก็กระทบไปถึงไอร์แลนด์ใต้ แผ่นดินใหญ่บริเตนและอื่นๆในรูปของการวางระเบิดและพยายามลอบสังหาร ซึ่งเป็นความรุนแรงที่สาหัสที่สุดในเกาะไอร์แลนด์ในหลายทศวรรษที่ผ่านมา แต่ทั้งบริเตนและไอร์แลนด์ปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบเสรีภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งให้การรับรองสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน

กรณีศึกษาที่ตั้งข้อสังเกตการเมืองว่าด้วยการควบคุมสื่อ รวมถึงผลกระทบ (ถ้ามี) ต่อกลุ่ม Loyalist และประวัติศาสตร์ของ Ulster ที่ประกอบด้วย 9 มณฑล ซึ่งในปัจจุบัน 3 มณฑลอยู่ในเขต Republic คำว่าไอร์แลนด์เหนือ มณฑลทั้งหก และ Ulster หมายความว่าสิ่งเดียวกัน ในช่วงเวลาระหว่างปี ค.ศ. 1968 – 98 และการเปลี่ยนแปลงในธรรมชาติของการรายงานข่าวสารของสื่อมวลชนก่อนข้อตกลง Good Friday ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1998 อันนำไปสู่ข้อตกลง St Andrew’s ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2006 และการบริหารจัดการจังหวัดในปัจจุบันที่มีการกระจายอำนาจการบริหารอันเป็นความพยายามที่จะสร้างความเสมอภาคระหว่างชุมชนทั้งสอง งานศึกษาพิจารณาประเด็นกฎหมาย ศีลธรรม และการปฏิบัติหน้าที่ของทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อกระจายเสียงโทรทัศน์ บางประเด็นมีความเฉพาะตามบริบทของเวลาและสถานที่ แต่ประเด็นจำนวนมากมีลักษณะทั่วไปของการรายงานเหตุความรุนแรงทางการเมือง

ในช่วงเวลาตามกรอบการศึกษาวิจัยธรรมชาติของการรวบรวมข่าวสารมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก เริ่มแรกเมื่อความขัดแย้งปะทุขึ้น สื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์ของทั้งบริเตนและไอร์แลนด์ประกอบด้วยสถานีของรัฐและสถานีเอกชนไม่กี่ราย มีรายได้จากการโฆษณาควบคู่กับค่าธรรมเนียมที่ได้รับจากผู้ชม ในช่วงการดำเนินการสร้างสันติภาพ อินเทอร์เน็ตและโทรทัศน์ดาวเทียมกำลังแพร่หลาย แต่ในช่วงเหตุการณ์ The Troubles ตลาดขนาดเล็กและการบริหารจัดการโทรทัศน์และวิทยุของรัฐและเอกชนสู่เสี่ยงต่อการแบ่งแยกผู้ชมหรือผู้โฆษณา ดังนั้นวารสารศาสตร์ของการกระจายเสียงคือ ทฤษฎีที่นิยมโดยลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคมว่าด้วย “ความสมดุล” (Balance) หรือ “วัตถุวิสัย” (Objectivity) ในทางตรงกันข้าม

สื่อหนังสือพิมพ์ของไอร์แลนด์เหนือสะท้อนทัศนคติของกลุ่มสมาชิกสหภาพหรือกลุ่มชาตินิยมอย่างชัดเจน แต่ไม่เสมอไปหากมีความจำเป็นทางธุรกิจ

ในเริ่มแรกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งล้วนต้องการออกสื่อ แม้ว่าจะไม่ยินดีกับการนำเสนอของสื่อมวลชนทุกครั้งไป ในไอร์แลนด์เหนือตัวแทนของทั้งสองชุมชนมักร้องเรียนกรณีการนำเสนอที่ไม่เป็นความจริง การมีทัศนคติที่ตายตัว การมีอคติ ส่วนในไอร์แลนด์ใต้และแผ่นดินใหญ่บริเตนธรรมชาติของความขัดแย้งที่หาทางออกไม่ได้และการดำรงอยู่ของความขัดแย้งที่ยาวนานส่งผลให้ผู้คนขาดความเห็นอกเห็นใจ และเพิกเฉยต่อปัญหา นอกจากนี้การควบคุมสื่อโดยรัฐกลับกลายเป็นการสร้างภาพว่าสื่อมีความเป็นกลาง

ในสาธารณรัฐไอร์แลนด์นักสื่อสารมวลชนต้องปฏิบัติตามมาตรา 31 A ของพระราชบัญญัติการกระจายเสียงปี ค.ศ. 1960 ที่ห้ามไม่ให้องค์กรกระจายเสียงและแพร่ภาพของรัฐ “Radio Telefis Eireann” (RTE) และสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหลายทำการสัมภาษณ์สมาชิกขององค์การที่ถูกขึ้นชื่อในบัญชีดำ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ค.ศ. 1971 นายกรัฐมนตรีไอร์แลนด์ Taoiseach กล่าวว่า RTE ไม่ควรเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่แนวคิดขององค์การที่ผิดกฎหมาย ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1972 นักข่าวจากสถานีวิทยุ RTE ต้องโทษให้จำคุกเป็นเวลา 3 เดือนจากการอ่านบันทึกคำสัมภาษณ์ของหัวหน้าองค์การที่ถูกขึ้นชื่อในบัญชีดำ

วันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 1976 รัฐมนตรีกระทรวงการสื่อสารของไอร์แลนด์ได้ออกคำสั่งชี้แจงการจำกัดการเคลื่อนไหวขององค์การที่ไม่ได้รับอนุญาต สองเดือนให้หลังจึงมีการประกาศใช้กฎหมายการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (ฉบับปรับปรุง) โดยระบุให้ปฏิบัติตามมาตรา 31 อย่างเคร่งครัดมากขึ้น นับแต่นั้นเป็นต้นมา มาตรา 31 ได้ถูกอ้างอิงเพื่อลงโทษนักข่าวแม่แต่การรายงานข่าวสารข้อมูลที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความขัดแย้งในตอนเหนือ เช่น การที่สมาชิกขององค์การที่ไม่ได้รับอนุญาตมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งท้องถิ่นหรือการรณรงค์หาเสียง กระแสต่อต้านจากนักข่าวและนักการเมืองฝ่ายค้านนำไปสู่การยกเลิกมาตราที่ 31 เมื่อวันที่ 19 มกราคม ค.ศ. 1994 อย่างไรก็ตามได้เคยมีการอนุโลมให้ออกอากาศเนื้อหาเกี่ยวกับองค์การที่อยู่ในบัญชีดำอยู่บ้างโดยรัฐบาลไอร์แลนด์ ตัวอย่างเช่น ในปี ค.ศ. 1981 RTE ได้รับอนุญาตให้ออกอากาศตอนที่ชื่อว่า “The Troubles” จำนวน 2 ตอน ซึ่งเป็นความร่วมมือกับ The British Broadcasting Corporation (BBC) โดยมีบทสัมภาษณ์นักเคลื่อนไหวติดอาวุธ Republican

อย่างไรก็ตามพื้นที่ภาคใต้และภาคตะวันออกส่วนใหญ่ของสาธารณรัฐสามารถรับชมโทรทัศน์บริเตนที่ส่งสัญญาณจากไอร์แลนด์เหนือหรือเวลส์ คริวเรือนในไอร์แลนด์สามารถรับชมรายการของ BBC หรือโครงข่ายโทรทัศน์ธุรกิจ Independent Television (ITV) แม้ว่าเนื้อหารายการเหล่านั้นจะขัดต่อมาตรา 31 ก็ตาม

การมองว่าบริเตนมีนโยบายเปิดเสรีสื่อในไอร์แลนด์เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง นักข่าวจากบริเตนมีมุมมองที่สับสน สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เข้าใจในปัญหาของชาวบริเตนส่วนใหญ่ จนกระทั่งเหตุการณ์บานปลายอย่างรวดเร็วจากการก่อความไม่สงบไปสู่ความขัดแย้งทางการทหาร ก่อนที่ความรุนแรงจะปะทุขึ้นอย่างแท้จริงในช่วงกลางปี ค.ศ. 1969 สื่อมวลชนในแผ่นดินใหญ่บริเตนแทบจะไม่กล่าวถึงไอร์แลนด์เหนือเลย มีเพียงการรายงานข่าวการเสด็จเยือนพื้นที่ของราชวงศ์ นับจากที่ไอร์แลนด์เหนือมีรัฐสภาของตนเอง สื่อมวลชนบริเตน นักการเมือง และสาธารณชนมีแนวโน้มที่จะมองไอร์แลนด์เหนือราวกับว่าเป็นอาณานิคมในแดนไกล ในกลางยุค 1960s เวลาที่ใช้ได้เพียงประเด็นไอร์แลนด์เหนือในสภาผู้แทนราษฎรอยู่ที่ประมาณ 2 ชั่วโมงต่อปีเท่านั้น

เมื่อปรากฏเป็นที่ประจักษ์ว่าความขัดแย้งน่าจะดำรงอยู่เป็นเวลาอีกหลายปี จุดยืนของรัฐบาลบริเตนมักมีลักษณะคลุมเคลือ แม้จะยังไม่มีมาตรา 31 ก่อนปี ค.ศ. 1988 นักข่าวโทรทัศน์ตระหนักว่าการรายงานข่าวของตนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์การกำกับดูแลอย่าง The Independent Television

Authority (ITA) และ The Independent Broadcasting Authority (IBA) รายการที่ผลิตในบริเตนจำนวนมากถูกระงับ ตัดต่อ หรือยกเลิกระหว่างปี ค.ศ. 1959 – 19 ตุลาคม ค.ศ. 1988 เมื่อรัฐบาลเสนอนโยบายที่เข้มงวดขึ้นว่าด้วยการรายงานความขัดแย้งในไอร์แลนด์เหนือ

คณะกรรมการในปี ค.ศ. 1994 ที่มีลอร์ดอนันน์ (Annan) เป็นประธานได้ทำการปรึกษาหารือเกี่ยวกับอนาคตของกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในบริเตน ส่งผลให้เกิดสถานีโทรทัศน์ธุรกิจขึ้นใหม่คือ Channel 4 เริ่มออกอากาศในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1982 และมีการออกข้อเสนอนี้จำนวนทั้งหมด 7 ข้อ ในปี ค.ศ. 1977 หนึ่งในข้อเสนอนี้ระบุให้กิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์เป็นอิสระจากการควบคุมของฝ่ายการเมืองⁱ

อย่างไรก็ตามมาตรา 13(4) ของพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียง ค.ศ. 1981 บัญญัติให้รัฐบาลบริเตนสามารถสั่งห้ามออกอากาศเนื้อหาเกี่ยวกับองค์การจำนวน 11 แห่งได้ ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์หลีกเลี่ยงข้อห้ามดังกล่าวโดยการใช้เสียงพากษ์ของนักแสดงแทนเสียงจริงของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อห้ามข้างต้นเป็นผลมาจากความไม่ลงรอยกันระหว่างนักข่าวโทรทัศน์กับรัฐบาลหลายครั้ง ครั้งหนึ่งนักข่าวถูกสั่งให้ส่งรายงานข่าวการโจมตีของฝ่าย Republican และการฆาตกรรมนายทหารบริเตน 2 นาย โดยอาศัยพระราชบัญญัติป้องกันการก่อการร้าย ถึงแม้ว่านักข่าวจะคัดค้านเนื่องจากเกรงว่าชีวิตของตนจะตกอยู่ในอันตราย อีกหนึ่งตัวอย่างคือ รัฐบาลบริเตนเลื่อนการออกอากาศสารคดี “Real Lives” ในปี ค.ศ. 1985 ที่มีบทสัมภาษณ์ยาวของสมาชิกอาวุโสของ Republican และนักรบฝ่าย Loyalist จนนำไปสู่การประท้วงหยุดงานของสหภาพนักข่าวแห่งชาติ (National Union Journalist – NUJ) เป็นเวลาหนึ่งวัน

ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1988 สารคดี “Death on the Rock” ที่มีรางวัลรับรองกลับถูกรัฐบาลกล่าวหาว่าเป็น “การพิจารณาคดีบนหน้าจอโทรทัศน์” (Trial by Television) สารคดีนำเสนอรายละเอียดการยิงสังหารสมาชิก Republican จำนวน 3 รายใน Gibraltar โดยกองกำลังทางอากาศพิเศษ (Special Air Service – SAS) ซึ่งรัฐมนตรีต่างประเทศพยายามแบนรายการดังกล่าวเนื่องจากเกรงว่าจะเป็นการสร้างอคติในการพิจารณาคดีกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งองค์กร IBA ตัดสินให้ผู้สร้างสารคดีเป็นฝ่ายชนะคดี

การยกเลิกมาตรา 31 ในไอร์แลนด์ช่วงต้นปี ค.ศ. 1994 สร้างข้อสงสัยให้แก่ฝ่าย Unionists และชาวบริเตน การยกเลิกข้อห้ามเป็นการชั่วคราวทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณกำลังส่งของเครื่องส่งสัญญาณในไอร์แลนด์สามารถรับชมรายงานข่าวและสารคดีต่างๆโดยไม่ผ่านการเซ็นเซอร์

ภายหลังที่กลุ่มติดอาวุธไอริช The Irish Republican Army (IRA) ประกาศหยุดยิงเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม ค.ศ. 1994 ฝ่ายบริเตนได้ยกเลิกข้อห้ามเมื่อวันที่ 16 กันยายน แม้ว่าทั้งสองรัฐบาลจะมีทางเลือกอื่นในการเซ็นเซอร์กลุ่มผิดกฎหมายที่ทำการโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ บริบททางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปในช่วงยุค 1990s และ 2000s สะท้อนให้เห็นว่ามีแรงจูงใจเพียงเล็กน้อยที่จะบังคับใช้ข้อห้าม “Terrorism feeds off publicity” เป็นหนึ่งในข้อสังเกตจากคณะกรรมการที่มีลอร์ดอนันน์เป็นประธาน “การประชาสัมพันธ์เป็นความหวังที่สำคัญของรัฐบาล การประชาสัมพันธ์ช่วยให้เกิดการระดมเสียงสนับสนุน”ⁱⁱ

ในช่วงเวลาของความขัดแย้งผู้เชี่ยวชาญด้านการกำกับควบคุมสื่อแย้งว่า นโยบายให้อิสระสื่อมวลชน (Laissez Faire) เอื้อให้กลุ่มหัวรุนแรงและกลุ่มผิดกฎหมายต่างๆสามารถระดมเสียงสนับสนุนผ่านทางกรให้ข้อมูลอันเป็นเท็จ นอกจากนี้ว่ากันว่า การโฆษณาชวนเชื่อของกลุ่มเหล่านี้บั่นทอนขวัญกำลังใจของเจ้าหน้าที่ความมั่นคงและสาธารณชน ในขณะที่เดียวกันก็กระตุ้นให้แกนนำมองว่ารัฐอ่อนแอและอ่อนข้อ

ในบริบทของไอร์แลนด์เหนือยังเป็นที่ยกเถียงกันอยู่ว่า หากมีการยกเลิกข้อห้ามก่อนหน้านี้จะเอื้อให้เกิดการปลดล็อกทางการเมืองในยุค 1990s และ 2000s ได้ อย่างไรก็ตามการเซ็นเซอร์เกิดขึ้นได้ยากอยู่ดีในระหว่างปี ค.ศ. 1968 – 98 ภาคสื่อมวลชนได้กลายเป็นอีกหนึ่งสนามรบในไอร์แลนด์เหนือ

4.2 ภาพรวมของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกระจายเสียง และสื่อโทรทัศน์ในไอร์แลนด์เหนือ

ในช่วงเหตุการณ์ “The Troubles” ประชาชนในมณฑลทั้งหมดจำเป็นต้องรับทราบข้อมูลข่าวสารเพื่อความปลอดภัยของตนเอง จึงมีความตื่นตัวในการรับข่าวสารมากกว่าประชาชนที่เหลือในไอร์แลนด์หรือบริเตน วิทยุและโทรทัศน์มีบทบาทพิเศษในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้อจำกัดในการเคลื่อนไหว ตำแหน่งที่ตั้งของวัตถุต้องสงสัย และด้านตรวจตามเมืองต่างๆ

การหลอมรวมสื่อสิ่งพิมพ์เข้ากับสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์เป็นข้อสังเกตที่สำคัญสู่การแบ่งแยกทางศาสนาชั้นรุนแรงภายในพื้นที่ องค์กร BBC ก่อตั้งสถานีวิทยุใน Belfast บนถนน Omeau ในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1941 และ BBC Northern Ireland เริ่มออกอากาศทางโทรทัศน์ในปี ค.ศ. 1953 สถานีโทรทัศน์ Ulster Television (UTV) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1958 โดยเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย Independent Television (ITV) ซึ่งแตกต่างจาก BBC ที่ได้รับการอุดหนุนจากค่าธรรมเนียมรับชมโทรทัศน์ สถานีของ ITV ต้องพึ่งพารายได้จากโฆษณาและการซื้อขายลิขสิทธิ์ เช่นเดียวกับภูมิภาคอื่นๆอย่างเวลส์หรือสกอตแลนด์ เนื้อหารายการของ BBC Northern Ireland หรือ UTV มีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการท้องถิ่น ผังรายการแทบจะไม่แตกต่างจากช่อง BBC หรือ ITV ระดับชาติ แต่มีการเพิ่มรายการข่าวท้องถิ่นเป็นการเฉพาะ

ในช่วงปลายยุค 1950s สมาคม 2 แห่งได้ซื้อลิขสิทธิ์ UTV องค์กร ITA โนม์นำวทั้งสองสมาคมให้เข้าใจว่าความเป็นคาทอลิกสามารถสร้างรายได้ให้สมาคมได้เช่นกันⁱⁱⁱ ประเด็นอคติในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์เป็นที่ถกเถียงมาช้านาน ฝ่าย Unionism และ Nationalism ร้องเรียนอยู่ตลอดเวลาว่า BBC UTV หรือ Channel 4 ใช้เวลาออกอากาศแก่ฝ่ายตรงข้ามของตนมากเกินไป อย่างไรก็ตามนักข่าวในพื้นที่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้กฎระเบียบเดียวกับนักข่าวอื่นๆในสหราชอาณาจักร

ในระหว่างปี ค.ศ. 1968 – 72 ที่มีความพยายามยกเลิกรัฐสภา Stormont เพื่ออยู่ภายใต้การปกครองจากสภาในลอนดอน ทั้ง BBC และ UTV เป็นเหมือนปากเสียงให้แก่รัฐบาล Stormont ตัวอย่างเช่นเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 1968 นายกรัฐมนตรี Terrence O'Neill ประกาศแก่ประชาชนว่าจะมีการลดสัมปทานให้แก่ฝ่าย Nationalists โดย BBC และ UTV ได้ทำการถ่ายทอดสดไปด้วย ซึ่งหนังสือพิมพ์ของทั้งสองฝ่ายต่างเห็นดีเห็นงามกับการถ่ายทอดสดดังกล่าว แม้ว่าในภายหลังสถานการณ์จะรุนแรงขึ้นก็ตาม

อย่างไรก็ตามรัฐบาล Stormont มักแสดงจุดยืนที่เป็นปรปักษ์ต่อการรายงานเหตุการณ์ The Troubles ในเย็นวันที่ 5 มกราคม ค.ศ. 1972 BBC 1 Northern Ireland ได้ให้เวลารายการพิเศษ “The Question of Ulster” เป็นเวลา 3 ชั่วโมง เพื่อติเบตอนาคตของไอร์แลนด์เหนือ มีรายงานว่า 2 ใน 3 ของประชากรไอร์แลนด์เหนือรับชมรายการดังกล่าว แต่กว่าครึ่งหนึ่งไม่ได้รับชมจนจบรายการ อย่างไรก็ตามรายการได้นำเสนอบทสัมภาษณ์ของทั้งสองฝ่ายอย่างเท่าเทียม^{iv}

ในช่วงเหตุการณ์ The Troubles หรือแม้แต่นปัจจุบันสื่อมวลชนท้องถิ่นได้ปฏิบัติหน้าที่แบบที่เรียกว่า “แบ่งแยกอย่างสมดุล” (Balanced Sectarianism) ในช่วง The Troubles ที่มีการวางระเบิด การจราจล หรือการกราดยิงเหยื่อที่เป็นคาทอลิก ผู้สื่อข่าวจะสร้างสมดุลโดยการสัมภาษณ์ฝ่ายโปรเตสแตนต์ด้วย นอกจากนี้ยังมีการหลีกเลี่ยงอคติในบทสัมภาษณ์ความเห็นของสาธารณชนหรือนักการเมืองฝ่าย Unionist / Nationalist

นักจัดรายการวิทยุมากประสบการณ์อย่าง David Dunseith ของ BBC Radio Ulster กล่าวว่า BBC ถูกโจมตีจากทั้งสองฝ่ายว่ามีอคติ ซึ่งพิสูจน์ให้เห็นว่าการนำเสนอของ BBC มีลักษณะที่สมดุลและถูกต้องที่สุด ในทางกลับกันการแบ่งแยกทางศาสนาในสื่อสิ่งพิมพ์ของไอร์แลนด์เหนียวยังคงดำรงอยู่อย่างเห็นได้ชัด

ภายหลังข้อตกลงสันติภาพในไอร์แลนด์เหนือเกิดหนังสือพิมพ์ฉบับตอนเย็นชื่อว่า “The Belfast Telegraph” ขึ้นในปี ค.ศ. 1870 ซึ่งมียอดจำหน่ายอยู่ราว 100,000 ฉบับในช่วงปลายยุค 1990s เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์ “Sunday Life” เปิดตัวในปี ค.ศ. 1988 The Belfast Telegraph มีผู้อ่านจากทั้งสองฝ่าย แต่ถูกมองว่าเป็นหนังสือพิมพ์ค่าย Unionist ที่มีผู้อ่านส่วนใหญ่เป็นโปรเตสแตนต์ แต่หนังสือพิมพ์สามารถดึงดูดผู้อ่านคาทอลิกได้จากบทบรรณาธิการที่สมดุลง่าย หัวข้อข่าวที่ไม่ปลุกเร้าความขัดแย้ง และการรายงานข่าวกีฬาอย่าง Gaelic and Hurling ที่เป็นที่ยิยมของชาวคาทอลิก^v

ภายในชุมชนโปรเตสแตนต์มีการแบ่งแยกทางสังคมและเศรษฐกิจระหว่างขุนนางผู้ปกครองพื้นที่และครอบครัวที่ดินทรัพย์สินกับกรรมมาชีพโปรเตสแตนต์ที่กังวลกับอัตราว่างงานที่พุ่งสูงขึ้นและการเคลื่อนไหวของฝ่าย Republican โวหารของ Paisley จึงเป็นที่ยอมรับ โดย The Protestant Telegraph ได้จุดประเด็นความกังวลดังกล่าวภายหลังปี ค.ศ. 1966 แม้ว่าภายหลังในปี ค.ศ. 1982 จะถูกแทนที่ด้วย The Voice of Ulster จากการสั่งการของ Peter Robinson เพื่อเพิ่มเนื้อหาสาระทางโลกให้มากขึ้นในช่วงการตื่นตัวของ Unionism

ไม่กี่ปีก่อนหน้านั้นหนังสือพิมพ์ได้ตีพิมพ์เรื่องราวอย่าง “ความรักของวาติกัน” (The Love Affairs of the Vatican) และในเดือนเมษายน ค.ศ. 1967 ได้กล่าวอ้างอิงอย่างเลือนลอยว่าชาว Republican ให้สัตย์สาบานว่าจะทำลายล้างชาวโปรเตสแตนต์ให้สิ้นซาก และสนับสนุนนักบวชคาทอลิกจนกว่าที่พระสันตะปาปาจะปกครองโลกทั้งใบ^{vi}

อย่างไรก็ตามเนื้อหาของ Nationalism และ Republicanism เป็นอุดมการณ์ทางโลก แม้ว่าพวกอนุรักษนิยมคาทอลิกจะเป็นสมาชิกส่วนใหญ่ของ IRA และปีกการเมืองฝ่าย Sinn Fein และเป็นปัจจัยให้เกิดการแตกตัวของกลุ่มเคลื่อนไหวเป็นกลุ่ม “Official” แบบมาร์กซิสต์ กับกลุ่ม “Provisional” ในเดือนมกราคม ค.ศ. 1970

ฝ่าย Sinn Fein และนักรบ Loyalist ได้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ “The Ulster Defence Association” (UDA) ในปี ค.ศ. 1971 เพื่อเป็นสมาคมพิทักษ์ชาวโปรเตสแตนต์ที่เป็นเสียงส่วนใหญ่ในพื้นที่ แม้ว่าสมาคมจะไม่มีสถานะเป็นองค์กรที่ผิดกฎหมาย แต่กลุ่มนักรบของสมาคมที่ชื่อว่า “The Ulster Freedom Fighters” ได้กระทำการวางระเบิดและสังหารชาวคาทอลิกจำนวนมาก

วัฒนธรรมขัดแย้งผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ดำรงอยู่ในยุคก่อนที่อินเทอร์เน็ตจะแพร่หลาย ฝ่ายต่างๆ ได้ผลิตเอกสารแผ่นพับจำนวนมาก เพราะเครื่องถ่ายสำเนาและเครื่องพิมพ์ดีดหาได้ทั่วไป พื้นที่ในเมืองได้ถูกแบ่งออกเป็นพื้นที่ฝ่ายคาทอลิกกับฝ่ายโปรเตสแตนต์ จึงมีการเผยแพร่เอกสารฝ่าย Loyalist หรือ Republican ได้ตามผับหรือศาลากลางจังหวัด สื่อสิ่งพิมพ์ “ทางเลือก” หรือ “ใต้ดิน” สามารถหลีกเลี่ยงการกำกับดูแลและมักตอกย้ำข้อกล่าวหาและอคติของผู้ฟัง มีเพียงสื่อของรัฐที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลอย่างเคร่งครัด

4.3 มุมมองจากภายนอก ส่วนที่ 1: การกำกับดูแลโดยรัฐในไอร์แลนด์ใต้

นโยบายกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในไอร์แลนด์ใต้ช่วงต้นยุค 1970s เมื่อมาตรา 31 มีผลบังคับใช้อย่างเคร่งครัดจนถึงช่วงที่มีการยกเลิกข้อห้ามดังกล่าวเป็นช่วงเวลาแห่งการระแวงระวัง มีลักษณะอนุรักษนิยม หรือว่ากันว่าเป็นนโยบายแบบเผด็จการ ในหลายพื้นที่ของสาธารณรัฐโดยเฉพาะภาคตะวันออกและภาคใต้ ความชอบธรรมในการยกเลิกข้อห้ามไร้ความหมายสืบเนื่องมาจากเหตุผลทางภูมิศาสตร์ เช่นเดียวกับรัฐบาลอื่นๆ รัฐบาลไอร์แลนด์ใต้ไม่สามารถป้องกันสัญญาณโทรทัศน์จากประเทศอื่นๆ ตามแนวชายแดน ดังตัวอย่างคินการเฉลิมฉลองการสถาปนา UTV เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1959 สถานีได้รับเรื่องร้องเรียนจำนวนมากจาก Dublin ว่าสัญญาณไม่คมชัด

ในปี ค.ศ. 1960 ที่มีการร่างพระราชบัญญัติกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทางการเมืองไอร์แลนด์ยังคงเข้าร่วมการเจรจาตลอดการปกครองของบริเตนอยู่ตลอด หลังจากนั้นจึงเกิดสงครามกลางเมืองที่ฝักฝ่ายต่างๆทำการสู้รบเคลื่อนไหวเรียกร็องอิสรภาพ

พระราชบัญญัติกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์มีผลบังคับใช้ก่อนการประเดิมออกอากาศของสถานี RTE เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม ค.ศ. 1961 กองกำลังที่เหลืออยู่ของ IRA เดิมมีส่วนเกี่ยวข้องกับการรณรงค์ด้วยวิธีรุนแรงทางอาวุธในการต่อต้านรัฐบาล Stormont ตามแนวชายแดน

การตัดสินใจเริ่มกิจการโทรทัศน์จุดประเด็นให้เกิดข้อถกเถียงในสังคมคาทอลิกของไอร์แลนด์ใต้ที่มีวัฒนธรรมแบบโดดเดี่ยว รัฐมนตรีการสื่อสาร Michael Hilliard เสนอพระราชบัญญัติต่อรัฐสภาโดยให้เหตุผลว่า พระราชบัญญัตินี้จะให้ “อำนาจรัฐมนตรีในการยับยั้ง (Veto Power) การออกอากาศที่เป็นภัยต่อสาธารณะ (หรือ) นำไปสู่ความอับอายต่อสติปัญญาในความสัมพันธ์กับประเทศอื่นๆ”^{vii}

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1969 RTE ได้ก่อตั้งสตูดิโอใน Belfast ในต้นยุค 1970s ร้อยละ 77 ของครัวเรือนไอร์แลนด์ถือครองเครื่องโทรทัศน์ และสถานีแห่งที่สองได้เริ่มออกอากาศเมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน ค.ศ. 1978 ในวันที่ 6 พฤษภาคม ค.ศ. 1970 โทรทัศน์ RTE ได้ออกอากาศการปลดออกจากตำแหน่งรัฐมนตรี Republican ในรัฐบาล Lynch เป็นเวลากว่า 7 ชั่วโมง

วันที่ 28 กันยายน ค.ศ. 1971 รายการของสถานีโทรทัศน์ RTE “Seven Days” ได้สัมภาษณ์แกนนำ IRA ทั้งฝ่าย Official และ Provisional แต่ไม่กี่วันให้หลังได้มีคำสั่งห้าม RTE ออกอากาศเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมขององค์กรที่ต้องการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยวิธีรุนแรง”^{viii}

นโยบายกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ดำเนินไปควบคู่กับแผนการของรัฐมนตรีกระทรวงยุติธรรม Desmond O’Malley ที่จะกักขังผู้ต้องหา IRA โดยไม่ผ่านการสอบสวน มาตรา 31 สามารถถูกนำไปใช้นอกเหนือจากกรณีความขัดแย้งใน Ulster ซึ่งมีนักวิจารณ์บางคนไม่เห็นด้วย ยกตัวอย่างกรณีที่มาตรา 31 ถูกนำไปอ้างเพื่อยุติข้อพิพาททางธุรกิจใจใน Dublin เมื่อนักเคลื่อนไหวฝ่าย Sinn Fein ชื่อตั้งนามว่า Larry O’Toole เป็นแกนนำคณะกรรมการประกาศหยุดงาน และในต้นยุค 1980s มาตรา 31 ห้ามไม่ให้ RTE สัมภาษณ์ประธานสภามณฑล Galway

ความขัดแย้งระหว่าง RTE กับ รัฐบาลได้เกิดขึ้นตามมาหลายครั้ง ทำให้นักข่าวทราบเป็นอย่างดีว่ารัฐบาลเอาจริงกับการลงโทษจำคุก ในวันที่ 19 พฤศจิกายน ค.ศ. 1972 นักข่าววิทยุ RTE ได้อ่านบทสัมภาษณ์ของหัวหน้าฝ่าย Provisional IRA นาย Sean MacStiofain ในรายการ “This Week” แล้วถูกจับกุมในวันเดียวกัน

ต่อมารัฐบาล Lynch ได้ปลดสมาชิกองค์กรกำกับดูแล RTE ออกจำนวน 9 ราย กรณีดังกล่าวได้สร้างความขุ่นเคืองใจของเจ้าหน้าที่ RTE ทั้งหลายจนถึงขั้นจะลาออก แต่เพราะการเซ็นเซอร์ยังเป็นตัวผลักดันการประกอบกิจการในอุตสาหกรรมสื่อ ส่งผลให้เกิดวัฒนธรรม “การกำกับดูแลตนเอง” ของสื่อมวลชนที่ปล่อยให้เรื่องบางเรื่องผ่านไปโดยไม่ถูกแตะต้องแต่อย่างใด

“ในเวลานั้นผมรู้สึกไม่พอใจที่การรายงานข่าวถูกแทรกแซงอย่างน่าเกลียด ผู้ประกาศข่าวไม่สามารถทำงานได้หากต้องคอยระวังว่ารัฐบาลจะคิดอย่างไร” ผู้สื่อข่าว Kevin Myers ได้เขียนเอาไว้ และเป็นหนึ่งในไม่กี่คนที่ลาออก^{ix}

หนังสือพิมพ์ในตอนใต้ต่างจากในไอร์แลนด์เหนือที่มักไม่แบ่งแยกศาสนา (ยกเว้นหนังสือพิมพ์โปรเตสแตนต์ Irish Times) เมื่อภายหลังสงครามกลางเมืองมีพรรคใหญ่อยู่ 2 พรรค ได้แก่ Fianna Fail และ Fine Gael นักเขียนคอลัมน์ของ Fianna Fail สนับสนุนมาตรา 31 ในขณะที่บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ “Irish

Press” ที่สนับสนุนพรรค Fine Gael นามว่า Tim Pat Coogan ได้เขียนบทบรรณาธิการวิจารณ์ข้อห้าม มาตรา 31 กล่าวได้ว่า สื่อสิ่งพิมพ์ในไอร์แลนด์ส่วนใหญ่มีลักษณะว่าอ่อนส่อนง่าย^x

มีข้อยกเว้นอยู่ในกรณีของ “An Phoblacht” รัฐบาลไอร์แลนด์พยายามแบนหนังสือพิมพ์หลาย ครั้งในยุค 1980s โดยอาศัยพระราชบัญญัติการกระทำที่เป็นภัยต่อรัฐ ค.ศ. 1939 (1939 Offences Against the State Act) แต่อัยการสูงสุดไม่รับฟ้องแต่อย่างใด

สถานการณ์ภายในองค์กรกระจายเสียงของรัฐมีความสลับซับซ้อน นโยบายของ RTE ว่าด้วยความรุนแรงในไอร์แลนด์เหนือไม่ได้จำกัดอยู่ที่การปฏิบัติตามมาตรา 31 แต่ยังรวมถึงการแข่งขันกันระหว่าง ความคิดทางการเมืองทั้งหลายภายในสถานี่เอง

เมื่อเหตุรุนแรงปะทุขึ้นในมณฑลทั้งหมดช่วงปลายยุค 1960s IRA ได้ละทิ้งแนวทางการต่อสู้ทาง อาวุธตามหลักการปฏิวัติมาร์กซิสต์ ซึ่งน่าจะได้รับการสนับสนุนจากกรรมาชีพโปรเตสแตนต์ แต่ทำที่ดังกล่าว เป็นการเอาตัวออกห่างจากชาวคาทอลิกตามชายแดนทั้งสองฝั่ง นอกจากนี้ผู้ประท้วงเรียกร้องสิทธิพลเมืองได้ โจมตี IRA ผ่านทางภาพเขียน Graffiti ในช่วงการเผชิญหน้า “Battle of the Bogside” ว่าไม่สามารถปกป้อง พวกตนจากการโจมตีของฝ่าย Loyalist ได้ “IRA = I Ran Away” จากนั้นวันที่ 18 ธันวาคม ค.ศ. 1969 มีการเลือกผู้แทนจำนวน 26 คนด้วยวิธีลับเพื่อดำรงตำแหน่งผู้บริหารและสภาของกองทัพ Provisional IRA เมื่อวันที่ 11 มกราคม ค.ศ. 1970 ฝ่ายการเมือง Sinn Fein ของ IRA ได้ถูกแบ่งออกเป็นกลุ่ม Official กับกลุ่ม Provisional โดย Official IRA ได้ประกาศหยุดยิงในปี ค.ศ. 1972 พร้อมทั้งมุ่งความสนใจไปยังการเมืองของ ไอร์แลนด์ใต้ ทั้งยังเปลี่ยนชื่อเป็นพรรค Sinn Fein the Workers’ Party (SFWP) และในปี ค.ศ. 1982 เป็น พรรค Workers’ Party

การแทรกซึมของพรรค Workers’ Party ภายใน RTE ช่วงยุค 1980s ยังคงเป็นประเด็นถกเถียง กันอยู่ในประวัติศาสตร์ของสถานี่ ในช่วงปลายยุค 1980 RTE ปรับปรุงเนื้อหาข่าวประจำวันโดยเพิ่มเติม รายการ “Today Tonight” ให้เป็นรายการเอกลักษณ์ข่าวประจำวันของสถานี่ ทำการค้นหาความจริงและ วรรณคดีผ่านสื่อ

ในช่วงเริ่มแรกบุคคลากรอาวุโสที่เป็นผู้ผลิตรายการ Today Tonight เป็นที่รู้จักในฐานะสมาชิก หรือผู้ให้การสนับสนุนพรรค Workers’ Party ซึ่งในภายหลังได้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั่วไปของไอร์แลนด์ นัก วิจารณ์ได้ตั้งข้อสงสัยแก่รายการ Today Tonight ได้สัมภาษณ์บุคคลากรของพรรค Workers Party อยู่ บ่อยครั้งโดยไม่ได้ระบุนามสัมพันธ์ของตัวบุคคลที่มีต่อพรรค^{xi}

4.4 มุมมองจากภายนอก ส่วนที่ 2: การเมืองว่าด้วยการควบคุมสื่อในบริเตน

ในขณะที่นักสื่อสารมวลชนในไอร์แลนด์เหนือยึดหลักการแบ่งแยกอย่างสมดุล และในไอร์แลนด์ ใต้ใช้นโยบายการเซ็นเซอร์ สื่อมวลชนในบริเตนในทางทฤษฎีมีความเป็นเสรีนิยมมากกว่าและยึดหลักความไม่ ฝักใฝ่ฝ่ายใด (Impartiality) ในทางปฏิบัติจุดยืนของสื่อสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่สะท้อนฉันทามติระหว่างทั้งสองฝ่ายใน ไอร์แลนด์ มีเพียงการรายงานข่าวการถอนทหารและการรวมชาติไอร์แลนด์เท่านั้นที่เอนเอียงไปทางฝ่ายซ้าย

The Troubles ไม่เคยถูกจัดให้เป็นสถานการณ์ฉุกเฉินระดับชาติแบบเดียวกับสงครามโลกครั้งที่ 2 และผลการสำรวจพบว่า สาธารณชนบริเตนไม่เคยมองความขัดแย้งนี้ในรูปแบบเดียวกับสงครามโลก นับแต่ ปี ค.ศ. 1972 นักเขียนคอลัมน์ฝ่ายขวา Peregrine Worsthorne กล่าวในหนังสือพิมพ์ The Sunday Telegraph ไว้ว่า “ความรักชาตินั้นดำรงอยู่ แต่ไม่มีลักษณะพื้นฐานทางสังคมระดับชาติที่จะบอกว่าต้องพูด อะไรหรือทำอะไร จากภูมิหลังที่น่าสับสนนี้มีเพียงประเด็นเดียวที่มีความชัดเจน นั่นคือ ไม่มีรูปแบบการควบคุม

ทางการเมืองใด ไม่ว่าจะอย่างเปิดเผยหรืออย่างลับ จะเป็นที่ต้องการหรือเกิดขึ้นได้ เพราะเมื่อใดที่มีความพยายามครอบงำสื่อ ผลที่ได้กลับเป็นไปในทางตรงกันข้ามกับที่มุ่งหวังไว้”^{xii}

นโยบายกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของรัฐบาลส่วนใหญ่ไม่มีความชัดเจน โดยเฉพาะในช่วงปีแรกๆ รายการของ ITV และ BBC อยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรอย่าง ITA และ IBA ตั้งแต่ก่อนที่ความขัดแย้งอย่างรุนแรงจะปะทุขึ้น นับแต่เดือนเมษายน ค.ศ. 1959 นายกรัฐมนตรีของไอร์แลนด์เหนือ Lord Brookeborough ได้เข้าแทรกแซงเพื่อระงับรายการชื่อว่า “Small World” ที่นักแสดงชาวไอริช Siobhan McKenna เรียก IRA ว่าเป็นพวก “นักอุดมการณ์หนุ่ม”^{xiii}

นวนิยายก็สามารถถูกเซ็นเซอร์ได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่นในปี ค.ศ. 1970 BBC ได้ขอให้นักเขียนบทละคร Jim Allen แต่งบทละครเกี่ยวกับความรุนแรง ให้ Ken Loach กำกับการแสดง IBA ได้เข้าแทรกแซงและระงับไม่ให้ออกอากาศละครดังกล่าว ถึงแม้จะไม่มีคำสั่งห้ามออกอากาศอย่างชัดเจน นักข่าวต้องอยู่ภายใต้กฎหมายประเภทอื่นด้วย ในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1979 รายการของ BBC “Panorama” ได้นำเสนอรายงานการปิดถนนของ IRA ในมณฑล Tyrone ผลคือรายงานดังกล่าวถูกยึดไปโดยอาศัยอำนาจพระราชบัญญัติการป้องกันการก่อการร้าย^{xiv}

โดยปกติทั้ง BBC และ ITV อยู่ภายใต้แรงกดดันจากองค์กรกำกับดูแลทั้งหลาย แต่ในบางครั้งผู้ประกอบการได้ดำเนินการกำกับดูแลตนเอง ในปี ค.ศ. 1978 ผู้สร้างภาพยนตร์ Colin Thomas ได้รับคำสั่งให้ตัดต่อสารคดีที่มีชื่อว่า “Derry, A City on the Border” ฝ่ายบริหารขององค์กร BBC สั่งให้ตัดตอนที่มิ อักษรบนหลุมฝังศพเขียนไว้ว่า “สังหารโดยทหารบริเตนในช่วงเหตุการณ์นองเลือด ‘Bloody Sunday’” Thomas ปฏิเสธที่จะตัดตอดังกล่าวและลาออก^{xv}

นโยบายของรัฐบาลบริเตนเริ่มสอดคล้องกับนโยบายของไอร์แลนด์ใต้เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม ค.ศ. 1988 แม้ว่าจะมีการหลีกเลี่ยงโดยการใช้เสียงภาคของนักแสดงแทน ในช่วงการเลือกตั้งทั่วไปปี ค.ศ. 1922 ได้มีการอนุญาตให้ออกอากาศการแสดงวิสัยทัศน์ทางนโยบายระหว่างรัฐมนตรีฝ่าย Sinn Féin นามว่า Gerry Adams กับ John Hume จากพรรค Social Democratic Labour อย่างไรก็ตามเมื่อ Adams เสียที่นั่งในการเลือกตั้ง สถานีโทรทัศน์ไม่ได้รับอนุญาตให้ออกอากาศทำที่ตอบสนองของเขา

ข้อห้ามดังกล่าวอ้างอิงจากตัวบทกฎหมายในพระราชบัญญัติกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ออกโดยรัฐบาลบริเตนเมื่อปี ค.ศ. 1981 ที่น่าสนใจคือ สถานะของผู้ก่อการร้ายถูกกำหนดโดยแนวชายแดน ฝ่ายการข่าวต่างประเทศของ BBC และ ITV ทำการสัมภาษณ์สมาชิกองค์กรก่อการร้ายอยู่เป็นประจำ เช่น กลุ่มในแอฟกานิสถานและตะวันออกกลาง อ้างอิงจากแนวทางของ IBA ผู้ประกอบการสามารถออกอากาศบทสัมภาษณ์ของ “ผู้ที่ใช้ความรุนแรง” นอกสหราชอาณาจักร “เพื่อให้บรรลุผลทางการเมือง”^{xvi}

หากผู้ประกอบการต้องได้ขอความเห็นชอบจากองค์กรกำกับดูแลในการออกอากาศแนวความคิดของผู้ที่ใช้ความรุนแรงหรือสนับสนุนแนวทางความรุนแรงและมาตรการอื่นๆ เพื่อให้บรรลุผลทางการเมือง ผู้ผลิตรายการจึงควรปรึกษาหารือกับฝ่ายบริหารระดับสูงของบริษัทก่อนการวางแผนสัมภาษณ์สมาชิกขององค์กรอย่าง Provisional IRA หรือ องค์กรติดอาวุธอื่นๆ หากฝ่ายบริหารเห็นว่าเนื้อหาไม่เหมาะสมจะได้ปรึกษาหารือกับองค์กรกำกับดูแลต่อไป

ก่อนการเซ็นเซอร์สื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์ในปี ค.ศ. 1988 สารคดีจำนวน 2 เรื่องเกี่ยวกับไอร์แลนด์เหนือได้นำไปสู่การเผชิญหน้าโดยตรงกับรัฐบาลของ Margaret Thatcher รัฐบาลรับทราบที่ BBC จะออกอากาศรายการสารคดี “Real Lives” ที่มีชื่อตอนว่า “Edge of the Union” ที่ปรากฏบทสัมภาษณ์นาย Martin McGuinness จากฝ่าย Sinn Féin หรือ Derry IRA เดิม และบทสัมภาษณ์นาย Gregory Campbell ชื่อตั้งจากฝ่าย Loyalist รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย Sir Leon Britten ได้ส่งหนังสือถึงประธาน

BBC ร้องขอให้ยกเลิกการออกอากาศรายการดังกล่าว ความพยายามเข้าแทรกแซงของรัฐบาลนำไปสู่ข้อพิพาท ในอุตสาหกรรมการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ และรายการ Real Live ที่มีกำหนดการออกอากาศ ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1985 ได้ถูกเลื่อนการออกอากาศไปเป็นเดือนตุลาคม “Edge of the Union” ออกอากาศโดยผ่านการตัดแปลงเพียงเล็กน้อย แต่ระบบการกำกับดูแลของ BBC ในภายหลังมีลักษณะที่ เข้มงวดขึ้น

Thatcher ได้กล่าวอ้างว่า การออกอากาศรายการที่ได้รับรางวัลอย่าง “Death on the Rock” เมื่อวันที่ 28 เมษายน ค.ศ. 1988 นำไปสู่สิ่งที่เรียกว่า “การสอบสวนผ่านหน้าจอโทรทัศน์” (Trial by Television) และ “ในวันนั้นเองเสรีภาพได้หมดไป”

ก่อนหน้านั้นหนึ่งเดือนสารคดีเหตุการณ์ประจำวันได้สืบสวนปฏิบัติการ Operation Flavius ในพื้นที่ Gibraltar ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของบริเตน สมาชิก Provisioanl IRA จำนวน 3 รายตกเป็นผู้ต้อง สงสัยในการพยายามลอบวางระเบิดที่พักอาศัยของผู้ว่าราชการในช่วงที่มีการเปลี่ยนเจ้าหน้าที่รักษาความ ปลอดภัย จึงถูกสังหารโดยเจ้าหน้าที่ SAS ซึ่ง Danny McCann ถูกยิง 6 จุด Mairead Farrel 8 จุด และ Sean Savage 16 – 18 จุด ซึ่งทั้งสามไม่มีอาวุธติดตัว รัฐบาลของ Thatcher พยายามแบนรายการ “Death on the Rock” โดยอ้างว่าจะเป็นการสร้างอคติในการพิจารณาคดีว่าเจ้าหน้าที่ SAS ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบ จริยหรือไม่

IBA อ้างว่า รายการ “Death on the Rock” เป็นสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและ การสืบหาความจริงโดยปราศจากการแทรกแซง แต่กรณี “The Oxygen of Publicity” รัฐบาลกลับไม่ ดำเนินคดีกับ Thames Television ที่ออกอากาศเนื้อหาเกี่ยวกับกองทัพติดอาวุธต่างๆ

นอกจากประเด็นการสืบสวนผ่านหน้าจอโทรทัศน์ รัฐบาลของ Thatcher ไม่พอใจ ITV อย่าง มากในประเด็น “การครอบงำ” กิจการกระจายเสียงธุรกิจ มีข้อโต้แย้งมาช้านานของทีมงานฝ่ายผลิตสารคดี นับแต่ที่มีการต่ออายุสัมปทาน ITV เมื่อปี ค.ศ. 1992 ว่า การที่ Thames Television ไม่ได้รับสัมปทานมี สาเหตุมาจากการเมือง ซึ่งเป็นการเผชิญหน้าโดยตรงกับรัฐบาล^{xvii}

4.5 การต่อต้านระบบการเซ็นเซอร์ของสื่อมวลชน (การดำเนินการของคนในอุตสาหกรรมและการฟ้องร้อง)

ความเคยชินของนักสื่อสารมวลชนต่อระบบการเซ็นเซอร์ในบริเตน ไอร์แลนด์ และที่อื่นๆ ยังคง ดำรงอยู่อันเป็นผลมาจากปัจจัยที่หลากหลาย สำนักพิมพ์และสถานีวิทยุโทรทัศน์ต่างๆจ้างนักข่าวอิสระเป็น สัญญาระยะสั้น ซึ่งมีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การประท้วงหยุดงานและการแสดงความไม่พอใจผ่านทางวาจา การ ลงโทษจำคุกนักข่าวและการไล่สมาชิกองค์กรกำกับดูแลกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ออกจากตำแหน่งยัง นำไปสู่การลาออกจากตำแหน่งภายใน RTE

นโยบายการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของ RTE จึงมีลักษณะที่เข้มงวดขึ้น แม้แต่ก่อนที่จะมีข้อร้องเรียนว่าพรรค Workers’ Party มีอิทธิพลภายในสถานี แนวทางทางนโยบายใหม่ได้ เน้นย้ำว่า ในบางกรณีอาจมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปฏิบัติหน้าที่ เช่นเดียวกับสื่อมวลชน ในบริเตนอื่นๆ RTE ต้องมีการตรวจสอบเนื้อหาโดยเจ้าหน้าที่ระดับสูง

ที่น่าสนใจคือสหภาพนักข่าวแห่งชาติ (NUJ) มีสมาชิกทั้งในสหราชอาณาจักรและไอร์แลนด์ NUJ คัดค้านระบบการเซ็นเซอร์ในทั้งสองประเทศ แต่กลุ่มย่อยของสหภาพกลับมีจุดยืนที่แตกต่างออกไปในบางเวลา RTE ได้รับผลกระทบอย่างมากจากมาตรา 31 จึงพยายามวางนโยบายการเซ็นเซอร์ให้ทุกกลุ่มของ NUJ ดำเนินการตามนโยบายเดียวกัน แต่ไม่ประสบผลสำเร็จ

นักข่าวจำนวน 16 คนร่วมกับ Betty Purcell ยื่นฟ้องรัฐบาลต่อศาลสหภาพยุโรป (Purcell v Ireland) ในเดือนมีนาคม ค.ศ. 1991 ทั้งหมดเป็นสมาชิกของ NUJ หรือ สหภาพ Services Industrial Professional Technical Union โจทก์แย้งว่า มาตรา 31 ขัดต่อมาตรา 40 ของรัฐธรรมนูญไอร์แลนด์ที่ให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น คณะลูกขุนเห็นด้วยกับฝ่ายรัฐบาลแม้เสียงจะไม่เป็นเอกฉันท์^{xviii}

คำตัดสินคดี Purcell v Ireland สร้างวัฒนธรรม “การกำกับดูแลตนเอง” (Self-Censorship) ต่อมาเป็นเวลาหลายปีก่อนที่จะมีการยกเลิกมาตรา 31 จากนั้นกลุ่มนักประชาสัมพันธ์ได้ฟ้องร้อง RTE ต่อศาลสูงสุดในปี ค.ศ. 1992 ในกรณี RTE ปฏิเสธที่จะโฆษณา “The Street and Other Stories” ซึ่งเป็นเรื่องสั้นๆต่างโดย Gerry Adams ประธานฝ่าย Sinn Fein

ในปีเดียวกันศาลสูงสุดได้ตัดสินว่ากฎหมายไม่ได้กำหนดให้ RTE ยับยั้งการออกอากาศบทสัมภาษณ์ Larry O’Toole สมาชิกฝ่าย Sinn Fein เมื่อปี ค.ศ. 1990 ในช่วงที่มีข้อพิพาทในแวดวงอุตสาหกรรมสื่อ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับไอร์แลนด์เหนือ ซึ่ง RTE พยายามยื่นอุทธรณ์คำตัดสินของศาลสูงสุดในเวลาต่อมา

ช่วงยุค 1980s เป็นยุคที่พรรคอนุรักษนิยมบริเตนและ BBC ถูกมองว่าเป็นปรปักษ์ต่อกัน แต่การประท้วงหยุดงานในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1985 กลับปรากฏเสียงสนับสนุนจากนักข่าว ITV หรือจากองค์กรที่ไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากค่าธรรมเนียมการรับชมโทรทัศน์

ภายหลังที่มีการเซ็นเซอร์เนื้อหาเกี่ยวกับฝ่าย Sinn Fein และกลุ่มอื่นๆในปี ค.ศ. 1988 NUJ ในบริเตนได้เรียกร้องหยุดงานเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน ค.ศ. 1988 แต่ล้มเลิกความคิดในภายหลัง ได้มีการรณรงค์เรียกร้องสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนในวันครบรอบการประกาศใช้กฎหมายเซ็นเซอร์ ซึ่งมีรัฐมนตรีกว่า 50 นายลงนามในฎีกา

นอกจากนี้นักข่าวบริเตนกลุ่มหนึ่งได้ร้องต่อศาลสูงสุดให้ยกเลิกการเซ็นเซอร์ในเดือนพฤษภาคม 1989 แต่ไม่เป็นผลสำเร็จ จึงยื่นฟ้องต่อศาลสหภาพยุโรปว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในปี ค.ศ. 1994 โดยยืนยันว่าข้อห้ามนี้ขัดต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แต่ไม่ประสบผลสำเร็จเช่นกัน^{xix}

4.6 ยุคสิ้นสุดการเซ็นเซอร์ และการรายงานข้อมูลข่าวสารภายหลังความขัดแย้ง

รัฐบาลของ John Major ได้ยกเลิกกฎหมายปี ค.ศ. 1988 ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1994 โดย 9 เดือนให้หลังนักข่าวบริเตนให้การตอบรับการยกเลิกมาตรา 31 โดยรัฐบาลไอร์แลนด์นี้เป็นอย่างดี Michael Grade ผู้บริหารระดับสูงของ Channel 4 กล่าวว่า การเซ็นเซอร์เนื้อหาเป็น “หนึ่งในเรื่องที่น่าละอายใจที่สุดจากความพยายามที่จะเซ็นเซอร์การออกอากาศเรื่องราวภายในประเทศที่สำคัญที่สุดในยุคหลังสงคราม”^{xx}

การยกเลิกมาตรา 31 ปี ค.ศ. 1988 ในบริเตนไม่ได้รับฉันทามติแบบเดียวกับในไอร์แลนด์ มีเพียงพรรคฝ่ายค้าน Labour Party และรัฐมนตรีฝ่ายอนุรักษนิยมจำนวนหนึ่งให้การสนับสนุน

แม้ว่านักการเมือง Republican และ Nationalist จะตอบรับการยกเลิกการแบนเนื้อหาในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์เป็นอย่างดี นักการเมือง Unionist กลับยังเคลือบแคลงสงสัย Peter Robinson จากพรรค Democratic Unionist กล่าวว่า “การยกเลิกข้อห้ามเป็นการยอมรับกลุ่มคนที่มีปืนและระเบิดอยู่ใต้โต๊ะโดยพฤตินัย”

หลายปีหลังจากข้อพิพาทกรณี Real Lives ได้มีความพยายามอยู่หลายครั้งที่จะยกเลิกข้อห้ามงานวิจัยโดยกลุ่มสื่อมวลชน Glasgow ชี้ว่า การออกอากาศเนื้อหาฝ่าย Sinn Fein ปรากฏอยู่ไม่มากอยู่แล้ว ก่อนช่วงการเซ็นเซอร์ แม้จะมีหลักการแบ่งแยกอย่างสมดุลของ UTV และ BBC Northern Ireland

บทสัมภาษณ์สมาชิกฝ่าย Sinn Fein ปรากฏให้เห็นไม่มากในระดับชาติเมื่อเทียบกับบทสัมภาษณ์ตัวแทน RUC กองทัพ และนักการเมือง Unionist^{xxi}

ข้ออ้างในการเซ็นเซอร์เนื้อหาเกี่ยวกับองค์การก่อการร้ายคือ การป้องกันไม่ให้องค์การมีโอกาสชักจูงผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์ อย่างไรก็ตามการปิดกั้นไม่ให้สาธารณชนเข้าถึงกลุ่มดังกล่าวอาจนำไปสู่ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในหมู่สาธารณชน

ก่อนหน้านี้พบว่า สาธารณชนบริเตนส่วนใหญ่มองเหตุการณ์ The Troubles ด้วยความรังเกียจและไม่แยแส ชาวอังกฤษจำนวนมากไม่รู้สึกรู้สีก่อนพบกับคนใน Ulster ที่นับถือศาสนาเดียวกันมากกว่าที่ฝ่าย Orange คาดคิด

ย้อนไปเมื่อปี ค.ศ. 1986 Sinn Fein เข้าใจถึงหลักความชอบธรรมจากการเลือกตั้งทั่วไปในสาธารณรัฐ หากการนำเสนอของสื่อมวลชนก่อให้เกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง สาธารณชนในไอร์แลนด์ใต้และบริเตนมีความคิดว่าสิ่งที่ปรากฏเป็นความขัดแย้งที่เกินเยียวยาและเป็นการต่อสู้ระหว่างกลุ่มคลั่งศาสนาสองกลุ่ม

สภาวะแวดล้อมภายหลังข้อตกลง Good Friday สถานการณ์ด้านความมั่นคงได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก RUC ได้เปิดทางให้ตำรวจปฏิบัติการณ์ในไอร์แลนด์ (Police Service in Northern Ireland – PSNI) ภายใต้อัตลักษณ์ Good Friday ในปี ค.ศ. 2011 ปรากฏว่ามีลูกจ้าง PSNI กว่า 7,100 คนเป็นคาทอลิก

การถือกำเนิดของอินเทอร์เน็ตได้ทำลายสื่อสิ่งพิมพ์ภายในพื้นที่ ทำให้จำนวนผู้อ่านและรายได้จากการโฆษณาของสื่อสิ่งพิมพ์ลดลง ในช่วงหลังเหตุการณ์ The Troubles อดีตนครนิคมการของ The Fortnight กล่าวโทษการปิดตัวของนิตยสารว่าเป็นผลมาจากบรรยากาศทางการเมืองที่ไม่เรียกร้องให้มีการแลกเปลี่ยนแนวความคิดระหว่างชุมชนทั้งสอง ช่วงยุค 2000s หนังสือสิ่งพิมพ์ฝ่าย Nationalist อย่าง Irish News และ Belfast Telegraph จากฝ่าย Unionist พยายามกระตุ้นยอดขายจากทั้งสองชุมชนด้วยเนื้อหาที่ไม่ใช่การเมือง เช่น กีฬา วิถีชีวิต

ในยุคหลังข้อตกลง Good Friday สื่อ BBC Northern Ireland และ UTV ยังคงครอบงำตลาดองค์การกำกับดูแลอย่าง ITA และ IBA ถูกแทนที่ด้วย Office of Communications (Ofcom) ตลาดมีความหลากหลายมากขึ้นจากการถือกำเนิดของช่องดาวเทียมและดิจิทัล แม้ว่าผู้คนยังรับข่าวสารและบทวิเคราะห์จากรายการอย่าง BBC Newsline และ UTV Live ข้อตกลง Good Friday เป็นผลให้เกิดช่อง TG4 ภาษาไอริช ออกอากาศทั่วสาธารณรัฐ โดย Ofcom ได้ออกใบอนุญาตออกอากาศแก่สถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นในช่วงยุค 2000s

ตามบริบทของยุคภายหลังความขัดแย้งนักสื่อสารมวลชนมีข้อได้เปรียบตรงที่สามารถอาศัยประสบการณ์ของเพื่อนร่วมงานและสำนักข่าวต่างๆ หลักการแบ่งแยกอย่างสมดุลยังคงใช้ได้ผลเป็นส่วนใหญ่ตามรายการไต้หวันและรายงานข่าว

จนกระทั่งทุกวันนี้ยังไม่ปรากฏหลักฐานว่าเหตุการณ์ความรุนแรงในไอร์แลนด์จะกลับสู่ยุค 1970s และ 1980s มาตรา 31 และวัฒนธรรมการกำกับดูแลตนเองที่เกิดขึ้นตามบริบทการเมืองในยุคนั้นได้จับสั่นลงอย่างไรก็ตามไอร์แลนด์และสหราชอาณาจักรมีกฎหมายหมิ่นประมาทที่เข้มงวดที่สุดในโลก มาตรา 31 ของพระราชบัญญัติกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ค.ศ. 1981 ไม่สามารถบังคับใช้ได้สหรัฐอเมริกาที่รับรองสิทธิของสื่อมวลชนในการเขียนและออกอากาศ

ท่าทีของสื่อมวลชนในช่วงเหตุการณ์ The Troubles เป็นผลมาจากสถานการณ์และความเหมาะสมในการรายงานเหตุความขัดแย้ง ซึ่งมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากระหว่างปี ค.ศ. 1969 – 98 แม้ว่าการรายงานความขัดแย้งของไอร์แลนด์จะแตกต่างออกไปในอนาคต เป็นที่โต้เถียงกันเกี่ยวกับประเด็น

การควบคุมสื่อและสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน อย่างไรก็ตามประเด็นอื่นๆมากมายยังมีลักษณะเป็นสากล สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของสื่อมวลชน

5. บทสรุปกำกับสื่อในช่วงกระบวนการสันติภาพ

ก) ผลลัพธ์เชิงประจักษ์

สื่อในวันตามีบทบาทอย่างมากในการโฆษณาชวนเชื่อฆ่าล้างเผ่าพันธุ์จนกระทั่งปี 1994 ซึ่ง Tutsi และ Hutu มากกว่า 800.000 คนถูกฆ่าตายภายใน 100 วันเท่านั้น สื่อภาครัฐและเอกชนบางส่วนถูกนำมาใช้ในการสร้างความเกลียดชัง กระตุ้นความรุนแรง และการส่งเสริมให้ Hutu ฆ่าเพื่อนร่วมชาติของพวกเขาที่ใช้ภาษา และมีวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ร่วมกัน เหตุการณ์เหล่านี้ยังคงตราอยู่ในภาคส่วนสื่อ รวมถึงความสัมพันธ์กับรัฐบาลจวบจนถึงปัจจุบันนี้ ควบคู่ไปกับความอ่อนแอของบริษัทสื่อเอกชนและภาคประชาสังคมได้ทำสื่อขึ้นอยู่กับรัฐ แต่ทว่าสื่อต่างประเทศได้ยกย่องประธานาธิบดี Kagame ว่าเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล การพัฒนาและการดำเนินนโยบายของเขาได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวงต่อหลายภาคส่วนในประเทศ เปรียบได้กับสิงคโปร์ แต่กระนั้นธรรมชาติของรัฐบาลเผด็จการทำให้ดูเหมือนว่าจะไม่มีพื้นที่สาธารณะให้วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล ตรงกันข้ามกับพม่าและอินโดนีเซีย ภาคส่วนสื่อในวันตามีขนาดค่อนข้างเล็ก และที่สำคัญสื่อสาธารณะยังอ่อนแอ

เนื่องจากกฎหมายสื่อใหม่ของรัฐบาล (ผ่าสภาสูงสื่อ) จึงไม่ได้อยู่ในการดูแลควบคุมของรัฐ แต่ในขณะที่ไม่มีการเซ็นเซอร์อย่างเป็นทางการ ยังคงมีการเซ็นเซอร์ตัวเองและสภาวะแห่งความกลัวอยู่ ภาคส่วนสื่อตลอดจนภาคสังคมการเมืองอื่น ๆ นั้นถูกสร้างโดยการแทรกแซงของรัฐในแง่ของการเฝ้าระวัง การควบคุมประชาชนท้องถิ่นเป็นสิ่งสำคัญ เสรีภาพสื่อจึงไม่สามารถให้ได้อย่าง 'เบ็ดเสร็จเด็ดขาด' เพื่อหลีกเลี่ยงการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ใหม่อีกครั้ง ขัดขวางการสนทนาสื่อสารโดยตรงตามประมวลกฎหมายสื่อรวันดา 'divisionism' ปี 2001, กฎหมายอาญา 'negationism' ปี 2003 และกฎหมายอาญา 'อุดมการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์' ปี 2008' เป็นการกำหนดกรอบกฎหมายซึ่งสะท้อนให้เห็นอยู่ในกฎหมายสื่อ (2003, 2009, 2013)

ตามกรอบของ 'divisionism' และ 'อุดมการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์' การกำจัดของเสียงของผู้ที่ไม่เห็นด้วยและการเก็บภาษีของ RPF เป็นความจริงในประวัติศาสตร์ที่นำมาใช้ ตั้งแต่ปี 1994 รัฐบาลรวันดาได้รณรงค์ยุทธศาสตร์แห่งชาติความเป็นเอกภาพและการปรองดองเพื่อเอาชนะฝ่ายเดิมและสร้างอัตลักษณ์ร่วมชนิดของ "narrating the nation" และการเขียนประวัติศาสตร์ใหม่เห็นได้ชัดในทุกภาคส่วนและทุกคนจะต้องฝึกรบอย่างน้อยหนึ่งครั้งในชีวิตในค่ายการศึกษา (Ingando) บัญชีทางเลือกจากภายในหรือภายนอกประเทศได้รับการโจมตีอย่างหนัก กฎหมายว่าด้วยเรื่อง divisionism นั้นกำหนดค่าปรับไว้อย่างกว้าง ๆ สำคัญคือ การอภิปรายใด ๆ ของอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ที่มีอุดมการณ์การแบ่งแยกที่นำมาใช้ในช่วงเวลาการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ เกณฑ์ควบคุมสื่อถูกสร้างขึ้นโดยรัฐธรรมนูญปี 2003 เพื่อตรวจสอบนักข่าว ตรวจสอบให้แน่ใจว่าผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการเข้าใจผลเสียของ "การปฏิบัติของสื่อที่ขาดความรับผิดชอบ" การเล่นกับเรื่อง 'การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์' และการเล่นเรื่องศีลธรรมอันสูงส่ง การวิพากษ์วิจารณ์ทุกอย่างได้รับการพิจารณาว่าเป็น 'อุดมการณ์การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์' ซึ่งนำไปสู่ การขับไล่จาก 38 NGO ระหว่างประเทศ ในช่วงปลาย ปี 1995 วันที่ 25 เมษายน 2009 รัฐบาลแบนการบริการ Kinyarwanda ของ BBC นักวิชาการจากต่างประเทศและ NGO วิจัยว่าอุดมการณ์การการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ได้นำไปใช้ในทางที่ผิด กล่าวคือปราบปรามคนที่วิจารณ์รัฐบาล

ในตอนแรกสถานการณ์ในพม่าตรงข้ามกับที่เป็นอยู่ ภาคส่วนสื่อที่แข็งแกร่งแบบดั้งเดิมนั้นถูกบีบบังคับ, กลืนชาติ และเซ็นเซอร์เป็นอย่างมากหลังจากการยึดครองอำนาจโดย Ne Win หลังจากการทลายไปของเสรีภาพสื่อในพม่ามานานกว่าห้าทศวรรษ สื่อมวลชนต่างๆโดยเฉพาะอย่างยิ่งสื่อเอกชนกำลังดิ้นรน ส่วนหนังสือพิมพ์ยังคงอยู่ในสถานะแรกเริ่มและพยายามที่จะอยู่รอดให้ได้ในทางเศรษฐกิจ บางส่วนของหนังสือพิมพ์รายวันที่เกิดขึ้นใหม่ก็ปิดตัวลงเนื่องจากการขาดรายได้ ในเรื่องเกี่ยวกับการควบคุม กล่าวได้ว่าในขณะที่สื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลอย่างเข้มงวดในช่วงเวลาาระบบเผด็จการทหาร ตอนนี้สื่ออยู่ในสภาพสุญญากาศของการควบคุม

กฎระเบียบเดิมกำลังจะหมดอายุ ในขณะที่ร่างระเบียบใหม่กำลังอภิปรายกันในรัฐสภา ประชาสังคมรับรู้ถึงอันตรายของกฎระเบียบที่ดำรงอยู่เหล่านี้ เป็นอย่างดีจากภาคประชาสังคม แม้ว่าคนส่วนใหญ่จะถามว่าทำไมรัฐบาลไม่สามารถบังคับใช้หลักนิติธรรมในพื้นที่ความขัดแย้งและในภาคส่วนสื่อได้ ซึ่งมักจะมีคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง เว้นแต่เสียว่าจะยกเลิกหรือแก้ไขกฎหมายเก่าซึ่งมีผลกระทบในทางลบต่อเสรีภาพในการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชนตามทฤษฎี ในเวลาเดียวกันก็ขาดแคลนกฎระเบียบของคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง ทั้งทางสื่อและทาง social media อย่างไรก็ตามคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังมีผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในรูปแบบที่แตกต่างกัน ในกรณีที่น่าทึ่ง ฉันทามติที่สื่อเอกชนและสื่อภาครัฐ ปฏิเสธว่า "โรฮิงยา" เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของพม่า ปฏิเสธว่าพวกเขาเป็นพลเมือง แต่พวกเขากลับได้รับการระบุว่าเป็น "เบงกาลี" ที่อพยพอย่างผิดกฎหมายมาจากประเทศบังคลาเทศ และความขัดแย้งไม่ได้พิจารณาโดยเนื้อแท้ว่าเป็นปัญหาทางการเมือง แต่เป็นเรื่องของ "การรักษาความปลอดภัยตามเขตแดน"

อีกนัยหนึ่ง แทนที่การเปิดพื้นที่สาธารณะสำหรับการอภิปรายอนาคตทางการเมืองของโรฮิงยาในพม่า ซึ่งรวมถึงการให้สิทธิให้เสียง สื่อได้วางกรอบหัวข้อในทางหนึ่งไว้แล้วในการตัดสินใจแยกพวกเขาออกจากรัฐชาติพม่า ที่สำคัญความขัดแย้งถูกตั้งกรอบในฐานะความขัดแย้งทางศาสนาระหว่างชนกลุ่มน้อยมุสลิมซึ่งถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อประเทศที่นับถือศาสนาพุทธ เนื่องจากการเจริญเติบโตของประชากรและแนวคิดอิสลามหัวรุนแรง การเคลื่อนไหวที่โด่งดัง "969" ของชาวพุทธได้ใช้ social media ในการเผยแพร่ข้อความซึ่งอ้างมาจากกระแสหลัก ผู้สังเกตการณ์ส่วนใหญ่ยอมรับว่าคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังและการรายงานข่าวที่ใส่ร้ายป้ายสีโรฮิงยานั้นสามารถเห็นได้จากการเชื่อมโยงกับการเพิ่มขึ้นของความขัดแย้งในรัฐยะไข่ ในช่วงครึ่งหลังของปี 2012 ถึงแม้ว่าพระสงฆ์ 969 ปฏิเสธที่จะมีส่วนร่วมโดยตรง ขณะที่สื่อบางส่วนเลือกที่จะรายงานข่าวของเลือดที่สะท้อนต่อความรู้สึก ยังมีคนอื่นอีกที่ส่งเสริมการรายงานข่าวแบบสันติภาพในช่วงความขัดแย้ง

นักเคลื่อนไหวสื่อพม่า ผู้เรียกร้องให้รัฐลดการควบคุมสื่อและส่งเสริมการกำกับดูแลตนเอง กล่าวตำหนิ กฎระเบียบของรัฐที่ไม่แทรกแซงการรายงานข่าวที่เป็นธรรมต่อโรฮิงยา คนส่วนใหญ่ไม่ไว้วางใจกฎเกณฑ์ใด ๆ ของรัฐในการกำกับดูแลหลังช่วงเวลาการปกครองแบบเผด็จการ ดังนั้นจึงมุ่งเน้นแต่เพียงการกำกับดูแลตนเอง อย่างเดียวของนักข่าว ภาคส่วนสื่อพม่าที่จัดตั้งขึ้นใหม่นั้นการกำกับดูแลตนเองยังไม่มีประสิทธิภาพ สมาคม นักข่าวต่างแข่งขันกันและบทบาทของสภาการหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับการควบคุมสื่อก็ไม่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามบทบาทของสื่อที่ไม่ได้สำคัญเพียงแค่ว่าเรื่องเกี่ยวกับโรฮิงยาเท่านั้น ความขัดแย้งอันยาวนานกับกลุ่มอิสราฟกะฉิ่น (KIO) และกองทัพรัฐฉานก็อยู่ในกรอบนี้ โดยสื่อเอกชนเป็นปัญหาของการปกครองอย่างอิสระ การเลือกตั้งตัดสินใจด้วยตนเอง และเสรีภาพทางการเมือง (ทั้งภายในและภายนอกพม่า) ขณะที่ชนกลุ่มน้อยคะฉิ่นและอื่น ๆ ที่เป็นอิสระตั้งคำถามเรียกร้องอิสราฟรัฐพม่า อ้างว่าจะต่อสู้เพื่อเอกราช ซึ่งสื่อกระแสหลักพิจารณาว่าพวกนี้เป็นส่วนหนึ่งของรัฐชาติ อย่างไรก็ตามที่นี้เกิดความแตกแยกที่ชัดเจนระหว่างสื่อภาคเอกชนและสื่อภาครัฐในเรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติของความขัดแย้งและวิธีการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้

สื่อเอกชนวิจารณ์การดำเนินงานของกองทัพพม่าในพื้นที่คะฉิ่น สื่อของรัฐ (สิ่งพิมพ์และกระจายเสียง) สนับสนุนการกระทำของพวกเขา "ในฐานะการกระทำที่รับประกันอธิปไตยของประเทศ" ในมุมมองของพวกเขา กองกำลังติดอาวุธของกลุ่มชาติพันธุ์ถือว่าเป็นภัยคุกคามต่อการบูรณาการของชาติและจำเป็นต้องควบคุมที่น่าสนใจในระหว่างกระบวนการสันติภาพ ข้อกล่าวหาของสื่อภาครัฐต่อกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อยได้หยุดลง และตอนนี้ สื่อภาครัฐก็โจมตีชนกลุ่มน้อยน้อยลง เจ้าหน้าที่ระดับสูงได้สั่งให้สื่อภาครัฐจะต้องส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อม ที่เป็นบวกต่อการเจรจาสันติภาพในปัจจุบัน ซึ่งผลลัพธ์ยังคงเปิดกว้างอยู่ สื่อเอกชนส่วนใหญ่สนับสนุน ในเรื่องการหยุดยิงทั่วประเทศด้วย

ในเรื่องเกี่ยวกับการควบคุมสื่อ มีความแตกต่างสำคัญในการกำหนดกฎหมายระหว่างสื่อกระจายเสียงและสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกระจายเสียงถือเป็นสิ่งสำคัญต่อความชอบธรรมของระบอบการปกครอง แม้ว่าจะมีสถานีโทรทัศน์เอกชนเกิดขึ้นอย่างช่อง MRTV 4 แต่ช่องเหล่านี้ไม่ได้เป็นอิสระจริงๆ เป็นช่องที่ทำตามคำสั่งรัฐบาล ดังนั้นสถานีเหล่านี้จึงเป็นตัวแทนของรัฐบาลของซึ่งเสนอข่าวสนับสนุนการกระทำดังกล่าวข้างต้น ในการเจรจาหยุดยิง ยกเว้นในกรณีที่พวกเขารายงานข่าวในประเด็นที่มีความอ่อนเป็นอย่างมากอย่างเช่นงบประมาณหรือบทบาทของกองทัพ แต่ในบางกรณีรัฐบาลได้แทรกแซงหนังสือพิมพ์ที่รายงานข่าววิพากษ์วิจารณ์มากเกินไป สื่อเอกชนที่เป็นอิสระในปัจจุบันมีเพียงวารสาร นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

อย่างไรก็ตามยุคสมัยที่สื่อมีอิสระก็ส่งผลกระทบในทางลบเหมือนกัน ข่าวลือ คำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง และการพูดให้ร้ายชาวมุสลิม นั้นมีอยู่มากใน social media เช่น Facebook และในบางครั้งนำไปสู่ หนังสือพิมพ์ – หรือถ้าไม่อยู่ในคำพูดก็อยู่ในจิตวิญญาณแทน ในความเป็นจริง กฎหมายที่มีอยู่ในประเทศพม่า ในการดำเนินการกับการแสดงออกสุดโต่ง พวกคลั่งศาสนาหัวรุนแรง และการข่มขู่ สามารถทำได้ เหมือนกับการปราบปรามความขัดแย้งทางการเมืองของพวกเขา ในประมวลกฎหมายอาญาของประเทศพม่า บทที่ XXII ระบุ ค่าปรับทางอาญาของการข่มขู่ คุก และสร้างความปั่นป่วนไว้ในมาตราที่ 505 (C) มาตรา 505 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าใครก็ตามที่ทำการเผยแพร่หรือแพร่กระจายคำสั่งใด ๆ ข่าวลือหรือรายงานข่าวใดๆ ที่มีเจตนาปลุกระดมหรือมีแนวโน้มที่จะปลุกระดมชนชั้นหรือชุมชนใดๆ บุคคลที่กระทำผิดจะต้องระวางโทษจำคุก ซึ่งอาจ ติดคุกไปถึงสองปี หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ตอนนี้คำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังมีอยู่ทั่วทุกแห่งเพราะไม่มีการบังคับใช้กฎหมายเหล่านี้ ผู้สังเกตการณ์บางคนให้ความเห็นว่าการรณรงค์ระดับคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังและความรุนแรงต่อชาวมุสลิม ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลน้อยเพราะความขัดแย้งดังกล่าวสามารถทำให้รัฐบาลทหารพม่ามีความชอบธรรมในการปกครองประเทศ

อีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญคือการขาดระเบียบกฎหมายใหม่ๆ ร่างของกฎหมายสื่อฉบับใหม่กำลังอภิปรายในรัฐสภา ขณะที่กระทรวงก็ยังไม่ได้ออกกฎหมายกิจการกระจายเสียง เราสามารถสันนิษฐานได้ว่ารัฐพยายามที่จะดำเนินการควบคุมสื่อกระจายเสียงทั้งหมด - ทั้งผ่านการควบคุมโดยตรงหรือทางอ้อม เมื่อเร็ว ๆ นี้รัฐบาลได้เปิดช่องโทรทัศน์สำหรับชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยเพื่อที่จะให้บริการแก่ผู้ชมที่ไม่ใช่คนพม่า รัฐบาลตระหนักดีว่าชัยชนะในเชิงความคิดเห็นต่อสาธารณะเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าหากยังหวังโอกาสที่จะชนะการเลือกตั้งในปี 2015 กับพรรคสันนิบาตแห่งชาติแห่งประชาธิปไตย

อาจะห้คือความขัดแย้งในขั้นที่ต่างกัน ในทางตรงกันข้ามกับสื่อวันดาไม่เคยมีบทบาทสำคัญในสถานการณ์ความขัดแย้ง อันที่จริงทั้งภาครัฐประเทศอินโดนีเซียและ GAM มักไม่ไว้วางใจสื่อมวลชนและพยายามกีดกันให้นักข่าวออกจากพื้นที่ความขัดแย้ง ยกเว้นนักข่าวที่แฝงตัวเข้าไป การกีดกันสื่อในพื้นที่ทำให้รัฐบาลและGAM สามารถกระทำการใดๆที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ โดยไม่เป็นที่สังเกตเห็นโดยสื่อสาธารณะระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้ระบอบการปกครองของ Soeharto ไม่มีหน่วยงานใดทำหน้าที่กำกับดูแล แต่หลังจากการสิ้นสุดของยุค Soeharto และหลังจากสนธิสัญญาสันติภาพประสบความสำเร็จได้มีการลงนาม

ระหว่างรัฐบาลอินโดนีเซียและ GAM ซึ่งสื่อเริ่มที่จะมีบทบาทสำคัญ ในระหว่างการเจรจาสันติภาพ สื่อได้ถูกกีดกันเพื่อเพิ่มโอกาสในการแก้ปัญหาอย่างสันติ ซึ่งแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความสับสนวุ่นวายของสื่อมวลชน และกระบวนการสันติภาพ การเจรจาตีตรามูลค่าความสำเร็จของการเจรจาสันติภาพไว้สูงกว่าสิทธิการรับรู้ข้อมูลของประชาชน การเปรียบเทียบสถานการณ์ความขัดแย้งในรวันดาและพม่า อาเจห์เป็นกรณีที่มีเสถียรภาพมากที่สุดของสังคมหลังสถานการณ์ความขัดแย้ง ข้อตกลงสันติภาพนำมาซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีอำนาจในการปกครองชาวอาเจห์และรัฐบาลที่เป็นปกติสุข การควบคุมสื่อมีความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุดเมื่อเทียบกับทั้ง และไม่มีการแทรกแซงอย่างชัดเจนในอาเจห์ ในช่วงหลัง Soeharto อินโดนีเซียภาคส่วนสื่อในกรุงจาการ์ตาและในอาเจห์ได้เกิดขึ้น ซึ่งสนับสนุนการรักษาเสถียรภาพของกระบวนการสันติภาพโดยรายงานข่าวการเลือกตั้งท้องถิ่นในอาเจห์ สนับสนุนความชอบธรรมในช่วงหลังความขัดแย้ง

การควบคุมสื่อในบริบทความขัดแย้งเชิงชาติพันธุ์

เสรีภาพสื่อ		การควบคุมสื่อ	
อินโดนีเซีย	บอสเนียโคโซโว:	พม่า:	รวันดา:
รัฐบาลเลือกตั้ง-	รัฐบาลเลือกตั้ง-	รัฐบาลที่ไม่ได้เป็น-	รัฐบาลเลือกตั้ง-
เสรีภาพสื่อสิ่งพิมพ์- และสื่อกระจายเสียง	เสรีภาพสื่อสิ่งพิมพ์- และสื่อกระจายเสียง	ปไตยประชาธิปไตย	การกดขี่อย่างไม่เป็น-
เสรีภาพสื่อชาติพันธุ์- บางส่วน	เสรีภาพสื่อชาติพันธุ์- บางส่วน	เสรีภาพสื่อสิ่งพิมพ์ - แต่คุมสื่อกระจาย เสียงเข้มงวด	ประชาธิปไตย ต่อ รัฐปัญหาเชิงชาติพันธุ์
เกณฑ์ -“ปกติ” สำหรับ hate speech การดูหมิ่น เชิงชาติพันธุ์	เกณฑ์ -“เข้มงวด” (ประชาธิปไตย?) สำหรับ hate speech การดูหมิ่น เชิงชาติพันธุ์	เสรีภาพสื่อชาติพันธุ์- บางส่วน	ไม่มีสื่อชาติพันธุ์-
เกณฑ์การกำกับสื่อที่- อิสระเป็	เกณฑ์การกำกับสื่อ- ตามผู้นำ UN	เกณฑ์การกำกับสื่อที่- ไม่อิสระ	เกณฑ์การกำกับสื่อที่- เป็นอิสระอย่างเป็นทางการ

ข) ข้อเสนอแนะทางนโยบาย

การกำกับดูแลสามารถมีอิทธิพลทั้งเชิงบวกและลบต่อสื่อมวลชนในกระบวนการสร้างสันติภาพในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน โดยไม่มีการจัดทำแผนแม่บทยุทธศาสตร์สื่อสารมวลชนเพื่อกระบวนการสร้างสันติภาพประเด็นสำคัญคือ การกำกับดูแลตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มชนชั้นนำทั้งหลายที่ได้ประโยชน์จากความขัดแย้ง กรณีการควบคุมสื่อของอังกฤษ / ไอร์ชในช่วงระหว่างความขัดแย้งในไอร์แลนด์เหนือ (คล้ายกับปัจจุบันที่ไม่มีกฎหมายสื่อในประเทศพม่า) ได้แสดงให้เห็นว่าการควบคุมสื่อว่าในช่วงเวลาความขัดแย้งมักจะมี ความสับสนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเริ่มต้น รัฐบาลและหน่วยงานกำกับดูแลมีแนวโน้มที่จะขาดประสิทธิภาพในการควบคุมสื่อในสถานการณ์ความขัดแย้งและหลังความขัดแย้ง ดังนั้นนโยบายของพวกเขาควรจะได้รับการปรับดัดแปลงจากมุมมองทางการเมืองของตนเองและปฏิกริยามากกว่าแนวทางที่เป็นระบบ แม้แต่รัฐบาลที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานของสื่อและกฎระเบียบที่เป็นอิสระก็ยังคงเผชิญกับความยากลำบากในการต่อสู้เพื่อ ความสมดุลระหว่างเสรีภาพในการแสดงออกและความพยายามที่จะยุติความรุนแรง รัฐบาลอังกฤษพยายามที่จะห้ามการสัมภาษณ์กับสมาชิกขององค์กรก่อการร้าย ซึ่งเป็นกรณีตัวอย่างดังที่กล่าวมา ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า องค์กรกำกับดูแลต้องประยุกต์ใช้วิธีการที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามบริบทและช่วงเวลาของความขัดแย้ง โดยสามารถแบ่งช่วงเวลาในการเข้าแทรกแซงสื่อมวลชนได้ 3 ช่วง ดังนี้

1. ช่วงเวลาของความขัดแย้งอย่างรุนแรง
2. ช่วงเวลาของการพูดคุยสันติภาพ
3. ช่วงเวลาเปลี่ยนผ่านของระบบยุติธรรม
4. ช่วงเวลาแห่งเสถียรภาพ

จากกรณีศึกษาต่างๆพบว่า การหยุดยั้งหรือข้อตกลงสันติภาพไม่ใช่จุดจบของกระบวนการสร้างสันติภาพ ทั้งยังมองได้ว่าเป็นเพียงจุดเริ่มต้น การสิ้นสุดลงของความรุนแรงไม่สามารถสร้างความไว้วางใจและความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างชาวพุทธกับชาวมุสลิมที่ถูกทำลายลงในพื้นที่ตอนใต้ของประเทศไทย รวมถึงความสัมพันธ์กับรัฐได้โดยทันที ดังที่ปรากฏในงานวิจัยของสำนักงาน กสทช. ที่ผ่านมา ระบบยุติธรรมในช่วงเปลี่ยนผ่านและการสร้างความไว้วางใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการสร้างสันติภาพ หากปราศจากสิ่งเหล่านี้กระบวนการสร้างสันติภาพจะไร้ซึ่งเสถียรภาพ

ในแต่ละช่วงเวลาภาคประชาสังคม สื่อมวลชน องค์กรกำกับดูแลของรัฐสามารถมีบทบาทที่สำคัญในการฟื้นฟูสันติภาพในภาคใต้ของไทย สื่อมวลชนส่วนใหญ่เลือกที่จะขายข่าวความรุนแรงพร้อมกับพาดหัวแบบดึงดูดความสนใจ แม้ว่าสื่อมวลชนจะไม่ได้สนับสนุนความรุนแรงในกรณีการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในรวันดา แต่ได้สร้างสภาวะแบ่งแยกจนนำไปสู่การบั่นทอนความไว้วางใจเฉกเช่นเดียวกับในกรณีชาวโรฮิงญาในพม่า ซึ่งในกรณีการพูดคุยสันติภาพในอาเจะห์และการสร้างระบบยุติธรรมในช่วงเปลี่ยนผ่านในรวันดาแสดงให้เห็นว่า สื่อมวลชนสามารถเอื้อให้เกิดเสถียรภาพในกระบวนการสร้างสันติภาพได้ในแต่ละช่วงเวลา

รากฐานทางทฤษฎีของแนวคิดดังกล่าวอธิบายไว้ว่า อัตลักษณ์ต่างๆมีลักษณะไม่ตายตัวและไม่ได้ติดตัวบุคคลมาแต่กำเนิด อัตลักษณ์ถูกสร้างขึ้นจากการรับรู้ความสัมพันธ์ทางสังคมและการกลมกลืน ดังนั้น สื่อมวลชนจึงมีบทบาทที่สำคัญยิ่งที่จะส่งเสริมหรือลดระดับความรุนแรง (อาทิเช่น แนวคิดความเป็นเขาเป็นเรา จิตอาต หรือการแก้แค้น)

การกำกับดูแลสื่อในช่วงเวลาของความขัดแย้งและกระบวนการสร้างสันติภาพ

การเจรจาสันติภาพ

สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญทั้งในช่วงเวลาของความขัดแย้งจนกระทั่งช่วงการเจรจาสันติภาพ สื่อมวลชนสามารถสร้างหรือทำลายเสถียรภาพของการเจรจาสันติภาพ ดังในกรณีอาแจห์และข้อตกลง “Good Friday Agreement” ในไอร์แลนด์ โดยสื่อมวลชนทำหน้าที่อย่างเป็นทางการในระหว่างการเจรจาในอาแจห์หรือแม้กระทั่งสนับสนุนการเจรจาอย่างในไอร์แลนด์ นักข่าวในไอร์แลนด์ร่วมมือกันสนับสนุนการเจรจาสันติภาพผ่านทางกรรณิการ์รายงานข่าวและการนำเสนอความคิดเห็น ในทางตรงกันข้ามกรณีการลอบสังหาร Yitzhak Rabin ในปี ค.ศ. 1995 ภายหลังจากการเจรจาสันติภาพระหว่างอิสราเอลกับองค์การปลดปล่อยปาเลสไตน์ (Palestine Liberation Organization – PLO) ถูกมองว่าเป็นผลกระทบเชิงลบจากการรายงานข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชน การรายงานข้อมูลข่าวสารของสื่ออิสราเอลส่งผลให้การเจรจาสันติภาพใน Oslo ไม่ประสบผลสำเร็จ โดยอ้างว่าอิสราเอลไม่ควรเจรจากับผู้ก่อการร้าย

ปัจจุบันบทบาทของสื่อมวลชนไทยในช่วงการเจรจาสันติภาพกับ BRN-Coordinate ยังมีลักษณะไม่ชัดเจน สื่อมวลชนไทยไม่เรียกกลุ่ม BRN-Coordinate ว่าเป็นองค์กรผู้ก่อการร้าย แตกต่างจากกรณีสื่อมวลชนอิสราเอล อย่างไรก็ตามสื่อหนังสือพิมพ์ของไทยมองการเจรจาระหว่างสภาความมั่นคงแห่งชาติของไทยกับกลุ่ม BRN-Coordinate ว่าเป็นเกมที่ใครจะได้และใครจะเสียประโยชน์ (Zero-Sum Game) “เรา” หรือ “เขา” โดย “เรา” ในที่นี้หมายถึง ประเทศไทย ส่วน “เขา” คือ กลุ่ม BRN-Coordinate ที่ถูกมองว่าอยู่นอกประเทศไทย กล่าวอีกนัยหนึ่งสื่อมวลชนเองได้สร้างวาทกรรมที่ค่อนข้างอันตรายที่มองว่าการผ่อนปรนของรัฐไทยส่งผลเสียต่อชาติและเป็นเรื่องที่ยอมไม่ได้

แม้ว่าหัวหน้ากลุ่ม BRN-Coordinate จะพำนักอยู่ในมาเลเซีย แต่ตามข้อเท็จจริงกลุ่ม BRN-Coordinate ไม่ได้สัมพันธ์กับประเทศมาเลเซีย ดังนั้นประเทศไทยไม่ควรตีความว่ากลุ่ม BRN-Coordinate = มาเลเซีย เพราะความเข้าใจดังกล่าวส่งผลให้การเจรจาสันติภาพมีลักษณะชาตินิยม และไม่สามารถบรรลุเป้าหมายใดๆ การผ่อนปรนต่อกลุ่ม BRN-Coordinate จึงถูกตีความว่าเป็นการเหยียดยามทำลายชาติ ทั้งที่ BRN-Coordinate คือ กลุ่มติดอาวุธในประเทศไทย และเป็นส่วนหนึ่งของรัฐไทย

การเปิดเผยการเจรจาต่อสาธารณะโดยรัฐบาลไทยได้ส่งผลเสียต่อการเจรจา ทั้งยังมีตัวแทน สื่อมวลชนเข้าร่วมสังเกตการณ์การเจรจาในกัวลาลัมเปอร์ด้วย เงื่อนไขทั้งสองประการนี้ส่งผลให้ข้อเรียกร้อง ของคู่เจรจาเพิ่มขึ้นถึงสามเท่าตัว

- 1) คู่เจรจาต้องรักษาผลประโยชน์ของฝ่ายตน (ฝ่าย BRN ต้องรักษาผลประโยชน์ของ BRN ฝ่ายไทยต้องรักษาผลประโยชน์ของรัฐบาลไทย)
- 2) คู่เจรจาต้องดูแลกลุ่มเป้าหมายเฉพาะของตน กล่าวคือ คนไทยทั้งประเทศ คนในภาคใต้ ของไทย และนานาชาติ
- 3) คู่เจรจาต้องทำให้ผลการเจรจาเป็นที่น่าพึงพอใจ

ข้อเรียกร้องข้างต้นมีลักษณะขัดแย้งกันเองอยู่บ้าง ในบางกรณีเช่นในอาเจระห์การจำกัดการมีส่วนร่วมของสื่อมวลชนในช่วงกระบวนการสร้างสันติภาพสามารถเพิ่มโอกาสให้การเจรจาสันติภาพประสบผลสำเร็จ จากการลดข้อเรียกร้องในลักษณะชาตินิยมจากสาธารณะชนทั่วไป การจำกัดการมีส่วนร่วมนี้ต้องอยู่ในระดับที่สมดุลกับสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของสาธารณะชน ในขณะที่การยกเว้นระยะสั้นของสื่อจากการเจรจาสันติภาพ ถ้าตกลงกันโดยทุกฝ่ายก็อาจมีประสิทธิภาพประสพการณ์ของไอร์แลนด์เหนือแสดงให้เห็นว่าการเซ็นเซอร์ถาวรโดยหน่วยงานกำกับดูแลสื่อสามารถจะหลีกเลี่ยงในระยะยาวได้ถ้ามีจำนวนสื่อที่เป็นอิสระอยู่หลายสื่อในระบอบประชาธิปไตย ปัจจุบันความสับสนของสื่อแบบดั้งเดิมและสื่อออนไลน์ทำให้การเซ็นเซอร์ดังกล่าวไม่ได้ผลมากขึ้น มาตรการอื่นๆที่สามารถส่งอิทธิพลต่อบทบาทของสื่อมวลชนในช่วงการเจรจาสันติภาพมีดังต่อไปนี้

- 1) การติดตามและประเมินผลพฤติกรรมของสื่อมวลชนในช่วงเจรจาสันติภาพ
- 2) การฝึกอบรมวารสารศาสตร์ในหัวข้อ “บทบาทของสื่อมวลชนในช่วงการเจรจาสันติภาพ”
- 3) การสนับสนุนหลักวิชาชีพสื่อมวลชนในช่วงการเจรจาสันติภาพ (โดยองค์กรกำกับดูแลและการกำกับดูแลตนเองของสื่อ)
- 4) การจำกัดการมีส่วนร่วมของสื่อมวลชน (ระดับหนึ่ง) ในการเจรจาสันติภาพ (ตัวแบบอาเจระห์)

เนื่องจากการฝึกอบรมนักข่าวทั้งหมดเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก ดังนั้นจึงควรมุ่งให้ความรู้เจ้าหน้าที่ระดับสูงในกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการสื่อสารสิ่งพิมพ์ ในการฝึกอบรมผู้เชี่ยวชาญ ทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติสามารถอธิบายให้นักข่าวเข้าใจธรรมชาติของการเจรจาสันติภาพและบทบาทของสื่อมวลชนในช่วงการเจรจา โดยต้องมีการติดตามและประเมินผลผู้เข้ารับการอบรม

ระบบยุติธรรมในช่วงเปลี่ยนผ่าน (Transitional Justice) และเสถียรภาพของสังคมหลังความขัดแย้ง

ในกรณีรวันดาและอาเจระห์แสดงให้เห็นว่าข้อตกลงสันติภาพไม่ได้สร้างเสถียรภาพให้แก่กระบวนการสร้างสันติภาพได้เสมอไป โดยทั่วไปความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์กับรัฐภายหลังเหตุการณ์ความขัดแย้งมักอยู่บนพื้นฐานของการขาดความไว้วางใจและการติดต่อสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ คำถามว่าจะรับมือกับอดีตกบฏและตัวแสดงอื่นๆที่เคยฝ่าฝืนสิทธิมนุษยชนอย่างไรเป็นสิ่งจำเป็น แม้ว่าการปรองดองและระบบยุติธรรมในช่วงเปลี่ยนผ่านเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างภาคประชาสังคมกับรัฐ ตัวแสดงต่างๆกลับไม่ค่อยมีแรงจูงใจที่จะให้การปรองดองเกิดขึ้นอย่างแท้จริง

หากมียุทธศาสตร์การบริหารสื่อมวลชนที่เหมาะสม สื่อมวลชนสามารถส่งเสริมให้เกิดเสถียรภาพในกระบวนการสร้างสันติภาพด้วยการลดละวาทกรรมที่สร้างการแบ่งแยก พร้อมกับสนับสนุนให้เกิดการปรองดอง แม้ว่าการสร้างสันติภาพในวันดาจะยังไม่มีเสถียรภาพอย่างแท้จริง แต่ละครทางวิทยุได้

ช่วยลดค่านิยมการเกลียดชังและความรุนแรงระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไปได้อย่างมาก โดยมีนัยสำคัญว่าวาทกรรมที่สื่อมวลชนเผยแพร่ไม่ได้ถูกรอบงำโดยกลุ่มที่เป็นเสียงส่วนใหญ่ สื่อมวลชนต้องเปิดพื้นที่ให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิดเกี่ยวกับความยุติธรรมและให้เกิดการเจรจาและป้องกันบุคคลและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในสังคมหลังความขัดแย้งที่ซึ่งความรุนแรงยังอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคม

How should media be regulated in a post-conflict society?

สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้อย่างไรนั้นนักวิชาการต่างๆได้ให้ความเห็นไว้ว่า ต้องมีสื่อมวลชนตามรูปแบบของตะวันตกเพื่อสร้างเสถียรภาพภายหลังเหตุการณ์ความขัดแย้ง อย่างไรก็ตามระบบสื่อมวลชนตะวันตกที่ค่อนข้างเป็นอิสระจากรัฐและคูรณ์ไม่ได้ถือกำเนิดขึ้นได้ง่ายๆในสังคมอื่น จากการศึกษาพบว่า ในสังคมส่วนใหญ่ (พม่า อินโดนีเซีย และรวันดา น้อยกว่าไนเจอร์แลนด์และสหราชอาณาจักร) สื่อมวลชนต้องพึ่งพารัฐเป็นอย่างมาก ดังนั้นความพยายามในการแนะนำสื่อมวลชนในสังคมภายหลังเหตุการณ์ความขัดแย้งต้องอยู่บนพื้นฐานของการคิดวิเคราะห์อย่างสมเหตุสมผลถึงสภาพแวดล้อมการไหลเวียนของข้อมูลข่าวสารภายใต้ความขัดแย้งที่มีลักษณะเฉพาะตัว องค์ประกอบของสภาพแวดล้อมดังกล่าว มีดังนี้

1. โครงสร้างสื่อมวลชนระดับชาติและระดับท้องถิ่น (เช่น โครงสร้างวิทยุชุมชนและสัดส่วนของกลุ่มชาติพันธุ์)
2. สื่อมวลชนสำนักใดและประเภทใดที่เชื่อถือได้มากที่สุด (คำกล่าวสั่งสอน บทกวี ทวี วิทยุ การตลาด สภากาแฟ ฯลฯ)
3. นักข่าวใช้ภาษาอย่างไรบ้าง? นักข่าววางกรอบความขัดแย้งไว้อย่างไร? (เช่น ภาษาแบบชาตินิยม วางกรอบความขัดแย้งว่าเป็นเกมที่มีผู้ได้ผู้เสียหรือไม่?)
4. แนวคิดที่ว่าด้วยความยุติธรรมมีความขัดแย้งกันอย่างไรบ้าง?
5. กลุ่มใดมีส่วนร่วมมากที่สุด และกลุ่มใดมีส่วนร่วมน้อยที่สุด รวมถึงพวกเขาสามารถเข้าถึงพื้นที่สาธารณะได้อย่างไร?

แม้ว่าจะมีการควบคุมสื่อที่เหมาะสมสำหรับสังคมหลังความขัดแย้ง กฎระเบียบของสหประชาชาติหลังสงครามโคโซโวหลังปี 2000 เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับการควบคุมสื่อ ซึ่งมีความแข็งแกร่งทางกฎหมายหลังสถานการณ์ความขัดแย้ง ตั้งแต่การไม่มีประเพณีการควบคุมสื่อในโคโซโว สหประชาชาติจึงได้เข้ามามีบทบาทในเรื่องนี้หลังสงคราม ในปี 1990 ความตึงเครียดทางชาติพันธุ์อย่างรุนแรงระหว่างประชากรแอลเบเนียและเซอร์เบียของโคโซโว ได้ทำให้โคโซโวมีการแบ่งแบ่งชาติพันธุ์ ส่งผลในการใช้ความรุนแรงระหว่างชาติพันธุ์ ซึ่งรวมถึง สงครามโคโซโว 1999 สงครามจบลงด้วยสหพันธ์สาธารณรัฐยูโกสลาเวียยอมรับว่าจะยอมลดอำนาจอธิปไตยของตน แม้หลังจากสงครามกลุ่มชาติพันธุ์ ความสัมพันธ์ยังคงตึงเครียด และสามารถปะทุเป็นความรุนแรงได้อย่างง่ายดายเนื่องจากหลักนิติธรรมไม่ได้ทำงานอย่างเต็มที่

ในบริบทที่อ่อนไหวนี้ สหประชาชาติกลัวว่าสื่อจะถูกใช้ในการปลุกฝังความรุนแรงทางเชื้อชาติเหมือนในช่วงสงคราม ดังนั้นหน่วยงานกำกับดูแลสื่อของสหประชาชาติในโคโซโวได้ออกระเบียบ "การห้ามการอะไรก็ตามที่กระตุ้นต่อชาตินิยม เชื้อชาติหรือชาติพันธุ์สุดโต่ง ความเกลียดชัง หรือความขัดแย้ง" กฎระเบียบที่รุนแรงนี้เป็นความพยายามที่จะปราบปรามอคติทางเชื้อชาติและศาสนาโดยตรง และเน้นความสามัคคีของเอกลักษณ์ประจำชาติโดยปราศจากการครอบงำของกลุ่มชาติพันธุ์ใดกลุ่มหนึ่ง

ถึงแม้ว่าวิธีการแก้ปัญหาที่โคโซโว ในการปกป้องเสถียรภาพเฉพาะกาลของความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์หลังสงครามเป็นเรื่องที่ถูกวิจารณ์ แต่ก็ยังสามารถทำหน้าที่เป็นแบบอย่างสำหรับการควบคุมหลังความขัดแย้ง ซึ่งเป็นที่โดดเด่นอย่างเห็นได้ชัดจากกฎระเบียบที่เข้มงวดต่อคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียด ในแง่นี้มันมีความซับซ้อนมากกว่าการควบคุมสื่อในสหราชอาณาจักร รัสเซีย และอินโดนีเซีย นอกจากนี้กฎระเบียบในโคโซโวแสดงให้เห็นถึงการก่อตัวของบรรทัดฐานของกฎระเบียบสื่อระหว่างประเทศหลังสถานการณ์ความขัดแย้ง กฎระเบียบของสหประชาชาติ "การห้ามการอะไรก็ตามที่กระตุ้นต่อชาตินิยม เชื้อชาติหรือชาติพันธุ์สุดโต่ง ความเกลียดชัง หรือความขัดแย้ง" โคโซโวได้รับการส่งเสริมและอธิบายในรายละเอียดตามจรรยาบรรณของสื่อสิ่งพิมพ์ในโคโซโว ซึ่งเป็นที่ถูกต้องตามกฎหมายที่มีผลผูกพันและบังคับใช้:

มาตรา 2 (คำพูดยั่วยุปลุกปั่น)

- 2.1. สำนักพิมพ์จะไม่เขียนพิมพ์เผยแพร่หรือแจกจ่ายวัสดุที่เอื้อให้เกิดอาชญากรรมหรือกิจกรรมทางอาญาหรือทางที่มีความเสี่ยงต่อการก่อให้เกิดอันตรายใด ๆ ที่เป็นอันตรายต่อความตายหรือได้รับบาดเจ็บหรือความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือความรุนแรงอื่น ๆ
- 2.2. สำนักพิมพ์จะไม่เขียนพิมพ์เผยแพร่หรือแจกจ่ายวัสดุที่ดูถูกกลุ่มชาติพันธุ์หรือศาสนาหรือแสดงให้เห็นว่ากลุ่มชาติพันธุ์หรือศาสนาเป็นผู้รับผิดชอบในกิจกรรมทางอาญาใด ๆ

มาตรา 3 (ความเป็นส่วนตัว)

- 3.1. สำนักพิมพ์จะไม่เขียน พิมพ์หรือเผยแพร่ หรือแจกจ่ายวัสดุใดๆที่โดยเจตนาหรือกระทบคุณสมบัติความรับผิดชอบทางอาญาต่อบุคคลใด ๆ ก่อนที่จะมีการค้นพบโดยถูกต้องตามกฎหมายบัญญัติศาล

มาตรา 5 (การแพร่กระจายของข่าวสารและความคิดเห็น)

ในขณะที่มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นของตนเอง ทำให้สำนักพิมพ์พยายามที่จะแยกความแตกต่างระหว่างการคาดเดาและความจริง

มาตรา 6 (เรื่องเท็จและวัสดุหลอกลวง)

- 6.1. สำนักพิมพ์จะไม่เขียนพิมพ์หรือเผยแพร่หรือแจกจ่ายวัสดุที่พวกเขาหรือควรจะรู้ว่าเป็นเท็จหรือหลอกลวง
- 6.2. สำนักพิมพ์จะไม่เขียนพิมพ์เผยแพร่หรือแจกจ่ายวัสดุจนกว่าพวกเขาจะได้ดำเนินการสอบสวนอย่างรอบคอบและเหมาะสมเพื่อให้แน่ใจถึงความถูกต้องของวัสดุ

มาตรา 7 (สิทธิในการตอบกลับ)

- 7.1. สำนักพิมพ์จะขยายสิทธิการตอบกลับเมื่อพวกเขาได้เขียนพิมพ์เผยแพร่หรือแจกจ่ายเนื้อหาที่สถานที่ที่คนกลุ่มหรือสถาบันการศึกษาในความสนใจเสียเปรียบ ถ้าความเป็นธรรมและความยุติธรรมจำเป็นต้องใช้งานผ่านสื่อ สำนักพิมพ์จะทำให้แน่ใจว่าคำตอบจะได้รับความสำคัญเท่ากับเนื้อหาที่ไม่เอื้ออำนวย
- 7.2. หากเนื้อหาที่พิมพ์เผยแพร่หรือแจกจ่ายพิสูจน์แล้วว่าเป็นเท็จ ให้พิมพ์เผยแพร่และกระจายการแก้ไขโดยเร็วที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ สำนักพิมพ์ต้องความสำคัญกับการแก้ไขเท่ากันกับเนื้อหาที่ผิดพลาด

องค์ประกอบของการควบคุมสื่อหลังความขัดแย้งรวมถึงบทบัญญัติที่มาจากกฎหมายของประเทศ (เช่นข้อห้ามของการสนับสนุนการใช้ความรุนแรงหรือการป้องกันชื่อเสียงของแต่ละบุคคล) แต่ก็ยังมีอยู่ในมาตรา 2.2 "คำพูดยั่วยุปลุกปั่น" ซึ่งอยู่ในการประชุมระหว่าง

ประเทศ - ตัวอย่างเช่น "อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมฆ่าล้างเผ่าพันธุ์" และ "ประชุมนานาชาติเกี่ยวกับการจัดทุกรูปแบบของการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ"

จรรยาบรรณที่ถูกเขียนขึ้นมาเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความตึงเครียดที่เฉพาะเจาะจงระหว่างกฎหมายสิทธิมนุษยชนที่รับประกันเสรีภาพในการแสดงออกและความจำเป็นในการปกป้องกลุ่มหรือบุคคลที่หลังสถานการณ์ความขัดแย้งที่ยังไม่เสถียร ส่วนที่กล่าวถึงข้างต้นเน้นว่าเสรีภาพในการพูดจะต้องใช้สิทธิด้วยความระมัดระวังและคำนึงถึงผลกระทบของเสรีภาพนี้ด้วย บรรทัดฐานของจรรยาบรรณนี้ไม่เพียงเฉพาะแต่กับคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชังเท่านั้น แต่ความปลอดภัยของประชาชนด้วย

ตอนแรกผู้แทนสหประชาชาติได้รับรู้เป็นอย่างมาก เช่นกฎระเบียบที่ใกล้เคียงกับเซ็นเซอร์ แต่พวกเขา คิดว่ามันเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับความสัมพันธ์ที่อ่อนแอระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ มาตรการที่แตกต่างกันถูกนำมาใช้ เพื่อหลีกเลี่ยงภาพของการเซ็นเซอร์ ตอนแรกเป็นการอธิบายให้สาธารณะเข้าใจว่ามาตรการเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็น เพราะประชาธิปไตยและหลักนิติธรรมยังไม่มีประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ในโคโซโวในเวลานั้น ประการที่สอง สหประชาชาติ รวมถึงกลุ่มภาคประชาสังคมต่างๆ ได้จัดทำร่างจรรยาบรรณนี้ เพื่อให้เหมาะสมกับความถูกต้องตามกฎหมาย ประการที่สามสหประชาชาติหวังว่าจรรยาบรรณนี้จะทำหน้าที่เป็นแนวทางให้กับนักข่าวและผู้เผยแพร่ ซึ่งสามารถดำเนินการด้วยตัวเองโดยปราศจากการควบคุมจากภายนอก อย่างไรก็ตามหลังจากกรณีคำพูดที่ก่อให้เกิดความเกลียดชัง สหประชาชาติที่ทำหน้าที่มากขึ้นอย่างแข็งขันในการดำเนินการควบคุม ประการที่สี่การดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติถูกนำมาใช้เพื่อป้องกันบุคคลที่มีความเสี่ยง แต่จะได้รับอนุญาตให้ มีอิสระมากขึ้น เมื่อเป็นเรื่องการรายงานที่สำคัญและการแสดงความคิดเห็นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประการที่ห้า สถาบันสื่ออาจอูทธรณ์คำวินิจฉัยโดยหน่วยงานกำกับดูแลในคณะกรรมการที่เป็นอิสระและศาลในเรื่องเกี่ยวกับ การดำเนินงานตามแบบนี้ มีทั้งอย่างไม่เป็นทางการ (พูดถึง บุคคล ชักชวน) และทางการอย่างเป็นระบบ

การแสวงหาขั้นพื้นฐานสำหรับการควบคุมอย่างเข้มข้นใด ๆ ในสังคมหลังสถานการณ์ความขัดแย้งยังคงถูกต้องตามกฎหมาย ใครคือผู้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย? มันคือการอ้างอิงถึงบรรทัดฐานระหว่างประเทศของการควบคุมสื่อที่เชื่อถือได้หรือไม่? มันเป็นเรื่องที่ถูกต้องตามกฎหมายในหมู่ประชากรที่มีขนาดใหญ่หรือถูกต้องตามกฎหมายในหมู่นักข่าวและเอ็นจีโอสื่อ? การแทรกแซงสื่อใด ๆ หลังสถานการณ์ความขัดแย้งจะนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์และกรณีศึกษาของเราได้แสดงให้เห็นออกมา คำตอบหนึ่งก็คือ "aggressive peace-making" กฎระเบียบจะแสวงหาความชอบธรรมมาจากกลุ่มผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับพวกเขา เอ็นจีโอสื่อ นักเคลื่อนไหวสิทธิมนุษยชน ฯลฯ ดังนั้นมันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการกำกับดูแลที่จะรวมกลุ่มเหล่านี้ให้อยู่ในขั้นตอนของการสร้างบรรทัดฐานและโน้มน้าวให้พวกเขาตระหนักถึงการปกป้องสิทธิของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส แต่กระบวนการทางกฎหมายและสิทธิพิเศษตามกฎหมายของกฎระเบียบนั้นจะต้องทำงานตามหลักการของการปกครองด้วยกฎหมายด้วย

เอกสารอ้างอิงวันดา

AI = Amnesty International
ANT = Assemblée Nationale de Transition
ARFEM = Association Rwandaise des Femmes des Medias
ARI = Rwandan Information Agency (s. RNA; press agency)
ARJ = Rwanda Journalists' Association
BBC = British Broadcasting Corporation
BTI = Bertelsmann Stiftung's Transformation Index
CNLG = The National Commission for the Fight Against Genocide
CPJ = Committee to Protect Journalists
DG = Director General
DRC = Democratic Republic of Congo
DW = Deutsche Welle
GLMC = Great Lakes Media Centre
HRO = Human Rights Organisation
HRW = Human Rights Watch
IA = International Alert
ICG = International Crisis Group
IFEX = International Freedom of Expression Exchange
IPP = Institut Panos Paris
IRDPA = Institute of Research and Dialogue for Peace
IREX = International Research and Exchanges Board
IWPR = Institute of War and Peace Reporting
LDGL = La Ligue des Droits de la Personne dans la Région des Grands Lacs.
LIPRODHOR = Ligue for the Promotion and Defence of Human Rights.
MD = Managing Director
MHC = Media High Council
MIGS = Montreal Institute for Genocide and Human Rights Studies
MININFOR = Ministry of Information
MOE-UE = Mission d'Observation Electorale de l'Union Européenne
MRND = Mouvement Républicain National pour la Démocratie et le Développement
MSI = Media Sustainability Index
NURC = National Commission for Reconciliation and Unity (www.nurc.gov.rw)
OGL = Ondes des Grands Lacs
ORINFOR = The Rwanda Bureau of Information and Broadcasting
RALGA = Rwanda Association of Local Government Authorities
RBA = Rwanda Broadcasting Agency
RFI = Radio France International
RGB = Rwanda Governance Board
RNA = Rwanda News Agency (ARI / RNA)
RPF = Rwandan Patriotic Front (President Kagame's party)
RSF = Reporters Without Borders
RTL = Radio Télévision Libre des Mille Collines
RUURA = Rwanda Utility and Regulatory Agency
SFCG = Search for Common Ground
SJC = School of Journalism and Communication
TPIR = Tribunal Penal International pour le Rwanda (founded in 1994)
UDHR = Universal Declaration of Human Rights
VOA = Voice of America
ZFD = Ziviler Friedensdienst

เอกสารวิชาการ

- Amnesty International (2004): Rwanda – Deeper Into the Abyss – Waging War on Civil Society? London, 5 July 2004.
- BTI (2012): Rwanda Country Report. See at: <http://www.bti-project.de/fileadmin/Inhalte/reports/2012/pdf/BTI%202012%20Rwanda.pdf>.
- Buckley-Zistel, Susanne (2006): Remembering to Forget: Chosen Amnesia as a Strategy for Local Coexistence in Post-Genocide Rwanda. In: *Africa*, 76 (2): 131-150.
- Buckley-Zistel, Susanne (2009): Nation, Narration Unification? The Politics of History Teaching After the Rwandan Genocide. In: *Journal of Genocide Research*, 11 (1): 31-53.
- Carver, Richard (1991): Truth from Below: The Emergent Press in Africa. London: Article 19.
- Carver, Richard (2000): Broadcasting and Political Transition. Rwanda & Beyond. In: Richard Fardon, Hg.: *African Broadcast Cultures. Radio in Transition*. Oxford: James Currey, 188-197.
- Chrétien, Jean-Pierre (1995): Rwanda: Les Médias du Génocide. Paris: Karthala.
- Chrétien, Jean-Pierre (
- Coles, Peter (2007): Sense and Censorship. In: *The UNESCO Courier*, 4: 5-6.
- Frère, Marie-Soleil (2001): Dix Ans de Pluralisme en Afrique Francophone. In: *Les Cahiers du Journalisme*, 9: 28-59.
- Frère, Marie-Soleil (2011): Covering Post-Conflict Elections: Challenges for the Media in Central Africa. In: *Africa Spectrum*, 1: 3-32.
- Frère, Marie-Soleil et al (2012): Etude d'Auditoire. Projet Ondes des Grands Lacs. Institut Panos Paris. December 2012. Homepage oder gleich pdf anhängen
- Frère, Marie-Soleil (2011): Radio Vérité. In: *International Institute for Political Murder*, ed.: *Hate Radio*: 22-23.
- Government of Rwanda (2000): Rwanda Vision 2020. http://www.cdf.gov.rw/documents%20library/important%20docs/Vision_2020.pdf. (10.05.2013).
- Gready, Paul (2010): 'You are either with us or against us': Civil Society and Policy Making in Post-Genocide Rwanda. In: *African Affairs*, 109 (437): 637-657.
- Human Rights Watch (2012): World Report Chapter: Rwanda 2012
http://www.hrw.org/sites/default/files/related_material/rwanda_2012.pdf (23.04.2013).
- Institut Panos Paris (2009): Code de Déontologie et Textes Juridiques Régissant les Médias au Rwanda.
- International Alert (2007): Les Mots qui Tuent. Rumeurs, Préjugés, Stéréotypes et Mythes Parmi les Peuples des Pays des Grands Lacs d'Afrique. London.
- International Crisis Group (2002): Fin de Transition au Rwanda. Une Libéralisation Politique Nécessaire. Rapport Afrique No. 53, 13.11.2002.
- Kahiyura, Jean Paul (2009): Media Ethics and Legislation in Rwanda. Training Manual. Institut Panos Paris.
- Kirschke, Linda (1996): Broadcasting Genocide: Censorship, Propaganda and State Sponsored Violence in Rwanda, 1990-1994. London: Article 19.
- LDGL (2004): Etat des Medias dans la Région des Grands Lacs. Kigali.
- LDGL (2006): Etude sur la Pratique Journalistique au Rwanda et la Question de la Mission Sociale des Journalistes. Kigali.
- LDGL (2010): Rapport de la LDGL sur l'Observation des Elections Présidentielles du 9 Août 2010 au Rwanda. Kigali.
- Li, Daryll (2006): Echoes of Violence: Considerations on Radio and Genocide in Rwanda. In: *Journal of Genocide Research*, 6 (1): 9-27.
- Maina, Henry (2010): Legal, Policy and Regulatory Framework for the Media in Rwanda. Article 19, powerpoint (attachment)
- Mamdani, Mahmood (2001): When Victims Become Killers. Colonialism, Nativism, and the Genocide in Rwanda. Oxford: James Currey.
- McNulty, Mel (1999): Media Ethnization and the International Response to War and Genocide in Rwanda. In: Tim Allen, Jean Seaton, ed.: *The Media of Conflict: War Reporting and Representations of Ethnic Violence*. New York, London: Zed Books, 268-286.
- Media High Council (2008): State of the Media Report 2008. Kigali.
- Media High Council (2010): Media Coverage of the 2010 Presidential Elections: A Monitoring Report. Kigali.
- Media High Council (2011): Appropriate Journalistic Language in Relation to Genocide against Tutsis in Rwanda. Key Guidelines. Kigali.
- Media Sustainability Index (2009): Rwanda. 280-291. O.O, io.V:
- MOE-UE (2003): Rwanda. Elections Présidentielles (25 Août 2003) et Élections Législatives (29 et 30 Septembre, 2 Octobre 2003). Rapport Final. Kigali.
- Ndahiro, Tom (2010): Media Watchdog in a Post-Genocide Rwanda: A Caveat. See at
http://www.mhc.gov.rw/fileadmin/templates/PdfDocuments/National_Dialogue/National_Dialogue_2010/Media_watchdog_in_a_post-genocide_Rwanda.pdf (13.06.2013).
- Palmans, Eva (2002): La Liberté de Presse au Rwanda et au Burundi. In: *Annuaire de Grands Lacs 2002-2003*.
- Paluck, Elizabeth Levy (2009): Reducing Intergroup Prejudice and Conflict Using the Media: A Field Experiment in Rwanda. In: *Journal of Personality and Social Psychology*, 96 (3): 574-587.
- Pottier, Johan (2002): Re-Imagining Rwanda. Conflict, Survival and Disinformation in the Late Twentieth Century. Cambridge: Cambridge University Press.

- Pottier, Johan (2003): Modern Information Warfare Versus Empirical Knowledge: Framing "The Crisis" in Eastern Zaire, 1996. In: Johan Pottier, Alan Bicker and Paul Sillitoe, Hg.: Negotiating Local Knowledge. Power and Identity in Development. London, Sterling/Virgina, Pluto Press: 215-240.
- Prunier, Gérard (1993): Elements pour une Histoire du Front Patriote Rwandais. In: Politique Africaine, 51: 121-138.
- Prunier, Gérard (2009): From Genocide to Continental War. The 'Congolese' Conflict and the Crisis of Contemporary Africa. London: Hurst Publishers.
- Purdekova, Andrea (2011): "If I am not Here, There are so Many Eyes": Surveillance and State Reach in Rwanda. In: Journal of Modern African Studies, 49 (3): 475-497.
- Reporters Sans Frontieres (1995): Rwanda: L'Impasse? La Liberté de la Presse après le Génocide. 4 juillet 1994-28 aout 1995. Paris, Septembre 1995.
- Reyntjens, Filip (2004): Rwanda, Ten Years On: From Genocide to Dictatorship. In: African Affairs; 103: 177-210.
- Reyntjens, Filip (2010): Constructing the Truth, Dealing with Dissent, Domesticating the World. Governance in Post-Genocide Rwanda. In: African Affairs, 1-34.
- Rukundo, Willy (2010): Transforming State Media into Sustainable Public Service Media: The Case ORINFOR. (speech; see attached pdf).
- Search for Common Ground (2010): Rwanda. Media Mapping Baseline Report. March 2010. Sfcg.org.
- Straus, Scott (2007): What is the Relationship between Hate Radio and Violence? Rethinking Rwanda's "Radio Machete". In: Politics Society, 35 (4): 609-637.
- Thomson, Alan; ed. (2007): The Media and the Rwanda Genocide. London: Pluto Press.
- UNDP Rwanda (2007): Turning Vision 2020 into Reality: From Recovery to Sustainable Human Development. National Human Development Report. See at: http://hdr.undp.org/en/reports/nationalreports/africa/rwanda/RWANDA_2007_en.pdf
- Uvin, Peter (1998): Aiding Genocide: The Development Enterprise in Rwanda. West Hartford, CT: Kumaran Press.
- Waldorf, Lars (2007): Censorship and Propaganda in Post-Genocide Rwanda. In: Allan Thomson, ed.: The Media and the Rwandan Genocide. London: Pluto Press, 404-416.

สิ่งพิมพ์ออนไลน์

- AI (2013): Rwanda: Opposition leader's right to a fair trial in jeopardy, 25.03.2013;
<http://www.amnesty.org/en/news/rwanda-opposition-leader-s-right-fair-trial-jeopardy-2013-03-25> (02.07.2013).
- BBC (2006): Rwanda Takes French Radio Off Air. BBC, November 27th 2006: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6188550.stm> (27.05.2013).
- Great Lakes Voice (2013): Rwanda: Security confiscates three local news papers, 04.06.2013;
<http://greatlakesvoice.com/rwanda-security-confiscates-three-local-news-papers/>
- IFEX (2013): Two leading members of human rights group arrested, interrogated. IFEX, 23.08.2011:
http://www.ifex.org/rwanda/2011/08/23/ldgl_harassment/
- IFEX (2013): Rwandan media law fails to fully protect press freedom, group says, 22.03.2013;
http://www.ifex.org/rwanda/2013/03/22/rwanda_media_law_does/
- Magistad, Mary Kay (2011): 'Rwanda Aspires to Become the Singapore of Africa' <http://www.theworld.org/2011/11/rwanda-singapore-of-africa/> (01.06.2013)
- New Times (2013): Investigative reporting lacking – report, o.D.:
http://www.newtimes.co.rw/news/views/article_print.php?15387&a=67793&icon=Print
- NUR (2011): SJC and DW-Akademie train journalists on Electoral Reporting, 14.03.2011.
<http://www.nur.ac.rw/spip.php?article743#sthash.5Rlb8XCh.dpuf>
- Reporters Without Borders (2001): RSF Report on Press Freedom Situation in Rwanda, 8.11.2001:
http://www.ifex.org/rwanda/2001/11/08/rsf_report_on_press_freedom_situation/

ช่วงเวลา⁴¹

จนกระทั่ง 1962	<p>สู่ความเป็นเอกราช</p> <p>1933 การสร้าง Kinyamateka</p> <p>1955 Kayibanda กลายเป็น Kinyamateka's editor-in-chief</p> <p>1959 Kayibanda นำไปสู่ 'การปฏิรูปทางสังคม'</p>
1962-1973	<p>สาธารณรัฐครั้งแรก</p> <p>1963 Relais สถานีของ DW</p> <p>Kinyamateka และ Dialogue</p>
1973-1994	<p>สาธารณรัฐครั้งที่สอง</p> <p>1974 ก่อตั้ง ORINFOR</p> <p>1988 กำเนิด Kanguka (หนังสือพิมพ์อิสระ)</p> <p>1993 Arusha Peace Accord</p>
1990-1992	<p>การเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยและสงครามกับ RPF</p> <p>1991 กระบวนการกฎหมายของฝ่ายค้านและกฎหมายสื่อ</p> <p>หนังสือพิมพ์เพิ่มขึ้นจากหนึ่งโหลไปเป็น 60 ฉบับ</p> <p>1992 สถานีวิทยุ Muhabura, สถานีวิทยุจาก Uganda</p>
1994 (April to July)	<p>การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์</p> <p>Kangura และ RTLM: 'Hate media'</p> <p>นักข่าวกว่า 50 คนเสียชีวิต</p>
1994 – 2003	<p>ช่วงเปลี่ยนผ่าน</p> <p>กรกฎาคม 1994 FPR ยึดอำนาจ</p> <p>1994 TPIR = Tribunal Penal International pour le Rwanda (ก่อตั้งในปี 1994)</p> <p>1995 สิงหาคม: นายกรัฐมนตรี Faustin Twagiramungu ลาออก</p> <p>1996 เปิดคณะวารสารศาสตร์</p> <p>1999 กำเนิด ARJ, ARFEM และ Maison de la Presse</p> <p>2000 จับกุมนายกรัฐมนตรีวันดา Pasteur Bizimungu ในข้อหา "divisionism"> เมษายน 2000 Paul Kagame กลายเป็นประธานาธิบดี</p> <p>July 2002: กฎหมายสื่อฉบับแรก</p> <p>2002: การก่อตั้ง Media High Council</p> <p>2003: ประชาคมติ, Präsidentschaftswahl und legislative Wahl</p> <p>2003 มิถุนายน; ออกกฎหมายรัฐธรรมนูญ</p>
2003-ongoing	<p>วันดาในวันนี้</p> <p>2008: เลือกตั้งเข้าสภา</p> <p>2009: บังคับใช้ร่างที่สอง (?) กฎหมายสื่อ</p> <p>2010: เลือกตั้งประธานาธิบดี</p>

⁴¹ Siehe Vision 2020 pdf; auch Chrétien 1995

อภิธานศัพท์

Abamotsi = Herald

Amizero = Kinyarwanda: Hope; journal published from DRC after the genocide, transmitting hate speech

Ingando = Education Camp

Interahamwe = Those who fight together (militia)

Kangura = Awakening

Musekweya = New Dawn

Umugabo = Trustworthy Man

Homepages:

All Africa: <http://allafrica.com/>

Article 19: <http://www.article19.org/>

BBC Africa: <http://www.bbc.co.uk/news/world/africa/>

CNLG: <http://cnlg.gov.rw/>

Fondation Hironnelle: <http://www.hironnelle.org/>

Great Lakes Voice: <http://greatlakesvoice.com/>

Institute for War and Peace Reporting: <http://iwpr.net/>

Institut Panos Paris: <http://mediathequepanosparis.org/>

<http://inyarwanda.com/>

La Benevolencija: <http://www.labenevolencija.org/category/rwanda/> and <http://www.youtube.com/user/RadioLaBenevolencija>

LDGL: <http://www.ldgl.org/>

Media High Council: <http://www.mhc.gov.rw/>

MIGS: (Media Monitoring Reports) <http://migs.concordia.ca/>

Ministry of Local Government: <http://minaloc.gov.rw/>

New Times: <http://www.newtimes.co.rw/news/>

NURC: <http://www.nurc.gov.rw/index.php?id=69>

Ondes des Grands Lacs: www.echos-grandslacs.info

ORINFOR: <http://orinfor.gov.rw/>

Radio Flash FM: <http://www.flashfm.rw/>

Radio for Peacebuilding Africa (Search for Common Ground): <http://radiopeaceafrica.org/>

Radio Rwanda: <http://www.orinfor.gov.rw/radio/index.php>

Radio Salus: <http://www.salus.nur.ac.rw/>

ลำดับ

BTI: <http://www.bti-project.de/fileadmin/Inhalte/reports/2012/pdf/BTI%202012%20Rwanda.pdf>

Freedom of the Press Index: <http://en.rsf.org/report-rwanda,38.html>

Gallup: <http://www.gallup.com/poll/162179/majorities-countries-perceive-media-free.aspx#2>

Ibrahim Index of African Governance: <http://www.moibrahimfoundation.org/downloads/2012-IIAG-summary-report.pdf>

Media Sustainability Index: <http://www.irex.org/sites/default/files/u128/Rwanda.pdf>

Press Freedom Index: [reporterswithoutborders](http://reporterswithoutborders.org/) <http://fr.rsf.org/>

The World Bank, World Development Indicators: <http://data.worldbank.org/sites/default/files/wdi-2012-ebook.pdf>

UNDP Human Development Report 2012: http://hdr.undp.org/en/reports/nationalreports/africa/rwanda/RWANDA_2007_en.pdf

ภาพรวมของสถาบันและผู้ที่เกี่ยวข้อง⁴²

- ARFEM: Faith Mbabazi; Media Manager of Radio Rwanda/ Orinfor, former radio journalist
- ARJ: Collin Haba; Sefu Issa
- BBC: Prudent; Jean Claude Mwambutsa
- Commission for Self-Regulation: Robert Mugabe (online journalist for Greatlakesvoice.com)

⁴² เฉพาะสำหรับการใช้งานภายในเท่านั้น บางคนสัมภาษณ์สองครั้งเพราะพวกเขาทำหลายตำแหน่ง

- Contact FM: Albert Rudatsimburwa
- DW: Heinz Bösink
- Flash FM: Clare Clancy; Maxella Kiyigi
- GIZ: Stefanie Kolbusa; Thomas Rösner, Nina Harder
- GLMC: Director and Teaching Staff
- HRW: Lewis Mudage
- Institut Panos Paris: Cyprien; Vicky
- LDGL: Epimack Kwokwo; Thierry K
- Liprodhor: Faustin
- MHC: Emmanuel Mugisha: Executive Secretary; Prince Bahati, Pascale; Lilian
- Ministry of Local Government: Hon. Musoni (replaced in June 2013)
- New Times: Collin Haba; Edward
- NURC: Denise; James, Ben Sharita
- ORINFOR: Arthur Asimwe
- PaxPress/ Syfia Grands Lacs: Albert Baudouin, Solange Ayone, Elias, Dione
- Radio Salus: Charles; Terence; Aldo
- Radio Heza: Johanna; Sifa; Diane
- Radio Isango Star: Aldo; Patrick; Ange
- Radio Rwanda: Faith; Angélique; Paul; Jean-Baptiste; Axelle
- RALGA: Jean Bosco
- REFO: Jean Bosco
- RGB: Ignatius Kabagambe, Co-ordinator Media Development Project; Félicien; Adolphe
- SJC: Director and Teaching Staff
- Voice of Africa: Sifa, Lionel
- ZFD: Johanna, Martin

เอกสารอ้างอิงอาเจาะห์

- Aspinall, Edward (2009) *Islam and Nation: Separatist Rebellion in Aceh, Indonesia*, Stanford University Press
- Awaluddin, Hamid (2008) *Why is peace in Aceh successful?*. Accord 20. Retrieved from <http://www.c-r.org/accord-article/why-peace-aceh-successful> on 3 March 2013
- Covering both sides a tough challenge in Aceh war*, 23 May 2003, The Jakarta Post. Retrieved from http://www.accessmylibrary.com/coms2/summary_0286-23349197_ITM on 15 March 2013
- Delivering peace for Aceh: an interview with President Martti Ahtisaari (2008) Accord 20. Retrieved from <http://www.c-r.org/accord-article/delivering-peace-aceh-interview-president-martti-ahtisaari> on 3 March 2013
- Hari, Kurniawan and Siboro, Tiarna (28 August 2003) *Press Reporting Not Impartial in Aceh*, Pacific Media Watch. Retrieved from <http://www.pmw.c2o.org/2003/indon4162.html> on 15 March 2013
- Human Right Watch (26 November 2003) *Aceh Under Martial Law: Muzzling the Messengers*. Retrieved from <http://www.hrw.org/reports/2003/11/25/aceh-under-martial-law-muzzling-messengers-0> on 10 March 2013
- Ibrahim, Farid M (2008) *Peace Journalism: Indonesian Experience*. Jurnal Universitas Paramadina, Vol. 5 No. 3, Universitas Paramadina, pp. 243-252
- Kitley, Philip (2006) *Between the Lines: An Analysis of the Language of Indonesian Reporting of Military Clashes in Aceh*. Paper presented at Asian Studies Association of Australia Bi-annual Conference 26-29 June. Retrieved from <http://coombs.anu.edu.au/SpecialProj/ASAA/biennial-conference/2006/Kitley-Philip-ASAA2006.pdf> 12 June 2013
- RCTI crew missing in Aceh*, 2 July 2003, The Jakarta Post. Retrieved from <http://www.thejakartapost.com/news/2003/07/02/rcti039-crew-missing-aceh.html> on 15 April 2013
- Ross, Michael L. (2005) "Resources and Rebellion in Aceh, Indonesia." In *Understanding Civil War: Evidence and Analysis*. Vol. 2, Europe, Central Asia, and Other Regions, edited by Paul Collier and Nicholas Sambanis. Washington, DC: World Bank
- Smith, Anthony L. "Aceh: Democratic Times, Authoritarian Solutions." *New Zealand Journal of Asian Studies* 4, No 2. Retrieved from www.nzasia.org.nz/downloads/NZJAS-Dec02/Smith.pdf, 20 June 2013

The Black Road: on the front line of Aceh's war, Australian Screen. Retrieved from <http://aso.gov.au/titles/documentaries/black-road> on 1 April 2013

The European Union Election Observation Mission (EUEOM) (2007) Aceh, Indonesia Governor and Regent/Mayor Elections, Final Report. Retrieved from http://eeas.europa.eu/human_rights/election_observation/aceh/final_report_en.pdf on 16 March 2013

เอกสารอ้างอิงพม่า

Crispin, S.W. (2007). *Burning down Myanmar's Internet firewall*. Retrieved 1 March, 2011 from http://www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/II21Ae01.html.

Deed, S.(2009). *Myanmar:Asia Media Directory (2009)*. Singapore: Konrad-Adenauer-Stiftung.

Eleven. (2013a). Netizens report on local Islamic extremists on Facebook. Retrieved 15 August, 2013 from <http://elevenmyanmar.com/national/2608-netizens-report-on-local-islamic-extremists-on-facebook>.

Eleven. (2013b). Religious violence being instigated behind the scenes – NLD. Retrieved 12 September, 2013 from <http://elevenmyanmar.com/politics/3347-religious-violence-being-instigated-behind-the-scenes-nld>

Eleven. (2013c). Myanmar government and army “not” behind religious conflicts: President’s spokesperson. Retrieved 12 August, 2013 from <http://elevenmyanmar.com/politics/2635-myanmar-government-and-army-not-behind-religious-conflicts-president-s-spokesperson>

Fernandez, C. (2013). Malaysia Fears Spillover From Myanmar Violence After 4 Killed. Retrieved 12 August, 2013 from <http://blogs.wsj.com/searealtime/2013/06/06/malaysia-fears-spillover-from-myanmar-violence-after-4-killed/>

Fuller, T. (2012). *Chief Censor in Myanmar Caps His Red Pen*. Retrieved 23 September, 2012 from http://www.nytimes.com/2012/09/22/world/asia/myanmars-chief-censor-is-closing-his-office.html?pagewanted=all&_r=0

Galache, C.S. (2013). Who are the monks behind ‘969’ movement? Retrieved 12 August, 2013 from <http://www.dvb.no/news/features-news/the-monks-behind-burma%E2%80%99s-%E2%80%9C969%E2%80%9Dmovement-2/28079>

Head, T. (2009). *Civil Liberties: Beginner Guide*. Oxford: Oneworld Publication.

Huiying, C. & Wang, L. (2013). Aung San Suu Kyi Calls Rule of Law Key to Future. Retrieved 10 September, 2013 from <http://english.caixin.com/2013-10-09/100589238.html>

Iyer, V. (1999). *Acts of Oppression: Censorship and the law in Burma*. London: ARTICLE 19.

Lian, Salai Za Ceu. (2012). The Legacies of Ne Win: Our Common Enemy. Retrieved on 12 August, 2013 from <http://www.chinlandguardian.com/index.php/commentary-opinion/item/330-the-legacies-of-ne-win-our-common-enemy>

Moe, K.Z. (2013). A Radically Different Dhamma. Retrieved on 15 August, 2013 from, <http://www.irrawaddy.org/monks-keywords/a-radically-different-dhamma.html>

Mahtani & Myo (2013). Myanmar Reports Latest Incident of Sectarian Conflict: No Injuries, Deaths Reported. Retrieved 12 August, 2013 from <http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424127887324591204579034934065058304>

Roughneen, S. (2013). Fakebook in Burma: Half of All Accounts Use False IDs, Says President’s Spokesman. Retrieved from 15 August, 2013 from <http://www.irrawaddy.org/burma/fakebook-in-burma-half-of-all-accounts-use-false-ids-says-presidents-spokesman.html>

Seekin, D.M. (2006). *Historical Dictionary of Burma (Myanmar)*. Lanham, Maryland • Toronto • Oxford: The Scarecrow Press, Inc.

Than, T.M.M. (2009). Weathering the Storm. In Singhs, D, (Ed.) *Southeast Asian Affairs 2009*. P.216. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

UNSG. (2004). The rule of law and transitional justice in conflict and post-conflict societies: Report of the Secretary-General. <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N04/395/29/PDF/N0439529.pdf?OpenElement>

Walton, M.J.(2013). Myanmar needs a new nationalism. Retrieved 12 August, 2013 from http://www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/SEA-02-200513.html

Zarni, M. (2013). Myanmar’s neo-Nazi Buddhists get free rein. Retrieved on 14 August, 2013 from http://www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/SEA-01-090413.html

Zaw, M. (2006). *Privately owned print media outlets in myanmar: Their roles and functions in Myanmar society*. Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the requirements for the Degree of Master of Arts Program in International Development Studies, Chulalongkorn University.

Zawana. (1978). *Myanmar Press and Politics*. Paper presented at the Proceedings of a Public Forum on History of Myanmar Press in Yangon in 1975.

เอกสารอ้างอิงอื่นๆ

Myanmar Rule of Law Assessment . Retrieved 25 September, 2013 from <http://www.burmalibrary.org/docs15/Myanmar-Rule-of-Law-Assessment-3-5-13.pdf>

Public Forum on Buddhism and Muslim Harmony. Retrieved 25 October, 2013 from http://www.smile-edu.org/index.php?option=com_content&view=article&id=13&Itemid=82

The President's speech of 28 March, 2013. Retrieved 12 August, 2013 from <http://www.botschaft-myanmar.de/resources/President+U+Thein+Sein+Speech+in+English.pdf>

สัมภาษณ์

Interview with Kyaw Min Swe, the Secretary of Press Council on 9 September, 2013

Interview with Kyaw Thu on 19 August, 2013

Interview with Zeyathu, Chief Editor of the Voice on 8 September, 2013

Interview with Kyi Zaw Lwin from Than Lwin Time, Mawlamyine Time and Sanaung Time (Mon) on 15 July, 2013

Interview with Myint Zaw, media analyst on 20 August, 2013

Interview with Myo Myo, from WSJ on 23 July, 2013

ⁱ The Annan Committee (1977) *The Report on the Future of Broadcasting*

ⁱⁱ Royle, Trevor: *War Report: the War Correspondent's View of Battle from the Crimea to the Falklands*, 1987, Mainstream Publishing, Worchester

ⁱⁱⁱ *Independent Teleweb: Ulster Television history 1958*

^{iv} Sandbrook Dominic: *State of Emergency: The way we were: Britain 1970-4*, 2010, Penguin, London

^v Horgan John: *Irish Media, a Critical History since 1922*, 2001, Routledge

^{vi} *Ibid*

^{vii} *Seanad Éireann*, vol. 52, cols. 21-22, 20 Jan. 1960.

^{viii} Horgan John: *Irish Media, a Critical History since 1922*, 2001, Routledge

^{ix} Myers Kevin: *Watching the Door, A Memoir 1971-78*, 2006, Lilliput, Dublin

^x Coogan, Tim Pat: *The Troubles: Ireland's Ordeal 1966-96 and the Search for Peace*, 1996, London

^{xi} Henley Brian Millar Scott: *the Lost Revolution, The Story of the Official IRA and the Workers' Party*, 2009, Penguin, Dublin

^{xii} Whelan Francis: *Strange Days Indeed, The Golden Age of Paranoia*, 2010, Fourth Estate, London

^{xiii} Curtis Liz: *Ireland, the Propaganda War, the British Media and the Battle for Hearts and Minds*, 1984, Pluto Press, London

^{xiv} *Ibid*

^{xv} *Ibid*

^{xvi} The IBA lasted from 1972 until 1991 when it was replaced by the Independent Television Commission (ITC)

^{xvii} Elstein David: *Death on the Rock, 21 years later the official version lives on*, 2009, Open Democracy website

^{xviii} European Court of Human Rights 1991-04-16: Decision in case No. 15404/89

^{xix} *The Law Gazette (The Law Society of England and Wales)* 10 January, 1990

^{xx} *The Independent (UK)*, 17 September 1994, Broadcasters welcome end to censorship

^{xxi} Eldridge, John Philo, Thomas: *Glasgow Media Group Reader, Industry Economy War and Politics*, 1995